Řjgen.

1.

Žiwot swatého Remiğia, biskupa Remežského.

Geden z neyprosluegssjch mužůw, kteřjž sobě o cjrkew a o swatau wjru w staré Gallii, to gest w nyněgssjm Francauzsku, nesmrtelných zásluh dobyli, gest bez odporu swatý Remiğius. Geho otec Aemilian a matka Cilina byli manželé, gak urozenostj, tak i bohatstwjm na slowo wzati. Remiğius byl gegich poslednj djtě. J dj powěst, že Aemilian a Cilina giž w tak wysokém wěku byli, že žádné naděge nebylo, aby způsobem přirozeným gesstě djtě mjti mohli, an swatý geden paustewnjk, gménem Montanus, Cilině předpowěděl, že počne syna, kterýž wesskeré zemi ğallické ku spáse bude a k útěsse. J stalo se tak, a Cilina porodila r. 439. w Laoně syna, kterémuž dáno bylo gméno Remiğius. Zbožnj rodičowé powažugjce synáčka za obzwlásstnj dar Božj, wssemožně k tomu hleděli, aby toto djtě w bázni Božj se wychowáwalo. J dali mu za kognau ženu, dokonalostj a rozssafnostj powěstnau, swatau Balsamii, kteráž gak samo sebau se rozumj, nad djtětem gako nad pokladem od Boha swěřeným bděla, a aby Duch swěta ge neowanul, pilně hleděla. Když Remiğius trochu po-

wyrostl, ukázalo se patrně, že milost Božj byla s njm; nebo dáwal na gewo nadobyčegnau horliwost pro slowo Božj a pro sprawedlnost, a tak dokonalý a swatý žiwot wedl, že wssickni, kdož ho koli widěli, nad mjru se diwili. Mimo to nadán gsa wýbornými dary ducha, rychle we wssech wědách a w uměnj prospěl, a brzy na to wssecky sauwěké muže w Gallii swau wýmluwnostj přewyssowal. Znamenage, že w tom wěku my lidé cnost w nádobě welmi křehké nosjme, opustil domow a odessel na gakausi pausst, a tam posty, modlitbami a swatým rozgjmánjm Bohu wěrně dnem i nocj slaužil. A wssak gakkoli w ukrytu žiwot osamotnělý trávil, zářily paprsslky ctnostj geho daleko ssiroko, a to tak gasně, že, ač toliko 22 let stár, za biskupa Remežského ustanowen byl. Zdráhal se sice we swé pokoře tak těžkau powinnost na sebe wzjti, swau nestatečnost, swau mladost a wůbec swau nedokonalost k tomu předstjrage; ale duchowenstwo i wesskerý ostatnj lid stáli neustupně na swém, a tak musil Remigius powoliti a poswěcenj přigmauti. Což swatý apostol Pawel mladému biskupowi, swatému Timotheowi (I. 4, 12—14.) přikazuge, — an pjsse: „Nižádný twau mladostj nepohrdey: ale buď přjkladem wěřjcjch w slowu, w obcowánj, w lásce, u wjře, w čistotě. Buď pilen w čjtánj, napomjnánj a učenj. Nezanedbáwey milosti, kteráž dána gest tobě skrze proroctwj skládánjm rukau kněžských na tě“ — to zachowáwal swatý Remigius co neyswědo-

mitěgi. Ugal se hned se wssj silau přetěžkých powinnostj swých, a tak horliwě, tak maudře a obezřele ge wykonáwal, že neydokonalegssjm biskupům ğallským po boku státi mohl. Geho působenjm mizely rozmanité nepořádky, hřjchowé přestáwali a bohumilé ctnosti počaly milostně kljčiti a zkwjtati. Geho řeči wnikaly tjm hlauběgi w paměť i w srdce poslúchačůw, žeť sám neyprw co neyswědomitěgi zachowáwal, čemuž wyučowal. Byltě na neywýš pokoren, geho nábožnosť byla upřjmná a wřelá, geho láska plamenná a na wssecky strany činná. U něho nabyl každý útěchy w sauženj, rady w pochybnostech, w potřebách ale pomoci. Remiğius procházel každé město, každau wjsku we swém biskupstwj, wssude učil neumělé, wssude přinássel útěchu a pomoc, wssude napomjnal hřjssnjky a powzbuzowal kagicjch, a to tak rázně a srdcegemně, že nesčjslnj pohané na wjru se obrátili a neyzatwrzelegssj hřjssnjci na pokánj se dáwali. Nad giné horljwal proti nečistotě a chlipnosti a důtkliwými slowy domlauwáwal swobodným i ženatým, aby každau wznikagicj nečistau giskru rychle a zmužile dusili; kde se giskra udusj, tam oheň newznikne. Aby neutuhla w dussi geho milost Božj, obžiwowal gi ustawičnými modlitbami a nábožným čtenjm, sesilowal swatým rozgjmánjm a tuhými i častými posty. Mnozj zázrakowé, kteréž Bůh skrze služebnjka swého způsobiti ráčil, učinili Remiğia po celé zemi welebného a dodáwali wssem řečem a skutkům geho weliké

wáhy a důstognosti. Wssak Remiğius na tom na wssem ničehož si nezakládal, nýbrž čjm Bůh wjce geg oslawowal, tjm wjce a hlauběgi se kořil a tjm horliwěgi na Boha, na dárce wsseho dobrého, ukazowal.

Neywjce proslawil se swatý Remiğius w cjrkwi, že krále francauzského Chlodowjka swatému náboženstwj wyučil a pokřtil*). Král tento, gak známo, boguge s Alemany byl poražen, a wogska giž se na autěk dáwala, an se král Boha křesťanského, o kterémž mu manželka geho swatá Klotilda byla wyprawowála, upamatowaw, skraussené se k němu modlil, o pomoc proti nepřjteli žádage, ale i upřjmně slibuge, že pokřtjti se dá, pakli by přemohl nepřátely swé. A hle, sotwa se pomodlil, wogsko se zotawilo a porazíwssi Alemany k autěku ge přinutilo. Slib králůw nebyl galowý, nebo wracege se domů co wjtěz, dal hned Remiğia biskupa powolati, aby ho swaté wjře wyučil a pokřtil. Služebnjk Božj předzwjdage, že tu hogné budau žně, napomjnal krále, aby se přičinil, by také ostatnj poddanj geho model se odřjkali, a prawému Bohu, tak gakž Syn geho gednorozený tomu učj, se klaněli a křtjti dali. J nebylo napomjnánj geho bez prospěchu; nebok přemnozj páni zemsstj o sněmu gednom, kterýž gim král byl položil, model se odřjkagjce žádali, aby wjře křesťanské wyučeni

*) Wiz o tom žiwot swaté Klotildy, Gilperichowy manželky, dne 3. čerwna.

byli. A swatý Remigius přibraw si gesstě gednoho kněze, swatého Vedasta, wyučowal lid takměř dnem i nocj, a připrawowal ge na swátosk swatého křtu, prostředkem které měli wstaupiti do owčince Kristowa.

Křtěnci čekali dne toho s welikau taužebnostj; zwlásstk král wynikal horliwostj i duchem kagjcjm. Přjprawy konaly se k slawnosti této přewelikć. Konečně přissel dlauhočekaný den; byly to swátky wánočnj. Křtěnců byla dlauhá řada; každý z nich měl w ruce křjž, znamenj to nasseho wykaupenj. Ulice byly wssecky bohatými koberci ozdobeny. Konečně wcházel slawný průwod do hlawnjho chrámu, král byl gim w čele. Když se k biskupowi přibližowal, mage swátost prwnj a neypotřebněgssj, křesk swatý, přigjti, řekl k němu biskup následugjcj paměti hodná slowa: „Odlož hrdosk Sikambre*), a staniž se tichým. Klaněy se tomu, což gsi páljwal, a pal, čemuž gsi se klanjwal!“ Slowy těmito napomjnal biskup krále, aby zwlásstk pokoře, tichosti a aučinliwé wjře se oddal. Po Chlodwjkowi byla též geho sestra Albofleda pokřtěna a tři tisjce Franků. Albofleda, kteráž se k ustawičnému panenstwj byla zawázala, umřela brzo po křtu swatém, pročež se král welice zarmautil. Swatý Remigius ho těssil, napsaw mu list, w kterémž dj: že takowá smrk prawé stěstj gest, a že proto gen sestra geho ze swěta byla powolána, aby korunu panenstwj přigala. Téhož času

*) Z toho národu pocházel král Chlodowjk.

obřekla se též druhá sestra králowa Lantilda bludů ariansských a swátosti sw. biřmowánj w lůno cjrkwe katolické se uwedla. Wyprawugj mnozj historikowé francauzsstj, starj i nowěgssj, že prý co snjh bjlá holubice přinesla swaté křižmo, když král Chlodowjk měl pomazán býti, w čisté sklenné nádobce a před biskupa postawila. Nádobka tato chowala se až do minulého stoletj w Remeži, a kdykoli králowé pomazáni býwali křižmem, z této nádobky se stáwalo.

Na oswědčenj swé wděčnosti Bohu za tak welikau milost darowal král a ostatnj páni swatému Remigiowi množstwj statků; ale swatý tento biskup, gsa gako prawý apostol Páně nezisstný a ničehož nežádage, než rozssjřenj sláwy gména Božjho a spasenj bližnjho, nepodržel z toho ze wsseho pro sebe nic, leč wsse gednak chudým a nuzným, gednak kostelům darowal. Nad giné pamatowal na kostel swého rodisstě w Laonu. Ten tak bohatě nemowitým zbožjm a pozemskými statky nadal, že se tam biskupstwj založiti mohlo. Tak čině, zagisté plnil slowo apostola Páně swatého Pawla, an prawj: „Střjbra aneb zlata neb raucha nežádal gsem od žádného. Nebo nehledám toho, což gest wasseho, ale wás. Gák welmi ráb náklad učinjm, nad to i sám sebe wynaložjm za dusse wasse“ (II. Kor. 12, 14. 15.).

Král Chlodwjk snažil se gak mohl powinnosti prawého křesťana plniti, staral se o rozssjřenj wjry katolické, zakládal kostely a nadal ge bohatým zádussjm, a wssemožně potlačowal a

mrtwil swé zlé náklonnosti a nawyklosti. Swatý biskup byl geho u wěcech těch a podobných ustawičným učitelem a rádcem. Mezi ginými napomjnánjmi, gež Remigius králi dáwal, gsau následugjcj, blaha o zpráwy lidu se týkagjcj, nad giná pamatná. Pjsse zagisté: „Ober si maudré muže za rádce swé, tjm utwrdjš slávu panowánj swého. Duchowenstwo měg w uctiwosti. Lidu swému buď zásstitau a otcem. Umjrni pokud možná danj, gichž dobro státu požaduge. Těš a podporug chudé, žiw sirotky, chraň wdowy a nátisků žádných netrp. Sprawedlnost wycházey z úst twých; palác twůg budiž každému otewřjn, a nikdo zarmaucen od tebe neodcházey. Chowey se tak, aby tě wssickni milowali, i aby se tebe báli. Důchodůw swých užjwey na wykaupenj zagatých a. t. d."

Swatý Remigus byl negen weliký horlitel o rozssjřenj králowstwj Božjho na zemi, nýbrž také bděl nad přesnotau a ryzostj swaté wjry co neyostražitěgi, a netrpěl, aby se gaký blud w stádečko wywolené wpljžil. Bylok pak tenkráte takowé bedliwé stráže na neywýš potřebj, protože téměř wssickni wůkolnj národowé bludem arianským nakwassení byli, a wssemožně blud swůg hágili a ssjřili. Swatý Remigius chtě gednak stádečko swé bludu uchowati, gednak blud tak řjkage gednau ranau potřjti: položil w rozličná mjsta sněmy cjrkewnj, a potjrage blud, swatau wjru rázně zastáwal a hágil. Gedenkráte na takowém sgezdu (gsa giž stařeček) obrátil také

gednoho arianského biskupa, který byl přissel, aby bludu swého hágil, a pln gsa nadutosti a přepychu, biskupů katolických sotwa pozdrawil. Remigius wykládal učenj katolické způsobem nelj=čeným a prostým, ale i důkladným, a po těch otázal se blaudjcjho biskupa arianského, zdali má, coby práwem namjtati mohl? Tento ale na celém těle se třesa oněměl, a wrhna se k nohám Remigiowým, znamenjmi na srozuměnau dáwal, že za rozhřeffenj swého bludu prosj a s cjrkwj katolickau w gednotu w učenj a u wjře wstaupiti hotow gest. J kázal mu swatý biskup Remigius we gménu Krista Ježjsse mluwiti, zdali wěřj a wyznáwá, gako cjrkew katolická, že Kristus Ježjš wtělený Syn Božj a prawý Bůh i člowěk gest? A ay otewřela se ústa kagjcjho kněze, který u přjtomnosti wssech wyznal, že wěřj a wyznáwá, což cjrkew katolická o Kristu Ježjssi učj a wěřj, a že se auplně wssech arianských bludů odřjká, a ge wssecky zatracuge. Tjmto zgewným před obličegem mnoha lidu, zwlásstě biskupů a kněžj učiněným zázrakem množstwj bludařů, swých bludůw ostawsse, do swaté cjrkwe se nawrátili.

Čtyři a sedmdesáte let zprawowal swatý Remigius auřad swůg, a w tom času nesčjslné množstwj pohanů na wjru obrátil, přemnohých bludařůw s cjrkwj swatau sjnjřil a drahných hřjssnjků na cestu pokánj uwedl, sám gsa po celý žiwot swůg wssem wzorem neydokonalegssjm přemnohých krásných ctnostj. Tu ho powolal Pán dne 15. ledna r. 533. na wěčnost ma=

gjcjho bez mála sto let. Swatý Remiğius byl pochowán w kostele swatého Christofora w Remži. Roku 1049. wyzwedli geho posud neporussené tělo a přenesli ge do kostela otců Benediktinů, kterýž od těch dob kostel swatého Remiğia nazýwati se počal; a to stalo se k rozkazu papeže Leona IX., kterýž řečeného roku w Remži cjrkewnj sněm byl zahágil.

Rozgjmánj.

Pjsse se, že swatý Remiğius žiwot swůg třemi prawidly řjdil a zprawowal; a ta prawidla byla následugjcj tři slowa: Abstine, Sustine, Aggredere t. g. Zdržug se, buď trpěliw, horliwě si počjney! Krátká to sice prawidla, ale zagisté postačj k žiwotu dokonalému, wěrně-li gimi se zprawowati budeš. Abstine! Zdržug se wsseho, což hřjssného gest; neboť nic nečistého do králowstwj Božjho newegde. Gsi-li nakloněn k hněwu a zlosti, zdržug se; zdržug se, oheň-li nečistý sežjrá ti kosti; zdržug se, pakli obžerstwj a nestřjdmost w útrobě twé hárá; zdržug se, gsi-li záwistj bičowán aneb lakomstwj-li zatwrdilo srdce twé, slowem zdržug se, ať hřjchu do tebe se neshledá. A wssak chceš-li spasen býti, nepostačj gen zdržowati se zlého, nýbrž i mnohé dobré wěci a powolené radosti z lásky k Bohu se zdržeti musjš. Wiz gen; Syn Božj odřekl se pro spasenj twé nebeských radostj: a ty bys nechtěl se zdržeti některého dowoleného wyraženj, nechtělbys si odepřjti něčeho, bez

čehož býti můžeš? Zdržug se tedy časem milého wyraženj, zdržug se někdy milého pokrmu, zdržug se někdy i toho, čehož mjti nemusjš. Či musjš wždy nowý ssat mjti, gak mile nastal nowý krog? musjš při každém tanci býti, když basa zadručj? musjš nos cpáti aneb ústa uditi, protože tomu obyčeg a moda káže? — Widjš člowěče, zdržuge se mnohé zbytečné, ač ginak nehřjssné wěci, můžeš mnohý krýcar uložiti, a wždy něco pohotowě mjti budeš, když nuzný bratr přigde, neb když něgaká oběť pro kostel, pro swaté missie a pro blahozwěsty, wůbec pro Pána Boha požadowati se bude. — Sustine! Buď trpěliw, když se strasti a swjzle na tebe walj; buď trpěliw, když práce powolánj twého tě tjžj, když někdo zásluh twých si newssjmá, když ginj rostau a se powyssugj, ty pak se menssjš aneb ku předu nemůžeš; buď trpěliw když křiwda se ti děge, aneb když nátisky a protiwenstwj něgaké podstaupiti musjš, a pomni, že nic we swětě bez přjčiny se neděge. Snad gsi hřjssnjk, a Bůh tě trestá nynj, aby budaucně nemusil! uděř se w prsa a rci: Pane nawsstěwuges mne křjžkem, ale dobře mi tak, že na mne zpomjnáš; neboť přewelicj a přemnozj gsau hřjchowé mogi, naprawjm žiwot swůg. Gsi-li newinen, pomni, že i Syn Božj newinně trpěl, a ty chtě býti spoludědicem Kristowým, newinně trpěti nechceš? Aggredere! Horliwě počni dusiti a mořiti, cokoliw zlého do sebe máš. Nemazli se s hřjchem, sic se ho nezbawjš a mage hřjch sobě podrobiti, staneš se geho otrokem. S chutj do toho, nechť

to bolj gak chce. Aggredere! Počni gen páliti a sekati a řezati rány na duši a uwidjš, že se zahogj, až radost z toho mjti budeš. Aggredere! Schutj do práce, k njž tě staw a powolánj twé wolá; nelenug, lenost skrowný chléb gjdá, kdo nepracuge, ten ať negj; a wssak swého powolánj powinnosti koney horliwě, giných wěcj mimo sebe pustě; neboť z toho wydáš aučet, gak si dostál powinnostem stawu, nikoli co si mimo powolánj udělal, ač s zanedbánjm powinnostj, gež ti staw a powolánj twé uložilo. Aggredere! Neodkládey nikdy skutkem dobrým; co za dobré uznáš před Bohem, proč liknuges prowésti? nebog se ničeho zlého, dobrý skutek u Boha wždy bude požehnaný a Bůh nedopustj, aby w zlé se proměnilo, co dobrého pro něho podnikáme. Tedy milý bratře a sestro milá w Kristu, chtjce se dostati tam, kdež swatý Remigius přebýwá, gedneyme po swatém Remigiowi a denně prawidla: Abstine, Sustine, Aggredere! negen si připomjneyme, nýbrž i powždy gimi se zprawugme.

„Po žádostech swých nechoď, a od wůle swé odwrať se“ (Sir. 18, 30.).

„Odkud pocházegj bogowé a swárowé mezi wámi? Zdali ne odtud (totiž) z zlých žádostj wassich, kteréž bogugj w audech wassich?“ (Jak. 4, 1.).

„Chce-li kdo přigjti za mnau, zapři sám sebe, a beř křjž swůg na každý den a následug mne“ (Luk. 9, 23.).

„Trpěliwosti zagisté wám potřebj gest: abyste wůli Božj činjce dosáhli zasljbenj“ (Žid. 10, 36.).

„Neprodléwey obrátiti se ku Pánu, aniž odkládey den ode dne; nebo náhle přigde hněw geho, a w čas pomsty rozptýlj tě“ (Sir. 5, 8—9.).

„Kdož gest rozmařilý a nedbalý w práci swé, bratr gest toho, kterýž djlo swé rozptyluge“ (Přjsl. 18, 9.).

Modlitba.

O Bože, Otče nebeský, genž řjdjš a zprawuges milostj swau mysli i srdce lidské, nerač prosjm nás opustiti na cestě žiwota, nýbrž propůgč, ať následugjce služebnjka twého Remiğia w kázni a w trpěliwosti i w horliwosti též za služebnjkem twým k tobě se dostanem, skrze Krista Pána nasseho. Amen.

Dnessnjho dne swětj se též swátek: w Řjmě swatého Arety, mučednjka: w Tomis, w Pontu swatých mučednjků Priska, Krescenta a Ewağria; w Lisabonč swatých mučednjků Verissima a Maximy a Julie, sester geho; w Tornáku swatého Piatona, kněze a mučednjka; w Tessalonice swatého Domnina, mučednjka; na břehu Ganda swatého Bawona, wyznawače a m. g. swatých.

2.

Žiwot swatého Leodeğara, biskupa a mučednjka.

Swatý Leodeğar se narodil okolo roku 616. w zemi francauzské z rodičů urozených a sslechetných. Tito dali geg, když byl gesstě mládeneček, ke dworu krále Chlotara II., odsud pak ho záhy wzal ugec geho Dido, biskup Piktawský,

a welmi bedliwě a šlechetně ho wychowáwal. Mládenečku utkwěla hluboce w mysli slowa, gež Hospodin k Abrahamowi byl powěděl, řka: „Gák Bůh wšemohaucj, chodiž předemnau a budiž dokonalý," (I. Mogž. 17, 1.), a stala se mu takměř po celý žiwot prawidlem, kterýmž on myšlenj i skutky swé pořádal. A gešto ustawičně před twářj Páně obcowal, stal se z něho muž skromný, newinný, pokorný a swětu i sobě odemřelý. J těšil se šlechetný biskup welice z dokonalého sestrowce swého a zkusiw, že k stawu duchownjmu náklonnosť má, wyswětil geg, ačkoliw teprw gen dwadcet let stár byl, na diakona. J chowal se mladičký gahen we swém powolánj tak maudře a tak přjkladně, že geg biskup konečně, nepřemjtage mnoho, za arcidiakona powýšil, a tjm mu i zpráwu biskupstwj poněkud swěřil. J w této nowé hodnosti wyznamenáwal se Leodegar ctnostmi přemnohými, zwláště pak čistotau mrawů, skromnostj, tichostj, opatrnostj, wýmluwnostj, horliwostj w modlitbě a láskau k žiwotu saukromnému. Když po nemnohém čase opat u swatého Marentia zemřel, dosadil geg biskup na uprázdněné opatstwj, a i tu proslul během šestileté zpráwy swé swatý Leodegar tak welice, že si geg swatá Bathilda, když po smrti swého manžela, krále Chlodwjka II., zemi zprawowala, neyprw za rádce wywolila a pak r. 659. za biskupa w Autuně*) ustanowila.

*) Augustodunum.

Leodeğarowo postawenj bylo welmi těžké. Biskupstwj ode dwau let gsauc uprázdněno welmi zpustlo. J wznikly tam smutné různice a swáry ano i krwe prolévánj. Leodeğar wssak nezhrozil se, nýbrž spoléhage se na pomoc Božj, konečně swau tichostj a opatrnostj a laskawostj dowedl, že swatý mjr a pokog w busse rozličné zawjtal, a pozuenáhla wssude dobrý řád se zawáděl. Swatý biskup počal neyprw duchowenstwo oprawowati, a že mu sám byl za přjklad wssech ctnostj, welmi rychle cjle swého dossel. Nynj se gal teprw lid wyučowati; kázal mu slowo Božj s horliwostj chwalitebnau, udělowal swátosti, pramen to milostj Božských, ozdobowal chrámy Páně, staral se otcowsky o chudé a opusstěné, bděl ostražitě nad čistotau mrawů, a newjm, co wjce gesstě pěkného a dobrého nečinil. Gežto duchowenstwo tauže cestau kráčelo, gakauž swatý biskup chodil, hle powzneslo se biskupstwj Autunské opět k dřewnjmu lesku a dokonalosti, gjž se prwé za předesslých a swatých biskupůw swjtjwalo.

Toho času umřel král Chlotar III., kterýž od matky swaté Bathildy kralowánj nad zemj francauzskau přewzal, gesstě welmi mlád gsa. Swatý Leodeğar pospjchal okamžitě ke dworu, aby s ginými pány o nástupce pogednal. Jusnesli se, že bratr nebosstjkůw mladssj, Childerich, kterýž tenkráte nad Austrasii wládu měl, králem wesskeré země francauzské býti má. Proti nim postawil se owssem Ebroin, neywyšssj hofmistr, muž pánowitý a auskočný, genž neymladssjho bratra ne-

bosstjka krále, Theodoricha, za wládaře ustanowiti chtěl; ale nemoha proti pánům, kteřjž práwa starssjho bratra hágili, ničeho dowésti. podati se musil, ano byl by zpauru swau i žiwotem zaplatil, kdyby mu swatý Leodegar milosti nebyl wyprosil, ač wěděl, že mu Ebroin auhlawnjm nepřjtelem gest. Uprossený král darowal tedy Ebroinowi žiwot, a wypowěděl geg do Luxowienského klásstera.

Cjtě se král bezpečna na trůnu, swěřil swatému Leodegarowi neydůležitěgssj záležitosti státnj, a panowal také welmi sskastně, pokud se maudrau radau swatého biskupa zprawowal. A wssak netrwalo dlauho mladý a ohniwý král dal se chlipnosti, genž matka gest ukrutnosti, swésti, a od té doby zawřel ussi swé a zatwrdil srdce, a giž neposlauchal ani maudré rady wěrného biskupa, aniž přigjmal geho otcowská napomjnánj, ba, aby důtkliwých a bolestných řečj geho se na wždy zbawil, wypowěděl wěrného sluhu Božjho k slowu bjdných lichometnjků též do Luxowienského klásstera, w kterémž, gak giž řečeno, Ebroin žiw byl. Tento člowěk uwjtal swatého biskupa, ačkoliw zássk gizliwau k němu nebyl posawad odložil, welmi laskawě, ano i wěčné přátelstwj mu slibowal; nesslechetnjk w ústech nesa med, w srdci kryge ged. Tož se hned ukázalo r. 673., když Childerich rukau wražednickau padl. Neboť nynj dosedl Theodorich, neymladssj bratr zawražděného, genž až posud u wyhnanstwj žiw byl, na otcowský trůn. Tato změna, která w zemi francauzské se byla stala, wymohla též swatému

Leodeǧarowi wolnosti, že se w swé biskupstwj uwázati mohl, a že také Ebroin na milost přigat byl. Swatý biskup mage blaho země na zřeteli, radil nowému králi, aby si za důwěrnjka u wládě gakéhosi Leudesia wzal, muže i rozssafnostj i zkussenostj na slowo wzatého. Ebroin, kterýž sám té důstognosti byl žádostiw, tak welice tjm se rozhněwal, že i hned proti králi wogsko sbjrati se gal. Než wssak nepřátelsky wystaupil, uzawřel, že neyprw biskupa, ku kterému, gakož známo, dáwno zásst chowal, přjsně potrestá. I poslal četný lid pod zpráwau Vaimira k městu Autuně, a hrozil, že, newydagj-li okamžitě biskupa, město wywrátiti dá. Leodeǧar nechtě tomu, aby proň newinná krew tekla, posilnil se chlebem žiwota, rozdal wsse swé zbožj kostelům a chudým, a napomenuw měssťanů, aby prawému králi wěrni zůstali, wydal se w ruce nepřátel swých, a tito wylaupali mu s surowau diwokostj oči, a odwedli ho do Kampanie, kdež k rozkazu bohaprázdného Ebroina hladem umořen býti měl. Ale gmenowanému Vaimirowi slitowalo se ubohého biskupa, který wssecky muky s neslýchanau trpěliwostj a zmužilostj snássel, i ugal se ho a odwedl geg do klásstera, Fekamp rečeného, kdež ctihodný newidomec celá dwě léta stráwil.

Ebroin, který se auskoky swými toho času opět neywyšssjm hofmistrem králowským stal, mysle, že dokawad nenáwiděného biskupa na žiwě stáwá, we swé důstognosti bezpečen nebude, pře-

mýsslel nowau pomstu, a aby swau ukrutnost poněkud plásstjčkem sprawedlnosti ukryl, winnil ubohého Leodegara a bratra geho Guerina, že prý gsau náhlau a násilnau smrtj nebosstjka krále Childericha winni, a obeslaw oba před krále a před pány zemské, přetrpké gim činil wýčjtky. Leodegar hágil sebe i bratra swého řečj prostau, předpowjdage též při tom, že nesslechetný žalobnjk w krátkém čase s důstognosti swé swržen bude; gakož se i bylo stalo. Řeč tato popudila hněw mrzkého Ebroina, i dal Guerina okamžitě odprawiti, na biskupa ale, kteréhož hrdla držjwe odsauditi nechtěl, dokawadby sněm gakýsi geg důstogenstwj biskupského nezbawil, tolik swjzlů a tolik strastj uwalil, kolik surowá a mstiwá mysl nagjti mohla, ano i gazyk a pysky mu uřjznauti dal, ginak nemysle, než že ztrýzněný zaussati si bude. Hrabě Varing, kterémuž zmrzačený biskup k ostřjhánj byl dán, byl muž sslechetný, a mage s ubohým, kteréhož co mučednjka Páně ctil, ljtost, uwedl geg opět do kláſstera, Fekamp řečeného, a o wssecky potřeby geho laskawě se postaral. Leodegar uzdrawil se od ran swých, a wzdor wyřjznutému gazyku zřetelně rozpráwěl, což wůbec za diw se drželo. J wyučowal geptissky kláſstera toho a wykládal gim swatá tagemstwj, ostatnj čas tráwil na modlitbách.

Utrpenj, kteráž Leodegar snásseti musil, neudusila hněw a mstiwost nesslechetného Ebroina; ano čjm wjce powěst swatého muže se hlásala, tjm wjce rozpalowala se wztekem útroba mstiwého

ukrutnjka. J nemoha to déle snésti, uzawřel, že nenáwiděného biskupa, gehož slowa, ústy bezgazyčnými pronessená, gako gistry na nesslechetné srdce padala, že geg, stůg co stůg, zničj. J powolal některé biskupy, o nichž wěděl, že mu po wůli budau a kázal, aby nenáwiděného muže wssech důstognostj a hodnostj cjrkewnjch zbawili. Swatý biskup předzwjdage usmrcenj swé, psal matce swé Sigradě, kteráž před nepřátely w klásstеře autočisstě nalezla, list útěchy plný. Mimo giné pisse gj: „Blahoslawená smrt, kteráž nás w lepssj žiwot uwádj! Blahoslawená ztráta wěcj pomjgitelných, anať nám uděluge pokladů nepomjgitelných! Blahoslawený zármutek, kterýž nám utěchu angelskau způsobuge! — Blaze mi, že gsem swrhna těžké gho swěta, lehké břjmě Kristowo na ramena wzal; nech následugi swého předchůzce! — Nuž! následugme Hospodina, kamkoli smilowanj geho nás předcházj, zmužile a statečně! neboť On stogj w slowě; On uděluge wjtězstwj; On sám boguge za nás a pomahá nepřjtele přemáhati. Hle giž wolá bogownjky swé k zápasu, a připrawuge wjtězům za odměnu korunu, bogownjkům swým dáwá zbraň, gjž protiwnjci nassi ani neznagj, aniž gi magj: a to sstjt wjry, brněnj swatosti, přilbici naděge, meč ducha, genž gest slowo Božj, kteréž plamenné ssipy nepřátelské zničj. On učj nás modliti se a bdjti, gakož i sám ani nespj ani nedřjmá. Král náš netrpj na bogowujcjch swých žádné staré zbraně a žádného starého oděwu; On chce, aby wssickni

nowě byli oběni, a nowě k bogi ozbrogeni. Každý rez starých náklonnosti sskodj, obzwlásstě ale nenáwist nepřátel, kteráž w duši lidské mjsta mjti nemá. Co gest sslechetněgssjho, než nepřátely milowati? Co činj nás wjce syny Božjmi než láska, kteráž odpaussti a odpusstěnj dochází? „Slaužj-li mi kdo", dj Pán, „následugž mne, a kdež gá gsem, tuk i můg služebnjk bude." W čemž medle máme ho nynj následowati? Pně na křjži sám odpowjdá k této otázce: „Otče! odpusk gim, neb newědj co činj." Když medle knjže žiwota wěčného, kterýž neposskwrněn z panny narozen byl, za nepřátely swé se modlil, oč wjce musjme my, hřjchy gsauce possskwrněni, nepřátel swých milowati a za ně se modliti, abychom následowali Hospodina a následugjce geg stali se hodni, kteřjbychom s wywolenými Geho we swatosti Geho podjlu bráti mohli. — Konečně přissla doba rozhodná. Biskupowé ljcoměrnými řečmi Ebroinowými a ginými neprawými wěcmi swedeni, znowa nařkli swatého Leodegara ze smrti krále Childericha, a nedbagjce ani geho hágenj ani gakéhosi řádu, než gen Ebroinowi po wůli gsauce, newinného biskupa za winného uznali, a roztrhsse raucho geho s hůry až dolů, na důkaz, že důstognosti swé zbawen gest, gistému Chrodobertowi geg odewzdali, aby geg odprawil. I mohlk zagisté newinný biskup s žalmistau Páně řjci: „O Bože, powstalik gsau neprawj proti mně, a rota silných hledali dusse mé, a nepředstawili tě před očima swýma. Ale ty, Pane Bože,

litostiwý gsi a milosrdný, showjwagjcj a mnohého milosrdenstwj a prawdomluwný, wzhledniž na mne a smilug se nade mnau" (Žalm. 85,15. 16.).

Ebroin boge se, aby lid Leodegara za mučednjka nectil, chtěl tomu, aby pokradmo odprawen a tagně w gednom lese pochowán byl. Hrob geho měl se tak ukrýti, aby nikdo geg obnowiti nemohl. Chrodobert, genž měl swatého biskupa utratiti, gsa muž poctiwý, necjtil do sebe tolik sjly, aby ukrutný ten skutek mohl wykonati. J poručil to čtyrem wogákům. Chrodobertowa manželka plakala upěnliwě, když swatého biskupa odwáděli; on ale gi těssil prose, aby mu počestný pohřeb zgednala, a předpowjdal, že Bůh gj za takowý skutek lásky milostiw bude. Po těch wzali geg gmenowaují wogáci, a odwedli do lesa. Přissedsse na určité mjsto, uwrhli se třj z nich swatému biskupowi k nohám, za odpusstěnj prosjce. Mezi tjm, co biskup za ně a za sebe se modlil, srazil mu čtwrtý hlawu. Smrt geho mučednická stala se r. 678. w lese Jvelinském, kterýž až podnes lesem swatého Leodegara se nazýwá. Přičiněnjm Chrodobertowy manželky byl mrtwol swatého mučednjka slawně w Sarcině pochowán, pozděgi ale wyzdwižen a do swatého Marentia a Piktawii přenessen. Mnohé zázraky, kteréž se na geho přjmluwu a orodowánj staly, oswědčily, že před Bohem milosti dossel, načež mnozj kostelowé gemu ke cti se wystawěli. Na Ebroinowi ale naplnilo se předpowězenj swatého Leodegara, neboť zawražděn gsa bjdně zahynul.

Rozgjmánj.

Nuž milý křesťane, gak se ti ljbj chowánj swatého Leodegara? Nenj-li prawým následownjkem Krista Pána, který tak tichý a trpěliwý byl, že když mu zlořečili, nezlořečil zase, když trpěl nehrozil, ale wydáwal se saudjcjmu ho nespraweblíwě (I. Pet. 2, 23.). A nynj obrať zraky na sebe, a připomjney si, kterak ty se w podobných přjpadech chowáwáš? Sotwa že tě gaká nehoda potkala, běžjš gakoby ti hlawa hořela od muže k muži a každému na potkánj wyprawuges, gak welké nesstěstj tě potkalo, a co wsse trpěti a wystáti musjš. A gakého tu ke wssemu tomu bědowánj, gakého nářku a pláče! a zdá se, že nad tebe člowěka nesstastněgssjho a bjdněgssjho na swětě ani nenj ani nebylo, aniž kdy býti může. O! by to bědowánj wrch byl wssj twé netrpěliwosti, wždyť i negedenkráte slýchá se, že nehodau postjžen, i Bohu se rauháš, z nespraweblnosti geg winjš, a newjm co wjc hřjšného a gessitného neděláš! — A dotkne-li se tě kdy nemile kdo, giž se durdjš a hněwáš, a každému člowěku wytrubuges, gak welice ti ten neb onen ubljžil, gak welíké ti křiwdy a nátisky činj; ano nemage na tom dosti, giž i přemýsslýš, kterak bys se pomstil, a nemoha zássti swé wyhowěti, opět rauhawě Božskau sprawedlnost wyzýwáš, a zakljnáš Saudce wssewědaucjho, aby hromem a peklem trestal twého protiwnjka. Possetilče! co pak newjš, že sám také

hřjssnjk gsi, a že Bůh i tebe okamžikem trestati by mohl? newjš, že chceme-li odpusstěnj dogjti, žek i my odpaussteti máme? nemodljš se denně? — ale snad se ani nemodljš! — odpusk nám nasse winny, gakož i my odpaussjme swým winnjkům? A konečně gaký máš z toho užitek a gaký zisk, že každému swé nehody a swé mrzutosti wytrubuges, že na protiwnjky swé Božj pomstu woláš, že netrpěliwě a mrzutě neses, což nemilého Bůh na tebe dopustil? Odpowěz, co máš z toho za užitek? — Užitek z toho nemáš pražádný, owssem ale welikánskau sskodu. Swým bědowánjm staw wěcj nepředěláš, aniž si pomůžeš, anobrž čjm wjce se zpauzeti budeš, tjm těžssj bude se ti protiwenstwj aneb nesstěstj zdáti a tjm menssj zásluhy před Bohem mjti budeš, který nehledj na welikost protiwenstwj, nýbrž na welikost trpěliwosti a tichosti, s kterauž protiwenstwj a nehody snássjme. A protož kdykoli tě nehoda gakási potká, neb když se ti někdy něgaká křiwda stane, netrub o tom celému swětu, nýbrž trpěliwě snássey, a pomni, že Kristus Ježjš náš Wykupitel mnohem wjce snásseti musil, než my snássjme, pomni na swaté a na swětice Božj, co oni wsse pro Boha byli snásseli a trpěli; pomni, že hřjssnjk gsi, kterýž denně Boha urážjš, a následowně, že což trpjš, sprawedliwě trpjš. Pomni, že učednjk nad mistra býti nemůže, a že když Kristus trpěl, i my trpěti musjme. Č: myslj, že gen Syn Božj a wywolenci Geho protiwnjky, odpůrce a nepřátely mjti musegj, ty wssak gen

samé přátely, dobroděge a přjzniwce? O zpozdilče, gsi ty newinněgssj, než byl swatý Leodegar; gsi swětěgssj, než byli wywolenj Božj; gsi dokonalegssj, než Spasitel twůg byl? A ty chceš býti bez protiwnjků, bez nepřátel, bez nehod a swjzlů? Pomni, prosjm, co dj swaté pjsmo, žeť koho milnge Bůh, toho že i tresce, a že milowati máme nepřátely swé a dobře činiti těm, kteřj nás nenáwidj; a že když Kristus Pán trpěti musil a tak wgjti do sláwy swé, žeť i my chtjce korunowáni býti, trpěliwi býti musjme. Protož pjsse swatý apostol Pawel: „Trpěliwosti zagisté wám potřebj gest, abyste wůli Božj činjce dosáhli zaslibenj“ (Žid. 10, 36.).

„Skrze trpěliwosť běžme k uloženému bogi, patřjce na půwoda a dokonatele wjry, Ježjsse“ (Žid. 12, 1. 2.).

„Budeme-li s Njm trpěti, budeme také spolu s Njm kralowati“ (II. Tim. 2, 12.).

„Ne sami sebe zastáweyte, neymilegssj, ale deyte mjsto hněwu; nebo pjsáno gest: Mně pomsta, gák odplatjm, prawj Pán. A protož lačnj-li nepřjtel twůg, nakrm geg; žjznj-li, dey mu pjti: nebo to čině uhlj řeřawé sbrneš na hlawu geho.“

Modlitba.

O neylaskawěgssj Ježjssi, učiň milostiwě, ať na twé trpěliwosti w protiwenstwjch a na twé laskawosti k nepřátelům něgakého aučastenstwj máme, a propůgč we swé dobrotě: ať žádnému

nedáwagjce žádného pohorssenj, we wssem se wydáwáme gako Božj služebnjci, we mnohé trpěliwosti, w sauženjch, w potřebách, w úzkostech, a ať tomu gedinému od tebe se naučjme, kterýž gsi tichý a pokorného srdce. To, o Bože, staniž se, to před twářj twau před se béru, slibuge, že nebudu nikdy msty za křiwdu wyhledáwati. S tebau, o Hospodine, rád ponesu wsse bezprawj, a pokud možná i protiwnjkům swým dobře činiti budu; a dnes gesstě učinjm počátek, budiž mi k tomu nápomocen milostj swau, genž gsi žiw a kraluges s Bohem Otcem i s Duchem swatým na wěky wěkůw. Amen.

Dnessnjho dne připadá též swátek: w Nikomedii swatého Elewteria, wogáka a mučednjka; w Antiochii swatých mučednjků: Prima, Cyrilla a Sekundaria; w Konstantinopoli swatého Theofila, mnicha, kterýj pro obhagowánj swatých obrazů umučen byl; w Herfodii w Anglicku swatého Tomásse, biskupa a m. g. swatých.

3.*)

Žiwot swatého Dionysia, biskupa Alexandrinského.

Swatý Dionysius pocházel ze wznesseného a wzácného rodu. Byl sice u wjře pohanské wychowán, a wssak, že neunawně w pjsnách čjtal, seznámil se též s wěrau křesťanskau, a gelikož se mu ljbila, plnau dussj gi přigal. Slo-

*) Poněwadž o swatém mučednjku Kandidowi, kteréhož gméno dnes w kalendáři stogj, mimo wynalezenj geho swatých ostatkůw nic giného newjme, klade se tuto na geho mjstě žiwot swatého Dionysia.

wútný Origenes byl geho mistrem a učitelem. J zdokonalil se swatý Dionysius u wjře swaté tak welice, že se po něgakém čase učitelem wjry křesťanské na swětoznámé sskole Alexandrinské a pak r. 247. i biskupem téhož města stal. Sotwa dwě léta zprawowal Alexandrinskau cjrkew, an za panowánj cjsaře Filippa gakýsi modlosložebný wěsstec wssecken lid Alexandrinský na křesťany pobauřil, tak že mnozj wjru swau krwj zpečetili, a nikdo z křesťanů, nechtěl-li protiwnjkům w ruce upadnaut, u weřegnosti se ukázati nesměl. Po welkonoci roku 249. ulewilo poněkud toto protiwenstwj, tak že Dionysius i strachem sklјčené stádečko geho zotawiti se mohli; a wssak netrwal oddech dlauho, neboť Decius, kterýž se teď cjsařem Řjmským stal, o nic wjce neusilowal, než o úplné wyhubenj wssech křesťanů. Protiwenstwj, kteréž tak wzniklo, bylo wssech předesslých krwawěgssj, gelikož s neslýchanau ukrutnostj a s newjdanau důslednostj se prowádělo. Přemnozj zpečetili w krutých těch dobách swatau wjru krwj swau, mnozj gi zgewně zapřeli, a mnozj nedůwěřugjce sobě, že by kruté muky snesli, dali se na autěk. K těmto posledněgssjm náležj též swatý Dionysius, kterýž, gakž se Boha dokládá, k rozkazu Božjmu a nikoli ze strachu s několika průwodčjmi, a to byl Kajus, Faustus, Petr a Pawel, k wečeru Alexandrii opustil. Na wssech cestách byly giž rozestaweny stráže, kteréž utjkagjcj stjhaly. J Dionysius upadl se swými průwodčjmi w ruce čjhagjcjch

wogáků, kteřjž gawsse geg, do Topasiris wedli. Sotwa se občané téhož mjsta dowěděli, že Dionysius gat gest, shlukſſe se, wytrhli geg z rukau gegich, a gakkoli prosjcjho, aby geg o korunu mučednickau nepřiprawili, do gednoho welmi bjdného a nečistého mjsta spjsse odwlekli než odwedli. Zde zůstal po celý čas panowánj cjsaře Decia, a teprw po geho smrti r. 250. domů k swému stádečku se nawrátil. Nynj se ukázalo, proč Bůh Dionysia w čas krwawého protiwenstwj zachowati ráčil. Toho času totiž, co byli křesťané stjhani, stalo se, že mnozj z nich bywsse gati a na raub postaweni, wjru buď skutečně zapřeli, modlám obětugjce, buď za penjze listy si kaupili, w kterýchž psáno bylo, že modlám byli obětowali, ačkoliw se nikdy toho nebyli dočinili. Když protiwenstwj přestalo, ucházeli se mnozj z těch padlých (tak se nazýwali tito zpronewěřilci) o opětné přigjtj do cjrkwe. Ž bylo gim dle cjrkewnjch zákonů tuhé konati pokánj za weliký hřjch, kterýž byli spáchali a za pohorssenj, kteréž celé cjrkwi byli dali. Což když činiti nechtěli, ucházeli se u swatých mučednjků o přjmluwu a obranu, a takowau přjmluwau opatřeni, žádali, aby buď zhola beze wsseho pokánj aneb s pokánjm lehčjm do cjrkwe přigjmáni byli. Z toho powstali weliké rozmjssky w cjrkwi ano i rozkolnictwj po délssj čas trwagicj a nábožný lid rmautjcj. Mezi muži, kteřjž newole tyto ukliditi a býwalau swornost u cjrkew uwésti se snažili, patřj zwlásst swatý Dionysius,

který pjsemně i austně, weřegně i po domácku těch napomjnal a prosil, kteřjž neobyčegné přjsnosti proti padlým užjwati chtěli, učjce, že gim, pokud na žiwě gsau, rozhřessenj od cjrkwe dáno býti nemůže. Wůbec řečeno podobal se swatý Dionysius angelu pokoge; neboť kde koli zpory gakési wynikly, byl swatý biskup wždy při ruce, a swým tichým gednánjm, a swau trpěliwostj a laskawostj nezřjdka mnohé přemluwil, že se opět w lůno cjrkwe nawrátili, kteřjž zcestným swým učenjm od nj se byli odtrhli; anebo gsa prost wsseliké náružiwosti, klestil a ukazowal neustupným stranám cestu k wyrownánj a smjřenj. J může se o něm řjci, že se doslowně chowal dle slow apoštola Páně, an ke Kolossenským pjsse: „Oblecte se gako wywolenj Božj, swatj a Bohu milj, w střewa milosrdenstwj, w dobrotiwost, pokoru, mjrnost, trpěliwost, a snášeyte geden druhého, a odpaustěyte sobě wespolek, měl-li by kdo proti komu gakau žalobu, gakož i Pán odpustil wám, tak i wy. Ale nad to nade wssecko měgte lásku, kteráž gest swazek dokonalosti; a pokog Kristůw wládniž w srdcjch waššich, k němuž powoláni gste w gedno tělo“ (Kolos. 3, 12—15.).

Mezi tjm, co swatý Dionysius neporušeného učenj Kristowa proti některým bludařům hágil a pokog w cjrkwi pro některé wzniklé nedorozuměnj zwášťě wzhledem na způsob, gakýmž by padlj a od bludařů křtěnj w cjrkew přigjmati se měli, udržowal, nastaupil wládu Řjmského mocnářstwj cjsař Walerian. Tento pán byl z počátku swého

panowánj křesťanům welice nakloněn a mnoho dobrého gim prokazowal. Tu ale náhle změnil swau náklonnosť w nenáwisť, a přjzeň swau w záffť. Prawj se, že někteřj modloslužebnj kněžj mysl a srdce geho od křesťanů odwrátili. J tu wzniklo protiwenstwj welmi tuhé, w kterémž i Dionysius postjžen a na saud wládaře města, Emiliana, postawen byl. Emilian mu kázal, aby se odřekl Krista, domnjwage se, že pak i ostatnj duchownj, kteřjž tu s Dionysem na saudu stáli, a wssecken ostatnj lid gich následowati bude. „Gá mu ale odpowěděl,“ pisse Dionysius sám: „Lépe slussj Boha poslauchati než lidj.“ A pak přidal, že gediné tomu, genž prawý gest Bůh, se klanj, a že od úmyslu swého neodstaupj, aniž kdy učinj čeho, pročež by přestal křesťanem býti. Po těch slowech pokaussel se Emilian gesstě gedenkráte swatého biskupa i duchowenstwo tu s njm gsaucj, aby upustili od swé wjry, přemluwiti; ale práce geho byla marná, neboť wssickni gako gedněmi ústy prawili, že toliko gedinému Bohu klaněti se budau. Wida tedy wládař dobrau wůli swau na zmar, odsaudil biskupa i duchownj geho, kněze Maxima a gáhny Fausta, Eusebia a Chéremona do pustin Lybie, a sice do mjsta Kefro řečeného, při tom přjsně gim zakazuge, po domech aneb na hřbitowech se schá-zeti, totiž služby Božj konati. Wyznawači Božj musili se okamžitě na cestu wydati, a swatý Dionysius byl nad to churaw. Kragina Kefro byla diwoká, a wssak nic méně mnoho křesťanůw

sem za biskupem přitáhlo. Neyprw bylo gim tu mnoho protiwenstwj snásseti, poznenáhla mjgela surowost obywatelstwa a negedni z nich opustiwsse modly, k Bohu se obrátili.

Emilian, který si libowal w týránj lidu newinného, usmyslil si na gednau Dionysia a towarysse geho wypowěděti do Kolluthiona, kteréžto mjsto gesstě diwočegssj bylo než Kefro. Swatý biskup hrozil se neyprw té zpráwy a to zwlásstě, že se obáwal, že tam žádných křesťanů nenagde, než gen lid surowý a laupežný. Když se mu ale řeklo, že Kolluthion bljže města ležj, a že wěrnj přátelé a bratřj geg w hognosti nawsstěwowati a s njm služby Božj konati budau, upokogil se. A gak mu bylo powědjno, stalo se skutečně. Kolluthion stal se gakoby odlehlým předměstjm Alexandrinským, w kterémž křesťané se scházegjce s pastýřem swým se těssili, slow geho poučliwých poslauchali a tělo Páně z ruky geho přigjmali. A wssak swatý pastýř nestaral se u wyhnanstwj swém pauze o ty owečky, kteréž ho nawsstěwowaly, nýbrž měl péči i o ty, kteréž k němu na pausst přigjti nemohly. Těm dopisowal čas po čase a gako laskawý otec gednak ge těssil, gednak učil, gednak k stálosti a wytrwalosti napomjnal, slowem co austně činiti nemohl, pjsemně činil. To trwalo pokud Walerian cjsařowal. Když wssak cjsař ten od perského krále Sapora přemožen, gat a usmrcen byl, dostalo se Dionysiowi i wssem wypowězeným křesťanům wolnosti, že domů k swogim se nawrátiti mohli.

A wssak náwrat tento nepřinesl nic potěssitelného, nýbrž gen samau bolest a samý zármutek. W Alexandrii wznikly tenkráte přewelikė různice a z nich nesčjslné wraždy a krweprolėwánj, tak že swatý biskup pjsse, že snáze by bylo na krag swěta se dostati, než z Alexandrie samé do Alexandrie; wždyk prý i řeka, město swlažugjcj, ustawičnými wraždami, krwj a pohrauženými mrtwolami poskwrněná se walj. Při takowých okolnostech nebylo ani pomysslenj na služby Božj, a swatý biskup musil, což mu bylo neybolestněgssjho, i na hod Welikonočnj, ačkoli byl w městě, pjsemně swoláwati a poučowati. Této zpauře ssel w zápětj hrozný mor, kterýž nesčjslné množstwj lidj pohltil, a nebylo domu w náramném tom městě, w kterémžby nebylo aspoň gednoho člowěka, ranau tauto postjženého. Nářek a upěnj naplnilo wesskeré město. I ukázalo se zgewně za čas toho moru, oč dokonalegssjmi, oč swětěgssjmi dělá Božské učenj Kristowo wyznawače swé, než bludy gakékoli aneb swětské mudrlantstwj. Nebok an pohané nedbagjce ani neyswětěgssjch wažeb pokrewnjch i neybližssj přátely z domů wystrkowali, opausstěli a těla mrtwá nepohřbená psům k roztrhánj a sežránj metali, mysljce tak hrozné smrti ugjti, byli křesťané, gakž pjsse swatý Dionysius, wraucjm ohněm lásky a bratrské dobrotiwosti tak roznjceni, že swého zdrawj nessetřjce a wlastnjmu žiwotu neodpausstěgjce, poražené nawsstěwowali a pro milost Pána Ježjsse Krista dle možnosti swé opatrowali, mrtwé pochowáwali a takořka

geden za druhého umjrali. — „Po tomk gsme poznali," pjsse swatý Jan (I. 3, 16), „lásku Božj, že On (Kristus) žiwot swůg za nás položil, i myk tedy máme za bratřj žiwot klásti."

Žiwot swatého Dionysia giž byl na náklonku, když nowj bludařowé w cjrkwi powstali, gednotu cjrkwe trhagjce. Sw. biskup opřel se gim wssj silau ducha swého a wsse, seč láska a rozum, tichosk a pewnosk gest, činil, aby poblaužené w lůno swaté cjrkwe opět přiwedl. Podařilo se mu to s přemnohými, ale nikoli se wssemi, neboť kde urputnosk a swéhlawosk wládne, tam marně milosk pracuge. Zwlásstě ale zasadil se proti Pawlowi ze Samosaty, kterýž se Kristu Pánu rauhal, Božstwj mu upjrage. Ale gak řečeno, dny swatého Dionysia byly giž na náklonku a on odebral se r. 264. na wěčnost, do prawé wlasti, kdež, že wěrně bogowal a až do konce setrwal, korunau wěčného blahoslawenstwj korunowán gest.

Rozgjmánj.

Swatý Dionys pjsse, že smrt těch křesťanů, kteřjž slaužjce morowau ranau nakaženým umřeli, gest gako smrt mučednická. A to wssjm práwem, neboť nenj dokonalegssj lásky k bližnjmu, leč když chorým a nedužiwým a chudým lidem gsme ku pomoci a k utěsse. Ach k loži nemocných nemá nás; wolati gen přátelstwj, ani naděge dědictwj, ani láska swětská, nýbrž křesťanská láska, kteráž

na to nehledj, zdali chorý náš přjbuzný či cizinec, zdali wzácný či sprostý čiowěk gest. Dost na tom, žek náš bratr neb nasse sestra gest, genž zde w chorobu bez pomoci a bez utěchy ležj. Newjš-li o člowěče, že Kristus powažuge, co bližnjmu učinjme, gakoby Gemu samému se stalo? Newjš-li, že nám, až na saudu Geho státi budeme, wytýkati bude, že gsme Geg nemocného nenawsstjwili? Widjš, o člowěče, wjm, že čta žiwoty swatých negednau k sobě promluwils: „Ach, gak rád bych pro Krista žiwot swůg obětowal!" Nuže obětug ho, gdi tam k posteli opussteného a pomoz radau, pomoz pokrmem, pomoz ljkem, pomoz službau, gjž nedužiwec potřebuge, a služba twá bude u Boha platiti gako wyznánj wjry před saudci, a ta protiwnost a ta ossklíwost, giž při tom snad zakusjš, bude ti za mučenj počjtána. A wssak ne o tělo toliko nemocného bedliwau péči měg, nýbrž zwlásstě o dussi. A protož wzbuzug chorce k trpěliwosti, poukazug ho na Krista Ježjsse, a w čas ho napomjney, aby s Bohem se smjřil a dussi swau na budaucnost — na wěčnau budaucnost připrawil. Tacj lidé, kteřjž k nemocnému dřjwe kněze newolagj, leč když mu, gak řjkáme, dusse na gazyku sedj, býwagj nezřjdka přjčinau, že nemocný nehodně swátosti přigjmá, a umře-li tak, zahyne wěčně. Ach gak welikého hřjchu dopaussteg se tito lidé, a gak nesmjrného zodpowjdánj uwalugj na sebe! A proč odkládáwagj kněze w čas whodný powolati? Z pauhé lásky prý to činj; nebok prý nechtěgj nemocného

zastrassiti, nechtěgj ho prý uwésti w nebezpečj. Ti zpozdilcowé! Prawá láska zameyssljwždy gen dobro a blaho člowěka, kteréhož milugeme. Zdaž ale wyhledáwáme blaho nemocného, když mu tagjme nebezpečj, w kterémž gest; a zdaž geg milugeme, když mu dáwáme přjčinu, aby wěčně wěkůw byl od twáři Božj odlaučen? Možno, že ho náwěsstj a nebezpečj trochu zarazj a auzkostj naplnj. Ale co na tom? Nechť se nemocný zarazj, wždyť lépe gest, aby se auzkostj zachwěl a w čas s Bohem se smjřil, než aby bez swátostj a w hřjssjch na wěčnost se odebral! A konečně, pročby se měl nemocný kněze hroziti, newjm. Zdaž nenj psáno w pjsmě swatém o swátosti poslednjho pomazánj, že modlitba wjry uzdrawj nemocného a že polehčj gemu Pán; a gestliže gest w hřjssjch, že gemu odpusstěni budau? Protož kde kdo gste, milé křesťanské dusse, služte geden druhému a na wěčnost budaucj připrawugte, pamětliwi slow pjsem swatých, kteráž dj:

„Nelenug se nawsstjwiti nemocného, nebo pro takowé wěci ntwrzen budeš w milowánj" (Sir. 7, 39.).

„Wssecko, cožkoli chcete, aby wám lidé činili, i wy čiňte gim" (Mat. 7, 12.).

„Nemocen gsem byl a nawsstjwili gste mne" (Mat. 25, 37.).

„Po tom poznagj wssickni, že gste mogj učedlnjci, budete-li mjti lásku gedni k druhým" (Jan. 13, 35.).

„Kdo odgjmá od přjtele swého milosrdenstwj bázeň Páně opaustj" (Jak. 6, 14.).

„Lépe gest gjti do domu pláče, nežli do domu hodowánj, proto že se w onom připomjná konec wssech lidj, a kdož gest žiw, myslj, co potom bude" (Kaz. 7, 3.).

Modlitba.

O Bože, ty zřjdlo wssech milostj, z kteréhož twogi swatj wážili, že se za bratry swé w oběť wydali, napog také nás milostj swau, ať i my gich následugjce pro twau čest a pro blaho bližnjho i žiwot swůg rádi nasazugeme. O to prossme we gmenu toho, který z lásky k nám žiwot swůg w přehořkau smrt wydal, we gménu Syna twého Pána nasseho Ježjsse Krista ꝛc. Amen.

Na dnessnj den padá též swátek: w Řjmě swatého Kandida, mučednjka; u starych Sasů dwau swatých mučednjků Ewald nazwaných; w Africe swatého Maximiana, biskupa; w Palestině swatého Hesichia, wyznawače; w biskupstwj Namurském swatého Gerarda, opata; a m. g. swatých.

4.

Žiwot swatého Frantisska z Assissů, přjgměnjm Serafinského.

„Blahoslawenj chudj duchem, nebo gegich gest králowstwj nebeské" (Mat. 5. 3.).

Sotwa nagdeme swatého od dob apoštolských, kterýžby w smysl slow řečených tak hluboce

byl wnikl, a tak wěrně ge plnil, gako ſwatý Frantiſſek, kterémuž pro plamennau láſku k Bohu dáno bylo gméno Seraſinſký.

Otec ſwatého Frantiſſka byl Petr Bernardon. Byl rodu ſſlechtického a pocházel z Florence, oddaw ſe pak na kupectwj, uſadil ſe w Aſſiſiſech. Geho manželka gmenowala ſe Pika, a byla gako manžel gegj žena rozſſafná a ſprawedliwá. Swatý Frantiſſek narodil ſe roku 1182. a doſtal na křtu ſwatém gméno Jan.

Petr Bernardon gſa, gakž řečeno, kupec a k tomu bohatý kupec, chtěl, aby ſyn Jan též byl dokonalým obchodnjkem; nemořil geg mnohým učenjm, než gak mile několik ſſkol proſſel, přidržowal geg k práci a k obchodu, a toliko takowým wědomoſtem geg dal učiti, kterýchžby k ſwému budaucjmu ſtawu na neywýš potřebowal, a to byl zwláſſtě gazyk francauzſký, w kteréžto řeči Jan takowé zběhloſti doſſel, že geg wůbec a wždy gen Franceſko, to geſt Francauze, gmenowali. Toto gméno ſe proměnilo w ústech čeſkých na Frantiſſek.

Frantiſſek wedl obchod otcůw obratně a maudře, byl myſli weſelé, milowal nádheru a dobré žiwobytj, rád ſe wyrážel s weſelými towaryſſi při hodech a kwaſu, a rád ſi též zažertowal aneb weſelau pjſeň zazpjwal. A wſſak weſelé žiwobytj nebylo žiwobytj puſté; neboli gakkoli ſwěták, předce ſe nikdy proti čiſtotě anž tjm neymenſſjm neprohřeſſil, a k chudým byl neobyčegně laſkawý a ſſtědrý. Ano pjſſe ſe, že kdy

gedenkráte přjliš zaměstnán gsa, chudému gednomu žádné almužny nedal, okamžitě toho litowal, za žebrákem běžel a sstědře ho podařiw se zasljbil, že od toho okamženj žádného chudého pro Boha pomoci prosjcjho neoslyssj. J zůstal slibu tomu skutečně až do smrti wěren, a wjme, že přeweliké milosti, gimiž ho Bůh dařiti ráčil, gediné swé sstědrotě k chudým připisowal. „Prosby sauženého nezamjtey, a neodwracug twáři swé od nuzného. Nakloň k chudému bez zármutku ucha swého a odpowěz mu pokogně s tichostj;" dj maudrý Sirach (4, 4. 8.) a k Tobiássowi prawil angel: „Almužna od smrti wěčné wyswobozuge, a onať gest, gessto čistj hřjchy, a činj, že člowěk nalezá milosrdenstwj a žiwot wěčný" (Tob. 12, 9.).

Z řečeného widěti, že srdce Frantisskowo bylo nezkažené, ano že sslechetné gakési cjtěnj w něm přebýwalo, kteréž i w čas swětských radowánek a starostj gako blesky skrze mračna pronikalo. Gisto gest aspoň, že rád přemýssljwal, kterakby sláwa gména Božjho se dala rozmnožiti, že rád na modlitbách dljwal, že dusse geho wnitřnj gakausi rozkossj se zachwěla, kdykoli o lásce Božj rozpráwěti slyssel.

Tak se kloně gednak k swětu gednak k ctnosti, dossel swatý Frantissek dwadcátého roku, an ho Bůh milostj swau k sobě úžegi pautati počal. Tuhá a dlauhá nemoc, w niž Frantissek upadl, ukázala mu gessitnost žiwota swětského, obrátila mysl geho k budaucnosti a trpěliwosti ho naučila.

Powſtaw z choroby, začal ſi hnuſiti ſwět i wſſecky rozkoſſe geho a plnau duſſj přilnul ſe k nuznému člowěčenſtwu. J pjſſe ſe, že když po nemoci gedenkráte ſi wygel w nowém a ſkwoſtném oděwu, že náhodau uzřel člowěka urozeného, kterýž w neywětſſj chudobě žiw byl. Pohled na toho člowěka naplnil ho litoſtj tak, že ſleza s koně ſkwoſtným rauchem ſwým ſſlechtice přiodil, ſám pak cáry geho na ſebe oblekl. Náſledugjcj noci měl widěnj; widěl ſkwoſtný a nádherný palác a w něm množſtwj pokřižowané zbraně. J zdálo ſe mu, že ſlyſſj hlas, ty zbraně že gſau pro něho i pro bogownjky geho. Toto widěnj rozbodlo celé budaucj žiwobytj geho. Nynj widěl gaſně, že má býti bogownjkem Kriſtowým, a protož neprodléwage počal wálčiti ſe wſſemi žádoſtmi ſwými, a neyprw s ſoběctwjm a s tělesnoſtj, bez kteréhož boge koruny wjtězné dogjti nelze. K tomu konci odřeknuw ſe hluku ſwětſkého, wyhledáwal ſamoty a ukrytoſti, uložil ſi tuhé poſty, wraucně ſe modlil a předewſſjm ſi rozgjmal přehořké utrpenj Kriſta Ježjſſe. K tomu udělowal ſſtědrých almužen, zamilowal ſi proſtičký oděw, oſſetřowal pokorně nemocných, byť i neyprotiwněgſſjm neduhem ſkljčeni byli, a ſlowem i řečj i ſkutkem gewil, že pohrdá ſwětem a wſſj ſláwau geho. Gedenkráte když w koſtele ſwatého Damiana pohřjžen w modlitbu klečel, k Bohu, Otci ſwětel, ſe modle, aby mu powolánj a dráhu, gjž by choditi měl, ukázati ráčil, eyhle uſlyſſel hlas, gakoby z úſt Wykupitele wy-

cházegjcj, an dj: „Gdi, Frantiſſku, a opraw můg dům, který, gakž widjš, w zřjceninách geſt!“ Tato ſlowa wztahowala ſe, gakož pozděgi poučen byl, na cjrkew; on ale myſlil, že ſe tu gedná o oprawenj koſtela ſwatého Damiana, w kterémž ſe modlil. J ſſel tedy a prodaw několik poſtaw ſukna, ztržené penjze dáwal kněži, u koſtela toho uſtanowenému. Když gich kněz přigjti nechtěl, nechal gich Frantiſſek ležeti, neboť penjze neměly giž pro něho žádné ceny. Potom ſe ukryl w něgaké geſkyni, poſty, modlitbami i ſwatým rozgjmánjm k bogi duchownjmu ſe připrawuge, a když ſi důwěřowal, že ſſkaſtně naſtáwagjcj boge přeſtane, wrátil ſe w oděwu proſtičkém, poſty a mrtwenjm zcela přeměněn, do Aſſiſſů. Tož wida otec rozhněwal ſe a welmi nemiloſtiwě s bogownjkem Kriſtowým zacházel, gmě zato, že ho w předſewzetj zwiklá a na obyčegnau ceſtu nawrátj. Ale zmýlil ſe, neboť Frantiſſek tjm wjce w dobrém ſe utwrzowal, čjm wětſſj překážky a odpory přemáhati muſil. Znamenage tedy Bernardon, že ſyna giž nepředělá a k ſwětu neobrátj, přinutil geg, aby u přjtomnoſti biſkupowě otcowſkého dědictwj ſe odřekl. A Frantiſſek podepſal bez rozpaku liſtinu o tom ſwědčjcj, ano, aby dokázal, že oprawdowě chudým učednjkem Kriſtowým býti chce a bude, ſložil i ſwrchnj oděw k nohaum otcowým, řka pokorně a mjrně: „Až poſud gſem tebe ſwým otcem nazýwal, od nyněgſſka to gméno gediné Bohu dáwati a protož i ſwětſſj ſwo-

bodau modliti ſe budu: „Otče náš, genž gſi na nebeſjch, neboť gediné na něho ſkládám ſwau naděgi, u něhož mé dědictwj uloženo geſt.“ Hluboce pohnut obgal biſkup mládence wyſwlečeného, a než ſproſtý ſedlſký oděw ſe přineſl, přikryl ho pláſſtěm ſwým. Frantiſſek přigal ſſat ten wděčně z ruky biſkupowy, a aby w každém protiwenſtwj ſnáze na utrpenj Kriſtowo ſe upamatowal, učinil ſi na něm haſſeným wápnem křiž. Byla to prwnj almužna, giž byl obdržel. To wſſe ſe událo roku 1206. Frantiſſek byl tenkráte 25 let ſtár.

Frantiſſek rozlaučiw ſe s domowem, odeſſel něgakého ukrytu ſi hledat, kdežby wzdálen lomozu ſwětſkého Bohu tělem, duſſj ſlaužil. J chodě ſem a tam sbjral almužny pro nuzné koſtely a kde něgakého chorého, zwláſſť malomocného nalezl, s neywětſſj radoſtj mu ſlaužil. Gedenkráte, bylo to dwě léta po tom, co ſe s otcem rozžehnal, byl w koſtele na mſſi ſwaté. J ſlyſſel tu ſlowo Páně čjſti, nagmě: „Nemègte zlata, ani ſtřjbra ani peněz w opaſcjch ſwých, ani moſſny na ceſtě, ani dwau ſukuj, ani obuwi, ani hůlky“ (Mat. 10, 9. 10.). Tato ſlowa welice hnula i myſlj i duſſj ſwatého muže. J nezdálo ſe mu ginak, než že Bůh k němu mluwj, aby žiwot ſwůg dle řečených ſlow uſpořádal, a rozděliw penjze, kteréž u ſebe měl, chudým, wyzul obuw ſwau, oděl ſe w ſſat hrubý, gaký lid newſproſtſſj noſjwal, opáſal ſe uzlowitým prowazem a uzawřel, že budaucně powede žiwot úplně

takowý, gaký swatj apoſſtolé žili, a gaký ſwrchu řečenými ſlowy Páně wyřčen geſt. J gal ſe nynj lidu zwěſtowati ſlowo pokánj, a to činil s takowau horliwoſtj a s takowau ſilau, že ſe netoliko přemnozj, ſlyſſjce pronikawá powzbuzenj geho, na ceſtu pokánj obrátili, ale i negedni k němu ſe dali, chtjce přjkré geho žiwobytj ná ſledowati a s njm o naprawenj hřjſſnjkůw wěrně a horliwě pracowati.

Když giž dwanácte učednjkůw měl, rozeſlal ge, aby we wůkolnjch měſtečkách a weſnicjch pokánj hláſali. Mjſto poceſtného dal gim na ceſtu ſlowa Žalmiſty, an dj: „Uwrz na Hoſpodina péči ſwau a on tě bude krmiti.“ Gežto ale počet denně roſtl těch, kteřjž pod zpráwau geho a nawedenjm Bohu a člowěčenſtwu ſlaužiti chtěli, widěl ſe nucena, gim některá prawidla předepjati, kterýmiž by ſe řjdili a zprawowali. Prawidla tato ztwrdil r. 1209. papež Innocens III. Neyprw zpěčowal ſe ſwatý otec s Frantiſſkem o těch wěcech gednati, ba ani wyſlechnauti geg nechtěl. Když ale noci náſledugjcj zdánj měl, že widj koſtel Lateranſký padati a ſe řjtiti, a že chudý gakýſi člowěk a na oko opowržený přiběhna geg ranenama ſwýma podepjrá, a aby ſe neſeſul, chránj: dal Frantiſſka wyhledati, a potwrdiw prawidla a řeholi geho, dal gemu i učednjkům geho powolenj, aby kdeby koli chtěli, zwěſtowali ſlowo Božj a lid k pokánj napomjnali. — A to gſau počátkowé řehole w cjrkwi, až poſud známé, která w několika řádů

rozwětwená newýmluwně mnoho dobrého ku ſlá-
wě gména Božjho a ku ſpaſenj duſſj lidſkých
způſobila a půſobj.

Powděčen, že papež řád potwrdil, opuſtil
Frantiſſek s dwanácterem učednjků ſwých Řjm
a nawrátiw ſe do Aſſiſſů w gakéſi chýžce, bljž
koſtela Porciunkula řečeného ležjcj, ſe ubytowal.
W tom koſteljčku, kde obzwláſſtně Rodička Božj
ſe ctila, ztráwil Frantiſſek welmi mnoho čaſu,
uſtawičně ſe poſtě a modle, a bratry do wůkolj
wyſjlage, aby lid wyučowali a k pokánj napo-
mjnali. Wýžiwu poſkytowala gim almužna. Bra-
třj Benediktini, gimž gmenowaný koſteljk náležel,
darowali geg Frantiſſkowi, aby ſi tam prwnj
kláſſter wyſtawěl. Tento dar způſobil ſwatému
muži weliké radoſti. J byl kláſſter tento wždy
powažowán co ſtřed weſſkerého řádu, kdež ſe
bratřj do roka dwakráte ſcházjwali, a to k tomu
konci, aby duch řeholnj w nich nechábnul. Gak
rychle ſe řád menſſjch bratrů, tak ſe audowé
geho gmenowáwali, rozſſjřil, z toho widno geſt, že
když roku 1219. poneyprw bratřj ze wſſech
končin ſe ſeſſli, pět tiſjc ſe gich napočjtalo.
Swatý zakladatel wymohl koſtelu tomuto též
plnomocné odpuſtky, kteréž až po dnes i we
wlaſti naſſj pode gménem Porciunkule známy
gſau. Stalo ſe to, gakž náſleduge. Když totiž
roku 1221., w den poſwěcenj chrámu Porciun-
kule řečeného, Frantiſſek na modlitbách trwal,
zgewil ſe mu Hoſpodin řka: „Frantiſſku, žádey,
co chceš pro ſpaſenj národů!“ A on odpowě-

děl: „Žádám odpuſſtěnj winy a treſtu, plnomocných odpuſtků pro wſſecky, kteřj kagjcně w chrám tento wegdauce z hřjchů ſwých upřjmně ſe wyzpowjdagj.“ „Gdi tedy,“ odpowěděl Hoſpodin, „gdi k mému náměſtkowi a žádey od něho we gménu mém těchto odpuſtků. J ſſel tedy do Piſy, kdež tenkráte papež Honorius III. meſſkal a wyprawiw mu widěnj, ſkutečně plnomocné odpuſtky obdržel. Tyto odpuſtky byly napotom na wſſecky koſtely franciſſkánſké rozſſjřeny, a gakž řečeno, až podnes může každoročně každý kagjcj hřjſſnjk dne 2. ſrpna plnomocných odpuſtků w každém franciſſkánſkém koſtele aučaſten býti.

Neywětſſj péči měl pak ſwatý Franciſſek o to, aby duchownj ſwé ſyny a učednjky wſſelikým cnoſtem wyučil, a tak z nich hodné náſtroge učinil, kteréžby pro ſpaſenj člowěčenſtwa co neywjce půſobily. Protož dáwal gim wſſech ctnoſtj neydokonalegſſj přjklad. Sám ſe co neypřjkřegi kál, a tu kázeň, kterau giným kázal aneb od bratrů kázati dal, zachowáwal co neyſwědomitěgi. Zřjdka kdy pojjwal pokrmu waženého, a když ſi někdy takowé lahůdky dopřál, poſypal gi popelem aneb wodau poléwal, aby chuti ztratila. Woda býwala mu gediným nápogem. Mimo obyčegný čtyřidcetidennj půſt, poſtjwal ſe též přjſně po čtyřicet dnj po třech králjch, před ſwatým Petrem a Pawlem, před nanebewzetjm Marie Panny i před ſwatým Michaelem archangelem, tak že téměř po celý rok tuhý půſt zachowáwal. Odpočjwáwal gen na

holé zemi, kámen aneb kus dřewa byly mu mjſto podhlawničky. Oděw geho byl hrubý, dlauhý kabát, prowazem přepáſený. Mrſkáwal ſe též každodenně až do krwe a wůbec této, gež oſlem nazýwáwal, přerozmanitau tuhau kázni trýznjwal. Cjl takowéto přjkroſti nebyl pauze, aby za minulé hřjchy zadoſt učinil, nýbrž též aby ſe budaucjch uchowal, a zwláſſť neydražſſj poklad člowěčj, čiſtotu nepoſkwrněnau udržel. Z té přjčiny uwrhl ſe gedenkráte, když nečiſtými myſſlénkami zlý duch geg mořil, do ſněhu, a tak dlauho tam ležel, až celý ſkřehl a oheň nečiſtý uhaſl. Wůbec řečeno, byl Frantiſſek o čiſtotu na neywýš ſtaroſtliw, a zrazowal ſwým bratřjm co neyupřjmněgi každau rozpráwku a každau důwěrnoſt s druhým pohlawjm, aby gich wſſeho pokuſſenj wyſtřjhal, nebok ďáblu poſtačuge, řjkáwal, gen wláſek, aby z něho tluſtý prowaz uwinul; s žeſſkými pak obcowati a žádné ſſkody z toho neutrpěti geſt, gako po žhawém uhlj choditi aneb oheň w lůně noſiti a nepopálili ſe. Důrazně též ſwých wyſtřjháwal od zahálky, genž geſt shromáždiſſtě wſſech zlých myſſlének a chwáljwal gim mrtwenj wzdorného těla uſtawičnau pracj.

Geho pokora nebyla menſſj než geho kagjcnoſt. Neſnesl toho, když ho někdo welebil. „Nechwalte nikoho," řjkáwal, „kdož pewně neſtogj. Chwáliti nemáme nikoho, dokud newjme, gaký konec wezme." A ginby zas řekl: „Nikdo nenj wjc aneb mjň, než což geſt před twářj Božj." Gedenkráte ſe ho geden z bratřj otázal, co ſám

o sobě saudj? a on odpowěděl: „Gá mám za to, že nenj wětssjho hřjssnjka na swětě nade mne.“ A když bratr dále se otázal, gakže to o sobě w prawdě twrditi může, řekl opět: „Kdyby byl Bůh člowěku neynesslechetněgssjmu tolik milosrdenstwj prokázal gako mně, nic nepochybugi, že by wděčněgssjm a nábožněgssjm byl než gá.“ Z pokory nikdy na kněžstwj se swětiti nedal, mage se za nehodna takowé důstognosti. Kněžjm prokazowáwal wždy obzwlásstnj uctiwost, řjkage: „Že kdyby ho angel potkal a kněz, že by neyprw ssel kněži ruku poljbit a teprw že by angelowi slussnau úctu wzdal; gessto prý wětssj čest tomu přjslussj, kterýž tělo Páně w rukau držjwá a gemu ge časem i podáwá.“

Z neljčené pokory prýsstila se též geho wraucj láska ku poslussnosti. Tuto ctnost nazýwáwal skutkem wjry, zkausskau naděge, zgewenjm lásky, matkau Božského, nade nsse pomysslenj gdaucjho pokoge. Aby se w této ctnosti zkusil a utwrdil, složil důstognost swau — byltě generálem celého řádu — prose, aby některému předstawenému podroben byl; ano geho poslussnost byla tak ochotná, že gsa na cestě, gediné wůlj swého průwodce se zprawowáwal. Gedenkráte dal gednomu z učednjků swých naučenj o poslussnosti, řka: že každý mnich má býti gako mrtwola, s kterauž dělati můžeme, co se nám ljbj, aniž odporu gegjho cjtjme. Naučenj toto zachowáwal sám co neyswědomitěgi, nebok nikdy nehleděl na osobu předstaweného, než gen, že

ſtrze úſta předſtawených wůle Božj ſe zgewuge.

Co konečně máme řjci o tuhé chudobě, kterauž ſi ſwatý muž byl obljbil a ſwogim schwalowal? Co o láſce k Bohu a k bližnjmu? Co o nábožnoſti k utrpenj Páně, k rodičce Božj a giným Swatým? A co konečně o oſtatnjch ctnoſtech tohoto wywolence Božjho, kteréž tak hogné gſau, že by wyprawowánj gich celau knihu naplnilo? Po ſwém obrácenj nechtěl nic nazýwati ſwým; dobrowolná chudoba w duchu i na těle a to pro Kriſta Ježjſſe byla mu, gakž ſám prawj: „Ceſta k ſpaſenj, žiwitelka pokory, a kořen wſſj dokonaloſti; owoce gegj geſt ſice ukryto, a wſſak rozplozuge ſe tiſſicerým způſobem.“ Ducha chudoby, gjmž tak proniknut byl, že ſe těſſjwal, když nedoſtatek měl, powažowáwal za podwaly zákona ſwého, aniž trpěl, aby coš geg kalilo.

Co máme konečně o láſce chudého a pokorného Frantiſſka wyprawowati? Kde nagdeme ſlow powědjti, gak upřjmně bližnjho, gak horliwě Boha ſwého milowal? Láſka geho k bližnjmu gewila ſe přede wſſjm horaucj tauhau a neunawenau ſnahau, blaho gegich obſtarati. Ta láſka pudila ho, že chorým co neyochotněgi poſluhowal a ge opatrowal, chudým dle ſjly pomáhal, zarmaucené těſſil, opuſſtěných ſe ugjmal, ſlowem, že wſſechněm wſſecko ſtáti ſe ſnažil. Horaucj geho tauha o blaho bližnjho přinutila ho, že opuſtiw domow až do Syrie wnikl a tam tamněgſſjmu ſultánowi wjru ſpaſitelnau zwěſtowal

a při tom ponawrhl, že k potwrzenj wjry i w zapálenau hranici skočj. Geho pak láska k Bohu ani wypsati se nedá, to gediné tu stůg, že wnitřnj oheň, kterýmž dusse geho k Bohu plála, i na twáři se mu gewil, a kdykoli gen uslyssel, žek o Bohu řeč, tak se rozháral wnitřnj plamen, že se zdálo, gako by mu celá twář hořela. Byltě tedy skutečně muž serafinský, gediné w Boha pohřjzený, o němž se řjci mohlo, že gediné modlitbau žiw gest a rozgjmánjm, a že krom Boha ničehož nehledá. J negednau bylo, když na modlitbách dlel, slýchati, že w upěnj wolal: „Bože můg a mé wssecko!" Podobnau láskau hořel k neyswětěgssj swátosti oltářnj. Tato památka neywětssj milosti býwala mu předmětem podiwenj a neyhlubssj uctiwosti, a netagil se tjm, že si přege, aby swátost tato i ode wssech lidj, a we wssech končinách na neywýš byla ctěna a welebena. Chodil welmi často ku stolu Páně a to s takowau wraucnostj, že i ostatnj lidé roznjceni býwali. Cjrkewnj hodinky modljwal se wždy stoge a s odkrytau hlawau, a nezřjdka slzy proléwage. K rodičce Božj, giž za zwlásstnj opatrownici řádu swému byl obral, mjwal neyhlubssj uctiwost a neywraucněgssj lásku. Myssléнka: „Ona gest matkau toho, kterýž mne wykaupil," naplňowala ho neyslaossj důwěrau. Neyraděgi zabýwal se w mysli rozgjmánjm o přehořkém utrpenj Krista Pána, a geho bolest a geho skraussenost býwala při takowém rozgjmánj tak weliká, že Bůh způsobem nadobyčegným

geg za to odměnil. Swatý Frantiſſek poodeſſel totiž r. 1226. (dwě léta před ſwau ſmrtj) do hor apeninſkých, aby tam na oſamotnélém mjſtě u wrchu Alwerno čtyřidcetidennj půſt ke cti ſwatého Michaela archangela zachowal, a ſwatému rozgjmánj ſe oddal Zde bylo mu zgeweno, že ačkoliw po weſſkerý žiwot wěrně Kriſta náſledowati ſe ſnažil, nynj i tělesně geho utrpenj podniknauti muſj. Když ſe na to z rána na den powýſſenj ſwatého křjže opět na řečeném wrchu modlil, uzřel ſerafjna ſe ſſeſti leſklými a ohniwými perukmi, an s nebes wýſſe k němu přicházj. Když pak poſel Božj ſe přibližowal, ſpatřil Frantiſſek mezi modlenjm obraz Ukřižowaného Spaſitele mezi perukmi ſerafinowými. Dwě peruti wznáſſely ſe nad geho hlawau, dwě byly gako k letu rozproſtřeny, a dwě ukrýwaly tělo. Frantiſſek ſe tomu zgewenj podiwil, a ſrdce geho zpléſalo radoſtj, že toho widěnj hoden ſe ſtal, a zas trnulo boleſtj nad utrpenjm, kteréž byl ſpatřil, a kteréž duſſi geho gako by mečem progelo. Když widěnj zmizelo, zpozorowal muž Božj, že na prſau, na nohau a na rukau patero má ran, gaké byl na obraze widěl, a že z nich krew wytékala. Ty rány podržel, pokud byl žiw, a ač ſe gimi tagil, nic méně nemohl to wždy tak udělati, aby i za žiwobytj geho i po ſmrti od přemnohých lidj domácjch i ſwětſkých nebyly widěny byly. Tytéž rány způſobily mu přewelké boleſti, z čehož ſe ale welice těſſil, že podobněgſſj ſwému Spaſiteli ſe ſtane.

Dwě léta po této události postihla Frantiſſka těžká nemoc. Znamenage, že hodinka odchodu ſe blížj, dal ſe do koſtela Porciunkule zwaného donéſti, a ſwolaw bratry napomjnal ge, aby ſetrwali wěrně w řeholi, a žehnage gim prawil: „Stůgte w bázni Božj a ſetrweyte w nj. Blahoſlaweni gſau, kteřjž w tom, co počali, ſetrwagj až do konce. Nynj odegdu k Hoſpodinu a poraučjm wás do geho miloſti.“ Potom ſe dal zaopatřiti, a přigaw tělo Páně kázal, aby mu četli utrpenj Páně dle ſepſánj ſwatého Jana. Po těch dal ſe do modlenj 141. žalmu, genž počjná: „Hlaſem ſwým k Hoſpodinu wolám,“ a když ſe domodliw werš řekl: „Wyweď z tohoto žaláře duſſi mau, abych oſlawowal gméno twé: na mne čekagj ſprawedliwj, dokawadž neodplatjš mně“ — powzneſla ſe čiſtá geho duſſe do nadpozemſké řjſſe dne 4. řjgna l. 1226., když pět a čtyřicet let ſtár byl. Gſa přemnohými zázraky oſlawen, byl giž r. 1228. od papeže Řehoře IX. za ſwatého wyhláſſen. Hrob geho byl r. 1818. pod hlawnjm oltářem koſtela gemu w Aſſiſſjch zaſwěceného opět odkryt, a na to nad klenbau, w kteréž pozůſtatky ſwatého odpočjwagj, mramorowý památnjk wyſtawen. Některé pozůſtatky wyňal ſwatý otec Pius VII. a poſlal ge nebohſtjkowi cjſaři naſſemu Frantiſſkowi.

Rozgjmánj.

Sotwa že ſwatému Frantiſſkowi Bůh zgewil,

coby měl pro ſláwu gména Božjho, pro ſpaſenj ſwé i pro blaho člowěčenſtwa činiti, ay, gak horliwě ſi počjnal, aby doſtál powolánj ſwému; ano neſſel giž ceſtau wykázanau, nýbrž běžel a letěl. Ach, gak zaſtydětj ſe muſjme před twářj Hoſpodinowau, když na liknawoſt a na wáhawoſt ſi wzpomeneme, kterauž ſe na ceſtě powolánj ſwého wěčného pohybugeme, nepamatugjce na ten čas, w kterémž nám Hoſpodin řekne: „Wydey počet z wladařſtwj ſwého!“ a w kterémž před obličegem celého ſwěta a před obličegem wſſech angelů na nás ukáže, řka: „Cyhle člowěk a ſkutkowé geho!“ Ay, co medle odpowjme, budeme-li w onen den shledáni, že gſme pilni byli u wěcech marných a pomjgitelných, ale na djle ſpaſenj ſwého, že gſme byli nedbalj a ljnj. Ó nás bjdnjků! čj bude, co gſme tuto nashromáždili? kdo nám nahradj čas, kterýž gſme tak hubeně umořili? kdo nám zgedná odměnu králowſtwj nebeſkého, kterauž gſme promrhali? kdo oprawj ſláwu Boha Stwořitele a Wykupitele naſſeho, kterauž gſme na ſobě a na giných měli wyhledáwati? Ó, co ſi počneme, až přigde ona noc, kdež wjce pracowati moci nebudem; co ſi počneme, až uſlyſſjme hlas řkaucj: „Odegdětež ode mne činitelé neprawoſti!“ — Protož, pokud čas máme, činme dobré; a poněwadž wždy Bůh trpěliwý byl neprawoſtem naſſim, činme z toho pokánj, a odpuſſtěnj geho s pláčem žádeyme. Pokořme gemu duſſi ſwých,

a w duchu pokorném a skraussenem slaužjce Gemu, rcemež s pláčem, aby dle wůle swé učinil s námi milosrdenstwj swé (Jud. 8.). A wssak nedomnjweyme se, že na tom giž dosti, když horliwě započnauce, zas od sprawedlnosti odstupugeme; dle slow Páně nenj způsoben k králowstwj nebeskému, kterýž ruku k pluhu wztahuge a nazpět se obracj. Počjti gest owssem wěc dobrá, setrwati gest ale lepssj. Co dobrého gsme počali, w tom mussjme setrwati. U křesťana, prawj swatý Hieronym, wjce hledj se na konec než na začátek. Swatý Pawel začal zle, ale dobře dokonal; Jidáš začal dobře, dokonal ale zle. A protož chtjce s Franksskem korunowáni býti, gesstě dnes horliwě počněme dobré konati, a w dobrém setrweyme, nedadauce přjkladem zlých lidj se swáděti, kteřjž dobré skutky gen potud konagj, pokudž ctnost žádné oběti a žádného přemáhánj nepožaduge, hned ale ustupugj, magj-li z lásky k Bohu aneb k bližnjmu buď sebe a swé chtjče mořiti a zapjrati, aneb ze swého pozemského zbožj něgaké oběti přinésti. „Co prospjwá," pjsse swatý Bernard, „následugeme-li Krista, pak-li ho nedostjhneme." „Z téže přjčiny napomjná swatý Pawel, tak abychom běželi, abychom dostjhli. Nuže, milj křesťané, tam gest cjl náš, kdež ho Kristus Pán sám byl postawil. On učiněn gest poslussen až k smrti. A tak také my nedogdeme cjle spasenj nepoběžjme-li až do smrti.

„Ti, genž očekáwagj Hospodina, nabýwagj nowé sjly; wznássegj se pěřjm gako orlice; běž

a wſſak neumdléwagj; chodj a neuſtáwagj" Iſai. 40, 31.

„Dobré činjce neuſtáweyme: nebo čaſem ſwým žjti budeme neuſtáwagjce" (Gallat. 6, 9.).

„Účaſtnjci zagiſté Kriſta učiněni gſme, geſtliže počátek podſtaty geho až do konce pewný zachowáme" (Žid. 3, 14.).

„Bůh wſſeliké miloſti, kterýž powolal nás k wěčné ſláwě ſwé w Kriſtu Ježjſſi, onť wás dokonalé učinj, a w dobrém utwrdj a uprawj" (I. Pet. 5, 10.).

„Běda těm, kteřjž ztratili trpěliwoſt, a kteřjž opuſtili ceſty přjmé, a uchýlili ſe na ceſty zlé! J co činiti budau, když dohlédati počne Pán?" (Syr. 2, 16. 17.)

Modlitba.

Pane Bože, ſſlo má, autočiſſtě mé a Wykupiteli můg! Ty gſi nás ráčil k ſwátoſti a k žiwotu wěčnému powolati, a naučil gſi nás, ſlowem i přjkladem, gak toho cjle dogjti máme. Ale hle, my bjdnj, hřjſſnj lidé, my přegeme ſi cjle dogjti, chodjme ale ceſtami neprawými; žádáme koruny wěčné, ale pro korunu bogowati nechceme; taužjme odpočinutj w řjſſi nebeſké, ale oběť, kterauž wěčné odpočinutj kaupeno býti může, přinéſti neljbj ſe nám. O Bože a Pane můg, pro ſwaté gméno Twé proſjm, nerač s námi bjdnjky w ſaud wcházeti, nýbrž miloſrdenſtwj ſwé nám propůgč; wodiž nás a zprawug kroky naſſe, a miloſtmi ſwými nás poſilňug, ať ne-

umdljme na cestách twých, a kdybychom snad z křehkosti lidské ustáli aneb klesli, ó nedli, nedli milosrdný Bože, nýbrž gakkoli uznáš w nowé práci a k nowé pauti nás powzbuzug, ak negen Krista Spasitele swého wěrně a horliwě následugeme, nýbrž ho i dogdeme. O to prosjme skrze Krista Pána nasseho. Amen.

Dnessnjho dne swětj se též swátek: w Korintu swatého Krispa a Kaja; w Egyptě swatých mučednjků Marka a Marciana, bratřj; w Damasku swatého Petra, bisk. mučednjka; w Alexandrii swatých kněžj a gáhnů Koja, Fausta, Ersebia, Cheremona, Lucia a gegich towaryssů; w Athenách swatého Hieronta, mučednjka, swatého Pamia, apostola; w Bononii swatého Petronia, biskupa; w Pařiži swaté Auree panny a m. g. swatých.

5.

Žiwot swatého Placida a towaryssů geho, mučednjků.

Když se byla powěst o překrásných a wznessených ctnostech, gimiž se swatý Benedikt Nursický stkwěl i do dalekých kragin roznesla, stalo se, že mnozj urozenostj a bohatstwjm na slowo wzatj rodičowé Řjmsstj syny swé na wychowanau k němu posjlali. Mezi nimi připomjná se též geden wysoce urozený pán, gménem Tertullus, který prworozeného synáčka Placida swatému Benediktowi na wychowanau dal. Placidus byl tenkráte teprw as sedm let stár, srdce geho bylo gesstě nezkažené a protož wssj ctnosti schopné, a ke wssemu dobrému ochotné a wolné. J pjsse se, že poslussný pacholjk se džbánkem k gezeru Subjacenskému pro wodu ssel, ale na nesstěstj

do wody upadl. Swatý Benedikt zgewenjm Božjm o nehodě této zprawen gsa, poslal okamžitě swého učednjka swatého Maura, aby gda pacholjka tonaucjho z wody wyswobodil. A Maurus nic se nerozpakuge pln důwěry wstaupil w gezero, a ani neznamenage, že po wlnách, gako po pewné wodě kráčj, pacholjka tonaucjho zachowal. — „Amen prawjm wám," dj Pán, „budete-li mjti wjru gako gest zrno horčičné, djte hoře této: Gdi odsud, i půgde, a nebudek wám nic nemožného" (Mat. 17, 19.). Toto zázračné wyswobozenj z patrného nebezpečenstwj působilo na pacholjka co neyrázněgi, a on powažuge wyswobozenj z wod za obraz toho, co milost Božj proň učiniti ráčila, aby geg z propasti hřjchů wytrhla, rozplýwal se takměř w ustawičném djkůčiněnj a wssj silau se snažil w křesťanské dokonalosti prospjwati, a konečně tak wysokého stupně dossel, že geg swatý Benedikt negen do zákona přigal, nýbrž i co neysrdečněgi geg milowal. — „Dobrořeč dusse má Hospodinu, a nezapomjney se na wssecka dobrodinj geho, kterýž wyswobozuge od zahynutj žiwot twůg, kterýž tě korunuge milosrdenstwjm a slitowánjm; kterýž naplňuge dobrými wěcmi žádost twau, odkudž se obnowj gako orlice mladost twá" (Žalm. 102, 2, 4, 5).

Toho času (r. 528) wystawěl swatý Benedikt na hoře Kassino řečené nowý klásster, zwlásstě podporowán gsa od Tertulla, Placidowa otce. Ubjrage se Benedikt na tuto horu, pogal též miláčka swého Placida s sebau, a učinil

geg gediného swědkem, když gedenkráte času nočního wraucně k Bohu o wodu pro klášter se modlil. An tak zde dleli, Bohu a člowěčenstwu slaužjce, stalo se, že Tertullus do kláštera Kassinského přigda syna swého nawštjwil. J wida srdečnau weselost na twáři se mu zářjcj, a geho tichost, geho mrawnost a zbožnost, tolik se z toho zaradowal, že na oswědčenj swé wděčnosti swatému Benediktowi některé z statkůw, kteréž bljž Kassino a w Sicilii měl, darem obětowal, zagisté dobře wěda, že nelze užitečněgi pozemského zboží upotřebiti, leč když gim obmysljme ty, kteřj se službě Neywyššjho a wychowáwánj mládeže zaswětili. — „Čiň dobře sprawedliwému, a nagdeš odplatu welikau, a gestliže ne od něho, gistě ode Pána" (Sir. 12, 2.).

Mnozj lidé, kteřjž swé statky we wůkolj kláštera Kassinského aneb we wůkolj statků klášternjch měli, potrhowali se welmi na štědrotu Tertullowu, k čemu prý klášterům tolik zboží? Protož ge také rozličným způsobem sužowali a násilně se w ně sami uwazowali. To wida Benedikt zarmautil se nad bezbožnostj lidstau, kteráž k záwisti a násilj přidáwala. J uznal za dobré, nemá-li zboží klášternj přigjti k ztracenj, aby do Sicilie poslal Placida, syna štědrého dárce. Placidus byl tenkráte teprw geden a dwacet let stár, ale byl giž w ctnostech tak utwrzen a tak maudrý a opatrný, že se bylo nadjti, že mrzuté ony rozmjšky škastně uspořádá. Swatý Benedikt požehnal ho a dwa spolubratry powolal, aby geg

doprowodili. Prwnjho dne přibyl do Kapuy; kteréhožto města biskup, Germanus, Benediktůw přjtel, přigal ge wljdně a laskawě. Zde se událo, že Placidus newidomému zrak na Pánu Bohu wyprosil a giného chorého welkých bolestj w hlawě zbawil. Powěst o geho diwotworné moci předcházela geg a téměř na každém mjstě nosili mu choré, prosjce aby ge uzdrawil. Konečně dostali se do města Messiny, kdež ge gakýsi Messalinus, Tertulůw zpráwce gak se podobá, co neylaskawěgi uwjtal a wssemožně podporowal. Diwotworná moc, gjž Placidus od Boha byl obdařen, naklonila mu srdce wsseho lidu, a zmjněné spory o statky kláštera wyrownaly se k wssestranné spokogenosti, brzo a w pokogi. Gedenkráte stalo se, že swatý Placid prohlédage statky tyto bljž Messiny, na gedno mjsto přissel, kteréž ku zřjzenj kláštera welmi přjležité býti se zdálo. J neodkládage zwolal dělnjky a během čtyř roků wystawěl tam neyprwé kostel ku cti swatého Jana křtitele a pak i klášter. Swatý Benedikt ustanowil geg za prwnjho opata. Sotwa že klášter byl dostawen, přicházeli mnozj a dali se do něho, chtjce pod zpráwau mladého sice, ale na cestách dokonalosti wýborně zkusseného opata žiwot tráwiti. Placidus přigjmal ge welmi rád, a než se nadál, wyrostl gich počet na třidcet. Zpráwa geho podobala se zpráwě otcowské, gednak gsauc plna lásky a dobroty a gednak plna wážnosti a ráznosti. Maudrost a opatrnost gewila se we wssem, cokoli mluwil a cokoli činil,

a práwě tjm dossel lásky a důwěry wssech bratřj, kteřjž se geho pěstowánj byli podrobili, tak že milostně zkwjtala a kwetla kázeň a bázeň Božj w nowém klássteře. Modlitby, umrtwowánj sebe, mlčenj, ručnj práce a wůbec onen řád, gemuž byl w klássteře Kassinském uwykl, panowal i tuto a tjm ochotněgi se zachowáwal, že Placidus čemu učil, sám co neyswědomitěgi plnil. J mohlo se o něm wssjm práwem řjci, že wěrně zachowáwal slowa apossstola Páně, řkaucjho: „Následownjci mogi buďte, gakož i gá gsem Kristůw“ (I. Kor. 11, 1.).

J byl swatý Placidus skutečně wěrný následownjk apossstolůw, gežto gako on auzkau cestau kráčel, wedaucj k spasenj a křjž swůg trpěliwě nesl. Wěnowal modlitbám, gež mu neysladssj rozkossj býwaly, mnoho hodin, a zwlásstě w noci dussi swau w modlitbu wylléwal. Spanj geho bylo kratinké a i tomu obyčegně gen sedě se oddáwal. Nosil neustále žjněné raucho, nepil nikdy wjna a po čtyřicetidennj půst požjwal gen třikráte za týden trochu chleba a trochu wody. W mluwenj býwal weiice opatrný a skaupý, u geho přjtomnosti nesměl nikdo o poklescjch aneb wadách bližnjho se zmjniti, sám nikdy o wadách bližnjho nemluwil, ano ke každému byl nad obyčeg wljdný a přjwětiwý. „Bůh gest můg swědek,“ řjkáwal, „že wssecky lidi čistau láskau milugi, a Boha wssemohaucjho prossjm, aby nás w tolika nebezpečenstwjch, kteráž nás obkličugj, swau ochranau zastjniti, a w tolika

bauřjch tohoto swěta bez porussenj zachowati ráčil.“ Nadobyčegná byla též geho tichost a mjrnost, neboť nikdo ho nikdy neuzřel, že by se byl rozhněwal aneb něgakau newůli na gewo dal. Mimo to prokazowal se ke každému laskawým a ku pomoci ochotným, a tak bedliwě každého okamženj wěcmi ussslechtilými se zabýwati uměl, že od nikoho widěn nebyl, aby čas w zahálce byl mrhal. Pod tak wýborným předstawenym dařila se též wýborně klássternj kázeň, a powěst o klássteře Messiuském daleko ssiroko se hlásala, až i do Řjma se donesla. To uslyssewsse bratřj Placidowi, Eutichius a Viktorianus a sestra Flavia, uzawřeli, že milowaného bratra, kteréhož od autlého dětinstwj nebyli widěli, nawsstjwj. J wstaupili bez odkladu na loď do Sicilie plowaucj, a sstastně se do Messiny dostali.

Diwné gsau wssak cesty, kterýmiž Hospodin některé lidi wodj, aby wěčné dossli koruny. Též tyto bratry spogil, aby dossedsse koruny mučednické nikdy wjce se neodlaučili. Stalo se totiž, že, co Eutichius, Viktorian a Flavia u mileného bratra se zdržowali. Bohu slaužjce a sebe přjkladem bratrowým zdokonalugjce, že gedenkráte času nočnjho laupežnjci mořsstj — bez pochyby Maurowé ode břehů afrických — nenadále klásster přepadli a wylaupili a wssecky obywatele geho mimo Gordiana, kterýž na sstěstj rukau gegich ussel, zagali a k wůdci swému přiwedli. Tento gim urputně domlauwal, aby se křesťanstwj wzdali. Wida

wssak, že domlauwánj marné. dal ge wssecky ukrutně mučiti. Hněwu geho zakusili neywjce swatý Placidus a sestra geho Flavia; onen že slowy i přjkladem ostatnjm spolumučencům mysli dodáwal; tato ale, že howadské geho žádosti statečně odpjrala. Nemoha tedy wůdce laupežnjků nad mučednjky Božjmi swjtěziti, kázal ge mečem odprawiti. Z wlásstnjho powssjmnutj gest umučenj swaté Flavie hodno. Mamucha, tak prý se wůdce laupežnjků gmenowal, dal si gi zwlásst postawiti, snaže se wssemožně od Krista gi odwésti. Když ale marně gj domlauwal, rozkázal, aby gi wyswlekssé, za nohy powěsili a mrskali, řka: „Ty že gsi sslechetná Řjmanka a nestydjš se tak nahá tu státi?“ „Co z lásky ku Kristu Pánu trpjm,“ odpowěděla mučednice Páně, „nemůže mne znecuciti. Nemáš giných muk po hotowě? Hle tu gsem!“ Tyto řeči popudily hněw surowého Mamuchy w neywětssj mjře; i wydal swětici služebnjkům swým, wele, aby gj gegj panenské čistotě násilj učinili. Howadský tento rozkaz zabolel čistau pannu daleko wjce, než kterékoli giné muky. I wolala k Hospodinu o pomoc, a Hospodin, kterýž modliteb newinných neoslýchá, přispěl swětici ku pomoci milostj swau, tak že násilnjci gako ochromeni zůstali, ani hýbati sebau nemohauce. Potom, gakž řečeno, byla Flavia i s ostatnjmi zagatými mečem odprawena. Gordianus, kterýž, gak giž bylo powědjno, rukau laupežnjkůw ussel, pochowal tělo swatých těchto mučednjků. A wssak pomsta Božj zastjhla i ne-

sslechetnjky, kteřjž se byli tak ohawného skutku dočinili; neboť wracugjce s laupežj domů, byli náramnau baukau zastjženi, která ge wssechny i s lodmi, na kterýchž plauli, we wlnách mořských pohřbila. To událo se r. 546.

Rozgjmánj.

Swatý Placidus snažil se wssemi silami, aby každého okamženj času dobře užil a k swému blahu obrátil, tjm nám na srozuměnau dáwage, abychom ho w tom wěrně následowali. O mogi milj, neydražssj dar Božj na swětě gest čas, neboť za čas můžeme sobě kaupiti králowstwj nebeské. A ten čas, kterýž nám gest dán, ach, gak krátký gest, a gak rychle utjká, newracege se wjce! Nikdo z nás nemá gistoty, že hodiny gesstě budaucj dočká, nikdo newj, gak dlauho gesstě žiw bude; a stařec, třeba stoletý, ohlédne-li se na léta swá minulá, wyzná, že utekla mu gako okamžik; ach žádná žádost, žádna slza, žádná ljtost nenj s to, aby gedinau toliko hodinu, když gednu minula, nazpět zawolal. A ay, na tento kratičký, nestálý a negistý čas nasseho pozemského obcowánj upautal Bůh wesskeru nassi budaucnost; od času, gak ho užjgeme, záwisj naše budaucj blaženost, záwisegj wěčné muky. O lidé, lidé pomněte: že tuto čas gest setby, tamto na wěčnosti čas žnj, pomněte: že cokoli zde zasegeme, tam zkljdjme, a že kdo rozssjwá w těle, z těla i žjti bude porussenj, kdož pak rozssjwá w duchu,

z ducha žjti bude žiwot wěčný. Gaký žiwot, takowá wěčnost! Awssak Bohužel! nic nenj na swětě, čehož bychom sobě tak málo wážili gako času, ba zdaliž negsau též lidé, kteřj i zgewně o to se radj, kterakby drahý, nenahraditelný čas promrhali, čili, gak řjkáwagj, sobě dlauhau chwjli ukrátili? Ó wy blázni, dřjw než se naděgete wyprssj wám poslednj doba, a snad ani okamžik wám nezbude, abyste mohli pomněti na minulý žiwot swůg a na nastáwagjcj wěčnost. Nenj-li to tedy zpozdilost ta neywětssj, když nyněgssj čas, od kteréhož spasenj záwisj, nenj-li to zpozdilost, když čas ten prospjme, prohrageme a marnými titěrkami a zbytečnými starostmi pozemskými promrháme, aneb dokonce w zahálce a w službě ďáblowě ztráwjme? Co bychom saudili o člowěku žebráku, kterýby penjz po penjzi, gichž sobě byl wyžebral, pro ukrácenj chwjle do wody házel? Neřeklibychom, žek blázen gest a possetilec? Azdaž činjme my něco giného, kteřjž žebráci gsauce co do zásluh před Bohem, okamžik za okamžikem mrháme, gessto bychom každé doby k rozmnoženj swých zásluh a ctnostj užjwati měli! Neřjkey křesťanská dusse, že času gesstě dosti máš, abys na wěčnost mysliti mohla, nedomnjwey se, že dlauho snad žiwa budeš. Kdo tě tjm ubezpečil? kdo ti dal gistoty? wjš, že smyslů swých budeš mjti pohromadě? Wjš, že Bůh tě potom na milost přigme, když si milostj geho po čas žiwota pohrdala? „Ach blázne," dj swatý Tomáš Kempenský, „kolikrát gsi slyssel wyprawowati: Tento mečem

padl, onen se utopil, onen s hůry spadl a krk srazil, ten při gjdle se zadusil a ten při hře skonal? Giný zhynul ohněm, giný zbranj, giný morowau ranau, giný wrajdau; a tak konec wssechněch gest — smrt, a žiwot lidský gako stjn rychle pomjgj." Tomu an tak gest, plač, milý bratře, plač hořké slzy, že gsi až posud čas swůg mrhal aneb dokonce zle ho užjwal; ustanow aspoň nynj u sebe, že budaucně žádného okamženj nezmrháš, ano že se přičinjš, abys každé doby něco dobrého pro spasenj swé učinil, tak abys ubjrage se z toho swěta, beze strachu mohl se postawiti před sprawedliwého saudce a wydati počet z wladařstwj swého.

„Čas krátký gest!" (I. Kor. 7, 29.)

„Wiztež bratřj, kterak byste opatrně chodili, ne gako nemaudřj, ale gako maudřj wykupugjce čas" (Cf. 5, 15, 16.).

„Pamatugte na Stwořitele swého we dnech mladosti swé, prwé než na tě přigde čas trápenj, a přibljžj se léta, o nichž djš: Neljbj se mi" (Kaz. 12, 1.).

„Ay na mjru uložil gsi dny mé, a podstata má gako nic před tebau. A wssak pauhá marnost každý člowěk žiwý" (Žalm. 38, 6.).

„Dnowé mogi rychlegssj byli nežli rychlý posel, utekli a newiděli dobrého. Pominuli gako lodj gablka nesaucj, gako orlice letjcj ku pokrmu" (Job 25, 26.).

Modlitba.

O nesmrtelný Bože, kterýž dny nasse sčjtáš a na wáze swé swatosti gich odwažuges, propůgč nam té milosti, ať maudře času, pokud žiwi gsme, užjwáme. Ach krátký gest čas, a nám gesstě mnoho gest činiti! a kdybys nás zjtra aneb dnes gesstě powolal, zůstane neukončena práce nasse a my předstaupiwsse před saudnau stolicj twau, co zpronewěřilj služebnjci odsauzeni budeme. O smilug a slitug se o Bože, a nehleď na čas, kterýž gsme byli zmrhali, ale na nassi nynějssj ljtost a na nasse předsewzetj, že budaucně aspoň se wssj silau tebe milowati a tobě slaužiti budeme, abychom pak na wěčnosti tebe wěčně wěkůw chwáliti a welebiti mohli. Amen.

Dnessnjho dne připadá též swátek: swatého Trazeásse, biskupa w Eumenii; w Trewiris swatých mučednjků Palmacia a geho towaryssů; též swaté Charytiny, panny mač; w Antisiodoru swatého Firmata gáhna a swaté Flaviany, panny, sestry geho; w Ravenně swatého Marceljna biskupa; we Walencii swatého Apolinárisse, biskupa; téhož dne w Řjmě swaté Gally panny a m. g. swatých.

6.

Žiwot swatého Bruna.

Geden z neytužssjch řádůw duchownjch gest bez odporů řád Karthusianský; zakladatel toho řádu byl swatý Bruno, genž se roku 1035. w Reyně Koljně z rodičů urozených, bohabogných a rozssafných narodil. Giž w dětinských létech

ukazowalo se, žek Bruno nadobyčegné pachole; neshledalok se na něm dětinské hrawosti, aniž gaké křehkosti, gimž dusse dětinské podrobeny býwagj, owssem ale widěti bylo, že mysli gest pewné a mrawů usedlých daleko nad wěk swůg. Bohabognj rodičowé wychowáwali mimo to synáčka welmi bedliwě, a aby též rozum geho wzdělali, posjlali ho do sskol Koljnských, kteréž tenkráte w dobré powěsti stály. A Bruno pokračowal na poli wěd a uměnj tak rychle a sskastně, že mu sw. Hanno, tehdegssj Koljnský arcibiskup, kanownictwj u hlawnjho kostela swého za odměnu propůgčil. Bruno wydal se k dokonánj swých sstudij do Remeže, a také w tamněgssjch sskolách tak rychle nad ostatnj žáky wynikl, že wssickni i geho učenosti i žiwota neauhonosti se diwili.

Těch časů wzdal se Herimann, ředitel sskol Remežských, auřadu swého, chtě se zcela žiwotu saukromnému a službě Božj zaswětiti. Arcibiskup Remežský, Gerwasius, dosadil na uprázdněné mjsto swatého Brunona; a swatý tento muž slowem i skutkem dokázal, že arcibiskup nechybil; neboť negen že učenostj a opatrnostj nad giné muže swého wěku wynikal; nýbrž hlawně k tomu přihlédal, aby se mládež we sskolách k Bohu přiwáděla a nikoli od něho odwáděla, aby se učila znáti a plniti zákony Božj a nikoli gen wěcem, gimiž se nadutost plodj a srdce wysaussj. I powažowali proto Brunona zá swětlo cjrkwe, za učitele učitelůw, za oslawu Německa a Francauzska, za

okrasu swého wěku i za wzor wssj rozssafnosti, a mnozj napotom wěhlasuj mužowé, chlubjwali se tjm, že byli žáky Brunowými. „Blahoslawený muž, který w maudrosti zůstáwati bude, a kterýž w sprawedlnosti swé přemýsslowati bude, a w smyslu mysliti bude na obezřenj Božj" (Sir. 14, 22.).

Po smrti arcibiskupa Remežského Gerwasia wetřel se na stolec tento Manasses, muž, kterýž důstognosť swau swětáckým a zpustlým žiwobytjm skwrnil a prznil. Bruno a gesstě dwa ginj swědomitj kanownjci opjrali se wssemožně klesagjcj kázni cjrkewnj, starý řád udržeti se snažjce; widauce wssak, že wsse, což počjnagj, marné gest, wedli si na cjrkewnjm sněmu u papežského wyslance stjžnosť na klesagjcj kázeň a rostaucj nepořádky w arcibiskupstwj Remežském. J byl Manasses obeslán, aby se zodpowjdal, což když učiniti nechtěl, byl důstogenstwj složen. J nemyslilo se ginak, než že milowaný Bruno na uprázdněnau stolici arcibiskupskau dosazen bude, ale Bruno ginak byl si usmyslil. Powažuge marnosti swěta a přemnohých nebezpečj, která spasenj člowěka, we swětě se kolotagjcjho, naproti stawj, na tom se ustanowil, aby k wůli se spasenj swého swěta se odřekl i wssech wěcj k swětu geg pautagjcjch, a aby gediné službě Božj někde o samotě se zaswětil. W předsewzetj tom utwrzowalo geg i to, žeť wěděl, an kázeň cjrkewnj ustawičně klesá, an hrdosť, ctižádosť a lenosť, swáry, rozmařilosť a nekázanosť i u těch

přjstřeffj nalezagj, kteřjž by měli býti přjkladem wěřjcjch w slowu, w obcowánj, w láſce, u wjře, w čiſtotě. J netagil ſi také, že čjm wýſſe nad oſtatnj ſtogj, tjm wětſſjho odpowjdánj mjti bude, a těžko-li ſebe ſamého zprawowati, že tjm tjže geſt oſtatnjch na ceſtu ſprawedlnoſti uwáděti a za ně Bohu ſprawedliwému ſaudci aučet wydáwati. To wſſe, gakž řečeno, uwažuge na myſli ſwatý Bruno, odřekl ſe wſſech hodnoſtj a wſſech auřadů, gež měl, i wſſeho zbožj, gež k ſwětu ho pautalo, a pogaw geſſtě ſſeſt mužůw ſtegně ſmýſſlegjcjch wydal ſe k biſkupowi Gratianopolitanſkému, k ſwatému Hugowi, proſe, aby gim radau byl a něgakau pauſſt w biſkupſtwj ſwém gim wykázal, w kteréžby wzdáleni ſwěta Bohu gediné ſlaužiti mohli. Swatý biſkup, genž předeſſlé noci widěnj měl, že Bůh na pauſſti, Karthuſa řečené, chrám ſtawj a ſedmero ze země wzniklých hwězd chrám obklopugj a ceſtu k němu ukazugj, nemyſlil ginak, než že ſedmero mužů tu ſtogjcjch geſt těch ſedmero hwězd, gež we ſnách byl widěl. J přelaſkawě přigal po ſpaſenj dychtjcj muže, ſlibuge, že žádoſtem gegich wſſemožně wyhowj; při tom wſſak s tjm ſe gim netagil, že pauſſt, kterauž gim wykáže, geſt na pohleděnj děſná, ležjc w ſtředu kolmých, neaurodných a ſkoro po celý rok ſněhem a mhlami pokrytých ſkal, že ceſta tam přjkrá a neſchůdná přjliš, že málo kdy noha lidſká tam wkročj a co wjc. A wſſak což giné by odſtraſſilo, způſobilo naſſim ſlužebnjkům Božjm negen radoſt, nýbrž wzbudilo tauhu

gesstě wětssj. Přeswědčiw se tak swatý Hugo, že powolánj zbožných mužůw prawé a pewné gest, pozdržel ge po něgaký den u sebe, a pak ge do pustiny Karthuské uwedl, postaupiw gim wsse práwo, kteréž sám ku kragině té a k okolnjmu lesu měl.

Bruno gal se i hned s towaryssi swými kostelik a chýžky stawěti, z nichž gedna nedaleko druhé ležela; neyprw slaužila gedna chýžka dwěma paustewnjkům, pozděgi dostal každý gednu zwlásstě. Do kostela scházjwali se k nessporám a na gitřnj, ostatně se každý doma modljwal. Toliko w neděli gjdali pospolu, dni ostatnj gjdal každý sám a sám; nemluwil též geden s druhým leda znamenjmi, tak že po celý čas ustawičné mlčenj a ticho w celém wůkolj panowalo. Po skončených modlitbách ssel každý po swé práci; neyobyčegněgi zabýwali se opisowánjm nábožných kněh a tjm sebe žiwili. Postili se také téměř bez přestánj; po tři dni w témdni nepožjwali než wody a chleba, po dwa dni wegce a sýra, a po dwa wařených bylin a to gen gedenkráte za den, wygjmage zaswěcené swátky; masitých pokrmů nepožjwali nikdy, ba ani w čas nemoci. Oděw gegich byl welmi sprostý a hrubý, a wssude a ze wsseho bylo widěti, že gsau na neywýš chudj a swětu i sobě odemřelj. Do gegich okrage nesměla nikoy osoba ženská přigjti. Bruno byl wzor a wůdce této osady duchownj, a gako wssecky ostatnj bratřj učenostj přewyssowal, tak též wssem přjkladem neyčistssj ctnosti byl. Swatý

Hugo se negedenkráte sám na tuto pauſſt obebral, aby na kagjcnosti bratřj a zwláſſtě miſtra gegich Brunona ſwau wlaſtnj horliwoſt k dobrému roznjtil a w dobrém ſe utwrdil, a také mu to bylo neyčiſtſſj radoſtj, widěl-li, že řada učednjků křjže roſte. A ſkutečně tuhé a přjſné obcowánj pauſtewnjků Karthuſianſkých bylo gako hromowý hlas, kterýž lid ze ſna hřjchů budil a k ſaudu wěčnému wolal; a mnozj, přemnozj, tjm z likawosti a ze zarytosti hřjchů wytrženi, dáwali ſe na pokánj a přicházegjce k Brunowi a k geho ſpolubratřjm proſili, aby gegich ſkutků kagjcjch aučaſtni ſtáti ſe mohli.

Plných ſſeſt let byl ſwatý Bruno na pauſſti Karthuſké w neytěžſſj kagjcnosti ztráwil, an geg papež Urban II. r. 1089., genž druhdy geho žák býwal, do Řjma powolal, aby maudré geho rady u zprawowánj ſwaté cjrkwe použil. Welká a těžká byla to oběť, gjž ſwatý otec požadowal, ale w pokoře a poſluſſnosti utwrzený Bruno ſtrogil ſe na ceſtu. Pomyſſlenj, že miſtra ſwého zbaweni budau, bylo bratřjm neſnesitelné. Marně ſnažil ſe muž Božj zarmaucených potěſſiti, ſlibuge, že co newidět opět k nim ſe wrátj, někteřj z nich tak těžce to neſli, že proſbami neuſtáli, až gich s ſebau do ſwatého Řjma wzal. Papež přigal ſwatého Brunona s neljčenau ſrdečnoſtj o s uctiwoſtj neywětſſj, dal mu we ſwém palácu přjbytek, aby ho wždy měl na bljzku, a aby kdykoli potřeba kázala, s njm radu wzjti mohl. Geho průwodčjm bylo wykázáno obydlj, kdežby

bez překážky zamilowané žiwobytj wésti mohli. Tito ale poznali po hřjchu w nedlauhém čase, že nelze gim tak pokogně žiwu býti, gako na pauſſti žiwi byli, a gmenowitě, že nemohau ſe rozmanitým roztržitostem wyhnauti, aniž gako prwé býwalo, úplného mlčenj zachowáwati. Tato nelibá zkuſſenost wynutila gim přetrpké ſlzy, a protož taužjce po ſtaré ſamotě, wedli ſi u ſwatého Brunona ztjžnost, že tu pohřeſſugj wſſech proſtředků k ſwému poſwěcenj a že nenalezá tu duſſe gegich přežádného pokrmu. Rád, welmi rád byl by ge ſwatý Bruno na ſtarau pauſſt doprowodil, nemoha ſe wſſak z Řjma wzdáliti, muſil ge ſamotné propuſtiti.

Konečně zaſtýſklo ſe také ſwatému Brunowi w Řjmě, a geho meſſkánj w městě tomto ſtáwalo ſe mu ode dne ke dni neſnesitelněgſſjm; duſſe geho chwěla ſe we wjře rozličných roztržitostj, w něž, obeuge ſe ſwětem, ubjhal. J proſil ſwatého otce opět a opět, aby geg propuſtil; proſil ale dlauho marně, ano ſwatý otec wida wýborné wlaſtnoſti býwalého učitele ſwého, podáwal mu arcibiſkupſtwj Reğiumſké w Kalabrii; ale ſwatý Bruno odřekl ſe určitě u pokoře ſwé na wždy wſſech důſtogenſtwj, řka: že doſti těžce za duſſi ſwau odpowjdati bude, a náſledowně odpowědnoſt za tolik duſſj, kteréžby ſe mu ſwěřily, na ſebe wzjti nemůže. J proſil znowa o propuſſtěnau. Wida tedy ſwatý otec mileného miſtra zármutek, dal mu na ſrozuměnau, aby ſi někde w Kalabrii něgakau pauſſt wyhljdl, kdeby dáwným způſobem

žiwot tráwil a Bohu slaužil. I opustil r. 1090. Bruno Řjm a s několika muži stegného s njm smýsslenj na gistau pausst w biskupstwj Squillakském se odebral. Zde se oddal s nowau horliwostj a s neywětssj radostj nawyklému paustewnjmu žiwotu, tělo swé posty, modlitbami, pracj a bděnjm moře a w uzdu rozumu a kázně Božj pogjmage. Odsud psal několikráte prwněgssjm učednjkům swým do Karthause, těsse ge a sjle i napomjnage k stálé bedliwosti. I stalo se tak, že Karthusiany, tak se bratřj ti počali nazýwati, geden duch ožiwowal, i ty, co we Wlassjch, i ty, co we Francauzsku žiwi byli. Tak zagisté naplnili, což swatý Pawel aposstol k Efezským pjsse, an dj: „Prosjm wás, abyste hodně chodili w powolánj, kterýmž powoláni gste, se wssj pokorau a tichostj, s trpěliwostj, snássegjce se wespolek w lásce, usilugjce zachowáwati gednotu ducha a swazku pokoge“ (Efes. 4, 2—4.).

Usadiw se swatý Bruno na paussti Squillakské, nemyslil ginak, než že neznám swětu žiwot o samotě dokoná; ale gakkoli w samotu uzawřen, předc se leskem ctnostj w krátce progewil. Gednoho času přissel Roğer, hrabě Kalabrienský, gsa na lowu w kraginy tyto a spatřiw Brunona, dal se s njm do řeči. A rozpráwky tyto zaljbily se zbožnému hraběti tak welice, že Brunowi weliké dary podáwal; ale tento služebnjk Božj tak hrubě duchem chudoby byl proniknut, že ani toho neymenssjho přigjti nechtěl. Hluboká

uctiwost, giž hrabě Roger k swatému měl, dostaupila r. 1099. takměř neywyšssjho stupně. Stalo se to pak z následugjcj přjčiny. Lombardowé drželi Rogerowa přjbuzného Richarda, hraběte z Averso, neprawě w městě Kapue u zagetj. Roger sebraw některé wogsko položil se polem před město, chtě ge ztéci. Ale geden z wůdců geho, gakýsi Serğius, daw se poruffiti, sljbil i hraběte Rogera i wogsko geho zraditi. Té noci, přede zradau, dal Roger rozkaz, aby na uswitě wssickni pohotowě byli, že autokem na město udeřj. Po těch odessel, aby si odpočinul. Tu ale zdálo se mu, že widj Brunona, an před njm stogj w rausse roztrhaném a pláče. K otázce, co toho za přjčinu, že tak sobě nařjká, odpowěděl Bruno: „Pláči pro žiwot tolika křesťanů a zwlásstě pro žiwot twůg. A wssak wstaň, chop se zbraně a snad ti Bůh popřege, že swůg i swého lidu žiwot zachowáš.“ Hrabě wstal po tom widěnj okamžitě, a swolaw wůdce, kázal, aby lid se ozbrogil a sessikowal. To widauce Serğius a ostatnj zrádcowé nedomnjwali se ginak, než že zrazeni gsau, a dali se na autěk; ale mnozj z utjkagjcjch byli zgjmáni, někteřj i zbiti, a zráda wyssla tak na gewo. Hrabě Roger přispjwal wjtězstwj a zachowánj sebe gediné modlitbám swatého Brunona, a protož aby se mu poněkud zawděčil, podáwal mu weliké statky, ale i tenkráte Bruno ničehož wzjti nechtěl, dokládage, že wsse dobrowolně byl opustil, aby tjm wolněgi Bohu slaužiti mohl, tak že

hrabě gen přes moc mu gakaus pustau kraginu wnutil, kdež pak klášter Torre řečený powstal. W základnj listině zmiňuge se hrabě Roger určitě o widěnj, o kterémž swrchu psáno gest.

Konečně přissel čas, kde Bruno wěčné koruny za swé práce i za swé ctnosti dogjti měl. Tu ho nawsstjwil Bůh r. 1101. gesstě nemocj, aby takměř wssestranně zkussen a ode wsseho trusu pozemského očistěn do řjsse nebeské wegjti mohl. Znamenage, že se poslednj okamžik bljžj, swolal bratry a složil před nimi gakausi obecnau zpowěď z celého žiwota swého; potom se modlil wyznánj wjry, kteréž gmenowitě w článcjch o neyswětěgssj Trogici, o wtělenj Božjm a o neyswětěgssj swátosti oltářnj welmi gasné gest a určité, a napotom usnul dne 4. řjgna l. 1101. pokogně a tisse a pochowán byl w klášteře Torre řečeném, kterýž byl založil.

Rozgjmánj.

Někteřj žiwotopisci wyprawugj, že, když swatý Bruno gesstě na sskolách Remežských učil, gakýs učený doktor we welmi dobré powěsti umřel. A wssak když mrtwolu do kostela přinesli, aby se při nj obyčegnj cjrkewnj obřadowé wykonali, cyhle diw Božj! mrtwé tělo posadiwssi se hrůzným hlasem u přjtomnosti wsseho lidu wolalo, řkauc: „Gsem sprawedliwým saudem Božjm winnen!“ Druhého dne, když se titjž obřadowé konali, pozwedla se opět mrtwola, podobně

hrůzným hlasem wolagjc: „Gsem sprawedliwým saudem Božjm sauzen!“ Třetjho dne stalo se totéž: mrtwý se posadiw hrůzněgssjm gesstě, možno-li, hlasem zawolal: „Gsem sprawedliwým saudem Božjm zatracen!“ Tento diw Božj tak prý na Brunona působil, že, gakž řečeno, složiw swé auřady a důstogenstwj, na pausst se dal, trudný žiwot tam až do smrti weda. Ginj spisowatelé upjragj zwěst tuto, twrdjce, že teprw w pozděgssjch dobách wznikla. A wssak budiž tomu tak aneb onak, tolik gisto, že si swatý Bruno za prawidlo swého smýsslenj a gednánj obral slowa Žalmisty: „Před časem bděgj oči mé, a zkormaucen gsem byl a nemluwil gsem; přemýsslel gsem o dnech starých, a léta wěčná na mysli gsem měl . . . . Ay wzdálil gsem se utjkage a zůstal gsem na paussti.“ Wěčnost byla tedy hlawnjm předmětem, o kterémž swatý Bruno dnem a nocj rozgjmal, a kterýmž horliwost swau ku kagjcnosti roznécowal. Ach, mogi milj, chtjce spaseni býti, mělibychom též téměř ustawičné wěčnost sobě rozgjmati. Pomněte gen, mogi milj, pomněte, co to slowo „wěčnost“ obsahuge, pomněte, co ta wěčnost wám přinese, a nepochybugi, že i wasse busse se zachwěge, a že opustj cesty neprawé a na pokánj se dá. Wěčnost! Sečtěte pjsek mořský a hwězdy na nebi, a listj na stromech a trávu na lukách, a kapky we wodě, sečtěte, co si gen pomysliti můžete, a gesstě u začátku wěčnosti negste, a budete-li počjtati wssickni, co wás na žiwě gest, co wás bylo

aneb bude, gesstě se ani na začátku wěčnosti nedočtete. A tato wěčnosť pogme také nás, až swět tento opustjme, gen že nestegný bude osud, kterýž dusse nasse na wěčnosti potká, an gednak wěčných radostj budeme požjwati, gednak wěčné tresty nás zachwátj. Slyssel gste, laskawj křesťané, slyssel gste: wěčné blahoslawenstwj, wěčné muky! Ale giž obraťme zraky swé na sebe a na swé cesty, kam nás wedau! Wedau nás, wedau na wěčnosť, ale obcowánj nasse gest plné pýchy, ctižádosti, rozpustilosti, záwisti, nečistoty, lakomstwj, nespravedlnosti, hněwu, lži a podwodu! Gaká bude tedy nasse wěčnosť! — Než, zmužme se, milj křesťané, zmužme se a odwrzme wssj lehkomyslnosť a oprawdowě na to myslice, co wěčnosť gest, učiňme pořádek se swědomjm swým, a giž bděme nad myssleniim a nade řečmi i skutky swými, neboť poslednj doba přicházj gako zloděg, a než se naděgeme, padne poslednj hodinka nasseho pozemského žiwota a nastane wěčnosť buď blažená, buď muk plná.

„Člowěk půgde do domu wěčnosti swé!" (Kaz. 12, 5.)

„Člowěk marnosti podoben učiněn gest, dnowé geho gako stjn pomjgegj (Žalm. 143, 4.); ale znáť Hospodin dny nepostwrněných: a protož dědictwj gegich na wěky bude" (Ž. 36, 18.).

„Králowstwj twé gest králowstwj wssech wěků: a panowánj twé w každém pokolenj a pokolenj" (Ž. 144, 13.).

„(Blahoslawenj) gsau před trůnem Božjm

a slaužj Gemu dnem i nocj, a ten, kterýž sedj na trůnu, přebýwati bude nad nimi. Nebudauť lačněti, ani žjžniti wjce, a nebude bjti na ně slunce, ani žádné horko; neboť Beránek, kterýž gest u prostřed trůnu, zprawowati ge bude, a dowede ge k studnicjm wod žiwých" (Zgewenj J. 7, 15, 17.).

„J půgdau (zatracenj) do trápenj wěčného" (Mat. 25, 46.).

Modlitbja.

Pane a Bože můg! wěřjm a wyznáwám, že dobřj wěčného blahoslawenstwj požjwati, zlj pak wěčné muky snásseti budau. J prosjm neskonalého milosrdenstwj twého, račiž mně tu milost propůgčiti, abych prawým pokánjm swé neprawosti zhladil, ctnostným obcowánjm platných zásluh před twářj twau si nashromáždil a tak, až na saudu twém státi budu, k owečkám na prawici twé stogjcjm postawen býti mohl. O to prosjm skrze Pána nasseho Jesu Krista. Amen.

Dnessnjho dne padá také swátek: w Laodicei swatého Seğara, bisk.; w Kapue swatých mučednjků: Marcella, Kasta, Emilia a Saturnia; w Agennu we Francauzsku swaté Fidei, panny a mučed.; též swaté Erotidy, muč.; w Antisiodoru swatého Romana, biskupa muč.; w Opiterğium swatého Mağna, biskupa a m. g. swatých a swětic Božjch.

7.

Žiwot swaté Justiny, panny a muč.

O swaté Justině panně nemáme k mnoho přesných zpráw, co nám ale stařj o nj wypra-

wugj, wěrně ruto podáno buď. Swatá Justina narodila se w Patawii z rodičů urozených a šlechetných. Otec gegj nazýwal se prý Vitalianus, matka pak Präpedigna. Vitalianus byl prý wládařem čili zpráwcem cjsařským w Patawii. J stalo se, že do Patawie přibyl swatý Prosdocinus, druhdy učednjk swatého Petra apoštola, od něhož přemnozj chořj a nedužiwj způsobem zázračným uzdraweni byli. Toho času ležel též Justinin otec Vitalianus těžce nemocen; kterýž uslyšaw, gak swatý Prosdocinus znamenjm swatého křjže choré uzdrawuge, dal geg powolati, řka: že uzdrawj-li geg, gako giné byl uzdrawil, že přigme ihned wjru křesťanskau s weškerým domem swým. Rád swolil k žádosti této swatý Prosdocinus, a poučiw Vitaliana, pokřtil a uzdrawil geg. Tenkráte neměli Vitalian a manželka geho Präpedigna žádných djtek. Swatý Prosdocin wyrozuměw gegich přánj předpowěděl gim, že obdařeni budau dceruškau. J stalo se tak, a djtěti bylo dáno gméno Justina. Nábožnj rodičowé pěstowali dceruškku swau gako drahý poklad od Pána Boha sobě k opatrowánj swěřený; ale i Justina rostla pod pečliwau rukau wýborných rodičů swých a zwlášťě prospjwala maudrostj a wěkem a milostj u Boha i u lidj. J umřel Justinin otec Vitalian, a giný zpráwce, gménem Maximian, dostal se na geho mjsto. Maximian byl pak surowý a chljpný pohan, kterýž sotwa že do Patawie přibyl, i hned křesťany stjhal, mučil a utrácel. Swatá Justina bydlela tenkráte na statcjch otcow-

ských, bljž města Pawie čili Paduy, gakž město Patawia nynj se gmenuge, a odsud, gakož se sauditi dá, častěgi do Patawie dogjždělá, gednak na služby Božj, gednak pomoci potřebným bratřjm dodáwagje. Maximian uslyssaw, že dcera geho předchůdce Kristu Ježjssi slaužj, uzawřel u sebe, že od wjry křesťanské gi swede, a pak za manželku pogme. J bylo hned wogsko wysláno, kteréž by gi galo a gemu na saud postawilo. Co wogáci wyssli gjt swaté Justiny, wygela tato swětice, gednau služkau prowázena, gak obyčeg měla do Patawie. J uzřela z daleka, an wogsko se bljžj, měla za to, že přicházegj a násilj gj učinj; protož skočiwssi s wozu, dala se na autěk, byla wssak na mostě bljž Patawie dostjžena a gata. Widauc se obkljčenu wogáky, klesla na kolena a w auzkosti dusse swé wolala: „Přispěg Pane, Jesu Kriste, Synu Boha žiwého, přispěg ku pomoci služebnici swé!" Ale surowá mysl stjhagjcjho wogska nedbala auzkostj ubohého děwčete, nýbrž wzawsse gi, rychle k Maximianowi přiwedli, kterýž na poli Marsowu k saudu seděl. A Maximian zočiw Justinu, hned se otázal: „Powěz, gak se gmenuges, a gakého gsi stawu?" Načež odpowěděla Justina, že gest křesťanka a že Justina se gmenuge. Maximian tázal se dále: „Kterého gsi náboženstwj?" A Justina odpowěděla, řkauc: „Gá wyznáwám Boha mého Jesu Krista, genž učinil nebe a zemi i wsse, cožkoli na nich gest, kamenům ale hluchým a němým obětowati nebudu, neboť gsau djlo rukau člowěčjch." „Nemař času,"

řekl na ta slowa Maximian, „a pogď a obětug welkému bohu Marsowi, chceš-li mladosti swé ussetřiti.“ „Giž gsem řekla,“ dj na to swatá mučednice, že křesťanka gsem, že odřjkám se wssj pompy ďábelské. Gediné Pánu mému, Ježjssi Kristu, obětugi sebe za oběť, genž byl řekl: Gá gsem cesta, prawda a žiwot; kdo wěřj we mne, neumřeť na wěky....“ Řeči tyto popudily hněw Maximiana, i počal swaté panně mukami hroziti, ale tato, milostj Božj posilněna, řekla: „Máš-li gaké wymyšlené muky, zkus gich na služebnici Kristowě! Proč prodléwáš? Taužjmť přigjti k mému Pánu Ježjssi, genž mne od dětinstwj mého sobě byl poswětiti ráčil.“ J pokusil se gesstě gednau Maximian swatau pannu u wjře zwiklati, wida wssak, že marně pracuge, u welikém hněwu k smrti gi odsaudil, řka: „Weljme, aby Justina, kteráž se dlauho byla ukrýwala a že křesťankau gest wyznáwá, nassich pak rozkazů poslauchati nechce, weljme, aby mečem odprawena byla.“ Řeč tato naplnila swatau pannu newýmluwnau radostj. J poklekla a hlasitě wzdáwala djky Kristu Ježjssi, že gi w knihu mučednjků zapsati ráčil, prosjc též, aby giž neprodléwal přigjti gi w lůno swé. Když dokonala modlitbu, přistaupil poprawce a mečem bok gi proklál. Pjssj někteřj, že prý swatá Justina smrtelnau ránu přigawssi, gesstě po celau hodinu na modlitbách klečjc trwala; a dokonawssi modlitbu u přjtomnosti wsseho lidu doložila: „Pane Jesu Kriste, wezmi duši mau do wěčného odpo-

činutj, neboť gsem tebe milowala, tebe gsem žádala, twau býti dychtjm, mimo tebe gsem nikoho nemilowala, učiň ať tebe nagdu." Po těch slowjch poznamenala se swatým křjžem a odewzdala čistau duši swau w ruce chotě swého, Krista Ježjše. Křesťané wzali mrtwol gegj a slušně ho za městem pochowali. Okolo r. 450. wystawěl na mjstě, kdež swatá Justina odprawena byla, gakýsi Opilio kostel ku cti této swětice. Gegj pozůstatkowé, kteřjž během časů a náwalem mnohých trpkých osudů, kteréž potkaly město Patawii, w zapomenutj přišli, byli r. 1177. opět odkryti a chowagj se podnes w nádherném kostele, pod gménem swaté Justiny Bohu zaswěceném. Kostel ten náležj nynj řádu swatého Benedikta. Swatá Justina a swatý Marek gsau patronowé města Benátek.

Rozgjmánj.

Swatá Justina, ač gen autlé a mladé děwče byla, snášela wšecka utrpenj, ba i smrt pro Krista Ježjše ráda a ochotně. Rcete, kdo učinil tu slabau djwku tak statečnau? kdo gi k tomu přiwedl, že mladý swůg wěk, wšelikými téměř radostmi oplýwagjcj, gá řku, že mladý swůg wěk pro Krista Ježjše nasadila? — Bylať to wjra. Na křtu swatém byla gj předrahá milost swaté wjry wlita, a wjra wpustila kořeny swé w srdce gegj. Oswjcená swatau wěrau, poznala gasně, že Ježjš Kristus Syn Božj gest; w něm

že wesskeři pokladowé maudrosti gsau ukryti, w něm že nalézá se wsseliká radosť a wsseliká weselj, a že on wssem, kteřjž geg milugj newýmluwnau a neskonalau blaženosť sljbil. To owssem poznáwala, tož také cjtila w srdci swém, a tož také gj dodáwalo tolik sjly a statečnosti, že ráda a ochotně i trpkau smrť pro Krista podstaupila. Ay, gak nepochopitelné sjly uděluge wjra, an člowěka wěrau proniklého učj a wzbuzuge, aby wsseho, ba i žiwota se odřjkal, chce-li blaženosti nebeské dosjci, gjž žádné oko newidělo. Zagisté gakési tagemstwj u wjře krýge se, a tagemstwj to gest, že wjra, pakli gi upřjmným srdcem přigjmáme, swětlem od Boha pocházegjcjm mysl nassi oswěcuge, a wssecka naučenj a zaslibenj Kristowa tak zgewná nám činj a tak pewná, že o prawdě gegich nic nepochybugjce, ku ztwrzenj gich wssecko obětugeme, ano tolik nám dodáwá zmužilosti a statečnosti, že od prawdy gedenkráte poznané žádnými mukami a žádnau smrtj odwésti se nedáme. Odtud pocházj, že swětlem žiwé wjry oswjceni i děti i útlé djwky, ač ginak welmi bázliwy býwagj, žiwot swůg pro wjru nasadily a muky neyhrozněgssj trpěliwě snássely! Taž se nynj, laskawá dusse, taž se sama sebe: „Mám-li gá také tak pewnau wjru? Cjtjm do sebe také onu statečnosť a zmužilosť? Osem také tak pewně o prawdách swaté wjry swé přeswědčena, žebych pro ně umřela?“ — Swětlo toto zagisté obdrželi gsme wssickni na křtu swatém, proč medle neswjtj nám tak gasně? proč nepů-

sobj w nás onu mysl statečnau, gakau we swaté Justině bylo způsobilo? Proč to nepůsobj, tážeš se? Proto, že swětlo wjry dusj náružiwosti a wássně, že swětlo to neožiwugeme modlitbami a častěgssjm přigjmanjm swátostj, že si nerozgjmáme prawdy swaté wjry, že žiwot swůg hřjchy poskwrňugeme, a neprawostmi i poslednj giskru swětla toho nebeského uhássjme. Ó běda nám, přeběda, uhaslo-li swětlo wjry w dussi nassj, tuk ztratili gsme sstjt, o němž swatý apossstol pjsse, že sstjtem wjry wssecky ssjpy ohniwé ďábla uhasiti se dagj. Protož ožiwugme w sobě swětlo wjry, abychom neklesli u wěčnau smrk, modljce se stále: „Pane, rozmnož wjru mau!“

„Synowé swatých gsme, a očekáwáme onoho žiwota, kterýž Bůh dá těm, gessto wjry swé nikdy neměnj od něho“ (Tob. 2, 18.).

„Wssecko gest možné wěřjcjmu“ (Mar. 9, 22.).

„Kdož wěřj Bohu, pilen gest přikázánj; a kdož zpoléhá na něg, nebude umenssen“ (Sir. 32, 28.).

„Wssecky wěci, za kteréžkoli modljce se prosjte, wěřte, že wezmete, a stanauk se wám“ (Mar. 11, 24.).

„Bez wjry nemožné gest ljbiti se Bohu; nebo přistupugjcj k Bohu wěřiti musj, že gest Bůh, a těm, kteřjž ho hledagj, že odplatitelem gest“ (Žid. 11, 6.).

Modlitba.

Bože, od kteréhož každé a dokonalé dánj přicházj, račiž nám onu wjru propůgčiti, kteráž wssecky záwady spasenj nasseho přemáhá, a nás bezpečně uwádj we společnost twých wywolencůw, s nimiž bychom tebe wěčně milowali a welebili skrze Krista Pána nasseho. Amen.

Na dnessnj den připadá též swátek: w Řjmě swatého Marka papeže; w kragině Auğusta Eufratesia swatých mučednjků Serğia a Bacha; též w Řjmě swatých mučednjků Marcella a Apuleja; též w kragině Auğusta Eufratesia swaté Julie, panny a mučednice; w Bituriku swatého Auğusta kněze; w Remenské wsi swatého Helana, kněze a m. g. sw.

8.

Žiwot swaté Briğitty wdowy.

Swatá Briğitta aneb, gak se wlastně gmenowala, Birğitta, narodila se r. 1302. z rodičů welmi wznessených a welice bohabogných w zemi Swédské. Otec gegj Birğer Peterson, geden z přednj knjžat sswédských a rada králowský, pocházel z krwe králůw sswédských; gegj matka Siğrida, pocházela z rodu králůw ğotských. Oba manželé byli žiwi welmi bohabogně, gako prawj synowé swaté cjrkwe, modlitbami Bohu slaužjce a dobrými skutky, zwlásstě ale o umučenj Páně zhusta a wraucně rozgjmagjce.

Swatá Briğitta se gesstě nenarodila, a Bůh dal giž na gewo, že bude wywolenau ná-

dobau geho milostj. Nebok když byla matka Siğrida s autěžkem, stalo se, že by málem na moři byla utonula, diwně wssak při žiwotě zachowána gest. Přjsstj noc na to měla widěnj, z kteréhož wyrozuměla, že gediné pro djtě, gež pod srdcem nese, zachowána byla, a že djtě, až se narodj, we wssj bázni Božj wychowáwáno býti má.

Siğrida umřela brzo po porodu, a Briğitta byla gedné welmi nábožné tetě na wychowanau dána. Briğitta byla giž skoro plná tři léta stará a nepromluwila gesstě ani slowo; tu ale otewřela se náhle ústa gegj, a ona rozpráwěla welmi obratně, a to o wěcech, gimiž gegj dětinské srdéčko giž plné bylo, o Bohu, o bázni Božj a o wěcech nebeských. J ostatnj wlohy gegj wywinowaly se co neyrychlegi, a nebylo na nj widěti nic z dětinské křehkosti, aniž gaké lehkomyslnosti; radosť gegj gediná byly modlitby, swaté rozmluwy a mrtwenj smyslůw.

Swaté Briğittě bylo as deset let, když kázanj o umučenj Páně slyssela. Kázanj to gi nad mjru hluboce dogalo. Následugjcj noci zgewil se gj Kristus Pán na křjži, an ze wssech ran potůčkowé krwe se prýsstili. Widěnj to naplnilo gi newýmluwným bolem, i otázala se w dětinské newinnosti swé: „O Pane kdo pak ti to udělal?“ A Pán odpowěděl: „Ti to činj, kteřjž mnau pohrdagj a k milosti mé gsau zatwrzelj!“ To widěnj utkwělo na wždy w paměti malé Briğitty a stalo se přjčinau, že od té doby

neobyčegnau náboğnosť k utrpenj a k umučenj Páně mjti počala, a že si nikdy umučenj Páně na paměť neuwáděla, aby horkých slz newylé-wala. Po tomto widěnj, o kterémğ mluweno bylo, měla swatá Briğitta i mnohá giná, zwlásstě když se modljwala, což tak ráda a často činjwala, že se zdálo, gakoby mimo modlitbu giného wyraženj neznala, ano negednau wstáwala času nočnjho a po kolik hodin klečje, rozmlauwala w modlitbě s Bohem. Mrtwila též swé tělo, gakkoli slabaučké, rozličným způsobem, žádagje tak Spasiteli swému, kterýğ nesmjrně mnoho pro člowěčenstwo byl trpěl, aspoň poněkud podobnau se státi.

Swatá Briğitta byla by welmi ráda sebe i swé pannenstwj choti swému, Kristu Ježjssi, zaswětila, a wssak poslussna rozkazu otcowa, prowdala se as 16 let stará za osmnáctiletého knjžete Nericského, Ulfa Gudmarsona, genğ audem zemské rady byl. Briğitta měla se k němu welmi laskawě a swým chowánjm k tomu ho přiwedla, že se odřekl negen karbanu, nádherného sstatstwa a ginych nedokonalostj, nýbrğ i wssj pjlj zdokonaliti sebe hleděl, a proto častěgi k zpráwě Božj chodil a modlenj se oddal. J byli mladj tito manželé w ustawičné swornosti a lásce ğiwi, geden druhého k dobrému powzbuzugjce a w bázni Božj utwrzugjce. Gediný cjl, ku kterému gegich myslenj a gednánj se neslo, byl Bůh; k Bohu též wssech služebnjků a čeledjnů i wssech poddaných swých srdce i mysli obraceli, slowy

i skutky gim příklad neyčistssj lásky a bázně Božj dáwagjce. K utwrzenj sebe w křesťanských ctnostech a k docjlenj wyššj dokonalosti dali se nábožnj manželé tito do třetjho řádu swatého Františka zapsati, a přjsně se káli celým žiwotem swým, dokazugjce prawdu slow Páně, řkaucjho: „Gho sladké gest a břjmě mé lehké.“

Pán Bůh požehnal těmto nábožným manželům a dal gim čtyry syny a čtyry dcery. Dwa synowé umřeli we wěku gesstě autličkém a dwa na wýprawě do swaté země; z dcer byly dwě žiwy u dwora prowdané, za přjklad wssech ctnostj wssem slaužjce, třetj wstaupila do klásstera a čtwrtá neymladssj z nich, Kateřina, wynikala dokonalostj tak welice, že za swatau wyhlássena byla*). J může se o djtkách těchto řjci, že giž s mlékem mateřským bázeň Božj w sebe ssály; matka byla gim prwnj učitelkau we swatém náboženstwj, učjc ge bedliwě zlé náružiwosti přemáhati, wady a chyby wykořeňowati, ctnosti w dussi rozsjwati, molitbami k Bohu mysl powznásseti, skutky milosrdné wykonáwati a t. d. Wyučowánj gegj wnikala w útlá srdce djtek tjm hlauběgi, gessto widěly, že matka čemu učj, sama koná, že skutky slowa předcházely, ge prowázely i gich následowaly. — Ó by wssecky matky přjkladem swaté Brigitty se řjdily, zagisté by přestaly w brzce žaloby, Bohužel sprawedliwé, na

*) Gegj swátek padá na den 22. března, wiz I. djl Žiw. sw.

spustlau mládež, a twář swěta by se též w brzce takměř obnowila.

Kterako se tito zbožnj rodičowé o křesťanské wychowánj swých dětj starali, taktéž leželo gim blaho chudých a chorých na srdci. J wystawěli a založili sspitál, a w sspitále tomto wykonáwala swatá Brigitta každodenně chudým a chorým ty neysprostěgssj služby gako kterákoli děwečka. Myla a ljbala gim častokráte nohy, ctjc w nich osobu Kristowu, udělowala potřebným sstědré almužny a byla autočisstě wssem opussteným a zarmaucenym; slowem byla neunawená, když se gednalo o slávu Božj a o blaho bližnjho, a plamenná láska gegj k Bohu a k lidem rozehřáwala též oheň milosti w dussi manželowě, tak že také i on swět a slávu geho si znechutiw, důstogenstwj a auřadů swých se wzdal a w tiché saukromnosti i s manželkau swau žiwota bohabogného pilen byl. Gedenkráte putowala Brigitta s bohabogným manželem swým i se wssemi djtkami do San Jago de Kompostella w Španhelsku, aby si na hrobě swatého Jakuba apossstola tu milost wyprosili, by napotom bez poskwrny žiwot wedli. An se wraceli, roznemohl se manžel w Arrasu tak nebezpečně, že se od biskupa téhož města zaopatřiti dal. Brigitta ossetřowala chotě swého s neunawenau bedliwostj, téměř bez ustánj se modljc, aby ho Hospodin uzdrawiti ráčil. J zgewil se gj swatý Dionys a zwěstowal mimo giné též, že chot gegj se uzdrawj; což se i také stalo. Radost gegj dowrssila se, když gj manžel

zwěstowal, že swěta se úplně odřjci a do klásstera k cisterciakům dáti se mjnj; nebok tak naděge gj zkwjtala, že i ona swěta se wzdáliti a Bohu pak gediné s tělem i dussj slaužiti moci bude. Nawrátiw se z nábožné pauti, wstaupil skutečně Ulpho do klásstera w Alvasteru, a wssak w krátkém čase tam žiwot swůg swatě dokonal.

Briğitta byla po smrti chotě swého gesstě skoro třidceti let žiwa. Gsauc nynj mnohých starostj a mnohých překážek zbawena, oddala se s neywětssj horliwostj žiwotu kagienému. Neyprw rozdala statky swé dětem swým, pak se oděla w raucho hrubé a neustále se cwičila we skutecjch milosrdných a kagjených. Postjwala se čtyřikráte za týden, w pátek mimo wodu a chléb ničehož nepožjwagjc. Neywětssj část noci trávjwala na modlitbách; před obrazem ukřižowaného Spasitele aneb před neyswětěgssj Swátostj oltářnj prokleczela wždy mnoho hodin; kolena gegj byla od mnohého klečenj gako korau potažena. Na památku přehořkého umučenj Páně pausstjwala si každého pátku na tělo několik kapek tekutého wosku. Nasycowala též gako za žiwobytj swého manžela denně dwanáct chudých a při stole gim posluhowala; we sspitále chorým negen nohy, nýbrž i giné rány gim čistjwala a zawazowola a wsseligak dobře ge obsluhowala. Za žiwobytj swého chotě chodjwala každého pátku k zpráwě Božj, po geho úmrtj zpowjdáwala se každodenně s neywětssj skraussenostj i z neymenssjch poklésků; žádná myssléuka, žádné slowo a žádný

ſlutek neuſſel přjſného ſaudu gegjho; každau neděli a každý ſwátek chodila ku ſtolu Páně, a powždy též býwala přjtomna při kázanj. — Toto obcowánj budau lidé ſwětáčtj owſſem diwně poſuzowati a při neymenſſjm za přepiatoſt aneb za přjliſſnau auzkoſtliwoſt wydáwati, nemagjce owſſem o ſwatoſti Boha neyčiſtſſjho, s njmž ſe ſpogiti máme, a o dokonaloſti, k njž od Spaſitele powoláni gſme, žádného zdánj. Ginak ale ſmýſſlegj ſwatj; oſwjceni gſauce ſwětlem s hůry pozorugj geſſtě tam wady, kde oko ſwětſké giž ctnoſti widěti ſe domýſſlj, a protož ſe wynaſnažugj auzkoſtně i té neymenſſj chybičky ſe zbawiti.

Bůh udělil kagjcj a wraucně milugjcj Brigittě přemnohých miloſtj, gmenowitě mnoha zgewenj gi učinil aučaſtnu, kterážto zgewenj gakožto k nábožnému čtenj ſe hodjcj a duſſi k Bohu powzbuzugjcj ſe chwálj. A wſſak co by byla proſpěla ſwětici této zgewenj Božj, kdyby nebyla horaucj láſka k neywyšſſjmu Bohu w duſſi gegj hárala? „Bych gazyky lidſkými mluwil i angelſkými, a láſky kdybych neměl, učiněn gſem gako měď zwučjcj aneb zwonec zněgjcj. A bychť měl proroctwj a znal wſſecka tagemſtwj a wſſelikého uměnj doſſel, a kdybych měl wſſecku wjru, tak žebych hory přenáſſel, láſky pak kdybych neměl, nic negſem" (I. Kor. 13, 1. 2.).

Swatá Brigitta založila též kláſſter we Waſteině pro 60 geptiſſek a předepſala gim zwláſſtnj prawidla. Geptiſſky tyto měly ſi obzwláſſtně rozgjmati utrpenj Páně a rodičky

geho. Prawidla tato přigali napotom také mnozj mnissi a tak powstal zákon čili řád Briğittiň, kterýž r. 1370. papež Urban V. pode gménem zákon Spasitele (Salvatoris) potwrdil. Swatá Briğitta dala se sama w řeholi tuto a byla po dwě léta geptisskám neywelebněgssjm přjkladem wesskerých ctnostj. Po dwau létech wydala se z wnuknutj Božjho s dwěma syny, Karlem a Birğem, a s dcerau Kateřinau a zpowědnjkem swým do Řjma. Swau nábožnost konala také zde s neywětssj horliwostj; nedbagjc na to, gaká powětrnost byla, každodenně několik kostelů a sspitálů a to pěssky nawsstjwila. Gegj láska, gegj pokora a gegj trpěliwost, když choré obsluhowala, ani popsati se nedá. Aby pautnjci sswédsstj w Řjmě přjbytek a ossetřenj nalezli, založila tu také zwlásstnj hospic, to gest dům, w kterém přjchozj zdarma přigati a wyžiweni býwagj.

Láska swaté wdowy k ukřižowanému Spasiteli rostla a zmáhala se den ke dni, až konečně uzawřela, že poputuge do zaslibené země, aby tam se modlila a plakala, kdež Wykupitel náš chodil, učil a trpěl. J wydala se i hned s dwěma syny a s dcerau do Neapole. Když do Neapole přissli, umřel syn Karel; Briğitta nesla smrt synowu s neywětssj tichostj, wůle gegj splýwala s wůlj Božj. W Neapoli wstaupiwsse na loď, plauli ku zemi tauh a žádostj swých. Co autlocitá dusse Briğittina w Jerusalemě a na těch mjstech cjtila, kdež se wykaupenj nasse usku-

tečnilo, kdož s to, aby to wypsal? Když se do Řjma byly sstastně nawrátili, upadla swatá Brigitta w horečku, ku kteréž se i hned giné nemoci bolestné přidaly. Celý rok trwal trapný tento staw, a wssak Brigitta nesla wsse s neywětssj trpěliwostj, wzpomenutj na utrpenj Páně činilo gj každau bolest snesitelnau, ale i milau a z lásky ku Kristu Pánu žádala si wjce gesstě trpěti. Konečně se bljžila hodinka gegj. Pět dnj před smrtj zgewil gj Bůh den gegjho aumrtj, i ubezpečil gi blahoslawenstwjm. Newýmluwná byla gegj radost nad zgewenjm tjmto. Gegj dusse naplnila se newýslownau útěchau. Na hodinu tu připrawowala se co neybedliwěgi, a powolawssi swogátka požehnala ge, a napomjnala, aby se Pána Boha báli, bližnjho milowali, a w dobrém setrwali. Po těch složila zpowěď z celého žiwobytj swého a přigala tělo Páně i swátost poslednjho pomazánj. Na to si dala we swém pokogi mssi swatau slaužiti a gsauc sobě úplně wědoma, wypustila dussi swatau, řkauc: „W ruce twé, ó Pane, poraučjm dussi swau!“ dne 23. čerwence l. 1373 magjc let 71.

Náwal lidj ke klássteru u swatého Wawřince, kdež swatá Brigitta prozatjm pochowána byla, byl náramný a mnozj zázrakowé se tam událi. Tak k. p. dotekla se gistá žena, magjcj krk weimi ohyzdný, pásem swým ruky zwěčnělé, a když geg na krk přiložila, zmizela i wssecka zpotwořenost. Giná žena porodiwssi mrtwé djtě, prosila we swém newýmluwném zármutku Pána Boha, aby

gegj djtě pro zásluhy swé služebnice, Briğitty ožiwiti ráčil, zasljbiwssi se, že i s djtětem hrob gegj nawsstjwj; a hle djtě počalo se rozehřjwati a obžiwlo. Následugjcjho roku přenesslli mrtwol do klásstera Wasteinského we Šwédsku, kdež také Hospodin mnoho zázraků učiniti ráčil. Papež Bonifac IX. prohlásil gi dne 7. řigna r. 1391. za swatau, kteréžto prohlássenj na sněmu Kostnickém r. 1415. gesstě slawněgi učiněno bylo. Ze spisů swaté Briğitty tak nazwané „Zgewenj" (Revelationes) gsau swětoznámé. Gak oswjcená a na cestě dokonalosti zběhlá to panj byla, následugjcj průpowědi tu za důkaz stůgtež: „Nemjti žádného pokussenj a strastj, gest zlá wěc; neboť Kristus řekl: „Kdož nebéře křjže swého, nenjť mne hoden." Pokussenj gsau neyprospěssněgssj prostředkowé k zkaussenj, k očisťowánj a k zdokonalowánj člowěka. Kteřjž z počátku swého obrácenj pokaussenj býwagj, docházjwagj ku konci úplné pewnosti. Kteřj uprostřed aneb ku konci swého žiwota welkých pokussenj zakaussegj, nemagj se na posawádnj cnosť swau přjliš spoléhati, ale s radostj těžssjm gesstě pracjm podrobowati se magj. Nikde nám nechutná sladkosť ctnosti a nebes tak welice, gako w očisťugjcjm ohni swjzlů. Odpočjwati w rukau Páně nenj rozkoš tělesná, nýbrž weselj a blaženosť ducha." — O modlitbě pak následowně pjsse: „Nepřestáwey modliti se, když duch pln suchoparu gest; mlčenj twé stane se wýmluwným a twá mysl utěssená přegde w modlitbu bohumilau, odáš-li se

při tom wůli Božj." — „Ačkoli se člowěk," pjsse na giném mjstě, „z křehkosti častěgi prohřeffuge, proto přede mysl ztráceti nemá, nýbrž se má často Bohu pokořowati. Pokora dodáwá srdce a mysl, marné důwěřowánj w sebe činj člowěka málomyslným."

Rozgjmánj.

Kristus zgewiw se swaté Brigittě po celém těle zraněný, řekl, že ti tak zránili geg, kteřjž gjm pohrdagj a k milosti geho zatwrzelj gsau. Negsi-li pak také ty geden z těch, co Kristem Pánem pohrdagj a k geho milosti zatwrzelj gsau? Či gsi snad do konce geden z těch, o nichž swatý Pawel dj, že znowa Krista křižugj? „Křižuges pak znowa Krista Ježjsse," dj kardinál Hugo, „kdykoli hřessjš." Ach Bože, kolikráte ukřižowal gsi giž Spasitele swého? Kdyby Kristus Pán k tobě promluwil, gakž swatý Bernard mluwjcjho geg uwádj, co bys as odpowěděl? „Nebyl-li gsem pro tebe dost zraněn? Netrpěl-li gsem dost pro neprawosti twé? Proč přidáwáš nowých ran ku starým? Hřjchowé twogi gsau mi bolestněgssj, než rány, kteréž na těle nesu." Gá řku, co bys odpowjdal, kdyby Kristus Pán k tobě mluwil? Ach uwrhni se k nohaum ukřižowaného Krista, a pros ho co neyskraussenégi, aby ti hřjchy twé odpustil, a slib mu, že budauceně wděčnégi k němu se mjti, aniž geg wjce urážeti budeš. A kdybys někdy k hřjchu byl ponaukán, pomni

gen na ukřižowaného Spasitele, a takto k sobě mluw: „Bůh můg wisj na dřewě křjži: a gá bych se chlipnosti měl oddati? Gá bych měl hřessiti? Gá bych měl pro mrzký zisk, pro okamžitau rozkoš Boha swého urážeti?“ — Tak mluw sám k sobě, kdykoli ďábel, aneb swět, aneb twá wlastnj žádost k hřjchu tě láká. Gak mohu neylaskawěgssjho Boha swého, gak neydobrotiwěgssjho Wykupitele urážeti, gak mohu obnowowati rány geho a k starým ranám nowé přidáwati? A wssak s takowau řečj musegj se též skutkowé twogi shodowati; co gsi mluwil, to též skutkem dokaž, raděgi podstup wssecko zlé na swětě, gen nehřeš, raděgi wol smrt než hřjch. Tak čině bude umučenj Páně tobě přjčinau oslawenj, Kristowa smrt bude umučenj Páně tobě přjčinau oslawenj, Kristowa smrt bude ti wzkřjssenjm a žiwotem wěčným.

„W prawdě neduhy nasse on nesl, bolesti nasse on snássel: a my počtli gsme ho gako málomocného, a ubitého od Boha a snjženého. On pak raněn gest pro neprawosti nasse, potřjn gest pro hřjchy nasse, kázeň pokoge nasseho na něm ležj a z sinalostj geho uzdraweni gsme“ (J. 53, 4. 5.).

„Nehřessme wjce znowu křižugjce sobě Syna Božjho a w posměch wydáwagjce“ (Žid. 6, 6.).

„Wjme, že starý člowěk náš ukřižowán gest, aby bylo zkaženo tělo hřjcha, a abychom wjce neslaužili hřjchu, neboť kdož umřel osprawedlněn gest od hřjchu“ (Řjm. 6, 5.).

„To cikte na sobě, což i w Kristu Ježjssi“ (Filip. 2, 5.).

Modlitba.

Ó Kriste Pane, ty zrcadlo sprawedlnosti, pomni přemnožstwj ran, gimiž gsi od hlawy až do paty pro hřjchy nasse pokryt byl. Ó račiž předobrotiwý Ježjssi, račiž wssecky rány swé napsati w srdce mé předrahau krwj swau, ať w nich čtu bolesť i smrt twau, giž gsi pro mne podstaupil a ať w djkučiněnj ustawičně až do smrti setrwám. Amen. — (Z modlitby swaté Briğitty.)

Na dnessnj den padá též swátek: swatého Simeona, starce, kterýž Krista Pána na swé lokty w chrámě při očisťowánj Marie Panny přigal; w Caesarei Palestinské swaté Reparaty, panny a mučed.; w Thessalonice swatého Demetria mučednjka; též tam: swatého Nestora, mučednjka; w Hisspali swatého Petra mučednjka; w Laodicei swatého Artemona kněze, mučed.; w kragi Luğdunském swaté Benedikty, panny a muč.; w Rotomağu swatého Ewodia, biskupa; w Jerusalemě swaté Pelağie, přjmjm hřjssnice, a m. g. swatých.

9.

Žiwot blahoslaweného Wintýře.

Blahoslawený Günther, aneb gak mi Čechowé geg nazýwáme, blahoslawený Wintýř pocházel prý z rodu knjžat Hassenských a byl, gakž se pjsse, spřjzněn s cjsařem Německým swatým Gindřichem a s králem Uherským swatým Štěpánem, a gak se podobá i s Juttau, chotj wé-

wody českého Břetislawa. Wintýř byl pozemským zbožjm bohatě nadán a mimo to pro udatnosť a wogenskau statečnosť powěstný. Český wéwoda Oldřich byl mu welmi nakloněn, tak že ho i požádal, aby nowězrozenému synu Břetislawowi na křtu swatém kmotrem byl. Bohatstwj a pych zawedly Wintýře na bezcestj, a geho žiwobytj bylo rozkossné a prostopássné, a nebylo radosti, gjž by si byl odepřel. On zagisté zapomněl, že, kteřjž gsau Kristowi, křižugj tělo swé s hřjchy a s žádostmi, (srow. Gallat. 5, 24.), a že žádosť býti má pod námi, a my že panowati máme nad nj (srow. 1. Moj. 4, 7.). Konečně nasytil se i Wintýř rozkossj smyslných, swět i se wssjm, což wábného do sebe má, zossklíwil se gemu, a on poznaw, že marnosť gest a hřjch, slaužiti tělu a činiti žádosti geho, počal taužiti po ztraceném rági dusse swé, totiž po pokogi mysli a srdce. „Po žádostech swých nechoď, a od wůle swé odwracug se. Wyplnjš-li dussi swé žádosti gegj, učinj tě w radosť nepřálelům twým“ (pjsse maudrý Sirach 18, 30. 31.). Takowými myssléňkami mage dussi naplněnu dossel Wintýř k opatu Hirsfeldskému, ku swatému Gotthardowi, napotomnjmu biskupu Hildesheimskému, otewřel mu zkraussenau zpowědj rány dusse swé, a sdělil, že chce na wždy opustit swět a rozkosse geho, a že Bohu gediné se zaswětj. Swatý opat zaradowal se nad mjru, že opět gedna zblaudilá owčička w owčinec Páně wcházj, a utwrdiw kagjcjho mladjka w předsewzetj geho, ponaučil ho, co by činiti a gak by se na dráze

kagjenosti a pokánj chowati měl. — „Muž bezbožný nestydatě zatwrzuge twář swau, ale kdož upřjmný gest, naprawuge cestu swau“ (Přjsl. 21, 29.).

Wintýři bylo naprawenj žiwota wěcj weledůležitau a oprawdiwau, a protož neprodléwage odložil zbraň swau swětskau, a swlékl staw rytjřský a přiodiw se rauchem kagjenjků, počal bog bogowati weleslawný, bog totiž se sebau a s přewrácenými žádostmi swými. Dobře wěda, že zákony zachowagj geg, bude-li ge chtjt zachowáwati, neboť „před člowěkem gest žiwot i smrt, dobré i zlé, co se mu bude ljbiti, dáno bude gemu“ (Sir. 15, 16. 18.).

Co Wintýř zlé nawyklosti a přewrácené náklonnosti přemáhal, odessel swatý Gotthard do kláštera Altaichského, gehož zpráwa též mu přináležela. Wintýř prowáděl geg, aby z úst geho takměř dnem i nocj bázni Božj se učil a přjkladem geho se wzděláwal, a na cestě spasenj se utwrzowal. J rozložil se mjr swatý w srdci geho, a bázeň Božj naplnila ho rozkossj, před tjm necjtěnau; a to wsse tak přisslo mu wděk, že uzawřel w zákon otců Benediktinůw se dáti, a čas žiwota ostatnj Bohu swému zaswětiti. — „Okusse a wizte, gak libý gest Hospodin (Žalm. 33, 9.). Sauženj a auzkost přigde na každau dussi člowěka, činjcjho zlé, ale sláwa a čest a pokog bude každému, kdož činj dobře“ (Řjm. 2, 9. 10.). Než wssak Wintýř krok ten whodný učinil, wydal se prwé na pauť do Řjma, gednak aby poklesků mladosti swé opykal, a gednak aby si pro budaucj

staw swůg pomoc swatých apoſſtolů Petra a Pawla wyprosil. Když se byl z pauti nawrátil, rozdal swé pozemské zbožj, složil před oltářem neyblahoslaweněgssj Rodičky Božj a sw. Maurcia w kláſſteře Altaichſkém pás swůg a pautnický oděw, a wezma řjzu otců Benediktinůw na se, nastaupil swůg dwauletý nowiciat l. 1006. Po čas ten chowal se tak dokonale, že mladj, stařj geho pokoře se diwili, a na geho horliwosti, kterauž se w práce i neyomrzelegssj uwazowal, i oheň swé horliwosti rozplameňowali. „Kdo gest sprawedliwý, osprawedlniž se gesstě, a swatý poswětiž se gesstě“ (Zgew. J. 22, 11.).

Ale nenj wjtězstwj bez boge, i Wintýř musil tichý bog s nepřjtelem dussj, kterýž nikoho, kdož cestu spasenj nastaupil, bez pokussenj nenecháwá, podniknauti. Wintýř počal skoro swého předsewzetj pykat, a protož žádal od swatého Gottharda, aby ho zpráwcem a předstawenym kláſſtera Gelingſkého w Durinkách, kterémuž wětssj část swého pozemského zbožj byl odkázal, učinil. Swatý tento muž, a na cestách spasenj wýborně zběhlý powolil prosbám Wintýřowým, pewně se důwěře, že se on buďto sám k prwněgssjmu lepssjmu náhledu nawrátj, aneb že se konečně něgaká přjležitost udá, při kteréž by ducha sslechetného, mladjka rázněgi na cestu dokonalosti přiwésti mohl. Gak byl daufal, stalo se. Wintýř giž okusil, gak sladký gest Hospodin těm, kteřjž hledagj geg, i počal znamenati, že w dussi geho nepokog gakýsi wzniká; neboť gakási mrzutost

zaugala wssecky smysly geho; nic ho netěssilo, ano byl sám s sebau nespokogen. J nemoha déle staw tak strastiplný snésti, naléhal ustawičnými žalobami na swatého Gottharda, kterýž wida přjhodnau dobu, rázně mladjku wrtkawému domluwil, řka: že mu gest buď ochotně poslauchati, aneb u wjr swěta se nawrátiti. Gotthardowa řeč pohnula dussj Wintýřowau i w neyhlubssj hlaubce, i počal wrtkawosti swé pykati, prosil za odpusstěnj, a wyzpowjdaw se, obnowil s nowau horliwostj wssecka swá dobrá předsewzetj a spasitelné úmysly a giž nic neodmlauwage dal se swatému Gotthardowi wésti a zprawowati.

Skoro dwě léta strávil swatý Wintýř w tuhé kázni klássternj, an milostj Božj hnut, žádost w sobě wznikati cjtil, aby opustil swět a towaryšstwo lidské a aby gako druhdy swatý Benedikt někde o samotě na paussti žiwot swůg gediné Bohu zaswětě w neytužssj kázni dokonal. J neodkládage tahu milosti Božj uposlechnauti, odessel na wrch, Rancing řečený, as dwě hodiny cesty od Altaichu, a tam nuzně žiwot trávě, ustawičnými modlitbami, swatým rozgjmánjm a tuchými posty náklonnosti swé přemáhage, dussi i mysl k Bohu powznássel a gemu zaswěcowal. Že ale powěsk o bohomyslném obcowánj geho se roznesla, a mnozj lidé, z bljzka i ze wzdálj sem k němu docházeli, zneljbil se mu nyněgssj přjbytek; i opustiw wrch Rancing, zabral se hlaub do lesa, gemuž Nortwald děli, mage w úmyslu, tam se očjm wsseho lidu kryti

a gediné před twářj Božj obcowati. Někteřj z bratřj Altaichských, stegného s njm gsauce smýsslenj, prowázeli geg. Usadili se okolo r. 1012. na potoku, Rinchna řečeném, w kragině nikoli přjgemné. Zde lámali skály, poráželi stromy, a netrwalo dlauho stálo zde několik chyžek, bratřjm za přjbytek slaužjcjch, a kostelik, gegž r. 1019. ku cti swatého Jana křtitele Berengar, biskup Passowský, Pánu Bohu poswětil. Cjsař Gindřich II. měl na této stawbě tak welké zaljbenj, že Wintýři a bratřjm celau tu kraginu tři mjle w déli a dwě mjle w ssjři pro Boha a pro swé spasenj darem obětowal.

W tomto kláštěře, neboť tak můžeme wssjm práwem stawenj takto powstalá nazýwati, trávil Wintýř s spolubratřjmi tak tuhý a přjkrý žiwot, že si ani wody do sytosti nepřáli. Obzwlásstě wynikal Wintýř tuhau kázuj nad ostatnj paustewnjky, ano wj se, že gedenkráte celých pět dnj žádného pokrmu nepřigal, a gen wařenými kořjnky a listjm dosti skrowně hlad swůg zaháněl. Tak se pro Boha a pro swé spasenj moře a kage, dočekal se posléz té radosti, že swatý mjr celau dussi geho opanowal, a že tělesnosť swau tak umrtwil, že ducha wždy a we wssech stránkách poslussna byla.

Neobyčegná změna, kteráž se s Wintýřem, druhdy zhýralým pánem stala, nemohla se tagiti; zwěsť o swatém obcowánj geho hlásala se daleko ssiroko po wssech kragjch a wlastech. Když též swatý Štěpán, král Uherský, uslyssel, co se

o ctnostech Wintýře, příbuzného geho wyprawowalo, zahořel žádostj geg uwiděti. J poslal dwakráte k němu posly, wyzýwage swatého paustewnjka ke dworu Uherskému. Ale Wintýř, gemuž se swět znechutil, oslyssel pokaždé prosjcjch; konečně ale nemoha ustawičným žádostem déle odolati, wydal se do Uher. Hospodin požehnal cestě této; wesskeřj dwořanjné wzdělali se obcowánjm a řečmi swatého muže, a negeden z nich wegda do sebe, staré cesty swé opustil a žiwot naprawil, zwlásstě ale král tolika bohalibými řečmi příbuzného swého pohnuta se cjtil, že k geho přjmluwám několik klásterů, kostelů a biskupstwj založil.

Než žiwot dworský znechutil se brzy swatému muži; počestnosti, gež se mu děly, zprotiwily se mu, w geho dussi wznikla weliká tauha po zazamilowané samotě, a zagisté negednau si připomněl, wida praudènj a wjřenj žiwota u dwora, slowa Žalmisty, pěgjcjho: „Gak milj gsau stanowé twogi, Hospodine mocnosti; lepssj gest den w sjnjch twých nad tisjce [dnů ginde]“ (Žalm 83. 2, 11.). J rozlaučiw se, a to na wždy, s králem Štěpánem a se dworem geho, wracel se s myslj tauzebnau w klášter swůg a wssade, kamž koli cestau přissel, wzbuzowal slowy i příkladem lid k pokánj a k bázni Božj. Dusse geho nenalezla dřjwe plného pokoge, až když se zase na paussti w kruhu swých bratřj, gimž Tammo, Remigius a Rezzo řjkali, octl a zase Bohu swému, duchem swěta neowanut, slaužiti mohl. W těch dobách wnikl blahoslawený Wintýř, mage k tomu od předsta-

wených dowolenj, s některými z bratřj hlauběgi we hwozd Nortwalský, a sice w kraginy na půdě české ležjcj. Způsob geho tu obcowánj byl nad mjru tuhý a přjkrý. Léhal tu gen na holé zemi, negjdal než gen kořjnky a bylinky, a nepil nic než wodu, a to gako prwé, w gisté gen mjře. Ochočená laňka dáwala mu co pochautku mléko. Modlitba a rozgjmánj swatá byla mu ustawičným wyraženjm. A wssak se tu zanássel i pracj ručnj, a přičiněnjm geho a přičiněnjm ostatnjch bratřj brala poznenáhla celá kragina ginau twářnost na sebe, a kdež prwé holá zpausta byla, tam se lesy wymýtily, a aurodná role powstáwala; a kdež druhdy noha lidská kráčeti nemohla, tam udělala přičinliwost pracowitých paustewnjků přes hory a doly cestu schůdnau, na kteréž se wedl obchod; an ale nic tak dobré neuj, by se nemohlo zle užjwati: stalo se, žeť po této cestě nepřjtel snadně do země wtrhl.

Gak dlauho blahoslawený Wintýř w těchto kraginách žiw byl, nedá se s gistotau určiti; tolik wssak gisto, že po některém čase opět obydlj změniti nucena se widěl. Stalo se to, gakž následuge: Powěst o bohumilém obcowánj blahoslaweného Wintýře začala se též po wlastech českých roznásseti, a přede wssjm klássterowé zákona Benediktinského, ku kterémuž, gakž znáno Wintýř také náležel, gmenowitě Břewňowský a Braumowský naň a na geho obcowánj pozorni učiněni byli. Co o muži tomto byli slyssel, naplnilo gich tak hlubokau k němu uctau, že geg po smrti opata

swého Arsenia gednomyslně na geho mjsto dosaditi chtěli, a protož i posly poslawsse, co neysnažněgi žádali, aby zpráwu klássterů těchto na sebe wzal, slibugjce při tom, že ochotně radau a přjkladem geho zprawowati se budau. Ale skromnému, pokornému Wintýři nebylo nic protiwněgssjho než zprawowati giné, gessto z wlastnj zkussenosti wěděl, gak těžko sám sebe člowěk zprawuge. J ustaupil, aby doléhánj gegich ussel, hlaubègi we hwozd, a na wrchu gistém bljž Březnice, gemuž na to wrch swatého Wintýře děli, se usadil. Zde byla napotom též kaple wystawěna, giž r. 1753. Benedikt IV. za farnj kostel ustanowil*).

Mezi tjm dossli dni bohabogného paustewnjka ku konci. Wěkem a tuhau káznj sesslý, cjtil, že se doba poslednj bljžj. J připrawil se na wěčnau budaucnosť wssj silau. Než ho ale Hospodin powolal, stalo se, že knjže český Břetislaw w kraginách, kdež Wintýř bydlel, myslíwostj se bawil. J žena se gednau za lanj, gegjž mlékem se sluha Božj žiwil, přissel až k blahoslawenému Wintýřowi. Shledánj mužů těchto bylo překwapugjcj. Wintýř oswjcen s hůry, předpowjdal knjžeti některé budaucj osudy, ale i též udal, že zegtřegssjho dne on (Wintýř) se swětem se rozlaučj, a w klássteře Břewňowském pocho-

*) W témž okolj bljž Hartmanic naléžá se až po dnes osada blahosl. Wintýře, též „dobrá woda“ nazýwaná, spolu s mjstem „pauss k“ řečenym, což gest patrná památka po swatém paustewnjku.

wán bude, při tom prose, aby knjže řečenému kláſſteru přjzně ſwé neodnjmal. Swaté obcowánj bohabogného ſtařečka — byltě tenkráte zagiſté přes dewadeſát let ſtár — dogalo Břetiſlawa tak hluboce, že u welikém pohnutj odeſſel, ale giž druhého dne s biſkupem Pražſkým Severem ſe opět nawrátil. Wintýř ſe modlil práwě, ale než ſe den ku konci uchýlil, nebylo giž Wintýře mezi žiwými. Duſſe geho uſtawičným kánjm ſe očiſtěná, odebrala ſe, gakž byl předpowěděl, na wěčnoſt dne 9. řjgna r. 1045. Mrtwol geho přewezli do Prahy a w kláſſteře Břewňowſkém ſlawně pochowali. Z uctiwoſti k zeſnulému w Pánu založil ſſlechetný knjže Břetiſlaw kláſſter Rayhradſký na Morawě, a weſſkerý lid co wěrného ſlužebnjka Božjho geg i hned ctjti počal. Mnozj zázrakowé, kteřjž ſe na hrobě ſtali, přiměli opata Břewňowſkého Hermanna, že r. 1261. u papeže Alexandra III. o ſwatořečenj Wintýře žádal. Na základě zpráw o ſwatém obcowánj téhož ſluhy Božjho a o zázracjch, kteřjž ſe na geho orodowánj ſtali, gakož i že giž od prwnjho okamženj ſmrti od lidu ctěn a blahořečen byl, powolil r. 1390. papež Bonifác IX., aby památka geho úmrtj ſlawně ſe konati ſměla, a ti, kteřjby w ten čas kagieně hrob geho nawſſtjwili, aby ſe plnomocných odpuſtků aučaſtni ſtali. We wálkách Huſitſkých přiſſel hrob geho k zbořenj; oſtatkowé geho ſe rozmetali, a nemohli pak wjce nalezeni býti.

Rozgjmánj.

Milj čtenáři! zagisté gsi s nemalým podiwenjm četl, gak přjkře se kál zbýralý prwé Wintýř za dřjwněgssj hřjchůplné žiwobytj, a snad se ti též myssléňka nemanula, zdali Bůh od hřjssnjka tak tuhého pokánj žádá? Slyš tedy: Prawé pokánj, bez kteréhož člowěk, genž po křtu swatém těžce zhřessil, spasen býti nemůže, nenj nic giného než skraussené obrácenj se k Bohu a naprawenj žiwota. O takowém pokánj mluwj Kristus, an dj: „Nebudete-li pokánj činiti, wssickni zahynete" (Luk. 13, 3.). Podobné pokánj mussjš i ty, o čtenáři! činiti, mussjš denně za hřjssnjka se uznáwati, denně mussjš hřjchů swých želeti, denně se zlými žádostmi a náklonostmi zápasiti, denně pokussenjm odpjrati; denně o naprawenj žiwota pracowati. Tento zápas a tato práce stogj mnoho namáhánj a mnoho úsilj, a nazywá se proto pokánj. Opomjgjš-li této práce, uslupugeš-li od toho boge, žiw-li gsi lhostegně a wlažně, nestarage se, kterak bys hřjch w sobě wykořenil, kterak obrazu Božjmu stal se podobněgssjm, nekageš se a žádného pokánj nečinjš. Blahoslawený Wintýř ale kál se tak, gak se každý křesťan, gemuž o spasenj dusse gde, káti má; ano aby pohodlněgi a dokonalegi se káti mohl, dal se do klásstera, až i na pausstk odessel. Tobě, milý křesťane, nenj potřebj na paussti pokánj činiti, nýbrž kdekoli chceš, káti se můžeš, káti se mussjš, chceš-li spasen býti. A wssak nemni

žeby pokánj byla wěc tak straffná, tak přjkrá. Gsautě owffem mnozj křesťané, kteřjž uslyssjce slowo „pokánj“ hrozj se a děsj. Mnjk zagisté, že pokánj w tom hlawně záležj, aby tuhý wedli žiwot, aby se bez přestánj postili, tělo mrskali, každého wyraženj sobě odepjrali, a žiwi byli smutni a mrzuti. A wssak takowé pokánj nestogj za nic, nenaprawjš-li žiwot. Obrácenj se tedy a polepssenj a naprawenj hřjssného žiwota, to gest počátek prawého a newyhnutelného pokánj; a to nenj tak hrůzné a děsné; opak přinássj mnoho útěchy a wnitřnj radosti. Neboť kolikrátkoli sebe přemůžeš, kolikrátkoli nad sebau swjtězjš, kolikrátkoli něgakému hřjchu odwykneš, aneb ctnost něgakau wykonáš, tolikráte naplnj se dusse twá pokogem a radostj w Duchu swatém. To pak gest přjprawau, byš přigal swátost pokánj, bez kteréž by wsseliké giné kánj bylo docela marné.

A wssak netagjm se, že gesstě giné pokánj gest, kteréž člowěku po spasenj práhnaucjmu též newyhnutelné gest, a to záležj w tom, aby člowěk, nechce-li upadnauti w ruce žiwého Boha, každý hřjch sám na sobě trestal; neboť Bůh odpaussti sice a prominuge pro zásluhy Krista Ježjsse hřjssujku skraussenému wssecky hřjchy, když se skraussené z nich wyzpowjdal, a zbawuge ho trestů pekelných, ale časných trestů nezbawuge ho. Proto trestáwali swatj každičký i sebe menssj hřjch sami na sobě a na těle swém, an se přjkrému a tuhému po-

kánj podrobowali, a proto také odessel blahoslawený Wintýř na pausst, a tam tuhými posty, násilnau pracj, mnohými modlitbami a ginými skutky za swé hřjchy Bohu zadost učiniti a zaslaužené tresty časné shladiti se snažil. Takowých tuhých kagicjch skutků nežádá Bůh na člowěku hřjssném, tolik ale owssem žádá, abys i ty něco za odpusstěnj hřjchu dobrého učinil a něco protiwného snássel. Aspoň bys měl swé protiwenstwj a swizle, a ta sauženj, gež tebe potkáwagj, trpěliwě snássetí, a wssecka utrpenj, když Bůh na tebe něgakých sessle, w duchu kagjcnosti přigjmati. Ba gsi-li sobě dobře hřjchů swých swědom, a cjtjš-li, gak welice gsi Boha hřjchy swými urazil, budeš se s swarau horliwosti přičjněti, za každé ublížení zadost učiniti; budeš tělo swé, přjčinu mnoha hřjchů mořiti, žádosti swé wssecky dusiti, i dowolených wěcj sobě upjrati ano i wssemožně na to dbáti, abys ossklíwost swau k hřjchu a bolest swau, žes Boha neydobrotiwěgssjho urazil, na gewo dal. To čině zkusjš, že pokánj ti sladké bude a milé, čeho se teď děsjš, to bude ti útěchau, čeho se hrozjš, to bude ti wěcj neyžádaněgssj; láska k Bohu osladj ti wsselikau trpkost. A prokož nebog se, o křesťanská dusse, pokánj, a wěziž, že spasena nebudeš, neučinjš-li pokánj, to gest neobrátjš-li se k Bohu a nenaprawjš-li žiwot swůg; a nebudeš-li sama na sobě kárati každý hřjch, neugdeš časných trestů, kterýchž Bůh na tebe uwalj ne-li zde, zagisté po smrti w mukách očisteowých. Owssem že Kristus

Ježjš za hřjchy naſſe dokonalého pokánj učinil, ale ty gen tenkráte doſtiučiněnj Kriſtowa ſtaneš ſe aučaſtna, budeš-li též ſama s Kriſtem za hřjchy zadoſt činit; kdo chce s Kriſtem býti korunowán, muſj s Kriſtem trpěti.

„Obrakte ſe ke mně, prawj Hoſpodin, obrakte ſe ke mně celým ſrdcem ſwým, s poſtem a s pláčem, i s kwjlenjm. A roztrhněte ſrdce waſſe a ne raucha waſſe, a obrakte ſe k Hoſpodinu Bohu ſwému: nebo dobrotiwý a miloſrdný geſt, trpělliwý a mnohého miloſrdenſtwj, a ukogitelný nad zloſtj" (Joel 2, 12, 13.).

„Pro odpuſſtěný hřjch nebýwey bez ſtaroſti, aniž přidáwey hřjchu k hřjchu" (Sir. 5, 5.).

„Umeyte ſe, čiſtj buďte, odegměte zloſt myſſlenj waſſich od očj mých, přeſtaňte přewráceně činiti; učte ſe dobře činiti, hledeyte ſprawedlnoſti, přiſpěte ku pomoci potlačenému, ſuďte ſirotku, zaſtaňte wdowy, a pogďte treſcete mne, dj Hoſpodin: budau-li hřjchowé waſſi gako ſſarlat, gako ſnjh zbjleni budau, a budau-li čerwenj gako čerwec, gako wlná bjlj budau" (Iſ. 1, 16—18.).

Modlitba.

O Ježjſſi můg, propůgč mi té miloſti, ať konečně ceſtu prawého pokánj naſtaupjm a hřjchů ſwých na ſobě treſtám. Ty gſi za hřjchy mé neſkonale mnoho trpěl, proč bych gá měl ſe utrpenj a kázni zpauzeti? O Maria, ty autočiſſtě

hřiſſnjků, pomoziž mi, ať ſe oprawdowě obrátjm a polevſſjm. Amen.

Na dneſſnj den připadá též ſwátek: w Pařjžj ſwatých mučednjků Diwiſſe biſkupa, Ruſtika kněze a Eleuteria gahna; téhož dne ſwatého Abrahama, arciotce, a otce wſſech wěřjcjch; u města Julie ſwatého Domnina, muč.; w Kaſſinu ſwatého Bohdala, opata; w Hannonii ſwatého Gillena, biſkupa; w Jeruſalemě ſwatých Andronika a Atanazie, geho manjelky; w Antiochii ſwaté Publie, abbatyſſe a m. g. ſwatých.

10.

Žiwot ſwatého Frantiſſka Borgia.

Swatý Frantiſſek Borgia, toto gaſné zrcadlo wſſelikých ctnoſtj pro lid duchownj i ſwětſký, narodil ſe dne 28. řjgna r. 1510. w měſtě Gandia, ležjcjm we Walencii w králowſtwj Španělſkém. Geho wýborná matka Johanna, wnučka aragonſkého krále Ferdinanda, wychowala geg s neywětſſj bedliwoſtj, a giž do autlého ſrdce djtěte zaſjwala ſtaroſtliwě ſjmě bázně Božj. A ſjmě ugalo ſe a wzroſtlo miloſtj Božj a welmi záhy přináſſelo owoce rozmanitých ctnoſtj. Frantiſſkowi bylo teprw 10 let, když mu bohabogná matka umřela; poſlednj řeči gegj hluboko ſe zaryly w paměť a w ſrdce geho, a po celý žiwot byla mu gako wodjtkem na wſſech geho ceſtách. Když doſſel dwanáctého roku, doſtal ſe na wychowanau k ugci ſwému Janowi z Aragonie, arcibiſkupu Saragoſſkému, a tento wýborný ſlužebnjk Božj dal geg wſſemu uměnj a wſſem

wědám, gak stawu geho sluſſeło, důkladně učiti, obzwláſſtě ale na to dbal, aby ginoch wýborných wlastnoſtj též na dráze křeſtanſké dokonaloſti ſe neopozdil. Toho čaſu udalo je Frantiſſkowi, že dwoge wýtečná kázanj uſlyſſel, gedno o poſlednjm ſaudu a gedno o umučenj Páně gednagjcj. Tyto řeči pronikly myſl geho tolik, že celá duſſe geho oſſkliwoſtj k ſwětu ſe naplnila a neodolatelná tauha w něm ſe zrodila, gediné ſlužbě Božj zaſwětiti ſe. Žádoſti této tenkráte owſſem howěti nemohl, ſjmě wſſak zaſeté newyhynulo, nýbrž wydalo plod přewýborný na wſſech ceſtách, kterými ho Hoſpodin wodil, a on giž tenkráte utjkal každé ſpoločnoſti a každého wyraženj, kdež newinnoſti nebezpečj hrozilo; chodil čaſto ke ſtolu Páně, ctil nadobyčegnau uctiwoſtj Rodičku Božj, hledal w pokuſſenj w modlitbě útěchy, cwičil ſe w rozmanitých ſkutcjch kagicjch a rád čjtal w knihách nábožných.

Nashromáždiw ſi potřebných wědomoſtj a žádaucjho wzdělánj doſtal ſe ku nádherném dworu cjſaře Karla V. Zde ukázalo ſe, že ſe ctnoſti prawého křeſtana wýborně ſlaučiti dagj s powinnoſtmi dokonalého dwořana; geho ctnoſti leſkly ſe tu zářj newjdanau, tak že ani neygizliwěgſſj gazykowé nic na něm nenaſſli, co by mohli ſkwrniti, a že cjſař obyčegně diwem mezi knjžaty geg nazýwal. On byl ku každému wljdný a úſlužný, w obcowánj opatrný a na ſebe na neywýš pozorný, a wůbec tak uměl ſe powždy chowati, že ſi přjzeň a důwěru cjſaře a choti

geho Iſabelly w krátkém čaſe u takowé mjře dobyl, že ho cjſařowna s gednau z neypředněgſſjch a neywzácněgſſjch dwořanek, s ſſlechetnau Eleonorau de Castro zaſnaubila, cjſař pak geg markhrabětem Lombayſkým a neywyšſſjm podkonjm učinil.

Po zaſnaubenj muſil ſw. Frantiſſek zwláſſtnj dwůr wéſti, což tak wýborně zřjdil, že we wſſem hluboká, nábožná myſl a řjdká náklonnoſt k pořádku ſe gewila. Neyprwé rozměřil ſi wſſecken čas, gehožto gednu čáſt modlitbám, gednu powinnoſtem, powolánj, a gednu k zotawenj myſli wěnowal. Také ſi uſtanowil, že každého měſjce žiwotopis něgakého ſwatého zwláſſtnj pilnoſtj čjſti bude. Hrám byl welmi nepřjzniw, a také u ſlužebnjků ſwých žádné hry netrpěl, řjkáwage, že hranj a křiwé přjſaháni nerozdjlnj gſau towaryſſowé, a že hragjce ztrácjme penjze, ztrácjme čas, ztrácjme nábožnoſt a ſwědomj. Podobně nenáwiděl čtenj marných, třebas ne nemrawných kněh, za to ſi ale nad mjru libowal w kněhách nábožných, ſrdce a myſl wzděláwagjcjch, zwláſſtě w vjſmě ſwatém, řjkáwage: že čtenj zbožných kněh prwnj ſtupeň k lepſſjmu žiwotu geſt. A w tom měl zagiſté prawdu, neboť gakož nemožno, aby člowěk požjwage wjna wjnem nepáchl, tak též nemožno, aby člowěk w nábožném čtenj zaljbenj mage, leſkem nábožnoſti nezazářil; wždyť i žalmiſta Páně prawj: „Swjce nohám mým geſt ſlowo twé a ſwětlo ſtezkám mým“ (Žalm 118, 105.); a w knize Joſue 1, 8. dj

Hospodin, že Josue, bude-li přemýsslowati we dne i w noci w knize zákonu Páně, a bude-li činiti wssecky wěci, kteréž psány gsau w nj, že zprawj cestu swau a porozumj gj. Též wyraženj a kratochwile gichž w čas určitý požjwal, byly wždy newinné a takměř obraz dusse geho, záležegjce neywjce w hudbě, w njž se dobře znal, a w lowu; a wssak i tenkráte, když hudbu prowozowal aneb zwěř lowil, tak se wždy chowal, že bylo patrno, že ani při wyraženj Boha nezapomjná a že i kratochwile slaužily mu k mrtwenj geho žádostj. Obzwlásstnj ale obliby nalézal w žiwé přjrodě, a tu každý kwjtek, každý brauček a každičký plod přjrody mysl geho k Bohu powznássel, a k chwalořečenj a k djkůčiněnj Stwořiteli wssemohaucjmu geg wyzýwal, a negedenkráte stalo se, že uchýliw se od lowců někam na osamotnělé mjsto se odebral, tam citům swým, přeplýwagjcjm wděkem a chwalau Božj, se oddal.

Bůh Hospodin, genž wěrného služebnjka úplně swěta wzdáliti chtěl, sesjlal naň čas po čase těžké nemoci a giné pohromy, kteréž skutečně tolik na dussi geho působily, že marnost wsseho pozemského blaha zřegmě poznal. Neywjce k tomu přispěla smrt cjsařowny Jsabelly, giž tenkráte za diw ženské krásy powažowali. Frantissek Borgia a chot geho musjeli mrtwolu, kteráž u gegich přjtomnosti w rakew se položila, opatrowati a do králowské hrobky do Granady prowoditi. Když byli do města přissli a rakew dobře uzawřenau dle obyčege otewřeli, aby se totož-

noſt těla dokázala, eyhle, nalezli twář gegj tak zohyzděnau, že nikdo z přjtomných ſi netraufal přiſahati, že by to ona přeſličná cjſařowna byla, a puch wycházegjcj byl tak hnuſný, že každý kwapně odcházel. Gen Frantiſſek ſetrwal, a pohlédna geſſtě gedenkráte na tělo to tak zohyzděné, zwolal u neywyšſſjm pohnutj: „Gſi ty to překráſná cjſařowna? Gſi ty Jſabella, gegjž ſličná poſtawa očj wſſech na ſebe obracela? Gſau to ty gemné čerwené rty, ty kwetaucj twáře, ty gaſně zářjcj oči, to leſklé čelo, ten newýmluwně libý obličeg? Ó marnoſt, ó marnoſt! takowý geſt tedy konec wſſj ſláwy zemſké, wſſech rozkoſſj a wſſeho zbožj takowý geſt tedy konec! Ó přebjdný žiwote pozemſký, ó klamná naděge, gak ſſáljš lidi! Giž doſt gſem ſe ſmrtelným cjſařům naſlaužil!" Po pohřbu wrátil ſe na neywýš pohnut w přjbytek ſwůg a náſledugjcj noc ztráwil na twáři leže w ſlzách, w modlitbách a w rozgjmánj. „Dlauho-li geſſtě," prawil s neyhluhſſj ſkrauſſenoſtj, „dlauho-li geſſtě budu, o Bože můg, milowati marnoſt a ſtjhati lež? Hrůzné zohyzděnj neyſličněgſſj cjſařowny napomjná mne, abych déle po marném ſtjnu nelapal, nýbrž hledal, což wěčně trwati bude. Oſwěť, o Bože, oči mé, a ukaž mi ceſtu. Tobě, o neſmrtelný Hoſpodine, zaſwětjm zbytek žiwota ſwého, budiž ſebe kratſſj a ſebe menſſj. Nebudu wjce žádnému pánu ſlaužiti, kterýž ſmrtj odňat býti mi může!" Druhého one poradil ſe s Janem Awilau, kněžem welice nábožným a učeným, a zaſljbil ſe, že

přečká-li swau chok, do něgakého klásstera se dá, a negedenkráte napotom řjkáwal: „Smrk cjsařowny wzkřjsila mne z mrtwých.“

Když se Frantissek z Granady byl nawrátil, ustanowil geg cjsař za mjstokrále w Katalonii. Frantissek musel se wol newol w důstognost tuto uwázati, a wssak obcowánj geho bylo spjsse duchownj než swětské. O poddané staral se práwě otcowsky, a každému přál, kdykoli si kdo přál wolného k sobě přjstupu. K chudým byl nad mjru laskaw; čtyry ba i pět hodin wěnowal denně modlitbám, a každodenně se postil, an nikdy newečeřel, a w poledne wždy gen gediného pokrmu požjwal, ačkoli stůl geho wždy, gak slussnost kázala, řádně uprawen byl. Ukládal si také giné kagicj skutky, gmenowitě se mrskal až do krwe, nepil než wodu a každau neděli a každý swátek k nemalému wzdělánj ostatnjho lidu přistupowal ke stolu Páně. Uslyssew, že učenj o to se hádagj, zdali lidem swětským prospěssno častěgi welebnau swátost přigjmati, otázal se o to swatého Ignacia, o gehož swatém obcowánj wssude wýborná powěst ssla, a když wýborný tento wůdce na cestách dokonalosti časté přigjmánj schwálil, trwal, na nikoho se neohlédage, w bohabogném swém zwyklosti, ano tak welice si swatého Ignacia a towaryšstwo Ježjssowo oblibil, že gim i zwlásstnj kolleg wystawěl a nadal, a gim řjzenj a zpráwu dusse swé swěřil.

Toho času r. 1543. umřel Frantisskůw otec, a Frantissek wzdaw se důstognosti mjstokrále,

uwázal ſe we zpráwu wýwodſtwj po otci zděděného. Záſady, kterýmiž zprawowal země cjſařſké, zůſtaly i nynj záſadami geho; byltě gako prwé poddaným cjſaře Pána, tak i nynj wlaſtnjm poddaným otcem a dobroděgem; Bůh byl mu počátek i konec wſſeho myſſlenj, wſſeho gednánj. A wſſak tu ſe ho dotkla boleſtně ruka Páně; geho wýborná choť a aučaſtnice wſſech dobrých ſkutků, těžce ſe roznemohla. Frantiſſek modlil ſe dnem a nocj co neyſkrauſſeněgi o uzdrawenj gegj. Tu ſe mu ale zdálo, gakoby wnitřnj gakýſi hlas prawil: „Chceš-li, aby choť twá déle geſſtě na žiwě byla, budiž wůle twá, ale proſpěſſno ti nebude!“ I zaſtyděw ſe Frantiſſek malomyſlnoſti ſwé a otřew ſi ſlze, řekl: „Bože můg a Pane můg! twá wůle ſtaniž ſe; gá nechci nic, než což tobě ſe ljbj; a gá obětugi tobě negen žiwot choti ſwé, nýbrž i žiwot ſwůg a žiwot dětj ſwých.“ Potom počal ſe ſtaw choti geho horſſiti a Eleonora umřela, gak žiwa byla nábožně a blahoſlaweně dne 27. března r. 1546. Po ſmrti ſwé manželky přemýſſlel Frantiſſek ihned, kterak by k ſlibu ſwému doſtál. I pſal ſw. Ignaciowi, aby geg w řád towaryſſtwa Ježjſſowa přigal, a Ignacius ſchwáliw úmyſl geho, ſljbil geg přigjti, až by děti ſwé opatřil a wſſecky záležitoſti ſwětſké wypořádal, mezi tjm žádal, aby ſe oddal ſtudijm bohoſlownjm, a na doktora pjſem ſwatých aby ſe powýſſiti dal. A wſſak tauha, býti audem tawaryſſtwa Ježjſſowa, byla tak weliká w prſau Frantiſſkowých, že neuſtál na Ignacia naléhati, až mu

u stolice Řjmské wymohl, že před časem slawné sliby složiti směl. Od té doby zdwogil Frantiſſek nábožná cwičenj swá a skutky kagicj tak zostřil, že mu swatý Ignacius w tom brániti musil; pjſſek mu mimo giné: „Wy gste od Boha podobně tělo obdržel, gako duſſi, a wydáte z gednoho i z druhého Bohu aučet.“ J zakázal mu přjliſſné posty a wſſj přjkrost w mrtwenj těla, dáwage mu na srozuměnau, že kdo od Boha powolán gest, newědomé učiti a kacjře přemáhati, nemůže bez přestánj u oltáře ležeti, nýbrž že časem i od modlitby musj k wůli studijm ustáti.

Roku 1550. wypořádal swatý Frantiſſek záležitosti swětské; wýwodstwj postaupil neystarſſjmu synu, dcery prowdal, a též o ostatnj syny řádné opatřenj učinil, a giž do Řjma k swatému Ignaciowi pospjchal. Pobyw tu ale čtyry měsjce uslyſſel, že papež kardinálem geg učiniti chce, a protož tegně Řjm opustiw do Španěl se nawrálil. Zde byl r. 1551. na kněžstwj poswěcen. Prwnj mſſi swatau slaužil w kapli zámku Loyola, kdež se swatý Ignacius byl narodil. Na to pracowal w rozličných kraginách na winici Páně, uče a káže a wſſade překrásný přjklad wſſelikých cnostj zůstawuge. Bylo by wſſak přjliš mnoho, kdybychom gednotliwě chtěli wyčjtati, kolik hřjšnjků naprawil, a co wſſe dobrého a welkého pro česk a chwálu gména Božjho byl učinil, to gediné uwedeno budiž, že z pauhé pokory po čtyry léta se zdráhal důstognost neywyšſſjho přednosty towaryšstwa Ježjſſowa na sebe wzjti. Když déle

wzdorowati nemoha po čtyrletém zpjránj konečně generálem towaryšſtwa ſe ſtal, welice na tom ſi dal záležeti, aby ſe řádu i w cizjch zemjch, gmenowitě w Polſſtě, ba i w Meriku a Peru a na giných wzdálených kraginách, kláſſterů doſtalo, ačkoli giž tenkráte towaryšſtwo neméně protiwnjků a odpůrců mělo, než gich nynj má. On wſſak nikdy myſli netratil, nýbrž pewně w Boha ſe důwěře řjkáwal: že towaryšſtwo Bůh ſám w opatrowánj wzal, aže genikdo nepronáſleduge a nikdo nenáwidj leč kacjřowé a newěřjcj, aneb bezbožnjci a lidé, kteřjž nemagj dobré známoſti o geho cjli a o konci, a o geho půſobenj a ſnahách.

Sedm roků byl ſwatý Borgia řjdil towaryšſtwo s neywětſſj maudroſtj a bohabognoſtj, an ho papež s kardinálem Aleſſandria ke dworu Francauzſkému, Španělſkému i Portugalſkému w záležitoſtech welmi důležitých byl poſlal. Frantiſſek ſſel, ačkoliw welmi chorý byl. Wracege ſe, roznemohl ſe geſſtě wjce. J znamenal, že ſe poſlednj hodinka bljžj, a protož poſpjchal rychle do Řjma. Ceſtau zaſtawil ſe geſſtě w Lorettě, do ochrany Rodičky Božj ſe poraučege. Konečně doſtal ſe do Řjma, wjce mrtwému než žiwému podoben gſa. Bez prodlenj počal ſe k odchodu na wěčnoſt co neypilněgi připrawowati a přigaw ſwátoſti umjragjcjch, čas wybýwagjcj dobrými ſkutky wyplňowal. Od těch dob nepřigal žádnau náwſſtěwu wjce ani od biſkupůw ani od kardi-

nálůw, řjkage: „že teď gediné s Bohem, Pánem nad žiwotem i nade smrtj gednati co má," a také skutečně gediné w modlitbě s Bohem se objral, k gehož widěnj w nebesjch 1. řjgna roku 1572. se dostal. Hned po smrti počali geg duchownj i swětsstj gako muže swatého ctjti, a gelikož Pán Bůh na geho přjmluwu mnoho zázraků způsobiti ráčil, prohlásil geg roku 1671. papež Kliment IX. za swatého.

Mimo zázraky, zwlásstk wýborné ctnosti gsau swědectwj o geho swatosti, gimiž se stkwěl gak po domácku tak u wořegnosti, a gako w stawu swětském, tak i když do řádu wstaupil. O wssech těch cnostech mluwiti tuto nelze, než toliko o gedné promluwjme, o njž se Cjrkew swatá při mssi swaté zmiňuge, rozuměy o cnosti pokoře. Cnost tato měla základ w poznánj sebe; neboť swatý Frantissek obětowal denně dwě hodiny na to, aby sebe dokonale poznal; a protož čjm wýsse rodem, důstogenstwj, zbožjm, uměnjm a ctnostmi nad ostatnjm lidem stál, tjm hlubssj a upřjmněgssj byla geho pokora. W gaké mjře ginj lidé po chwále a uznánj se shánějj, w téže wynasnažowal se Frantissek býti ponjžen a pokořen. Z geho úst newysslo nikdy ani slowo k geho pochwale řečené, ba on ani nesnesl, ginj-li geg chwálili. W listech a dopisech swých podepisowáwal se wždy „Frantissek hřjssnjk." On saudil o sobě, že zasluhuge neywětssj potupy, a že cokoli nepřigemného geg potká, že to wsse proň gesstě přjliš dobré gest, a že toho ani hoden nenj; ba wjme o něm, že

když generálem celého towaryšſtwa byl, že ſe neſſtjtil těch neyſproſtſſjch pracj ručnjch, ano, že i kuchaři po ruce byl, že chudým u bran kláſſternjch pokrmy rozdáwal, dům zametal, chléb a giné potřebné wěci k nemocným donáſſel, a co wjc giného dobrého konal. Podobně byla též trpěliwoſt geho neoblomná. Křiwdy a nátiſky, gež ſe mu z dopuſſtěnj Božjho dály, ſnáſſel on mlčmo, gakoby ſe ho ani netýkaly; a když byl pronáſledowán, aneb když boleſtni duſſewnjmi a tělesnými ſwjrán byl, tak trpěliwě ano tak weſele ſe chowal, že bylo widěti, že po wětſſjm utrpenj taužj, gakož i ſkutečně k Bohu ſe modljwal, proſe, aby wětſſjch utrpenj naň poſlal, protože ſe domnjwal, že málo geſſtě za hřjchy ſwé trpj. Odtud též pocházela geho neobyčegná horliwoſt, ſebe ſamého trýzniti a mořiti, tak že, gak giž prawjno bylo, ſwatý Ignác horliwoſt geho poněkud umjrniti za ſluſſné uznal. Slowem ſwatý Frantiſſek Borgia byl wzor křeſťanſké dokonaloſti lidem ſwětſkým i duchownjm, hoſpodářům i dwořanjnům. rodičům i dětem, manželům i ſwobodným. Protož ſe naplnila na něm ſlowa žalmiſty, genž dj: „Blahoſlawenj, kteřjž oſtřjhagj ſaudu, t. g. přikázanj Božjch a činj ſprawedlnoſt každého čaſu“ (Žalm. 105, 3.).

Rozgjmánj.

Přihlédánj na mrtwol cjſařowny druhdy tělesnau ſličnoſtj na ſlowo wzaté, přinělo ſwatého Frantiſſka Borgia, že zhnuſiw ſi ſwět, pewně

u sebe uzawřel, že Pánu Bohu swému tělem i duši powždy slaužiti bude. Ó bychom pamětliwi byli, že těla lidská pokrmem budau čerwů, trwám, žeby pak žádný z nás se nepřilnul gessitnau láskau k žádnému tělu lidskému, ani k tělu swému, ani k tělu někoho giného, nesmrtelné duše nedbage. Tak ale zdá se, gakobychom na swětě důležitěgssj práce neměli, než starati se, aby se tělo dobře mělo. Či nedowolugeme tělu, čehož se mu zachce a nehowjme wssem geho žádostem? Nehledáme gediné geho pohodlj w oděwu a w přjbytku? Nepřiprawugeme mu se wssj snahau měkké lože a dlaubé odpočinutj? Nenapjnáme wssech sil, kterak to způsobiti, abychom ge labůžkami ustawičně sytili a nápogem lahodným napágeli? Ano kdybychom tu mjry gakés drželi, a wssak přeplňowánj žaludka gjdlem a pitjm nemá ani konce, tak že se zdá, že negjme a nepjgeme wjc, abychom žiwi byli, nýbrž, že žiwi gsme gediné, abychom gedli a pili! A což obrátjme-li oči na způsob, kterým tělo, budaucj pokrm čerwů, gá řku tělo porussitelné strogjme! Končiny wssech djlů swěta a wesskeré přjrody musj wssecky swé stwosty k ozdobenj těla lidského poskytowati. A gakého tu přemýsslowánj a gakého hlawylámánj, aby co nám řjsse přjrody poskytuge co neykrásněgi se připrawilo, a oděw tak se ustrogil, aby tělo se wssemi formami co neysličněgi wynikło! Ó bychom gen desátý djl té práce a toho nákladu, gegž pohodlj a ozdobě i žádostem těla wěnugeme, obětowali ozdobenj a zdokonalenj duše, ach gak

bohulibý byl by žiwot náš, gak krásná naſſe budaucnoſt, gak blažená budaucj wěčnoſt! Než marné byloby o wěcech wůbec známých mluwiti, toliko ſe táži s ſwatým Bernardem: „Bjdný člowěče!" dj on, „ty bdjš, ſnažjš ſe a umdléwáš, abys bjdné tělo ſwé užiwil a přioděl: proč medle neſnažjš ſe a nepracuges, abys duſſi ſwé pokrm a oděw zgednal?" Rozumjš těm ſlowům křeſťane? Trwám, že rozumjš, a nerozumjš-li, powjm ti. Rozum ſlow těch geſt: Proč nedbáš lépe o ſpaſenj duſſe než o blaho těla? Záležj ti wjce na dobru těla než na ſpaſenj duſſe? Či myſljš, že ſe u Boha z toho oſprawedlnjš, že gſi wjce o tělo ſe ſtaral a o geho pohodlj a wyraženj než o zdokonalenj duſſe neſmrtelné? Myſljš, že ſprawedliwý Bůh uſpokogj ſe, až ſe budeš na ſaudu ſtoge omlauwati, řka: Pane, gá ſe ſtaral o tělo, aby netrpělo nedoſtatku a tjm gſem ſwým powinnoſtem zadoſt učinil! K geſſitné a zpozdilé, ano bohaprázdné řeči této odpowjdá ſwrchu zmjněný ſwatý Bernard, an dj: „Zanedbáwagjce duſſi, tělo nezachowáme, neſpaſjme: nebok duſſe nebyla k wůli těla ſtwořena, owſſem ale tělo k wůli duſſe." Protož napomjnám wás wſſecky, kdož wjte, že duſſi máte neſmrtelnau, krwj Kriſtowau wykaupenau, než nenapomjnám wás gá, leč ſwatý Auguſtin: „Milugmež wjce duſſi než tělo!" A ſwatý Jan Zlatoúſtý dj: „Stareymež ſe wſſemožně o duſſi, nebok to i tělu proſpěge, které ſic i s duſſj zahyne." A konečně gaká geſt to geſſitnoſt lnauti ſe k některému člowěku ſle-

pau náružiwostj pro krásu těla, a tau náružiwostj dáti se swáděti k skutkům hřjssným, k neposlussnosti rodičů, k utrhánj bližnjm, k nesprawedlnosti, marnotratnosti, chlipnosti. I pomni každý, že i sličné ljce, i celé to krásné tělo bude w krátce pokrmem čerwů, a nepochybugi, že pronikne-li myssléuka ta dussi twau, gako dussi swatého Frantisska Borgia, že i tomuto swatému podoben učiněn bude, od twora k stwořiteli se obrátjš, a nedbage sličnosti tělesné, krásu dusse wyhledáwati budeš.

„Wssecky wěci pokládám býti sskodau, abych Krista zjskal“ (Filip. 3, 8.).

„Synowé lidsstj dokawadž těžkého srdce? Proč milugete marnost a hledáte lež?“ (Žalm. 4, 3.)

„Swět pomjgj i žádost geho“ (1. J. 2, 17.).

„Mnozj chodj gako nepřátelé křjže Kristowa, gichžto konec gest zahynutj, gichžto Bůh břicho gest, a sláwa w zahanbenj gegich, kleřjž o pozemské wěci pečugj. Wsseliké tělo gako tráwa, a wsseliká sláwa geho gako kwět polnj; uschla tráwa a spadl kwět“ (Js. 40, 6.).

„Když umře člowěk, děditi bude hady, žjžaly a čerwy“ (Sir. 10, 13.).

Modlitba.

Otče swětel, Bože a Pane můg! segmi s očj mých záclonu, ať widjm, což marného a gessitného na swětě gest, a propůgč mi sjlu a moc, bych se toho chránil, wssecka pak mysslenj swá

a wssecky skutky swé bych k robě obracel, a w milowánj tebe wjce a wjce se zdokonalowal, skrze Krista Ježjsse Syna twého. Amen.

Dnessnjho dne swètj se též swátek: w Koljně nad Reynem swatého Gerona a towaryssů, mučednjků; na ostrowě Kreta swatého Pinita, biskupa; w kragi Koljnském swatých mučednjků Wiktora a towaryssů; w Bonně swatých mučed. Kassia a Florencia s mnohými ginými; w Nikomedii swatých muč. Eulampia, a Eulampie, panny, sestro geho; w Eboraku Paulina, biskupa; w Populonium swatého Cerhonia, biskupa, a m. g. swatých.

11.

Žiwot swatého Gummara.

Swatý Gummarus, obyčegně swatý Gommer nazýwán, narodil se na začátku 8. stoletj we wsi Emblehemu, w Nizozemsku ležjcj, z rodičů urozených a wzácných, kteřjž s Pipinem, nápotomnjm králem francauzským přjbuznj byli. Wětssj ceny než urozenost dodáwala gim dobrá ku wssemu, což dobrého, sslechetného a swatého, nakloněná wůle. J gaký diw, pakli ke wssemu tomu i djtěte swého autlau dussi nakloniti a připrawiti, poctiwě a upřjmně se snažili. J nezůstala sslechetná starost gegich bez blahodatného owoce; Gommer od narozenj wýbornými wlastnostmi hlawy i srdce nadán, gednu ctnost po druhé si oswogowal, a giž w mladém wěku nad giné horaucj nábožnostj, nelsčenau skromnostj a neoblomnau tichostj wynikal, rodičů swých byl we wssech wěcech co neyposlussněgssj, k lidem přjwě-

tiwý a úslužný, k chudým a nuzným ale laskawý a sstědrý. A ctnosti tyto, člowěka zagisté neydražssj poklad, rostly s njm, a čjm starssjm byl, tjm gasněgi se zářily. Uslyssew Pipin, gak řečeno přjbuzný geho, genž tenkráte zpráwu země Francauzské w ruce měl, wsse, co se o Gommerowi wyprawowalo, wzal geg k sobě, aby u wěcech důležitěgssjch geho maudré, Bohem oswjcené rady použjwal. Gommer uposlechl, neboť rodičowé tomu tak chtěli, a wydal se ke dworu králůw francských. Zde wssak mysl geho zbožná brzo zpozorowala, gak nebezpečné gest žiwobytj u dwora člowěku, genž Bohu se zaswětil, a protož tjm bedliwěgi se snažil, zákonů wjry, genž se byl w domě otcowském naučil, pilen býti: wzdalowal se wssech marných radostj a weselj, byl w gjdle a pitj na neywýš střjdmý, wystřjhal se peychy a ctižádosti i wsseho přetwařowánj a pokrytstwj. Že ale bez milosti Božj w dobrém setrwati nám nelze, modljwal se mnoho a wraucně, přigjmal často swátosk pokánj a swátosk oltářnj, a bedliwě we weřegných službách Božjch podjlu brávval. Utwrzuge se takto we swatém obcowánj, chowal se ke každému wljdně a laskawě, powinnostj swých co neyswědomitěgi plnil, pomáhal ochotně každému, kdož pomoci potřeben byl, a to takowým způsobem, že bylo widěti, že dusse geho láskau křesťanskau proniknuta byla. — „Blahoslawený člowěk, kterýž se smilowáwá, kterýž rozděluge a dáwá chudým. Sprawedlnosk

geho zůstáwá na wěky wěků" (Srow. Žalm. 111, 5. 9.).

Tak wýborné ctnosti nedaly se zatagiti aneb ukryti, a Pipin, kterýž mezi tjm králem Frankůw se stal, welice si Gommera obljbil a neydůležitěgssj wěci k wywedenj a k wypořádánj mu swěřowal; a Gommer gehož maudrosť a wěhlasnosť w té mjře rostla, w kteréž zbožnosti a dokonalosti geho přibýwalo, wsse, co mu koli swěřjno bylo, tak dobře prowedl, že bylo patrno, že milostj Božj oswjcen a sjlen gest. Král, gemuž na tom záleželo, Gommera ke dworu swému na dalssj čas upautati, ponawrhl mu, aby se s Gwinmarij, pannau bohatstwjm, urozenostj i sličnostj powěstnau, zasnaubil. Gommer, ač by raděgi w pannictwj byl setrwal, zachowal se po wůli králowského přjtele swého, a požádaw rodičů o ruku Gwinmarie w staw manželský wstaupil.

Gwinmaria byla sice plná wnad a sličnosti, a wssak pod wnadami tělesnými ukrýwala se pýcha, swéhlawosť a srdce nelaskawé, surowé; a Gommer brzo po zasnaubenj zpozorowal, že těžké zkaussky bude mu podstaupiti; „neboť wjce ljbj se bydliti se lwem a drakem, nežli bydleti se ženau zlau; a malák gest wsseliká zlosť proti zlosti ženské" (Sir. 25, 23, 26.). Nicméně snássel Gommer w pomoc Božj se důwěřuge surowosť a diwokosť swé choti, nic si nenařjkage, owssem ale slowy apoštola se zprawuge, řkaucjho: „Trpěliwosti nám zagisté potřebj gest,

abyste wůli Božj činjce, dosáhli zaslibenj" (Žid 10, 36.); při tom i wsse wynakládage, seč láska a dobrotiwost gest, aby wássniwau ženu na cestu křesťanskau uwedl. Bylok owssem namáhánj marné, a na Gwinmarii nebylo widěti, že by náruwosti swé přemáhala, a wssak Gommer nedal se tjm mýliti, a srdce geho zůstalo gako prwé tiché a plné lásky a dobroty, a kde by ginj byli se rozmrzeli, a ženu nenáwiděli a urputně s nj nakládali, tam se prokazowal Gommer trpěliwým a mjrným, ano i we wssem utrpenj Boha chwálil, a těssjwal se, že mu Pán takowau průwodkyni žiwota gen proto dal, aby se čjm dál tjm wjce ode hřjchů a nedokonalostj očistowal, a poklad pro žiwot budaucj rozmnožowal. Protož newyssło z úst geho nikdy slowa pohorssliwého a hněwiwého, owssem ale tékaly ze rtů geho wraucné modlitby, aby Bůh potřebné trpěliwosti mu propůgčil, rozum geho oswjtil a přewrácenau a zlostnau choť na cestu sprawedlnosti oswjtiti ráčil. — Ó by manželé w podobných pádech přjkladem swatého Gommera se zprawowali, oč žeby méně bylo na swětě pohorssenj, a oč žeby pak stau manželský byl hustěgi, čjm býti má, swazkem srdečné upřjmnosti a nikoli neyhrůzněgssjho proklinánj. — „Geden druhého břemena neste a tak naplnjte zákon Kristůw" (Gallat. 6, 2.).

Když těch časů král Pipin proti nepřátelům do pole táhl, wzal wýborného Gommera s sebau, aby geho maudré rozssafné rady w čas potřeby použil. Gommer odcházege rozlaučil se

s manželkau swau co neyſrdečněgi a swěřiw gj zpráwu ſtatků ſwých proſil gi ſnažně, aby s poddanými nakládala mjrně a laſkawě. „Buď hodná," prawil mimo giné, „k čeledi ſwé, a krok hněw ſwůg, neboť máme wſſem dobře činiti, zwláſſtě ale wěřjcjm domácjm, protože wſſickni, nechť ſlužebnjci gſme aneb ſwobodnj, w Kriſtu gedno gſme." Gwinmaria zdála ſe býti pohnuta, a protož ſljbila wſſe, o čež gi manžel proſil; ale ſotwa že Gommer odeſſel, a ona plnau zwůli měla, zapomenuwſſi ſlibu, počala čeleď a poddané ukrutně týrati a utiſkowati, a ſwéhlawoſtj ſwau wſſe mátla a w nepořádek přiwáděla; kde prwé lid panſtwu ſwému žehnal, tam ozýwal ſe teď nářek a kletba. Když Gommer po něgakém čaſe opět domů ſe byl wracel a pomezj doſſel, přicházely giž ze wſſech ſtrau trpké žaloby na manželku geho a na náſilj, kteréhož ſe byla dočinila, neboť nedbagjc Boha i ty, kteřjž náramné daně a roboty zaſtati nemohli, negen wſſeho gměnj zbawowala, nýbrž i gako howada k wozům a k pluhu zapřahowala, a při tom nuzně a hubeně ge žiwila. Gommer bohužel přeſwědčil ſe brzo na wlaſtnj oči, že prawda bylo, což ſe na choť geho taužilo; neboť přibližuge ſe k domowu potkal ſe s ſtarým a wěrným ſlužebnjkem ſwým, kterýž k wozu zapřažen, patrné známky přeſtálých trýznj na těle měl. Takowé přihlédánj naplnilo láſkyplné ſrdce Gommerowo přewelikým bolem; a wſſak boleſť geho nebyla galowá, nébrž i hned křiwdám wſſem přjtrž učiniti ſe ſnažil; k tomu

ejli důtkliwě manželce domluwil a nemilosrdné, ba ukrutné gednánj, kteréhož se dopustila, na oči gj wystawěl; na to swolaw wssecky, gimž křiwda se byla stala, každému plnau dal náhradu a mimo to i stkwostnau hostinu gim přistrogil, w njž též laskawě a přjwětiwě se aučastnil. — „Kdo následuge sprawedlnosti a milosrdenstwj, nagde žiwot, sprawedlnosť a sláwu (Přjsl. 21, 21.). Nic neprospěgj pokladowé bezbožnosti; ale sprawedlnosť oswobodj od smrti" (tamtéž 10, 2.).

Šlechetné toto gednánj a láska, kterauž se wssickni poddanj ke Gommerowi lnuli, otewřela konečně i Gwinmarii oči, tak že do sebe gjti počala, a poněkud žiwot naprawowala; než netrwalo dlauho, a zlými náružiwostmi opautaná žena nawrátila se opět k starým nawyklostem, a tak se i okázalo, že kdo zlému nawykl, nesnadno mu odwyká, a že snáze zadržeti slunce w běhu geho, než člowěka w zlosti sestarlého odwrátiti od cest geho neprawých, nepřigde-li milosť Božj ku pomoci. Ubohý Gommer newěda si w tjsni swé pomoci, uložil u sebe, do Řjma k hrobu swatých apoštolů putowati a milosť Božj za smilowánj a pomoc prositi. J wydal se bez odkladu na cestu; sotwa wssak wsi Niwesdone dossel, měl widěnj, aby na mjstě, kdež odpočjwá, kostel wystawěl, a tam Bohu rozgjmánjm a modlitbami slaužil. Upustiw tedy od pauti, dal se i hned do stawenj kostela w řečené wsi, kteráž během času w město Lira wzrostla. Když kostel byl

dohotowen, odstěhowal se s wědomjm swé manželky do Niwesdone a tu we skrowňaučkém obydlj přebýwage žiwot wedl tichý, Bohu zaswěcený, wraucně se modle, aby Hospodin, w gehož ruce gsau srdce lidská, konečně se smilowati a manželku geho k poznánj sebe přiwésti ráčil. J wyslyssel konečně swrchowaný Bůh skraussené wolánj služebnjka swého, a Gwinmaria poznawssi nesslechetnosti, gichž se byla dopustila, dala se na pokánj a upřjmně se wyzpowjdawssi, wedla pak až do smrti žiwot kagjcj a nábožný. — „Modlete se za sebe wespolek, abyste spaseni byli; mnohok zagisté může modlitba sprawedliwého ustawičná" (Jak. 5, 16.). Dobrořečte těm, kteřjž se wám protiwj, dobrořečte a nezlořečte; žádnému zlého za zlé neodplacugjce. Nedey se přemoci zlému, ale přemahey dobrým zlé," pjsse k Rjmanům sw. apoštol Pawel (12, 14, 17, 21.). Zdaliž pak také my gako swatý Gommer se chowáme? Milugeme také my nepřátely a protiwnjky swé, gako on ge milowal? Nezapomjnáme zákona Božjho, genž znj: že kdo Boha miluge, také bližnjho swého milowati má? (Srow. I. Jan 4, 21.)

Mimo modlitbu a swaté rozgjmánj zabýwal se swatý Gommer i ginými bohomyslnými skutky, gakž mu křesťanská láska a milosrdenstwj kázaly. Přigjmal pocestné, nawsstěwowal a nasycowal chorých, odjwal nahé, sstědře obdarowáwal wdowy a sirotky, těssil zarmaucené, anebo pomáhal slowem a skutkem kde a gak mohl, a zdálo se, že

pro nikoho na swětě smyslu žádného nemá, než pro bližnjho, a že skutků swých k ničemuž neužjwa, než k potřebám kostelů a nuzného bližnjho, tak že wssjm práwem gako Job o sobě řjci mohl: „Odepřel-li gsem, co chtjwali, chudým; nechal-li gsem oči wdowy dlauho očekáwati; gedl-li gsem skýwu swau sám a negedl-li i sirotek z nj (nebo od dětinstwj mého rostlo se mnau slitowánj, a z břicha matky mé wysslo se mnau); pohrdal-li gsem hynaucjm, proto že neměl oděwu a bez přikrytj chudým; nedobrořečili-li mi bokowé geho a z wlny owec mých nenj-li zahřjwán; wyzdwihl-li gsem na sirotka ruky swé, také když gsem ge widěl w bráně wyšssjm býti*): rameno mé od klaubu swého nechť odpadne, a rámě mé s swými kostmi ať se rozlomj. Nebo wždycky gako nadýmagjcjch se nade mnau wln bál gsem se Boha, a břemene geho nésti gsem nemohl“ (Job. 31, 26—23.). Ach kolikerý z nás podobně před Bohem o sobě mluwiti může!

Téměř deset let byl swatý Gommer w samotě swé, Bohu i člowěčenstwu srdcem milosti plným slauže, a sebe i swých náklonnostj přemáhage. I dossel welikého dokonalostj, a Hospodin, aby zalibenj swé na skutcjch geho ukázal, propůgčil mu též moci diwotworné a posléz zkusiw geg těžkau a bolestnau nemocj, a očistiw geg

*) t. g. u soudu mohu wrch mjti.

ode wſſelikého truſu pozemſkého powolal geg dne 11. řjgna r. 774. Geho ſwatj oſtatkowé nalézagj ſe teď w koſtele Liranſkém.

Rozgjmánj.

Nenj ſtaw horſſjho nad ſtaw člowěka w manželſtwj neſſťaſtném žiwaucjho, a ſtaw ten tjm horſſj bude, pakli ſe ſnaženjm ſtránku křiwau od zlých ceſt odwrátiti, plamen neſwornoſti wjce geſſtě podpaluge a rozněcuge. Ach ge-li kde ſwornoſti a gednomyſlnoſti potřebj, geſt to zagiſté w ſtawu manželſkém. Toho požaduge wlaſtnj blaho manželů, toho požaduge blaho dětj a čeledi, toho požaduge konečně zdar hoſpodářſtwj. Kde utuhla w manželſtwj gednomyſlnoſt a ſwornoſt, gak možno tam, aby ſe hoſpodářſtwj dařilo, aby děti ſe dobře wychowáwaly, aby čeleď k dobrému ſe wedla? Zdaž možno, aby dům, gſa rozdělen proti ſobě, oſtál, a pohorſſenj aby nekazilo autlá ſrdce rozenců a mrawy dobré čeledi? Zdali možno, aby manželé, wymřela-li mezi nimi důwěra a láſka, gá řku zdali možno, aby ti manželé křehkoſti ſwé weſpolek trpěliwě ſnaſſeli, aby břemena ſwého powolánj w tichoſti konali, aby ſebe weſpolek naprawowali a zdokonalowali, w protiwenſtwj ſrdce dodáwali, w nebezpečj oſtřjhali a w pokuſſenj myſli dodáwali? Gak to možno, geſſto ſwornoſt, genž duſſj manželſtwa býti má, utuhla; geſſto láſka a důwěra, každého dobrého manželſtwa základ, wywrátily ſe a wymřely? Ach Bože, kdo popjſſe

ty neřesti a nesslechetnosti, kteréž se w takowém manželstwj pácháwagj! Proč oddáwá se mnohý manžel pitj a hranj a ginym prostopassnostem? Proč zanedbáwá mnohá manželka domácnost, ba i negednau manželskau wjru? Proto, že neswornĕ žiwi gsau a že hořkostj naplněny gsau mysli gegich. Proč rodj se w srdcjch dětj tak zhusta záffk a nelaskawost? Proč wymjrá u dětj, bohužel, láska k rodičům a uctiwost k otci a poslušnost k matce? Proč rozmáhá se takměř wůčihledě we wssech stawech bezbožnost, sobĕctwj a mrawů pokaženost? Ach nehledey, milý křesťane, nehledey wěcj těch přjčinu leda w neswornosti manželůw; neboť kde neswornost, tam bezbožnost, a kde bezbožnost, tam nenj požehnánj Božjho. A snad bys rád wěděl, milý křesťane, gaká tobo přjčina, že neswornost tak zhusta w stawu manželském stánek sobě wystawila? Gá ginych nezuám, leda že buď oba manželé aneb aspoň geden za sebe se berauce žiwot nesslechetnostmi a hřjchy pokáleli, na staw ten swatý dostatečně se nepřipraweli, aneb i staw manželský za pokličku swých prostopássných náružiwostj powažugj, a žiwot swůg neprawostmi prznj. Má-li pokog a gednomyslnost k nim zawjtati, přede wssjm potřebj gest, aby se wssemožně snažili skrze swátost pokánj státi se djtkami Božjmi; neboť kdož nenj w stawu milosti, nemůže pokoge mjti aniž ho ginym sdĕliti může.

„Každé králowstwj, rozdĕlené proti sobě,

zpustne, a každé město aneb dům proti sobě rozdělený, neostogj" (Mat. 12, 25.).

„Odkud mezi námi bogowé a swárowé? Zdali ne odtud: ze žádostj wassich, kteréž bogugj w audech wassjch?" (Jak. 4, 1.)

„We třech wěcech má zaljbenj duch můg, kteréž schwáleny gsau před Bohem i před lidmi: swornost bratřj, a milowánj bližnjch, a muž a žena dobře se snássegjcj" (Sir. 25, 1, 2.).

„Protož prosjm wás... abyste hodně chodili w powolánj, kterým powoláni gste, se wssj pokorau a tichostj, snássegjce se wespolek w lásce, usilugjce zachowáwati gednotu Ducha w swazku pokoge" (Efes. 3, 1—3.).

Modlitba.

O Bože, půwodce i milownjče pokoge, račiž prosjme wssem manželům pokog dáti, kteréhož swět dáti nemůže, a budiž gim milostj swau ku pomoci, tak aby negen sami k tobě se dostali, nýbrž i swogich k tobě přiwedli skrze Krista Ježjsse ꝛc.

Na dnessnj den padá též swátek: w Tarsu swatého mučed. Taracha, Proba a Andronika; dále swatých mučednjků Nykasia, bisk. Rotomageuského; Quirina, kněze a towaryssů; pak sw. mučednjků Anastazia kněze, Placida, Genezia a gegich towaryssů; w Thebaidě swaté Sarmaty mučed.; we Wesoncium swatého Germana, biskupa a muč.; w Usecii w Africe swatého Firmjna, bisk.; u Redonů sw. Emiliana, w Tarsu w Cilicii swatých žen Zenaidy a Filonilly, sester; we Weroně swaté Placidie, panny a m. g. swatých.

12.

Žiwot swatého Maximiliana, biskupa a mučednjka.

Do okolj nyněgssjho města Cellege aneb Cilli we Štýrsku přissło swětlo swaté wjry welmi záhy. Město toto gest rodisstě muže gednoho, kterýž i slowy i skutky wjru swatau po celém wůkolj roznássel a konečně čemu učil, krwj swau zapečetil. Muž ten gest swatý Maximilian, genž se narodil, gak giž řečeno, w městě Cellegi as w polowici třetjho wěku. Geho rodičowé byli urozenj a bohatj, ale co nad bohatstwj a nad urozenost gde, giž také u wjře křesťanské wyučenj, a že wjce k budaucj wěčnosti hleděli než k pomjgegjcj přjtomnosti, dali synáčka, když učenj schopným se stal, gednomu welmi bohabognému knězi, gménem Oranius, na wychowánj. A mladičký žáček, mage dobré schopnosti a wůli dobrau, a k tomu i srdce wssého dobrého žádostiwé, prospjwal k radosti rodičůw i rozssafného učitele i wěkem i maudrostj a bázni Božj, až ku podiwu, a na skutcjch nábožného mládence giž ukazowalo se, čeho se od něho nadjti, až w léta mužná dospěge. — „Po snážnostech swých poznáno býwá pachole, gsau-li čistj a prawj skutkowé geho“ (Přjsl. 20, 11.).

Když byl Maximilian třináctého roku dossel, ztratil otce, kterýž smrtj mučednickau žiwot dokonal. Po ssesti letech odebrala se též matka

geho na wěčnost. Osiřelý Maximilian stal se takto dědicem welikých statků. J bylo se co báti, že nezkussený a osidel swěta neznagjcj mladjk rozpásse swým žádostem uzdu a úwrhne se u wjr rozkossj a weselostj. Ale Maximilianowa dusse byla giž utwrzena w zákonech Božjch; byltě giž okusil, gak sladké gest gho Kristowo, a protož kráče cestau, na kterauž wýborný učitel geg byl uwedl, wssech poklésků se pilně střežil a Boha samého za cjl snah swých powažuge, bez přestánj se zdokonalowal. Slowa Páně, gež k mládenci w ewanželium prawena byla: „Chceš-li dokonalým býti, gdi, prodey co máš, a rozdey chudým, a budeš mjti poklad w nebi; a pogď a následug mne!“ (Mat. 19, 21.) potahowal on na sebe, a protož propustiw wssecky otroky na swobodu, rozdal swé gměnj mezi chudé, a zaswětil se službě Božj. Mezi ctnostmi geho lesklý se na neywýš pokora, tichost a wljdnost, čistoty pak tak welice byl dbalý, že každé přjležitosti, při kteréž by newinnosti swé poskwrniti mohl, a zwlásstě obcowánj s druhým pohlawjm z daleka se wyhýbal, zagisté pamětliw gsa slow Joba řkaucjho: „Učinil gsem smlauwu s očima swýma, abych ani nemyslil o panně“ (Job. 31, 1.); „nebo pro krásu ženskau mnozj zahynuli, a odtud žádost gako oheň rozněcuge se“ (Sir. 9, 9.).

Po některém čase opustil swatý Maximilian domow a odessel do Laureakum (nynj Lorch) w hořegssjm Rakausku, kdež sjdlo bylo biskupské, a obětowal se službě swaté cjrkwe. Obcowánj

geho bylo neauhonné a horliwost geho pro swatau wjru byla plamenná, ctnosti pak geho tak rozmanité a tak čisté, že oči wsseho téměř lidu důwěrně k němu se obracely, a že uctu a wážnost wsseho lidu w takowé mjře požjwal, že geg i duchowenstwo i lid po smrti biskupa Laureacenského okolo r. 257. gednomyslně na uprázdněnau stolici biskupskau dosadili. Důstognost tato tak wznessená a těžká protiwila se owssem skromné mysli Maximilianowě, a wssak wida, že wzpjránj tu marné, a že zřegmé wůli Božj protiwowati se, gest wěc hřjssná, swolil konečně, a brzo na to i do Řjma se wydal, aby ztwrzenj swé důstognosti u stolice Řjmské dossel a poslánj swé apossstolské z ruky sw. otce obdržel. Maximilian byl nynj gediné swým powinnostem žiw; wssemožně usilowal o wywrácenj modlosluženosti a o utwrzenj křesťanů u wjře; ugjmal se wssech nuzných, staral se o nemocné a choré a zwlásstě těch na zřeteli měl, kteřjž protiwenstwj utjkagjce w Laureakum ochrany a uchylku hledali; obětowal též mnoho času denně modlitbám a swatému rozgjmánj, bez čehož ctnost žádného trwánj nemá, a slowem we wsselikém dobrém tolik byl utwrzen, že byl wssem wěřjcjm, gak swatý apossstol welj, přjkladem w slowu, w obcowánj, w lásce, we wjře, w čistotě. (Srow. I. Tim. 4. 12). Take se pjsse, že na cestách swých apossstolských i do Bawor se dostal, a swaté ewangelium hlásage, až Frisinku dossel, a gessto sjmě Božj

kteréž tu rozsil, se ugalo, i kostelik ku cti blahosl. Rodičky Božj se založil a wystawil.

Za oněch časů, odwrátilo se wálečné sstěstj od wogsk Řjmanů, kteřj zeměmi, w nichž swatý Maximilian wjru Kristowu zwěstowal a utwrzowal, wládli; welicj zástupowé nezkrocených národů walili se k Dunagi, chtjce přes tuto řeku se přeplawiti a w požehnaných kraginách Norických a Italských se rozrogiti. Řjmané pohanstj myslice, že bůh wálečný Mars na ně se rozhněwal, wydali rozkaz, aby každý občan, nikoho newygjmage, uraženého boha obětmi weřegnými smjřiti se snažil. Rozkaz tento ač wssude, wykonáwal se w Celegi co nevostřegi, gessto w městě řečeném Marsowi slawný chrám byl wystawěn a nad to w témže městě také mjstowládař Řjmský swé sjdlo měl. Kdo rozkazu nezachowal, smrtj to musil zaplatit. To an se stalo, wydal se swatý biskup Maximilian do otčiny swé, gednak aby nowé wyznawače swaté Cjrkwi zjskal, a gednak, aby po čas protiwenstwj wssecky u wjře sjlil a ba i na nastáwagjcj mučednictwj aby ge připrawil. Mnozj z nich zapečetili sice wjru w Krista Ježjsse krwj swau; ale bohužel, byli též někteřj, kteřjž buď chaulostiwostj, buď strachem přemoženi, Krista zapřewsse mrtwým modlám obětowali. To když swatému Maximilianowi se donesslo, roznjtila se horliwost geho pro Krista a swatým hněwem pogat, wydal se k cjsařskému mjstowládaři, gemuž gméno bylo Clujasius, a wážnými a rázními slowy k němu řekl: „Ne-

byl-li gsi poslán do wlasti této, abys chránil těchto před nepřjtelem? Ty wssak horssj nepřjtele, uwrhuges w záhubu ty, gež chrániti más" a t. d. Elujasius, řečj tauto zahanben a překonán, dal swatého biskupa, aby poněkud uražené důstognosti swé, gak se domnjwal, zahágil, do chrámu Marsowa wésti, a aby modle té obětowal přiměti. Toho když Maximilian učiniti nechtěl, slibowal mu wznessené důstognosti a gmenowitě, že ho neywyšssjm knězem Marsowým učinj, bude-li po wůli. Ale slibowé tito nebyli s to, aby biskupowu pewnost zwiklali aneb oblomili. Tož wida Elujasius, obrátil se k hrozbám, a když ani ty ničehož newymohly, kázal geg stjti. J byl biskup i hned swázán a za město wyweden, a tam, gakž poručeno bylo, dne 12. řjgna r. 283. skat. Některé nábožné ženy wzaly času nočnjho hlawu a tělo swatého mučednjka toho a w tichosti ge pochowaly, nemohauce pro strach pohanů žádné sláwy mu učiniti. Ku konci osmého stoletj přissel swatý Rupert, biskup Solnohradský do Cellege, a swatému Maximilianowi na mjstě, kdež, gak powěst ssla, utrpěl, wystawěl kostel. Pozděgi přenesli tělo Maximilianowo do Passowa, kdež až po dnes w hlawnjm chrámu odpočjwá.

Rozgjmánj.

Daleko nebezpečněgssj než slepota tělesná gest slepota dusse, rozuměy tu slepotu, kdež člowěk potřebných ku spasenj prawd buď z úplna

nezná aneb aspoň důkladně gim se nenaučil. Ach Bože náš! gak může taký člowěk spasenj dogjti, kdo newj w čem spasenj záležj, a kterými cestami se dochází? Gak může člowěk ten konati dobré, kterýž co cnost a co hřjch gest newj? — Z těch přjčin snažil se negen swatý Maximilian, nýbrž i wssickni apoštolsstj mužowé swjci učenj Kristowa rozswjtiti, temnotu zapuditi, newěřjcjch a bludařů k Bohu obrátiti, prawowěrných křesťanů důkladně wyučiti a tudjž neumělost a nesslechetnost wyhladiti, a každému člowěku k práwům synů Božjch pomoci. O bychom my wssickni přjkladů těchto wyrolenců Božjch následowali, gak weliká byla by nasse zásluha u Boha, gak důwěrně mohlibychom w milost Páně daufati, neboť, „gestliže by kdo z wás poblaudil od prawdy," pjsse sw. Jakub (5, 19.) „a někdo by geg obrátil, máť wěděti, že kdo odwrátj hřjssnjka od bludu cesty geho, wyswobodj duši geho od smrti, a přikryge množstwj hřjchů." Nedomnjweyte se, mogi milj, že wy k tomu zawázani negste, negsauce duchownjmi osobami. Z ubezpečugi wás, že každý z wás, chce-li gen. může bližnjho swého cestám spasenj wyučowati. Zdaž newjdáte zhusta lidi, kteřjž z holé newědomosti padagj we hřjch? Negsau též lidé, kteřjž gak swátostj swatých přigjmati newědj, kteřjž powinnostj swého powolánj neznagj, slepě w zlé společnosti lezau, samochtě w nebezpečenstwj hřjchu se wydáwagj, aneb giné a giné wěci zlé, nedowolené a hřjssné pássj. Ach kdož miluge bližnjho swého gako sebe samého,

tomu bude žel blaudjcjch těch bratřj, bude ge učiti, bude ge napomjnati, bude gim otewjrati oči, ukazowati nebezpečj, w kterémž wězj, a nemoha ginak, aspoň dobrým přjkladem bude ge předcházeti, bude za ně se modliti, aby ge Bůh milostj swau oswjtil, a na cestu spasenj uwedl. Nedáweyte se té hřjssné myssléncе swésti, gako by lidé hluboko w hřjchy pohřjženj, w bludech těžkých tonaucj, wssemu naučenj wzdorugjcj, gako by ti odlaučeni byli od spasenj. Pomněte, že swatá Monika sedm let dnem i nocj w slzách a w postech za obrácenj swého syna, swatého Augustina, se modlila; pomněte, že hřjssnjk i na smrtelné posteli důkladně k Bohu obrátiti se může, gako se lotr na křjži obrátil. Gen neustáweyte w modlitbách, neustáweyte Boha wzýwati, neustáweyte se modliti. To činjce budete o spasenj bližnjho pracowati tak spasitelně, gako kterýkoliw blahozwěst aneb apostol. Mimo to wězte, že, gakž swatý Jan Zlatoústý pjsse, nikdo spasen býti nemůže, kdož o spasenj bližnjho swého nedbá! Dj pak to swatý ten wssjm práwem, neboť kdo o dussi bratra swého se nestará, kterak může řjci, že miluge bližnjho swého gako sebe samého? Protož gesstě gedenkráte k wám se, milj křesťané, obracjm, prose, abyste slowy a přjkladem bližnjho swého cestám spasenj učili, a poněwadž člowěk, gak katechismus učj, bez milostj Božj nic spasitelného učiniti nemůže, abyste tedy za neumělého a newědomého a tudy klesagjcjho bratra k Bohu za milost a slitowánj prosili.

„Marnj zagisté gsau wssickni lidé, w nichžto nenj známosti Boha“ (Maudr. 13, 1.).

„Máš-li syny, cwič ge“ (Sir. 7, 25.).

„Nawrať mi radosť spasenj swého: a duchem statečným utwrď mne; wyučowati budu neprawé cestám twým, a bezbožnj obrátj se k tobě“ (Žalm 50, 14. 15.).

„Kteřjž sprawedlnosti wyučugj mnohé, gako hwězdy na wěčné wěky skwjti se budau“ (Dan. 12, 3.).

„Zgewně potresci bratra swého, abys neměl nad njm hřjchu“ (III. Mojž. 19, 17.).

Modlitba.

Ó Bože, kterýž chceš, aby wssickni lidé k poznánj prawdy a k spasenj přiwedeni byli, propůgč nám dobré wůle, swětla i sjly, abychom bližnjho swého prawé wjře wyučowali, w nj geg utwrzowali a sláwy bez přestánj wyhledáwali a rozmnožowali skrze Krista, Pána nasseho. Amen.

Na dnessnj den připadá též swátek: w Řjmě swatých mučed. Ewagria, Prisciana a towaryssů; w Raweně swatého Edistia muč.; w Licii swaté Domniny, mučednice; w Africe swatých 4966 wyznawačůw a mučednjkůw, kteřj w protiwenstwj Wandalském za Hunerika krále diwně mučeni a usmrceni byli; w Cboraku swatého Wallfrida, biskupa; w Mediolanu swatého Mony, biskupa; we Weroně swatého Salwina, bisk.; w Syrii swatého Eustachia, kněze a m. g. swatých.

13.

Žiwot swatého Eduarda, krále anglického*).

Swatý Eduard téhož gména III., král anglický, narodil se r. 1013. Geho otec byl Ethelred II. král anglický, a geho matka byla Emma, dcera wýwody normandského Richarda I. Eduard sotwa že swětlo swěta spatřil, musil se s rodičemi swými před Dány, kteřj ukrutně zemi anglickau hubili a laupili, na autěk dáti. Richard II., Emmin bratr, wýwoda normandský popřál gim u sebe autočisstě i ochranu. Eduard byl tedy u dwora swého ugce odchowán. Wýborná matka wzala si ho zwlásstě na starost. Weliké nehody, gež gi byly potkaly, ukázaly gj slávu zemskau a korunu swětskau w prawém swětle; a z wlastnjho králowstwj zapuzená, neměla žádné utěchy mimo Boha. Z té přjčiny obracela též mladistwau mysl Eduardowu na Boha, a záhy sila w autlé geho srdéčko kázeň a bázeň Božj. A sjně bedliwě pěstowáno ugalo se, wzrostlo a záhy přinásselo wýborné owoce ctnostj. Eduard stkwěl se tichostj a přjmostj, pokorau a zbožnostj a k tomu wynikal též pilnostj, a rozum swůg obohatiti wědomostmi a uměnjm, co mohl, se přičiňowal. Modlitba dodáwala mu sjly, když mysl geho klesala, milost modlitby a pozornost

*) Místo žiwota swatého Kolomana klademe tuto žiwot zagjnawězssj swatého Eduarda.

na sebe zachowaly též čistotu geho neporussenau, ačkoli u dwora prostopáſſného žiw byl. Z geho úst newyſſlo nikdy neſluſſné ſlowo, neboť Boha přjtomného wždy na paměti měl, aniž trpěl, aby ginj řeči neſluſſné wedli. Neyſwětěgſſj ſwátoſt oltářnj a obět mſſe ſwaté naplňowaly ho nebeſkau rozkoſſj. Myſl geho tak welice w dobrotu Božj a maudroſt pohřjžena byla, že we wſſech ſwjzlech a ſtraſtech, které ho koli aneb rodičů geho potkaly, gen otcowſkau prozřetelnoſt Božj widěl a welebil, a protož ſrdce ſwé od wěcj zemſkých odtahuge, tjm horliwěgi po nebeſkých taužil. Geho duſſe byla prázdna wſſj hrdoſti a wſſj ctižádoſti, a protož odpowěděl dwořanům radjcjm, aby trůnu otcůw ſwých brannau rukau ſe zmocnil: „Nežádám," řka, „králowſtwj, krwj lidſkau dobytého!"

Když přiſſel čas, že Bůh národ anglický miloſtj ſwau zaſe nawſſtjwiti ráčil, ſtalo ſe, že Dánowé náſilně nad Anglickem panugjcj, gednak ſeſlábli, gednak zahnáni zemi dobytau opuſtili. Z uſnesli ſe pánowé zemſſtj, aby Eduarda na trůn otcůw geho poſadili. Z uwázal ſe Eduard u wládu otcowſkau a roku 1042. ſlawně korunowán byl. „W ruce Božj geſt moc nad zemj, a Bůh wzbudj časem ſwým užitečného zpráwce nad nj" (Sir. 10, 4.).

Prwnj ſkutek nowého krále, byl ſkutek ſprawedlnoſti a bohabogноſti; kázaltě, aby wſſe zlé, kteréhož ſe za trwánj cizopanſké wlády kdo byl

dočinil, zahladilo se. Následkem toho musil každý neprawé zbožj nawrátiti a křiwdy učiněné nahraditi. Na to nadánj kostelnj zpořádal a zahágil, služby Božj oslawiti se snažil; nowé klásstery založil a nadal, a kostely nowé wystawěl, staré pak oprawil a ozdobil; slowem zwelebenj Cjrkwe swaté a utwrzenj swaté wjry bylo mu přednjm cjlem, a takměř gediným základem wsseho podnikánj. Protož také řjkáwal: „Neylepssj prostředek k oblaženj králowstwj gest, aby služby Božj a bázně Božj w zemi we wážnosti a w uctiwosti byly, gelikož blahobyt země s dobrým stawem náboženstwj a Cjrkwe sauwisj." Modleme se, aby Hospodin, w gehož ruce srdce králowo gest, wssecky mocnáře naplnil duchem maudrosti a rozumu, aby přikázanj a sprawedlnosti w nenáwisti neměli, a neuráželi se gako lodi w bauři (Sir. 33, 2.), a aby gim gasně na mysli tanulo: že sprawedlnosť zwyssuge národ, ale hřjch bjdné činj národy (Přjsl. 14, 34.). Druhá wěc, kteráž nowému králi na srdci ležela, byla, aby se každému rychle a swědomitě sprawedlnosť děla, a aby se chudým a ubohým, wdowám a sirotkům, gegichž oprawcem a otcem on se nazýwáwal, dostatečné ochrany a wydatné pomoci dostalo. „Král sprawedliwý wyzdwihuge zem, a trůn krále, kterýž saudj w prawdě chudé, na wěky utwrzen bude" (Přjsl. 29. 4, 14.). J byl Eduard k poddaným skutečně tak sstědrý, že se pánowé zemsstj domnjwali, že nelze, aby král gesstě gakého gměnj měl, a protož, aby geg wsseho rozpaku zbawili, nowau

berni swým poddaným uložili. Král se welice zaradowal nad takowau upřjmnostj, a poděkowaw se srdečně, dal sebrané penjze wrátiti wssem, kteřjž byli přispjwali, i naplnilo se tak zagisté, což se w knize přjslowj pjsse: „Kdo náchylný gest k milosrdenstwj, požehnán bude." Gak maudrým a welkým králem Eduard byl, a gak welice poddané swé milowal, nikde tak gasně negewj se, gako w zákonech, od něho buď oprawených, buď z cela nowých, kteréžto w gedno sebrané pode gménem: „zákony Eduarda wyznawače" až po dnes nepatrnau část práw britanských působj.

Ačkoli ustawičně o blaho králowstwj swého pečliw, neopomjgel též bez přestánj o wlastnj dokonalosti pracowati. Bděl přjsně nade smyslý swými; byl pilen modliteb a nábožného rozgjmánj; konal, kdy a kde mohl, skutky milosrdné; mrtwil swau tělesnost; rozmlauwal rád o wěcech nábožných a swatých a wůbec dáwal každému přjklad dokonalého křesťana. Pochlebenstwj, wyraženj ctnostem nebezpečné, i wsse, cokoli proti přikázanj bylo, Božjmu neb cjrkewnjmu, nenalézalo u dwora geho mjsta. J mohl s Dawidem řjkati: „Kdož kráčj po cestě neposkwrněné, ten mi slaužiti bude. Nebudek slaužiti w domě mém, kdož činj pýchu; kdož mluwj neprawé wěci, nezůstane před obličegem očj mých. Za gitra hubiti budu wssecky hřjssnjky země, abych wypudil z města Hospodinowa wssecky, kdož páchj neprawost" (Žalm 100, 6—8.).

Gak welice si panické čistoty wážil, dá se

z toho ſauditi, že ſe ſlibem uſtawičné čiſtoty zawázal. Lid ale o tom ničehož newěda, nutili geg. aby něgakau manželku pogal, a Edithu dceru Godwina, gednoho z předních wladyk, pannu gak tělesnau, tak i duſſewnj ſličnoſti nad oſtatnj djwky proſlulau, mu zaſnubowali. Swatý Eduard nechtě, aby ſlib geho před čaſem zgewen byl, dal ſe na modlitby, a wſſemožně Boha proſil, aby mu miloſtj ſwau ku pomoci přiſpěti ráčil a nedopauſſtěl, aby ſe proti ſlibu ſwému prohřeſſil. J poſilněn a potěſſen ſwatau modlitbau, wydal ſe Eduard k Edithě a netage ſe ſlibem ſwým dowedl, že miloſt Božj též newěſty geho ſe dotkla, a že ochotně žádoſtem králowým přiſwědčiwſſi, ſljbila, že s njm po celý žiwot w uſtawičném panenſtwj nic ginak než gako s milým bratrem trwati chce a bude. A tak ſgogila ſwatá láſka, proſta wſſj ſkwrny ſwětſké, panické manžely, z nichž geden druhého powzbuzowal, a w pokuſſenj k wyšſſj dokonaloſti powznáſſel. „Owoce ducha geſt zdrželiwoſt, čiſtota" (Gallat. 5, 23.).

Gakkoli ſwatý Eduard miláčkem lidu ſwého byl, pro gehož blaho duſſewnj i tělesné takměř ſám ſebe byl w oběť přineſl, nic méně wſſem protiwenſtwjm nikterak ſe wyhnauti nemohl. Weliký bol způſobil mu přede wſſjm tchán geho Godwin, muž to hrdý, pánowitý i prchlý, a ſyn geho neymladſſj Šwein, mladjk na neywýš zhýralý a zpuſtlý, kteřj welezrády ſe dopuſtiwſſe, krále ſwého brannau rukau s trůnu swrhnauti uſilowali. Ale Bůh oſtřjhal wywolence ſwého,

kterýž ačkoli se nad welezrádci mstjti mohl, toho neučinil, nýbrž odpustiw, gim opět na milost gich přigal. Ne menssjho hoře způsobili mu někteřj páni, kteřjž záwidjce králowně matce Emmě důwěry, giž u syna měla, na ni sočili, že prý králowstwj ku sskodě s Dány wygednáwá; a co nad to horssjho, že prý wdowské čistoty nezachowáwá. Prwnj nárok snesl sw. Eduard lehce, wěda, že byk i prawda bylo, co se powjdalo, žádné nesstěstj zemi newznikne. Bolestněgi ale dogalo ho druhé nařknutj. Gednak milowal matku se wssj horaucnostj, a gednak se obáwal, žeby, mlče k prowiněnj, pohorssil wesskerého lidu a hřjch takměř w obranu wzal. Emmě nezůstalo tagno, což nepřátelé o nj kuli, protož uwrhssi se před Bohem, modlila se wraueně, aby gj byl pomocnjkem a nepřátely gegj zahanbil. A pomodliwssi se, dala od sebe wzkázánj, že k dokázánj swé newinnosti saudu Božjmu se podrobj. J modlila se opět po celau noc. Druhého dne, když wsse giž bylo k saudu Božjmu připraweno, ssla, gakž tenkráte tomu obyčeg chtěl, bosýma nohama přes dewatero žhawých radlic, aniž gaké sskody utrpěla. Kdož popjsse weselj krále, widaucjho matku saudem Božjm za newinnau prohlássenau! J nemesskage padl máteři swé k nohaum, prosil gj za odpusstěnj, welebil Boha, a na důkaz swé radosti množstwj darů tomu kostelu obětowal, w kterémž řečený saud držán byl. „Milosrdenstwj a prawda ostřjhagj krále, a milostiwostj utwrzuge se trůn geho“ (Přjsl. 20, 28.).

Když swatý Eduard gesstě w Normandii

u swého ugce se zdržowal, zawázal se slibem, že, pak-li by Pán Bůh rodinu geho a wlask zase oblažiti ráčil, že poputuge do Řjma k hrobu swatých apoštolů Petra a Pawla, a k hrobu miláčka swého swatého Jana Ewangelisty, gehož za přjklad panické čistoty we zwlásstnj uctiwosti měl. Sotwa že tedy Bůh geg na milosk přigal, uspořádaw záležitosti domácj, chtěl slibu swému zadost učiniti, pamětliw gsa slowa Božjho: „Když slib učinjš Hospodinu Bohu swému, nebudeš prodléwati splniti ho; nebo wyhledáwati bude toho Hospodin Bůh twůg: a budeš-li messkati, bude tobě počtěno za hřjch. Gestliže nebudeš chtjti sljbiti, bez hřjchu budeš. Což pak gednau wysslo ze rtů twých, zachowáš a učinjš, gako gsi sljbil Hospodinu Bohu swému, a z wlastnj wůle, a ústy swými mluwil gsi" (V. Mogž. 23, 23—23.). Připrawiw wssecko k pauti, což potřebného bylo, položil sučm, gednak aby národu přjčinu swého putowánj udal, gednak, aby, což k udrženj pořádku a kázně w čas nepřjtomnosti geho bylo nutné, zařjdil a ustanowil. To slyssjce páni zemsstj, a bogjce se, aby, až odegde, w zemi různice a nepokoge nepowstaly, tolik ho, aby nechodil, prosili, že konečně u sebe uložil, než na cestu se wydá, u stolice Řjmské, co by mu bylo dělati, otázati se. J byli hned poslowé k swatému otci, tehdá Leonu IX. do Řjma posláni; kterýž uwažuge wěcj slaw, pronesl se, že by radno nebylo, aby král z země wycházel; propustiw ho z slibu, přikázal, aby za

penjze, gež by cesta do Řjma stála, gednak mezi chudé rozdal, a gednak na založenj klásstera ku cti swatého Petra obrátil. Rád a swědomitě podwolil se swatý král rozkazu papežskému a staré a zpustlé opatstwj swatého Petra, gež potom Westmünster slaulo, nákladem práwě králowským obnowil a nadal.

Staři spisowatelé wychwalugj mezi ginými ctnostmi, kterýmiž se sw. Eduard skwěl, zwlásstě geho lásku k chudým a nemocným, udáwagjce při tom, že gako na wzágem od Boha mnohými nadobyčegnými milostmi nadán byl. Gedenkráte k. p., pjssj, byl prý od žebráka gakéhos za almužnu požádán; nemage ale práwě, čjmž by ho podařil, dal mu prsten z ruky. Přjssti noci ale zgewil se mu Jan miláček geho, a prsten mu wracege, oznámil mu den aumrtj geho. Gindy zas uzdrawil člowěka hnusným rakem zpotwořeného, an se rány geho dotekl a swatým křjžem gi poznamenal. „Neymilegssj, milugme se wespolek, nebo láska gest z Boha, a každý, kdož miluge, z Boha se zrodil, nebo Bůh gest láska" (I. Jan 4, 7.).

Nynj se ale bljžila doba geho poslednj. Král byl giž churaw, když kostel Westmünsterský měl poswěcen býti. J nedal si brániti, nýbrž byl při celé slawnosti od počátku až do konce přjtomen. Po ukončene slawnosti, genž r. 1065. o mlaďátkách se konala, musil se položiti, nemoc nedala se tagiti. Od té doby nemyslil na nic, než na wěčnost, kteráž že mu nynj nastáwá,

s gistotau wěděl, a připrawil se na ni horaucj wraucnostj a přigjmánjm swátostj. Dwořané a ostatnj páni obklopili lože, geho srdečný bol na twáři gewjce. Twář králowa byla ale gasná a pokog nebeský zářil z nj. Uzřew tu král chok swau, ana stogj a pláče, pozwihl hlasu a prawil: „Neplač, gá neumru, nýbrž budu žiw; mámť důwěru, že z tohoto audolj smrti wegdu w zemi žiwota, abych tam blaženosti swatých požjwal.“ Po těch obrátil řeč k pánům a k wladykám, poraučel gim králownu, a když byl dopowěděl, že s nj po čas manželstwj w panické byl žiw čistote, odessel z audolj smrti w zemi žiwota, dne 5. ledna 1066. Za swatého byl r. 1161. prohlássen; geho swatj ostatkowé byli r. 1163. dne 13. řjgna přenesseni; a téhož dne též se swátek geho swětj.

Rozgjmánj.

Swatý král Eduard nepromluwil nikdy slowa neslussného, aniž trpěl, aby ginj u geho přjtomnosti řeči neslussné mluwili. Komu čistota dusse i těla milá, musj gako gmenowaný král se chowati. Z úst geho nesmj nikdy slowo nečisté wygjti, aniž smj trpěti, aby w geho přjtomnosti o wěcech nečistých se rozpráwělo, aby se neslussné žerty prowádělý aneb oplzlé pjsně zpjwaly. Kdo swéwolně k takowým wěcem naslauchá, aneb gim s předloženjm přiswědčuge, a gim se libowolně směge, kdož rád při tom býwá,

když podobné wěci se děgj, aneb kdož dokonce sám, gak řjkáme, dřjwka přikládá, ach ten ukazuge zgewně, že nenj milownjkem čistoty, a stydliwost že w něm sjdla nemá. Sudiž o tom kdo chce, gak chce, gá nikdy k tomu wjry nedám, že by člowěk, genž w neslydatých řečech potěssenj má, stydliwosti a čistoty byl milowný; „gaké kdo srdce má, tak též mluwj,“ giž dáwno powjdal swatý Jan Zlatoústý, a Kristus Pán dj: že „z hognosti srdce ústa mluwj.“ A kdo nezná přjslowj řkaucj: „čehož srdce plno, tjm ústa přetékagj.“ Kdo srdce má čisté, a kdo stydliw gest, ten wssemožně chrániti se bude, aby kwět čistoty gizliwým dechem z oplzlých úst wycházegjcjm nespálil. „Páchne-li komu z úst,“ dj Albert Weliký, „gest důkaz, že buď pljce, aneb gátra aneb žaludek pokažený má; a tolikéž člowěk wynássegjcj nečistá slowa, gest u wnitř zkažen a nemocen, gest na duši nečist.“ Chceš-li tedy dokazowati, že srdce máš čisté, warug se sám nečisté řeči mluwiti, aniž přisedey dobrowolně tam, kdež podobně se rozpráwj; sjjsse swau mrzutost a swau newoli na takowých rozpráwkách ukazug, což ne zle se stane, zachowáš-li w takowé společnosti swau přiměřenau wážnost, aneb wstaneš-li, aneb obrátjš-li řeč na ginau slussnau wěc. Ostatně nedomnjweyte se nikdo, žeby nebylo hřjch mluwiti a poslauchati řečj nečistých a nekázaných, aneb dokonce, že to newinné wyraženj, a že Bůh dobrotiwý proto nás trestati nebude. Nedjm nic o tom, že člowěk necudné řeči mluwjcj sám duši

nečistau má, toliko na to poukazugi, že oplzlá řeč negednau stala se gakoby řetězem nepřehledlých zločinů, kteréž by se nebyly spáchaly, by semeno nesslechetnosti nebylo w dussi, zlého nic netussjcj a protož neopatřenau, padlo, wzrostlo a plod wydalo. Ach, gak budau ti lidé odpowjdati, až na wěky ztracené dusse powstanau a gim wytýkati budau, že gich swými nekázanými řečmi byli posskwrnili, že w nich zlé žádosti wzbudili a cestu k zlému ukázali! Gak osprawedlnj se u Boha, až takowé žaloby na ně powedau, a až každé slowo z úst gegich wysslé plamennými literami na oči se gim postawj! Ó hrůzná mysslénko! A ge-li hřjch a neprawost, neslussné řeči mluwiti, gest zagisté i hřjch, dobrowolně řečj takowých poslauchati. Kdo zlé řeči dobrowolně poslauchá, má w nich negen zaljbenj, anobrž o nich též při prwnj přjležitosti rozpráwěti bude; a zagisté kdyby nikdo neposlauchal, mluwjcj brzy by umlkl, a gessto naslauchagice řeči cizj schwalugeme, činjme se i cizjho hřjchu aučastni, a následowně podobnau odplatu wezmeme, gakobychom sami řeři neslussné a hřjssné wedli.

„Žádná řeč zlá newycházey z úst wassich, ale gest-li která dobrá k wzdělánj wjry, aby dala milost poslúchagjcjm, a nezarmucugte Ducha swatého Božjho, kterýmžto znamenáni gste ke dni wykaupenj“ (Efes. 4, 29, 30.).

„Smilstwj a wsseliká nečistota nebuď ani gmenowána mezi wámi, gakož slussj na swaté,

aneb mrzkost, neb bláznowé mluwenj, neb ssprymowánj, kterážto wěc gest náležitá" (Efes. 5, 3, 4.).

„Z hognosti srdce ústa mluwj. Dobrý člowěk z pokladu dobrého wynássj dobré, a zlý člowěk z pokladu zlého wynássj zlé. Ale prawjm wám, z každého slowa prázdného, kteréž mluwiti budau lidé, wydagj počet w den saudný" (Mat. 12, 34—36.).

„Nekázanému mluwenj ať nezwykagj ústa twá; gest zagisté w něm slowo hřjchu" (Sir. 23, 17.).

„Nedeyte se swoditi, porussugjk zlá rozmlauwánj dobré mrawy" (I. Kor. 15, 33.)

„Běda swětu pro pohorssenj! Ačkoli to mussj býti, aby přicházela pohorssenj; ale wssak běda člowěku tomu, skrze něhož pohorssenj přicházj" (Mat. 18, 7.).

Modlitba.

Ó Bože a Pane můg! rač, prosjm, ústům mým stráž dáti a přitiskni na rty mé pečet gistau, abych nepadl skrze ně a gazyk můg aby mne na zkázu nepřiwedl. Oplet ussi mé trnjm, aby neslyssely gazyka zlého, a utwrď srdce mé, ať newegde w ně hřjch. Za to, ó Pane, otewři rty mé, ať prozpěwugj chwálu gména twého a zwěstugj diwy twé, a ussi mé i srdce mé připraw,

ať rádo přigjmá chwálu twau a žjžnj sprawedlnosť twau. To, prosjm, rač mi propůgčiti skrze Krista Pána nasseho Amen.

Dnes swětl se též swátek: U Troado swatého Karpa, muč.; w Korbubě swatých mučednjků Fausta, Januaria a Marciala; w Tessalonice swatého Florencia, mučednjka; w Rakauských swatého Kolomana, mučednjka; u Septo w Mauritanii utrpenj sedmi muč. z řádu meussjch bratřj; w Antiochii swatého Theofila, biskupa; w Turonco swatého Wenancia, opata; w Sublaku swaté Chelidonie panny a m. g. swatých.

14.

Žiwot swatého Burkharda.

Swatý Burkhard, prwnj biskup Würzburgský, narodil se w Angličanech z rodičů urozených, ale i což nad urozenosť gde, welice nábožných a bohabogných. Znagjce tedy Burkhardowi rodiče wýborně cenu a důstognosť ctnosti a bázně Božj, wedli též synáčka od dětinstwj slowy i přjkladem ke wssemu dobrému i šlechetnému. Blažené gest djtě, kteréž má rodiče, kteřjž náboženstwj w uctiwosti magj a ge wykonáwagj, a důležitěgssj wěci neznagj, leč děti swé wjře swaté wyučiti a w nj gich odchowati; neboť hluboce se zakořenj slowo pjsma swatého, kteréž znj: „Zachowey, synu můg, přikázanj otce swého a neopaussťěy naučenj matky swé. Přiwažug ge k srdci swému ustawičně, a zawěš ge okolo hrdla swého. Když budeš choditi, ať kráčegj s tebau, ať ostřjhagj tě, a procjtě rozmlauwey s nimi,

nebo přikázanj gest swjtilnice, a zákon swětlo, a cesta k žiwotu napomjnánj kázně" (Přjsl. 6, 20—23.). J žehnal Hospodin pracjm gegich, a Burkhard w dětinských letech budaucj dokonalost a swatost swau na gewo dáwal, neboť nebylo widěti, že byl měl radost a zaljbenj we hrách dětských aneb we wěcech něgakých, kterýmiž se dětinská mysl tak ráda těssjwá; za to ale ssel mu kostel a služby Božj nade wssecko, a modlitba byla mu neymileyssjm wyraženjm. Když dospěl, že na sstudia gjti mohl, oddal se wssj silau powolánj swému a zwlásstě k tomu hleděl, aby si takowých wědomostj nastřádal, o nichž wěděl, že k rozmnožowánj cti a sláwy gména Božjho nad giné prospěssné a potřebné gsau. Neméně staral se o zachowánj swé čistoty a newinnosti, a tak welice wssecky smysly swé na uzdě držel, že sstastně z každého pokussenj, gakými mládež zhusta obklopena býwá, wyssel. Též nebylo do něho widěti něgaké žádosti po cti aneb po statcjch zemských, aneb po rozkossjch swětských, nýbrž geho wesskerá žádost nesla se k Bohu, a Bohu Hospodinu swému slaužiti, geho čest a chwálu rozmnožowati, bylo gediným cjlem wssech snah geho.

Toho času hledal swatý Bonifác, neyzaslaužileyssj blahowěst národů německých, mužůw, potřebnými wědomostmi zásobených a žiwota swatostj wěhlasných, kteřjžby mu na winici Páně nápomocni byli, neboť on sám gediný nemohl wssem německým národům wjru spasitelnau hlá-

sati; aniž pokřtěných sám a sám w prawé wjře udržeti mohl. J uslyffe o swatém Burkhardowi, gak statně si počjná, wyzwal geg do Němec, a Burkhard neprodléwage ffel, kamž ho Bůh wolal, a kamž ho srdce táhlo, a doffed sw. Bonifacia, prosil co neypokorněgi, aby geg tedy za spoludělnjka na winici Páně přigal. J zaradowal se swatý Bonifác nad dělnjkem tjmto, a shlédnuw geg na wffech stránkách dokonalého, pogal geg s sebau do Řjma, kamž w záležitostech cjrkewnjch putowati musil, a schwáliw geg swatému otci Zachariáffowi, žádal, aby za biskupa pro město Würzburg poswěcen byl. Uslyffaw toto Burkhard, zdráhal se welice takowau důstognost na sebe wzjti, kleče a s mnohými slzami odmlauwage; ale swatý otec přihlédage k wěcem swětěgffjm, gež by skrze muže tak dokonalého státi se mohly, nedbal žádného zpauzenj a poswětil Burkharda na biskupstwj. „Kde gest pokora, tu gest i maudrost swatá" (Přjsl. 11, 2.).

Swatý Bonifác předstawil Burkharda, když se byli z Řjma do Němec wrátili, Würzburgským co biskupa, nad čjmž tito welice zplésali, a s welikau ochotau se k němu měli. Ale i sw. Burkhard ugal se osady s horliwostj práwě apoffstolskau. Hlásal slowo Božj s pilnostj neunawenau, a tak rázně a tak gasně články wjry wykládal, že wffickni pohané, kde který byl, model se odřekffe, křtjti se dali. Wyučowal také, kterak žiwot swůg, aby Bohu milými a wzácnými býti mohli, pořádati sluffj, a ukazowal, čeho se

warowati a wyſtřjhati magj, nechtěgj-li, aby křeſkany gſauce, wětſſj hřjch měli, než prwé mjwali. Gelikož člowěk nic ſpaſitelného bez miloſti učiniti nemůže, a gelikož člowěk gen ſjti může a zalěwati, wzrůſt ale a zdar od Boha geſt: nezpoléhal ſe Burkhard na ſebe, nýbrž denně ſe k Bohu wraucjmi modlitbami utjkal, proſe, aby Hoſpodin negen pracjm geho žehnal, nýbrž gemu i wytrwánj popřjti ráčil, aby na ceſtách ſpaſitelných neuſtáwal. Slowům geho dodáwalo neauhonné obcowánj wážnoſti a ráznoſti, Bůh pak požehnánj, že nepadala na půdu neaurodnau. Oſtatně býwal týž ſwatý biſkup welmi přjſný k ſobě, an tělo ſwé rozmanitým způſobem, zwláſſtě poſty a bděnjm mrtwil a trýznil. K chudým ale a opuſſtěným byl welice wljdný a miloſrdný, pomáhal gak gen koli mohl, těſſil, a gako otec s nimi laſkawě zacházel. Srdce wſſech otewřela ſe mu a byla takměř w ruce geho. Že neſcházelo ſwatému biſkupowi též na protiwnjcjch, kteřjž mu wſſeligaké překážky w ceſtu kladli, geg pomlauwali a na cti mu utrhali, každý ſám domyſliti ſe může; nebok nenj ctnoſti bez pokuſſenj, ani wjtězſtwj bez boge; anobrž wždy býwali a wždy budau lidé, gimž učenj o křjži urážkau bylo a bude. A wſſak ſwatý biſkup newſſjmal ſi pomluw utrhačných lidj, aniž chwály dbal, gjž ſe mu ze wſſech ſtran doſtáwalo, ſpokogen gſa, ſwědomj-li wlaſtnj geg chwálilo a dobrého ſwědectwj wydáwalo, a tak zachowáwal, co ſwatý apoſſtol Petr pjſſe, an dj: „Neodpláceyte zlého

za zlé, ani zlořečenj za zlořečenj, ale naproti tomu dobrořečjce" (I. Pet. 3, 9.). Swatý Burkhard byl též nepřjtelem wssj nádhery a wssj pompy. Z té přjčiny neužjwal nikdy biskupské berle ze zlata aneb ze střjbra, nýbrž sprostá bezowá hůl zastupowala zlato a střjbro, kterážto hůl na důkaz swaté geho pokory po smrti do hrobu mu přiložena byla. Čjm wjce ale swatý biskup se kořil a ponižowal, tjm wjce si ho wesskeren lid wůbec a duchowenstwo zwlásstě wážilo, kterážto wážnosk negednau mu přjležitostj byla, že pro swatau wjru mnoho užitečného a prospěssného nařjditi a ustanowiti mohl.

Nedlauho po swém powýssenj na biskupstwj uzawřel swatý Burkhard u sebe, že uctiwost k swatému Kilianowi, genž w kraginách a we wůkolj Würzburgském před léty wjru w Krista Ježjsse byl hlásal a smrtj swau gi zapečetil, wjce powzbudj a rozssjřj. K tomu konci chtěl swaté pozůstatky předchůzce swého a spoludělnjků geho na winnici Páně slawně wyzwednauti, a w hrob slawněgssj ge přenésti. Gessto ale se určitě newědělo, na kterém mjstě swatj pozůstatkowé gegich pohřbeni gsau, připrawowal se k slawnosti této posty, modlitbami. J lid ostatnj musil se modlitbami a posty k slawnosti té hotowiti. Po těch odebral se, prowázjn gsa wssjm duchowenstwem a nesčjslným dawem lidu, na mjsto, kdežto wůbec se domnjwali, že gmenowaný mučednjk a towaryssowé geho pohřbeni gsau, a tu uchopiw rýč, gal se zemi odhazowati. W práci té po-

kračowali pak ginj dělnjci, a netrwalo dlauho, obgewili se swatj pozůstatkowé ljbeznau wůnj páchnauce. Mnozj zázrakowé, kteřj se při té přjležitosti na chorých a nemocných stali, způsobili, že lid wesskeren se zwlásstnj uctiwostj swatého Kiliana ctjti počal. Burkhard wystawěl na hrobech swatých těchto mučednjků nowý kostel, a tjm nemálo uctiwost k nim rozmnožil. J mnozj ginj kostelowé a klássterowé pro osoby mužské a ženské magj swatého Burkharda za půwoda, kteréž on wssjm, co k žiwobytj bylo potřebno, opatřil, a až do smrti slowem i přjkladem zprawowal a k bázni Božj a ku kázni cjrkewnj wedl. Geho přičiněnjm a horliwostj změnila wesskerá kragina takměř podobu a twářnost swau a lid wesskeren uwěřil w Krista Ježjsse. Deset let byl giž swatý Burkhard biskupstwj swé s horliwostj práwě apossstolskau řjdil a zprawowal, an mu i wěkem i mnohým namahánjm sil tělesných ubýwati počalo. Z toho saudě, že dnů geho giž na mále, žádal u wrchnostj swých důchownjch, aby důstognost swau, gjž wyhowěti nemůže, složě, na mjstě saukromém w tichosti na smrt se připrawowati mohl. Obdržew, zač žádal, swolal wesskeren lid do kostela a poslednjkráte k němu mluwě, napomjnal ho se wssj snažnostj k stálosti u wjře a horliwosti, a požehnaw gich wzal ssest kněžj s sebau a knihy, kteréž měl, a do Hohenburka, kteréž mjsto takměř ode wssj lidské společnosti bylo odlaučeno, se odebral, posty, modlitbami a swatým čtenjm na wěčnost se připrawuge.

— Úmrtj geho padá na 9. Února r. 752. Pohřben byl bljž swatého Kiliana. K rozkazu papeže Benedikta VII. byly geho ostatky r. 983. wyzdwiženy a památka geho na 14. den měsjce řjgna ustanowena, kteréhož dne se také swětj.

Rozgjmánj.

Kostel byl swatému Burkhardowi mjsto, kdež se neyraděgi zdržowal, a kamž neyraděgi chodil, a služby Božj byly mu neywětssj rozkossj a neymilegssjm zeměstknánjm. Kolik asi lidj mezi tisjci gsau gemu w tom podobni? Počkey, křesťanský bratře, učinjme na tebe několik otázek: Kam pak ty neyraděgi chodjwáš? kde se neyraděgi a neydéle zdržuges? proč tolik z kostela pospjcháš? — Proč messkáš raděgi w diwadle a w barebných společnostech? proč se ti wjce libj marné wyraženj a hospody a tančjrny a giné gessitné wěci, než kostel a modlitba a slowo Božj a weřegné nábožnosti? — Proč tě hned omrzj kázanj a mse swatá a rozmlauwánj s Bohem, gessto sic mnoho hodin, ba i celé dny a noci při hře a tanci, při marném tlachánj a zpozdilém smjchu trávjwáš? Odpowěz, můžeš-li a umjš-li, a rci, zdali si traufáš žiwot swůg, gak tuto gsme byli powěděli trávě, postawiti se před saud Božj a wegjti w králowstwj nebeské? „Ach žiwota wěčného nedogdau," pjsse swatý Leo papež, „kteřjž spěgj, se powalugj a zaháleg, nýbrž kteřj

oprawdowě se přičiňugj. A posléz wegdeš-li do kostela, gaké tam býwá twé chowánj? Powažuges kostel za obzlásstnj přjbytek Božj? pomnjš, že tu Kristus Pán tělem i dussj přjtomen gest? A pomnjš-li, chowáš se u přjtomnosti Božj tak, kterak se před Bohem wssewědaucjm a sprawedliwým chowati máš? Nenj ti spjsse kostel, kamž pro wyraženau chodjš, kdež swým oblekem, swým chowánjm pohorssenj dáwáš, kdež nábožnosti se směgeš a slowem takowé kausky prowádjš, gakých bys se w domě člowěka rozssafného bez trestu neopowážil? Ó bys pomněl gda do kostela, že hřjssnjk gsi a se postawjš před twář swého sprawedliwého saudce, že ubohý žebrák gsi, a že gdeš k Pánu neybohatssjmu a neydobrotiwěgssjmu, že stwořenj gsi a že státi budeš před stwořitelem swým, před stwořitelem nebes i země, a žebrati o smilowánj, o almužnu, o milost. A když tedy w kostele se chowáš neslussně, když wyssňořený a nasskrobený gsi až k pohorssenj: nuže, mluw, zdaliž tě Bůh wyslyssj? Tak-li winnjk přicházj před saudce, tak-li žebrák před dobrodince? Protož nezapomjney nikdy, že Kristus Pán dj, že chrám Páně gest dům modlitby, a pomni, že negednau káral ty, kteřj dům Božj w peleš lotrowskau proměnili.

„Gak milj gsau stanowé twogi, Hospodine mocnosti“ (Žalm 83, 2.).

„Blahoslawenj gsau, kteřj přebýwagj w domu twém, Hospodine: na wěky wěků chwáliti budau

tebe. Ostřjhey nohy swé wcházege do domu Božjho, a přibliž se, abys slyssel" (Kaz. 4, 17.).

„I wessel Ježjš do chrámu Božjho a wymjtal wssecky prodáwagjcj a kupugjcj w chrámě, a stoly penězoměnců a stoly prodáwagjcjch holuby zpřewracel, a dj gim: Dům můg, dům modlitby slauti bude, ale wy gste geg učinili pelessj lotrowskau" (Mat. 21, 22, 23.).

Modlitba.

Ach, Bože a Pane můg! Milj gsau owssem stánkowé twogi Hospodine mocnosti, milj, ale gediné těm, kdož ostřjhagj nohy swé wcházegjce do domu Božjho. Gá wssak, o Pane, wcházel a nohy mé chodily po cestách křiwých a ruce mé posskwrněny byly hřjchem a srdce mé přemýsslelo zlé. A tys, o Pane, tys mne předce uslyssel se swatyně, a až posud žiwjš a zachowáwáš mne, a prodlužugeš dni mé, čekage, zdali se k tobě obrátjm. Nuže, o Pane, tuď gsem a slibugi, že w stánek twůg čistým srdcem wcházeti a w něm rád přebýwati budu. Ale kdykoli, o Pane, wegdu w stánek twůg pomodlit se, seber prosjm smysly moge a uděl mi ducha skraussenéhо a srdce pokorné, ať se ti ljbj modlitba má, a wsse, zač tě koli po wůli twé prositi budu, milostiwě mi propůgčiti račiž skrze Krista Pána nasseho. Amen.

Dnessnjho dne padá také swátek: W Řjmě swatého Kallista, papeže, muč.; w Caesarei Palestinské sw. Fortunaty, panny a muč.; též swatého Karponia, Evarista a Prisciana, bratřj dotčené swaté Fortunaty, mučednjků; w Ariminu swatého Gaudencia, bisk. a muč.; w Tudertu swatého Fortunata, biskupa; w Bruğis, flanderssém městě, swatého Donaciana, Remenského biskupa; w Trewiris Rustika, biskupa; we Wlassjch swatého Bernarda, wyznawače a m. g. swatých.

7.

Žiwot swaté Terezie.

Swatá Terezia narodila se w Abule, městě sspaňhelském, r. 1515. Rodičowé gegj byli rodu zemanského a welice nábožnj. Otec nazýwal se Alfonzo Sanchez z Cepeda, matka Beatrix z Ahumeda. Mezi mnohými dobrými nawyklostmi měli též ten krásný obyčeg, že pilně swaté knihy čjtali. K tomu měli též dceru, když se byla čjsti naučila, a Terezia si tolik w tom libowala, že s bratrem swým Rodriğem, gemuž zwlásst přála, často na mjsta osamotnělá zacházela, aby bez překážky a po delssj čas čtenj swatému oddati se mohla. Neyraděgi čjtala žiwoty swatých, a čtenj to roznjtilo gegj tauhu po wěčném žiwotě w takowé mjře, že si w dětinské swé zprostnosti ničehož tolik nepřála, než pro Krista Ježjsse krew swau wyliti. J wydala se skutečně s bratrem Rodriğem na cestu do Afriky, chtjce mezi Saraceny snadným, gak řjkáwala, způsobem koruny wěčné si dobyti, ale postjženi bywsse, domů se wrátiti musili. Swatá Terezia byla

tenkráte něco přes ssest let. Awssak tauha po žiwotě wěčném neoslawila gi wjce, a kdykoli se gj událo o budaucjch radostech čjsti aneb o wěčných mukách pekelných rozprávěti, gako u wytrženj řjkáwala: „Ó wěčnost! ó wěčnost! Wěčně se trápiti, wěčně se radowati, bez konce w mukách, bez konce w radostech trwati!" Aby se budaucjho žiwota stala účastna, snažila se wssemožně sebe zdokonaliti, chudým dobře činjc a w modlitbách se cwičjc; ba i hry gegj dětské powždy ku konci nábožnému zřenj gakés mjwaly.

Když Terezia dwanáctého roku byla dožila, ztratila matku swau přepečliwau. Osiřewssi takto poklekla zarmaucená před obrazem Rodičky Božj a prosila slzjc, aby gi pod ochranu swau přigjti ráčila: „Matko milosrdenstwj," řkauc, „budiž mi nynj matkau! Ó přigmi mne, přigmi w řadu djtek swých!" Ne dlauho po smrti matčině počala w dussi mladé Terezie též přirozená náklonnost k zlému se buditi, s kterauž, než gi úplně přemohla, dlauhý a tuhý zápas měla. K tomu přidala se i pokussenj giná, k zlému mladau a nezkussenau djwku ponaukagjcj. Stalo se totiž, že Terezia mimo wědomj a mimo wůli otcowu do ruky knihy swětské a marné dostala, a že obljbiwssi si čtenj w nich, často kolik hodin, nemnjc při tom nic zlého, gimi promrhala. Následek toho byl, že mysl marniwá gi owládla, že se počala strogiti, a aby u lidj obliby i chwály dossla, po swětsku se nositi. K přewrácenj ubohého děwčátka přispěli nemálo někteřj swětsstj strýcowé

a gedna welmi lehkomyslná teta, gimž otec, ačkoli sic nikoho do domu nepausstěl, přjstupu zabrániti nemohl. „Ó by gim ho byl zabránil,“ pjsse swětice tato, „ó by byl také těchto k nám nepausstěl! neboť nynj teprw widjm, gak nebezpečná to wěc, když u wěku gsauce, w kterém se cnosti zakořeňowati magj, s lidmi obcugeme, kteřjž marnosti swětské gesstě neznagj, owssem ale k nim panaukagj. Kdybych rodičům raditi měla, prosila bych, aby na děti w takowém wěku gsaucj co neypečliwěgi pozor dáwali, s gakými osobami obcugj; neboť tu přjliš mnoho neplechy se děge, gessto přirozenosť nasse wjce k zlému než k dobrému se klonj. Podobně wedlo se mně. Gá měla starssj sestru, gegjž wýborných cnostj, počestnosti a zbožnosti gsem málo následowala, na opak ale přigala sem wssecky neplechy tety swé.“ — „Diwjm se welice,“ dj dále, „gak mnoho zlého zlá společnosť naplodj, a kdybych toho nebyla sama zkusila, newěřila bych; obzwlásstě mládeži přewelikě to nebezpečenstwj. Přála bych, aby wssickni rodičowé ze mne si přjklad wzali, a w podobných přjpadech welmi bedliwi byli. Ono obcowánj zcela mne změnilo, tak že skoro žádná známka cnostné dusse a přirozenosti na mně nezůstala, a bylo mi, gako by mi teta swé způsoby a wlastnosti byla sdělila.“ — Takowýmto způsobem trápila se nábožnosť gegj, a gessto, gak sobě nařjká, nikoho neměla, kterýby gi bázni Božj učil, nemohla se klesagjcj mysl gegj zotawiti a w dobrém utwrditi, to gediné ze swětěgssjch dob

žiwota swého w sobě milostj Božj uchowala, že wssj nečistotu a wesskeru oplzlost w slowech i w skutku nenáwidèla. „Ale že gsem přjležitosti neutjkala,“ pjsse opět, „upadla gsem opět u welké nebezpečj, nebok bázeň Božj ztratiwssi, nepodržela gsem gen strach, abych čest swau nepossskwrnila.“ K tomu konečně přisslo i to, že mladinké té panně zpowědnjků se dostalo neopatrných, kterýmž obcowánj důwěrné nic zlého býti se nezdálo. Wssak Bůh bděl nade mladau, od něho zúplna gesstě neodwrácenau dussj, a wsse tak řjdil, že otec w brzce weliké nebezpečj, w kterémž milená dcera wězela, spozorowal, a gi pod slussnau záminkau do klásstera Augustinek dal. Samota klássternj otewřela Terezii oči, že chyby swé poznawssi, hořce plakala, a opět knihy swaté čjtati se gala. A tu zňal se zase oheň swatý w panenském srdci, gegž čjtánjm kněh swětských byla udusila; modlitba se gj zaljbila opět, a swaté obcowánj nábožných geptissek těssilo gi a mocně k následowánj bádalo, i widěti gak weliká to milost Božj, komu se dostane do dobré společnosti wstaupiti. Asi po půl druhém létě nawsstjwil gi Hospodin nemocj; i musila se k otci nawrátiti. Po čas nemoci té rozgjmala si bedliwě, gak pomjgegjcj gest wesskera sláwa swětská, a giž počala w nj mysl uzráwati, že swěta se odřeknauc, zcela Bohu se zaswětj. Když se pozdrawila, nawsstjwila strýce swého Petra Sancheza z Cepeda, pána to welice nábožného. Obcowánj s tjmto mužem utwrdilo gi w předsewzatém úmyslu, a naplnilo srdce gegj

báznj Božj. J sdělila otci, co předsewzjti minj, a když tento gj w tom bránil, ssla proti wůli otcowě, kamž gi srdce táhlo, do klásstera Karmelitánek w Abule. Ubjragjc se z domu, pocjtila w dussi takowau nechuk k žiwobytj duchownjmu a takowau ossklíwost ku klássteru, že se na celém těle třásla a srdce gj skoro pukalo. Powažugjc to ale za pokussenj ďábelské, ssla nic méně předce. Když do klásstera wkročila, opustila gi nechuk, mysl se gj wygasnila, dusse naplnila se útěchau a suchopárnost přessla w radost a weselj. „W klásstěře," pjsse, „ljbilo se mi wsse, a wssecko mne těssilo, a negednau gsem w ty hodiny, w kterýchž gsem se gindy ssperkowala, zametala dům, a pomysslenj, že gsem giž marnostj swětských se zhostila, obnowowalo radost srdce mého." Gegj horliwost po čas nowiciatu a modlenj a mrtwenj sebe byla nadobyčegná, tak že wssecky klássternice welice tomu se diwily. Když dobu nowiciatu přestála, složila slawné sliby s newjdanau wrauenostj. Asi půldruhého roku ztráwila kagjcj Terezia w zákoně Karmelitánek, an gi Bůh, aby gi očistil, přetěžkau nemocj nawsstjwil. Pomoc lékařůw byla marná, a otec musil gi z klásstera wzjti a do lázuj wézti. Ale lázně nezpomohly, nobrž Terezia dostala tak náramné laupánj do wssech audůw, že následkem nezkřjssených bolestj do mdlob po čtyry dni trwagjcjch upadla, a že gi wůbec za mrtwau měli, a giž w klássteře hrob gj kopali. Když konečně zas k sobě přissla, byla na wssech audech ochromena, a po mnoho měsjců

ani hnauti sebau nemohla. K gegj žádosti odwezli gi opět do klásstera. Tato choroba byla gj welmi prospěssná; Terezia oddala se hned na počátku choroby wnitřnj modlitbě; tjm se gj dostalo mnohé útěchy, gakási weselá mysl a nevřemožitelná trpěliwosk opanowala gi. „Gestliže dobré wěci brali gsme z ruky Božj, zlých proč bychom nepřigjmali?“ těssjwala se. A wssak nic méně přála si welice býwalého zdrawj dogjti, aby, gakž řjkala, tjm wraucněgi Bohu slaužiti mohla. J modlila se za swé uzdrawenj co neyhorliwěgi, netussje, že horliwosk gegj opět ochábne, „a tak sami sebe klamawáme, když se Bohu, genž neylépe wj, co nám prospěssno, docela neodewzdáme,“ prawila gedenkráte. J wysslyssel modlitbu gegj a po třjleté nemoci opět uzdrawila se. Awssak stará žádosk po kratochwjli nebyla w nj docela udussena, a netrwalo to dlauho, Terezia stala se roztržitau, wraucné nábožnosk utuchla, náklonnosk k modlitbě a ginym duchownjm cwičenjm mizela, slowem Terezia upustiwssj od wnitřnj zbožnosti, gen austnj modlitbau a gakýmsi zewnjm odbýwánjm pobožnostj Bohu slaužila. Přjčina toho byla, že přjliš zhusta s lidmi swětskými obcowala, a že negedenkráte na zpowědnjka přissla, kteřjž gj, gak sama prawj, přjliš howěl.

Gednoho dne učinil gi Bůh u widěnj na nebezpečný staw, w kterémž se nalézala, pozornu. „Když gsem gedenkráte byla,“ gsau o tom slowa gegj, „u gisté osoby, s njž gsem se chtěla

seznámiti, chtěl mi Bůch ukázati, že takowé známosti mně se neslussj. J ukázal se mi Kristus Pán s twáři přjsnau a dáwal mi na srozuměnau, že takowé známosti se mu neljbj. Gá gsem Ho widěla očima duffe daleko gasněgi, než očima tělesnýma bych Ho widěti mohla, a podoba Geho hluboce se mi wtiskla. J napadl mne strach a gá se welice zastyděla, a nežádala wjce tu osobu, s njž gsem byla mluwila, ani widěti." Ačkoli toto widěnj gakož i napomjnánj gedné welmi nábožné geptisky gj obcowánj s lidmi swětskými docela nezostudily, aspoň náklonnost gegj k takowým kratochwiljm welice oslabily a tudjž i mysl gegj ku wniternjmu modlenj takměř připrawowaly.

Konečně přissla doba, kterauž byl Hospodin určil, aby Terezia wssj náklonnosti k swětu se docela zbawila, w lásce pak Božj utwrdila. Terezia wessla totiž gedenkráte dle obyčege do kaple, kdež byli k gakési slawnosti obraz ukřižowaného a zmučeného Spasitele zawěsili. Sotwa že oko gegj na obraz padlo, postawilo se gj umučenj Páně žiwě před duffi, bolest nesmjrná, že Spasitele swého tolikráte urazila a milostj geho pohrdala lomcowala gj, div, že srdce bolem gj nepuklo. J padla před obrazem na kolena a křehkostj swých hořce plačjc, prawila důwěrně: „Pane Bože můg, dřjwe newstanu, pokud mi neudělješ milosti a sjly, abych do žádného hřjchů wjc neklesla, nýbrž tobě po wssecky čaſy wraucně slaužila." J wyslyssel Hospodin straussenau

modlitbičku; srdce gegj se zcela proměnilo; láska ku swětu zanikla, ale láska k Bohu zplála, zaljbenj w modlitbu se nawrátilo, a ona pewně ustanowila, že naprawj wesskerý žiwot swůg. Od té doby neustaupila wjce horliwosti, nýbrž podiwu hodnau stálostj po cestách sprawedlnosti a dokonalosti ne tak ssla gako spjsse letěla. Čtenj kněh swatého Augustina nadepsaných: „Wyznánj a rozgjmánj žiwota swaté Mařj Magdalény" dowrssilo obrácenj kagjcj Terezie, tak že denně wsselikých hřjchů swých litowala a z nich se kála, a na důkaz swé kagjcnosti drsný ssat nosila a do krwe se bičowala.

Za tak welikau horliwost na cestě dokonalosti a za horaucj lásku, kterauž Terezia Pána Boha swého milowala, nadal gi Pán přemnohými milostmi, a naplnil dussi gegj neobyčegným swětlem a útěchau a na tak wznessený stupeň wnitřnjho modlenj gi postawil, že zpomjnagjc si předesslých křehkostj swých, auzkostj ztrnula, nesaudjc ginak, než že to ďábelská gest lest, a neukogila se dřjwe, až když gi muži oswjcenj a bázni Božj naplněnj ubezpečili, že to wsse, což gi koli potkáwá nadobyčegného, z milosti Božj wyplýwá. Následkem takowých domluw upokogila se pobauřená mysl kagjcj Terezie, ale Terezia obnowila a zwětssila kánj swé w takowau mjru, že gi předstawenj w meze mjrnosti poukázati musili. O nyněgssjm žiwobytj swém pjsse swatá Terezia následowně: „Žiwot, kterýž gsem až po den swého obrácenj se wedla, gest můg žiwot, ale žiwobytj,

kteréž od té doby žila gsem, gakž se mi zdá, žiwobytj, které Bůh we mně žige; neboť patrně widjm, že bych sama ze sebe tak zlých nawyklostj w tak kratičkém čase nebyla se zbawila. Oslawen budiž Bůh, kterýž mne učinil, abych sebe samé zbawena byla."

Swatá Terezia láskau neyhorauenègssj ku Kristu Ježjssi zňata, nesla těžko, že klásster, w kterémž žiwa byla, od zákonů a prawidel prwotnjch se wzdálil, a že mjsto kázně skoro nekázeň w něg se byla wpljžila. Magjc tedy w úmyslu wždy a bez ohledu wyhledáwati, co k wětssj slávě Božj slaužj, předewzala si, že o to usilowati bude, aby prwá tuhost řádu Karmelitánského, giž duchownj wrchnosti byly umjrnily, ovět obnowila a uwedla. Bůh sám gi tauto myssléňkau nadchnul, a přislibil, že gj pomocen bude, aby gi prowedla. Byla to wssak úloha těžká, o niž se posud žádná ženská nebyla pokusila, a protož i tjm wjce překážek powstalo. Mnozj swětssj i duchownj muži protiwili se spasitelnému podnikánj tomu, mnozj gi proto pronásledowali a gj utrhali. Ale Terezia nedbagjc wsseho toho, než toliko na milosť Božj se podpjragjc dowedla, že, než umřela, dwa a třicet nowých klásterů djlem pro ženské djlem pro mužské bylo, w kterýchž se prwá zákona Karmelitského tuhosť a přjsnosť co neyswědomitěgi zachowáwala, což mnozj za žiwý zázrak powažowali.

Gakých swětice nasse swjzlů a protiwenstwj, gakého utrhánj a pronásledowánj snásseti musila, ani wypsati se nedá, tjm méně bude kdo překrásné ctno-

sti, gimiž se stkwěla a nadobyčegné milosti, kterýmiž Bůh gi nadal, wypočjsti moci. Onok předpowjdala wěci budaucj a znala i smýsslenj lidj; častěgi wjdáli gi při modlitbě gako u wytrženj a nebeskau zářj se stkwaucj. W takowém stawu gedenkráte gsauc prawila! „Ach, gen geden Bůh, gen gedna smrk, gen gedna dusse.“ Slowa tato napotom w tento rozum wyswětlila: „Gest gen geden Bůh, urazjme-li toho, nikoho nenj wjce, u kohož bychom pomoci nalezli. Gest gen gedna smrk, umřeme-li gen gednau nesstastně, nemohau wjce hřjchowé nassi odpusstěni býti. Gen gednu dussi máme, ztratjme-li tu, nemáme giné, giž bychom oblažiti mohli.“ Jzgewil se gj Kristus Pán, neyblahoslaweněgssj Rodička Božj a angelowé a swatj téměř bez počtukrát. W posledněgssjch letech ani dne neminulo, aby nebyla Krista Pána w neyswětěgssj swátosti spatřila. Maria, nebeská matka gegj, byla gj takměř ustawičnau učitelkau, u nj nalézala we wssech dobách žiwota útěchu, sjlu i maudrost, a skrze orodowánj swatého Josefa skoro wsse, oč kdy se modlila, na Pánu Bohu obdržela. Ale ač milostmi tak nadobyčegnými nadána byla, nic méně powždy na neywýš pokorná, držela se za neywětssj hřjssnici, a chtěla, aby od giných též za hřjssnau držána byla, a negednau řekla, že gediné Pánu Bohu má co děkowati, že gi neuwrhl w propask pekelnau, gak toho byla zaslaužila. Neywjce utjkala chwály lidské i wssj sláwy, a neywjce se radowala, když byla zlehčowána, tupena a zneuctěna. Z holé pokory radjwala

se též s poddanými sestrami, wykonáwala neynepatrněgssj práce w klásteře se wssj ochotau a powažowala se za nehodnau i neymenssj milosti Božj, ba ani gj přigjti nechtěla: „Pane," řjkawala, „zapomněls tak rychle těžkých hřjchůw mých? A ačkoli milosrdenstwj twé mi gich odpustilo, připomjney si gich předce, aby s milostmi, gakými u mne plýtwáš, byl ssetrněgssj." — Přewelikā byla též gegj trpěliwost a žádost utrpenj. Gednau se přiznala, že po čtyřidcet let sotwa gednu hodinu zdráwa a bez bolesti byla, ty doby nepočjtagjc, když byla u swatého přigjmánj, neboť tenkráte přemáhala wnitřnj útěcha wesskery bolesti zewnj. Gak těžkými nemocmi a bolestnými neduhy Bůh gi nawsstjwiti ráčil, sotwa dá se pochopiti. K nemocem a k bolestem přidalo se wnitřnj pokussenj, ochábloſt w modlitbách, opusstěnost a nadto i pronásledowánj a wsseligacj nátiskowé. A wssak při wssech utrpenjch těchto nebylo na swaté panně ani té neymenssj netrpěliwosti pozorowati, owssem ale mysl neohroženau a po wětssjm gesstě utrpenj roztaužena. „Pane!" wolávala, „buď trpěti, buď umřjti mi dey!" Též řjkáwala, že žiwot gj gest protiwný, netrpj-li. Když bolesti gj přirůstalo, těssjwala se s Jobem, řjkagjc: „Gestliže dobré wěci brali gsme z ruky Božj, zlých proč bychom nepřigjmali?" — Neznala zássti, neznala nenáwisti, w gegjm srdci plál gediné oheň lásky a oheň milosti. Z těch přjčin milowala upřjmně a beze lsti i ty, kteřj gj ubližowali, gi proná-

sledowali, a bezprawj a křiwdu gj činili, ano takowým lidem zwlásst byla nakloněna, a kde gen mohla, dobrodinj na ně sypala, tak že biskup Avilenský řekl: „Kdo od Terezie chce býti milowán, musj gi prwé pohaniti a gj ubljžiti.“ — Nad giné zlé oplakáwala: zaslepenost kacjřů, bludařů a hřjssnjků gakýchkoliw, a aby gich Bůh na cestě prawdy a sprawedlnosti uwesti ráčil, welmi bolestně se kála, ba i spolusestrám swým přjsně kázala, modliti se a dobré skutky konati, aby Bůh kněžjm a mužům, kteřj o spasenj bližnjch pracugj, dal milost maudrosti a sjly a setrwánj, aby dusse, o gichž blaho se přičiňugj, nezahynuly. — Chudým a chorým býwala matkau neypečliwěgssj, u njž nalézá každý útěchy a pomoci, a neminulo ani dne, aby bližnjmu nebyla gakési službičky prokázala. Láska gegj k bližnjmu wztahowala se až za hrob, a dusse zemřelé měly na nj neymocněgssj orodownici i pomocnici. — Co se týče panneuské čistoty, podobala se njce angelu než člowěku; dusse gegj neposkwrnila se nikdy nečistau myssléukau, a kdo se koli na čistau tuto pannu podjwal, zahořel i hned laskau k čistotě. Ač milostj Božj obzwlásstnj necjtila do sebe žádné tělesnosti, proto přede neopominula prostředků užjwati, gimiž se čistota hágjwá. — O ostatnjch ctnostech této wywolené swětice Božj, gmenowitě o chudobě, o poslussnosti a střjdmosti nelze pro krátkost obssjrně mluwiti; lásku wssak k Bohu zamlčeti nesmjme. W ctnosti této dosáhla takměř neywyššjho stupně; Bůh

byl gj, gak sluſſno, předmětem gediným milowánj, a protož nic gi tolik nebolelo, gako když někdo miláčka gegjho urazil, a též ničehož tolik neutjkala, gako hřjchu, ano i sjn hřjchu naplňowal gi bolestj. J měla následowně Pána Boha wždy na očjch, k Bohu se utjkala we wſſech dobách žiwota, a modlitby gegj býwaly tak wraucné a tak plamenné, že wnitřnj plamen i na twáři modljcj se obrážel. Z lásky k Bohu zaslibila se, že powždy to bude činiti, což uzná za dokonalegſſj a Bohu za přjgemněgſſj, a že wědomě žádného hřjchu nikdy se nedočinj. Přjčina plamenné této lásky bylo widěnj, kteréž gedenkráte měla, a kde angela uzřela, an ohniwým ſſjpem srdce gegj vroniknul a horaucj lásku k Bohu a w nj rozžžal. Než poslyſſme, což sama o tom pjſſe.

„Podle dobroljbeznosti Páně měla gsem několikráte následugjcj widěnj. Widělak gsem wedle sebe po lewém boku angela w tělesné postawě. Takowého widěnj mjwám zřjdka, neboť ačkoli se mi angelé často zgewugj, nestáwá se, abych ge widěla, ale w dotčeném widěnj chtěl Bůh, že gsem angela w tělesné postawě uzřela. Nebyl welikým, nýbrž malý a welice krásný, geho twář byla tak plamenná, že se zdálo, že z neywyšſſjch angelů býti musj, kteřjž takměř celj ohniwj gsau, a ti, myslim, gsau Serafjni nazwáni. Gména swá mi sice nepowjdagj, gá wſſak dobře nahljžjm, že w nebesjch newýslowně welikým rozdjl gest mezi angelem a angelem. W ruce zgewiwſſjho

se angela widěla gsem dlauhý zlatý ssjp a na hrotu geho zdálo se mi trochu ohně býti. A ssjp ten wtiskl mi několikráte až do wnitra srdce; a když geg wytahowal, zdálo se mi, gakoby též kausek srdce táhl; pak opustil mne rozpálenau welikau láskau k Bohu. Bolest byla náramná, musilak gsem úpěti; přitom byla rozkoš, giž náramná tato bolest plodila, tak newýmluwná, že nikdo gj zbýti žádati nebude, a dusse neuspokogj se leda Bohem. Nenjk to wlastně tělesná bolest, nýbrž dussewnj, ačkoliw i tělo gj u welké mjře aučastno gest." Powěst o weliké swatosti swaté Terezie roznesla se daleko a ssiroko, gakož i nadobyčegné milosti, kterýchž gj Bůh propůgčiti ráčil, a gmenowitě diwy a zázrakowé wssade neywětssjho podiwenj způsobili. J nemohlo ginak býti, než že téměř wssickni lidé o záwod gj swau úctu prokazowali, což owssem gegj hluboké pokoře nemálo se protiwilo, pročež i každému prokazowánj úcty, gak koli mohla, utjkala.

Sedm a ssedesáte let byla nepossskwrněná, maudrá a silná tato choť Kristowa w slzawém údolj tomto putowala, an se Bohu zaljbilo, w dům swůg otcowský gi powolati. Předzwjdagje hodinku odchodu, zaradowala se, a bez odkladu se wyzpowjdala, a potom tkliwými slowy klásternice napomjnala, řkauc: „Dcery mé," prawila mimo giné, „odpuskte mi zlý přjklad, kterýž gsem wám dala, a nenásledugte ho; gsemk hřjssnice neywětssj: neboť neyméně gsem zákony a prawidla zachowáwala. Prossjm wás pro lásku Božj, za-

choweyte ge pilně a wrchnostj swých poslaucheyte." Gessto slaboty gj přibýwalo, žádala swátosti umjragjcjch. Uzřewssi neyswětěgssj swátost w komnatě, zdála se znowa oživená, a bez cizj pomoci wztýčiwssi se prawila w twáři podiwně ozářená: „Ó Pane můg! konečně přissla doba dáwno žádaná, teď přibljžil se čas, že sebe uwidjme. Pane teď gest čas, abych k tobě odessla! Ó, budiž mi wjtán! Pane staniž se wůle twá! Přisslo okamženj, že z wyhnanstwj půgdu a u tebe dáwno žádaných wěcj požjwati budu!" Po těch poděkowala se gesstě wraucně za milost, že gi do cjrkwe samospasitelné katolické přigjti ráčil, a promluwila s neywětssj skraussenostj a s plnau důwěrau následugjcj slowa 50. žalmu: „Srdcem skraussenym a pokornym Bože nepohrdneš. Nezamjtey mne ode twáři swé, a ducha swého swatého neodnjmey ode mne. Srdce čisté stwoř we mně, Bože, a ducha přjmého obnow w útrobách mých," — a přigala na klekátku klečjc s neyhlubssj uctiwostj a plamennau raužebnostj swátosk oltářnj, k wečeru pak poslednj pomazánj, ke wssem modlitbám sama odpowjdagjc.

Noci nastáwagjcj trpěla weliké bolesti; a wssak modlila se bez ustánj swrchu uwedená slowa žalmistowa. Okolo sedmé rannj obrátila se na prawau stranu a tisknauc krucifix k prsům a modljc se gesstě po 14 hodin gako u wytrženj, konečně r. 1582. let 67 stará zesnula w Pánu, a gak se dj, spjsse nesnesitelným ohněm lásky

než mocj choroby. Úmrtj gegj mnozj zázrakowé prowázeli. Mrtwola gegj wydáwala newýmluwně libau wůni, a tak občerstwěla, že nebylo na nj známky wěku, a údowé wssickni zůstali swjžj a prawj se, že prý až po dnes w Albě, kdež gi pohřbili, neporussena ležj. Strom, genž před okny gegj komnaty stál suchý, an wápnem a prstj zasypán byl, zazelenal se téže noci a zwkwětl. Mnohé choré sestry klássternj poljbiwsse mrtwolu, uzdrawily se náhle, a t. d. Zwlásst gest se diwiti, že swatá Terezie, ačkoli téměř ustawičně nemocna a ku podiwu welice starostmi a pracemi o čest Božj a o spasenj dussj zaměstknána byla, že takowé množstwj kněh maudrosti plných sepsati mohla. J widěti gest, mnoho-li slabý člowěk s Bohem a Bůh s slabým člowěkem dowésti může. Za swatau byla wyblássena od papeže Řehoře XV. r. 1621.

Rozgjmánj.

K rozgjmánj stůgtež tuto některé průpowědi a náhledy swaté Terezie w některých důležitých stránkách a powinnostech člowěka, ze pisůw a ze žiwota dotčené swětice wyňaté. Warugme se čjsty romány a wůbec knihy psané duchem swěta, i swatá Terezie přissla takowým čtenjm na bezcestj — opak budiž nám čtenj swaté w čas oddechu neymilegssj zábawau, čtenj swaté naučilo swatau Terezii Boha znáti a milowati.

Gsauce bolestmi a nemocmi aneb něgakým sauženjm a protiwenstwjm nawsstjweni, gako swatá Terezie swatým Jobem se těssme, řjkagjce: „Gest-liže dobré wěci brali gsme z ruky Božj, zlých proč bychom nepřigjmali?“ — „Prawá láska k Bohu,“ pjsse tato swětice, „nezáležj w prolewánj slzj a w rozkossi dusse, nýbrž abychom mu upřjmným srdcem a ochotně a w pokoře slaužili.“ — „Nermuť se, mage wypráblau mysl; Bůh takto tebe a lásku twau gen zkaussetí chce, zdali w suchopárnosti podobně geg milowati budeš, když sladkými city se kochás. Takowéto zkaussky za welikau milost Božj měg; neboť dokonalost nezáležj w sladkých citech, nýbrž w ctnostech.“ — „U lidj giných hledjme na ctnosti gegich a ne na hřjchy gegich. Hřjchy ale swé wždy uwažugme. Mysliti, že ginj nás lepssj gsau, wede k weliké ctnosti.“ — Pokora byla swaté Terezii takměř kořenem wssech ctnostj. „Neysprostssj skutek pokory gest“, prawj, „mnohem wětssj ceny, než wssecka učenost celého swěta.“ — Bywssi gedenkráte přjliš těžce zkussena, prawila: „O Bože, ty zkaussjš proto tak těžce miláčky swé, abys gim w neywětssj tjhotě ukázal neywětssj lásku swau.“ „Žádeyme si křjže, pjsse kdesi, „a obgjmeyme každý swjzel. běda nám toho one, kdež křjžů prosti budem.“ — „Kdykoli hodiny bjti slyssjm,“ řekla kdysi, „těssjm se, myslje, že se bljžjm té době, w njž tebe, Pane, uzřjm!“ Můžeme-li pak my se tak na smrť těssiti?

„Wěřte mi, milé dcery,“ prawila gedenkráte spolu

sestrám, „dussi neprospjwá dlauhé rozgjmánj, wolagj-li gi poslussnost a láska někam ginam; ale dobřj skutkowé učinj gi milosti Božj schopněgssj než rozgjmánj mnoha hodin trwagjcj.“ Ay, gak weliké ceny gsau poslussnost a láska! — „Dobře, dobře,“ řekla, když gj na cti utrhali, „kdyby mne lépe znali, kteřjž zlé o mně mluwj, mluwili by wěci gesstě horssj.“ Swatá Terezie podnikagjc něgakau wěc důležitau činila wsse, což rozum kázal a zákon Božj dowolowal, neopomjgjc při tom při wssem w pomoc Božj se důwěřiti. „Teď uznáwám,“ prawila gedenkráte, „že wssickni tworowé gsau gako kausky suché rozmaryny; nelze nám o ně se podpjrati; neymenssj odpor zlomj ge. Zkussenost naučila mne, že nechtjce padnauti, o křjž podpjrati se musjme, a wssecku swau důwěru skládati na toho, kterýž naň přibit byl.“ Chtjc žádost swau po smrti progewiti, prawila: „Ó neymilegssj Ježjssi, gediný předměte milowánj mého, mám-li ustawičně žádostj po tobě mřjti? Ach gak odporný gest žiwot tomu, kdož žádostj, tebe mjti, hořj. Gá umru, protože neumjrám. Ty wjš, o Bože můg, zda-li to žiwot gest, když miláčka swého dlauho čekati musjme . . . Ó žiwote, tys tisjckráte smrti ukrutněgssj!“ Můžeme-li pak i my na smrt pomysljce podobně se těssiti?

„Běda těm, kteřj ustanowugj práwa neprawá, a pjssjce napsali nesprawedlnost.“ (Js. 10, 1.)

„Protož i my w trpěliwosti běžme k uloženému sobě bogi" (Žid. 12, 1.)

„Nesuďte, abyste nebyli sauzeni: nebo gakým saudem sauditi budete, takowým budete sauzeni" (Mat. 7, 1. 2.)

„Pyssnj neljbili se tobě od počátku, ale ponjžených a tichých wždycky se tobě ljbjla modlitba" (Judit. 9, 16.).

„Lepssjk gest zagisté poslussenstwj nežli oběti, a uposlechnauti wjce, nežli obětowati tuk skopců. Nebo gako hřjch wěsstby gest odpjrati, a gako nesslechetnost modlářstwj nechtjti přiwoliti (I. král. 15, 12. 23.)

Modlitba.

Wyslyš nás, Bože Spasiteli náš, abychom nebeskému učenj swaté Terezie netoliko rádi a ochotně ucho propůgčowali, nýbrž i swatého přjkladu gegjho rádi a wěrně následowali. Skrze Krista Ježjsse Pána nasseho. Amen.

Dnessnjho dne swětj se též swátek: W Řjmě swatého Fortunata, mučednjka; w Koljně nad Rýnem třj set mučednjků w protiwenstwj Maximiana cjsaře umučených; w Kartagině swatého Agilea, mučed.; w Pruské zemi swatého Brunona, bisk. mučed.; w Lugdunu swatého Antiocha, biskupa; w Trewiris swatého Sewera, biskupa; w Štrasburku swaté Aurelie, panny; w Němcjch sw. Tekly, abbat. a m. g. swatých.

16.

Žiwot swatého Hawla, opata.

Swatý Hawel se narodil okolo polowice ssestého stoletj w zemi Irské. Geho wýbornj, ctnostmi i urozenostj proslulj rodičowé, chtjce synáčka k službě Božj wychowati, dali geg, když nedospělý mládeneček byl, swatému Kolumbánowi, přednostowi kláštera Benkorského na wychowánj. Hawel, kterýž gako rodičowé nábožný byl, odebral se s radostj k swatému předstawenému tomuto, a gelikož mimo náklonnost ke wssemu dobrému též bystrý rozum a wýbornau paměť s sebau přinesl, učinil ku podiwu weliký prospěch gak w ctnostech, tak i w uměnj a wědách. Zwláště ale weliké zběhlosti si dobyl w pjsmě swatém, gež welmi důkladně wykládal. A gelikož i obcowánj geho bezauhonné bylo, tak že i starssj bratřj z něho si přjklad brali, musel se, gakkoliw odpjral, na kněžstwj dáti wyswětit. — „Maudrost synům swým žiwot wdychá, a přigjmá ty, kteřjž gi wyhledáwagj, a gde před nimi na cestě sprawedlnosti. A kdo gi miluge, miluge žiwot, a kteřjž bdjti budau k nj, obdržj ljbost gegj" (Sir. 4, 12. 13.)

Co toto se dálo, uzawřel swatý Kolumbán wlast opustiti a národům cizjch zemj swaté ewangelium zwěstowati. J wywolil sobě 12 mužůw z kláštera swého za pomocnjky. Swatý Hawel byl mezi nimi prwnj, kteřjž mistra následowati se usnesli. S těmito láskau a horliwostj pro

gméno Božj horaucjmi muži doplawil se Kolumbán neyprw do Angličan a pak do Francie. Tamnègssj král Sieğbert přiwjtal přjchozj blahozwěstu laskawě a milostiwě a také tomu chtěl, aby wssickni w geho zemi zůstali, giž napřed swatému Kolumbánowi wsse slibuge, zač by koli žádal. Tento ale odpowěděl, řka: „Gelikož gsme wsse, co nasseho gest, byli opustili, abychom wolně mohli Spasiteli swému slaužiti, nelze nám cizjho gměnj přigjmati a přikázánj Božj přestupowati.“ Toliko mjsto o samotě a ode hluku lidského wzdálené přigal a kostel a klásster tam pomocj králowau wystawěl, a zwlásstnj řeholi, gjž se údowé zprawowati měli, sestawil. Swatý Hawel podrobil se okamžitě nowým a welmi tuhým prawidlům a tak dokonale a swědomitě ge zachowáwal, že wssickni ostatnj naň, gako na wzor horliwosti a kagjcnosti hleděli. Powěst o bohomilém obcowánj těchto řeholnjků roznesla se walně a mnohým, co se o nich powjdalo, tak welice se ljbilo, že swěta se odřeknuwsse za učednjky do klásstera Kolumbananowa se dali, kterýž wida, že gediný klásster gich wssech obegmauti nemůže, gesstě giné dwa wystawěl, podobnau horliwostj ge řjdě.

Wjce než čtyřicet let byl swatý Kolumbán s pomocnjky swými na rozssjřenj králowstwj nebeského we Francii pracowal, požehnánj rozssjwage, an od chlipného krále Theodoricha i se wssemi kragany ze země wyhnán byl. Wyhnanci přissli po mnohém putowánj posléz k zbořenému

městu „Breğenz“ na Bodenském gezeru, a gessto gim tu bahulibý Willimar, farář Arbonský, kus zemi darowal, wystawěli si tu několik chýžek, a kapli, prw swaté Aurelii zaswěcenau, toho ale času modlosložebnosti poskwrněnau, opět službám prawého Boha wyswětili. Swatý Hawel, genž gazyka této země mocen byl, dal si nad giné na tom záležeti, aby lid posud we tmách pohanstwj wězjcj, w lůno swaté cjrkwe uwedl, a Bůh žehnal swaté geho horliwosti a negeden bludů pohanských se odřeknuw, křtjti se dal. A wssak nepřjtel wsseho dobra od wěků přerussil blahonosné působenj zbožných těchto mužůw, an zarytého modlaře „Kunzo“ řečeného, který w té zemi wládl, tolik proti blahozwěstům sstwal, že gim kázal, aby okamžitě ze země se wystěhowali. Swatý Kolumbán odebral se nynj do Wlach a bylby rád též swatého Hawla wzal; tento ale horečkau sklјčený s nimi gjti nemoha, dal se k faráři Arbonskému Willimarowi donésti, kdež ho dwa spolubratřj, Magnus a Theodor, dokad se neuzdrawil, co neypečliwěgi a neylaskawěgi ossetřowali. — Kdo newidj w nemoci swatého Hawla wssewládnaucj prst Boha, genž chtěl, aby několik blahozwěstů pro bludný lid těchto končin zůstalo? „Prozřetedlnost Božj zagisté dosahá mocně od konce až do konce, a řjdj wssecko ljbezně“ (Maudr. 8, 1.). „Losowé motagj se do kljnu, ale od Boha býwagj řjzeni“ (Přjsl. 16, 33.).

Když swatý Hawel zase zdráw byl, radil se o mjsto něgaké, kdeby žiwot mohl trávviti kagjcj a

samotě. J wyprawowal mu Willimarůw gahen Hildebold, že w horách za Arbonem ležjcjch auwal gest pěkný, potůčkem swlažowaný, gen že tam pro množstwj ljtých zwjřat a gedowatých plazů člowěku nelze přebýwati. Swatý Hawel odpowěděl: „Když Bůh s námi, kdo proti nám? Boha milugjcjm wssecky wěci napomáhagj k dobrému; a kterýž Daniela w gámě lwowé byl ostřjhal, může nás i z moci sselem wytrhnauti.“ Nastáwagjcj noc ztráwil na modlitbách, a z gitra druhého dne wydal se doprowázen knězem Hildeboldem na cestu. J museli celý den gjti, než dossli určitého cjle. Přissedsse na to mjsto, kdež potůček Steinach přes skaliny padá, zarazil Hawel křjž u zemi, powěsil naň skřjnku s pozůstatky swatých a wrhna se na zemi modlil se wraucně, aby mu Kristus Ježjš té milosti popřjti ráčil, by zde přjbytek službě Hospodinowě zaswěcený zřjditi mohl. A hle, po důwěrné modlitbě této opustili zlj duchowé, kteřj zde swé reydy měli, kraginu, a wssecka zwěř ljtá a drawá odessla; gen gediný medwěd ohromné welikosti ustaupiti nechtěl. Wssak swatý Hawel podpjrage se na sstjt wjry, kázal sselmě we gmenu Páně, aby neyprw z lesa dřjwj přinesla a na oheň přiložila a pak aby na wždy odessla, nikdy žádnému člowěku wjce neubližugjc. A uposlechla sselma ta a od těch dob wyobrazuge se swatý Hawel mage medwěda po boku. Ze wsseho, co tuto powědjno bylo, wyswjtá patrně, že slowa Páně naplnila se, řkaucj: „Tato znamenj následowati budau

ty, kteřjž uwěřj: Budau we gménu mém zlé duchy wymjtati, nowými gazyky mluwiti, hady bráti, a gestliže by co gedowatého pili, neusskodj gim; na nemocné budau ruce wzkládati, a ti se dobře mjti budau" (Mar. 16, 17. 18.).

Swatý Hawel pozdržel se w kragině této po tři dni, modlitbami a posty gi za budaucj swatyni Hospodinowu zaswěcugjc. Potom nawrátil se do Arbonu, rozlaučil se s bohabogným Willimarem, a pak swé saudruhy Magna a Theodora s sebau na pausst wzal. Bylok to okolo r. 614., když s průwodci swými w těchto kraginách pustých se usadil a několik chýžek wzdělal a tjm základ nápotomnjmu slawnému klásteru, gemuž po swatém zakladateli klášter Swatohawelský řjkali, položil. Z kláštera toho negen wjra Kristowa po celému wůkolj se rozssiřowala, nýbrž i oswěta i wzdělánj po wjce než tisjc let wycházela, ozářugjc blahonosnými paprsky negen zemi Swýcarskau, nýbrž i ostatnj wůkolnj země, a teprw neynowěgssj časy, nemagjcj giných žádostj než gen peněz a zemského zisku, učinily dwanáctistoletému trwánj téhož kláštera konec.

Co swatý Hawel a saudruhowé geho pustau tu pausst wzdělali, w pokoře a w tichosti Pánu Bohu slaužjce, stalo se cos, čjm swatého muže wážnost se welice powznesla. Friedeburga totiž, dceř Kunzona knjžete, od kteréhož swatý Kolumbán a saudruhowé geho ze země wyhnáni byli, těžce se roznemohla, gsauc welice zlým duchem trápena. Král francký Siegebert, gemuž Frie-

deburga zasnaubena byla, měl s nj weliký žel, a poslal dwa biskupy, kteřjby gi od zlého ducha oswobodili. Namáhánj gegich bylo marné, Bůh newyslyssel modliteb gegich, chtě služebnjka swého Hawla proslawiti. J wyznal duch nečistý, že gediné Hawlowi ustaupj. To sotwa že se Kunzowi doneslo, poslal i hned slussné posty k Willimarowi, žádagjcj, aby Hawla wyhledal a do Überlingenu, kdež nemocná Friedeburga se zdržowala, přiwedl. Tento ale sotwa že se dowěděl, co se žádá, welice se wzpjral knjžeti po wůli býti; neboť hluboká a neljčená pokora geho nedala se tak snadno překonati, a teprw když Willimar prositi neustál, a že tjm gméno Páně welice proslaweno bude, twrdil, dal se přemluwiti, a ssel do Überlingenu. J ukázala se tu moc Božj, neboť sotwa že se nad ubohau pannau pomodlil a swatý křjž nad nj učinil, opustil gi okamžitě nečistý duch, a w dussi uzdrawené takowá uctiwosť ku čistotě a takowá wděčnosť k Bohu wznikla, že odřekssi se sňatku manželského s pozemským králem, nebeskému králi se zasnaubila, panenskau čistotau se mu zaslibugjc. Siegebert mage uctiwosť k slibu newěsty swé, sám do kláštera gi dowedl, w kterémž ona až do smrti Bohu slaužje čistotu a wěrnosť chowu swému nebeskému, Kristu Ježjssi, zachowala.

Kunzo welice potěssený, že dcera se mu uzdrawila, obětowal swatému Hawlu mnoho znamenitých darů, ano i biskupstwj Kostnické za odměnu mu podáwal. Ale muž Božj, u něhož

zbožj a důstogenstwj žádné ceny neměly, gen něco z darů obětowaných přigal, a i to chudým rozdal, ze zbytku wystawěl na swé pausstj kostel ke cti Bohorodičky; ale biskupstwj žádnau mocj na sebe wzjti nechtěl. J nawrhl k důstognosti této swého přjtele Jana, kterýž se také skutečně biskupem stal. Hawel wyučowal geg po delssj čas powinnostem prawého pastýře, a když za biskupa swěcen byl, wýbornau řečj, o smilowánjch Božjch gednagjcj a lid k bohabognému a kagjcjmu obcowánj wzbuzugjcj, slawnosť tuto oslawil. Po těch nawrátil se opět na swau pausstk, giž s celým okoljm darem byl obdržel, a wzdělávval gi tak, že se naplnila slowa proroka, řkaucjho: „A učinj Hospodin pausstk gako rozkoš, a pustinu gako zahradu Hospodinowu. Radosť a weselj bude nalezeno tam, djkůčiněnj a hlas chwály" (Js. 51, 3.). Od těch dob, co swatý Hawel kostel wystawěl, rostl a množil se počet učednjků, a tudy i chýžky a přjbytkowé okolo něho se rozmnožili. Hawel gim předepsal řeholi swatého Kolumbána, pozděgi wssak wyměnili klássternjci Swatohawelsstj řeholi tuto za řeholi sw. Benedikta, a tak se navotomnj opatstwj Swatohawelské stalo přednjm čili hlawnjm opatstwjm wssech klásterůw Benediktinských w zemi Swýcarské.

Swatý Hawel neustál slowo Božj kázati a zwěstowati spasenj i pohanům, kteřj w kraginách těchto gesstě pozůstali, i křesťanům, gegichž žiwot a obcowánj před očima Božjmi ohawné bylo, on též swých spolubratrů učil uměnj kazatelskému

a powinnostem kněžským i klášterním, ostatní pak čas, který mu wybýwal, obětowal, modlitbám, a tuhau kázní dusil a mořil tělesnost swau, a wssím tím negen wýborný příklad každému dáwage, nýbrž i řadu záslug swých u Boha množe. Powěst geho roznesla se daleko ssiroko; a když r. 625. opat Lurowienský Eustasius umřel, poslali řeholníci kláštera Luxowium, gemuž nebosstjk opatem byl, slussné posly k Hawlowi, aby se we zpráwu opatstwí uprázdněného, tenkráte welmi bohatého, uwázal. Ale swatý muž tento odepřel gim w pokoře a skromnosti žádost gegich, řka: „Gá sobě slowa prorokowa za prawidlo obral, genž dj: ‚Cizj učiněn gsem bratřím swým a přespolní synům matky mé.‘ A proto opustil gsem známých a příbuzných swých, a wywolil si samotu za příbytek swůg, abych Bohu tím wolněgi slaužiti mohl. Na tom není dost, že gsem rodiče i statky swé opustil, gá nepřigal ani důstognosti biskupské a bohatstwí swěta. Gak medle mohlbych, odřeknuw se wssého toho a dobrowolnau chudobu si wywoliw, gak bych mohl zas paussstět se w záležitosti swětské a důstogenstwí žádati a nowých břemen na se klásti? Odstup, ode mne, který gsem ruku na pluh přiložil, abych se opět potom, co gsem opustil, ohlédal. Má tauha tam gediné se nesla, abych w prawdě byl pokorným a poslussným. Bůh nedá, abych úmysl swůg pewně předsewzatý někdy změnil.“

Dlauho, dlauho byl swatý Hawel na paussti, pracowal a snažil se gednak zdokonaliti

sebe a učednjky swé, gednak lid we wůkolj žiwaucj od model a od žiwota bohaprázdného a hřjssného odwésti a cjrkwi a Bohu zjskati. Tu geg, když giž stařeček byl pět a dewadesátiletý, Willimar pozwal, aby w Arboně, kamž se bylo welké množstwj lidu sesslo, na swatého Michala archangela kázal. J kázaltě stařeček neobyčegnau horliwostj a zbožnostj, a wssak třetjho dne po tom těžce se roznemohl, tak že do klásstera wrátiti se nemohl, a nedlauho na to umřel wěkem i tuhau kázni sesláblý stařeček dne 16. řjgna l. 646. Mrtwolu geho pochowali u přjtomnosti biskupa Jana w klássteře, který od těch dob Swatohawelským nazýwati se počal. K geho hrobu ihned množstwj lidj ze wssech téměř končin putowáwalo.

Rozgjmánj.

Přemilj křesstanssti bratřj a sestry! četli gste, že swatý Kolumbán a swatý Hawel zbožj a statky, wlast i rodiče byli opustili a přes moře do cizjch kragin se byli přeplawili, aby tam wjru swatau katolickau zwěstowali a utwrdili. Nebylať to práce a namahánj nepatrné. Tenkráte panowalo w neywětssj částce zemj, do kterýchž byli se odebrali, pohanstwj a modlosložebnost, ba i ti, kteřj giž skrze křest swatý w lůno cjrkwe katolické uwedeni byli, byli gesstě lidé surowj, neuměli, powěrám a mnohým nesslechetnostem oddáni.

Nebylak to tedy malá práce wykořeniti surowost, modloslužebnost odstraniti, powěry udusiti, nesslechetnost wypleniti a na mjsto wsseho toho zaraziti prawau wjru, i mrawů usslechtilost, a oswjtiti rozumy a mysli obywatelů. A wssak gmenowanj mužowé nehrozili se žádné práce a nestrachowali se žádných nebezpečj. Co mysljte, že gich asi k tomu ke wssemu nutilo? Kdo roznjtil w prsau gegich nepřemožitelnau onu horliwost? Byla to láska ku Kristu Ježjssi a láska k bližnjmu! Oni poznali neskončenau cenu wjry w Krista Ježjsse a geho swatého učenj, bez kteréž člowěk Bohu se ljbiti nemůže, aniž spasenj dogde; oni znali nesmjrnau cenu dusse lidské, pro niž Kristus Ježjš wssecku krew swau až do neyposledněgssj krůpěge wycedil a žiwot swůg wydal; slysselik o hrubém modlářstwj obywatelstwa, slysseli, že přemnozj gesstě w gařmě ďáblowu wězj a to wsse wědauce, giž neměli žádného pokoge, nýbrž opustiwsse wlast, ssli tam, kam gich láska ku Kristu Ježjssi a k člowěčenstwu táhla. A což znáte wy, bratřj, též cenu swaté wjry katolické? Záležj wám na tom, abyste důkladně poznali, čemu swaté ewangelium učj? Newyssla nikdy rauhawá řeč z úst wassich proti nstanowenj swaté cjrkwe? Nereptali gste nikdy na učenj Kristowo? Zastáwali gste wždy upřjmně a statečně wjru katolickau proti utrhačum a rauhačům gegjm? Nedali gste nikdy zlý přjklad a pohorssenj řečmi aneb skutky newěřjcjm aneb bludařům? Nečinili gste směssnými ustanowenj a přikázanj cjrkewnj?

Pudj wás též láska ku Kristu Ježjssi aneb k bližnjmu na ona mjsta, kde se zwěsluge totéž učenj, kteréž aby se rozssjřilo, swatý Hawel a tisjce tisjců giných mužů, wsse, což milé a drahé nám býwá, ba i wlastnj žiwot opustili? Chodjte tam často, kde se obět nekrwawá přinássj pro oslawenj gména Božjho a za spasenj dusse nassj a dussj zemřelých? A gsauce tam, gaké býwáwá chowánj wasse? — Kam obracjte oči, nač napjnáte ussi, kde gsau wasse myssléuky a kde srdce wasse? Kdo z wás přemýssljj doma o tom, co na křesťanském cwičenj aneb na kázanj byl slyssel, a kdo to obracj na sebe a na žiwot swůg? Která matka aneb otec pokleká ráno a wečer s dětmi a s čeládkau a modlj se s nimi? Který hospodář dbá na to, aby čeledjnowé plnili wssecky křesťanské powinnosti? — A takowých otázek dalo by se gesstě množstwj nakupiti, a kdo si wědom, že činj, co w otázkách těchto se přikazuge, aneb se chránj wsseho, co w nich zakázano gest, gest wěrný následownjk swatého Hawla a tudjž i Kristůw; a že wěrný byl w mále, nad mnohem ustanowen bude, a wegde w radost pána swého.

„Wy newěřjte, nebok negste z owcj mých“ (Jan 10, 26.).

„Kterak wy můžete wěřiti, genžto gedni od druhých chwálu přigjmáte, a sláwy, kteráž gest od samého Boha, nehledáte?“ (tamtéž 4, 44.).

„Protož bratřj, se snažte, abyste skrze

dobré skutky giſté učinili ſwé powolánj; nebo to činjce, nehřeſſjte nikdy" (II. Pet. 1, 10.).

„Wyznáwagj, že Boha znagj, ale skutky zapjragj, ohawni gſauce a newěřjcj, a ke wſſelikému dobrému skutku nezpůſobnj" (Tit. 1, 16.)

Modlitba.

Ó Pane Jeſu Kriſte, propůgč mi té miloſti, ať wěrný gſem aud ſwaté cjrkwe twé, a tak ſetrwám až do ſkonánj. Propůgč, ať ſwaté gméno twé wſſude wyznám a ze wſſj ſjly ſe wynaſnažjm, aby bližnj mogi tebe poznali a milowali. Amen.

Dneſſnjho dne připadá také ſwátek: W Africe ſwatých dwau ſet a ſedmdeſáti mučednjků ſpolukorunowaných; též tam ſwatého Martiniana a Saturniana s dwěma gegich bratry; též tam ſwatých Saturnina, Nerea a giných třj ſet a ſſedeſáti pěti mučednjků; w Koljně ſwatého Eliffia, muč., též ſwatého Bercharia opata, muč.; w kragi Biturickém ſwatého Ambrože, biſkupa Katurcenſkého; w Mohuči ſwatého Lulla, biſkupa; w Trewiris ſwatého Florentina, biſkupa a m. g. ſwatých.

17.

Žiwot ſwaté wéwodkyně Hedwjky.

Swatá Hedwjka geſt nám wýborný přjklad bohomyſlnoſti, gak we ſtawu panenſkém, tak i we ſtawu manželſkém i we ſtawu wdowſkém. Gegj otec Bertholb, ze ſlawného rodu hrabat

Andechs, byl wýwodau korutanským a markrabjm meranským a tyrolským. Matka gegj Anežka byla dcera Dodona, hraběte Rochlic. Oba rodičowé gsauce gak zbožnostj tak i dobrotau na slowo wzati, hleděli k tomu se wssj pilnostj, aby žádné z osmi djtek, gimiž gich Bůh požehnal, nepřisslo k zatracenj. Že práce gegich marná, nebyla, okázalo se zwlásstě na Hedwjce. Hedwjka gewila giž u wěku autličkém neobyčegnau bystrost rozumu a mysli gemnost a nábožnost dusse. Radosti dětské nebawily gi, owssem ale čtenj swaté a modlitby. Protož welmi ráda chodila do kostela, a neysladssj rozkossj gj bylo, když se rozpráwělo o Bohu a o lásce Krista Ježjsse k hřjšnému člowěčenstwu, Rodička Božj býwala gj zwlásstnjm předmětem lásky a uctiwosti. Když sedm let stára byla, dali gi rodičowé na wychowánj do klásstera, „Lutzingen" řečeného, we Francku, kdež se negen wzdělati, nýbrž i tak zwaného ducha swěského uchowati měla. Ráda byla by sslechetná djwka tato w klásstеře mezi nábožnými pannami na wždy zůstala a čtenjm a rozgjmánjm zákona Božjho ducha swého oswěcowala, srdce rozhřjwala, dussi těssila a tauhu po wěčném zbožj a lásku k neywětssjmu dobru roznécowala, ráda by se byla ustawičným panenstwjm Kristu Pánu zaswětila: ale poslussnost k rodičům přinutila gi, že w kwětu gesstě mladosti za Gindřicha, wýwodu polského i slezského se prowdala. J mohla se swětice tato wssjm práwem modliti gako druhdy Sara, newěsta

Tobiáſſowa, řkauc: „Ty wjš, Pane, že gſem nikdy nepožádala muže a čiſtau gſem zachowala duſſi ſwau od wſſeliké zlé žádoſti. Nikdy gſem ſe s hragjcjmi neſměſſowala, aniž gſem měla ſpolku s těmi, kteřjž w lehkoſti chodj. Muže pak s bázni twau, a ne z chlipnoſti ſwé powolila gſem pogjti“ (Tob. 3, 16—18.). A protož také horaucj láſka gegj k Bohu neuhaſla w ſtawu manželſkém, aniž udusila nádhera knjžecj plamen zbožnoſti w duſſi gegj, nýbrž tak ſe w ſtawu manželſkém k choti ſwému a k ſwým poddaným chowala, že kdokoli gi widěl a znal, ſám k pobožnoſti, k tichoſti a počeſtnoſti powzbuzena ſe cjtil. Na neywýš ale geſt chwalitebná manželſká čiſtota, giž ſwatá Hedwjka po celý čas ſwůg zachowáwala, nebot byla ſe čaſu adwentnjho a poſtnjho a před welikými ſwátky a t. d. s dorozuměnjm manželowým wſſj tělesné rozkoſſe zdržowala. Hlawnj prawidlo, kterýmž ſe ſwatá wéwodkyně we wſſech takměř okolnoſtech zprawowala, znělo: „Čjm wyšſſj rod, tjm wyšſſj budiž ctnoſt, a čjm wyšſſj ſtaw, tjm wzneſſeněgſſj budiž přjklad.“ Palác bohabogných manželů těchto byl tedy gako ſſkola wſſj bohomyſlnoſti, nikdo z domácjch neſměl ſe opowážit něco činiti aneb gen mluwiti proti čiſtotě, aneb co by ſſlo proti láſce k bližnjmu, a kdo koli w domě přebýwal, muſil wſſecky powinnoſti, gež nám ſwaté náboženſtwj ukládá, ſwědomitě a ochotně konati a we ſlužbách Božjch, tak gak tomu pořádek domácj welel, oučaſtenſtwj bráti. Wéwoda

i wéwodkyně byli gim we wssem tom neypěkněgssjm přjkladem; kázeň a bázeň Božj měly tedy sjdlo u dwora, a ode dwora přecházely i na ostatnj kraginy a města. Bůh požehnal manželstwj gegich třemi syny a třemi dcerami, kteréž s neywětssj pilnostj wychowáwali, giž w autlá srdce sjmě ctnostj a bázně Božj kladauce. Prawidlo bohabogné matky, o kterémž něco hořegi bylo psáno, stalo se též wodjtkem dětj, tak že wssickni přjkladem byli horliwosti a bohabognosti. Po narozenj ssestého djtěte, když Hedwjka as 24—25 let stára byla, složili nábožnj manželé s powolenjm biskupowým slib, že od nyněgssk w zdrženliwosti a w čistotě žiwi budau, a skutečně žili pospolu gesstě po tři a třicet let co bratr a sestra. — Mnohým zagisté manželům bylo by prospěssno, pomysliti na řeč, giž archangel Rafael k mladému Tobiássowi (6, 16, 17.) prawil, řka: „Slyš mne, a powjm tobě, kteřjž gsau ti, nad nimiž ďábelstwj má moc. Ti zagisté, kteřj w manželstwj tak wcházegj, že Boha od sebe i od swé mysli odlučugj, a swé chlipnosti tak howěgj, gako kůň a mezek, w nichžto nenj rozumu: nad takowými má ďábelstwj moc."

Od toho času, co Hedwjka učinila slib ustawičné zdrženliwosti, prospjwala očiwidně w dokonalosti. Wesskeren čas, kterýž gj po obstaránj záležitostj domácjch wybýwal, obětowala modlitbám, službám Božjm a skutkům kagicjm a milosrdným. A gako giž za mládi nenáwiděla marnost a swětskau pompu, totéž zachowáwala

až posud. Oděw gegj byl sprostý, barwy ssedé a z látky též sprosté. Pode swrchnjm oděwem nosila na nahém těle hrubý a drsný pás, spáwala gen několik hodin, a to obyčegně na holých prknách; postjwala se welmi přjkře a wůbec tělo swé tak welice mořila, že kněžna Anna, newěsta gegj, řjkala: „Gá gsem přečetla žiwoty mnohých swatých, ale takowé přjkrosti, gakau na swé tchýni denně wjdám, nikde gsem se nedočtla.“

Gak welikau měla lásku k bližnjmu a gak welice čistotu milowala, okázalo se neygasněgi, když chotě swého prosila, aby w Třebnici, bljž sjdelnjho města Wratislawi, weliký klásster pro geptissky zákona Cisterského založil a tolik nadal, by tisjc osob w něm opatřjno býti mohlo. Klásster tento měl býti přjbytkem negen pannám a wdowám, kteréž swěta wzdáleny w tiché samotnosti Bohu swému slaužiti w úmyslu měly, nýbrž také i těm ženským měl býti autočisstěm, kteréž utjkagjce swůdného swěta, we ctnostech a w bázni Božj utwrditi se chtěly. Která z nich necjtila do sebe powolánj k žiwotu klássternjmu, mohla wolně odegjti, a o slussné zaopatřenj gegj, aby se nestala kořistj chlipnosti a neprawosti, postaralo se. Gak wýborně, gak blahoděgně matky tjmto způsobem wychowané wůbec na mrawy a sslechetnost působily, kdož gest, aby nepochopil? O kdy, ach kdy mládež ženská pozná důstogné swé powolánj; kdy, ach kdy porozumj tomu, že nenj proto w společnosti lidské, aby wnady swé

na odiw stawěla, aneb gen po ulicjch a weřegných mjstech se potlaukala, aneb čas titěrnými pracemi a zábywkami mořila, na nic swětěgssjho a důstogněgssjho nepomyslje? Kdy, ach kdy stanau se manželky zase matkami, gimž wychowánj djtek nad wssecka wyraženj swěta gde; kdy budau manželům ženami a hospodyněmi, kdy důwěrnými rádci a sautrpnými přjtelkyněmi, a ne panjmi, gegichž chtjčů a žádostj wesskerý dům poslussen býti musj? Dřjwe zagisté nestane se nic z toho čeho si přegeme, leč až wychowánj ženské mládeže přegde w ruce klássternic, kteréž žákyně swé skromnosti a pokoře wyučj, a slowy i přjkladem gim okážj, že k prawé blaženosti přede wssjm potřebj držeti žádosti a chtjče na uzdě a nepřiměssowati se k lidu, gemuž swět a rozkosse geho bohem gsau, nebok: „gako základowé wěčnj na skále pewné, tak i přikázanj Božj w srdce ženy swaté (Sir. 26, 24.), a wsseliká wážnost nenj dostogná zdrženliwé dusse“ (tamtéž, 20.).

Swatá Hedwjka zdržowáwala se welmi ráda w klássteře Třebnickém, obcugjc tam gako sestra mezi sestrami w pokoře a poslussnosti, a gako matka wěrná o blaho každého, kdo pomoci a útěchy aneb zastánj potřebowal. Ona wyhledáwala nuzné w chatrčjch gegich, ossetřowala nemocné we nssech sspitáljch a wlastnjma rukama rány a wředy gegich čistila a přewazowala. Při tom při wssem zářila se na twáři gegj milost; a we wssem gednánj gewila se tichost swrchowaná a trpěliwost neoblomná. Na důkaz swé

lásky ku Kristu Pánu a k dwanácteru učednjků geho žiwota každodenně třinácte chudých, poslu-howala gim a dřjwe k stolu nezasedla, dokud w nuzných bratřj Krista Ježjsse nenasytila. Po-diwuhodná byla též gegj horliwost w službách Božjch a horaucnost při modlitbě. Obzwlásstě ale gewil se wnitřnjho zanjcenj plamen, když ssla ke stolu Páně aneb když nekrwawé oběti přj-tomna byla; oběť pak msse swaté tolik si zalj-bila, že bylo-li gen trochu možná, denně každau mssi swatau, kteráž slaužena byla, s wraucnostj neypplamenněgssj poslauchala, připomjnagjc si kr-wawau oběť, giž Kristus Ježjš pro wykaupenj člowěčenstwa byl obětowal, an přebolestnau smrt na dřewě křjži podstaupil.

Gindřich, manžel swaté Hedwjky wida, gak statečně si chot geho na dráze dokonalosti počjná, byl tomu welmi rád, a netrwalo dlauho, ssle-chetným přjkladem choti swé tak welice pohnuta se cjtil, že gi wssemožně we wssem, cokoli do-brého na nj widěl aneb o nj slyssel, wěrně a horliwě následowal. Poddanj měli na něm pra-wého otce; on byl ochrance a zastupitel chudých a nesstastných, obrance a hágitel práwa a spra-wedlnosti, horliwý podporowatel bázně Božj a wsselikého dobra, a nebylo nic sslechetného a nic dobrého w zemi, při čemž by nábožný wogwoda Gindřich aučastenstwj nebyl měl, dobře wěda, že lid gen tenkráte wrchnosti wěrne a upřjmně od-dán gest a skutečně blažen bude, ge-li bázni Božj nadchnut a proniknut prawým náboženstwjm.

A wssak nebyl žiwot swaté wéwodkyně beze wsseho mraku, nýbrž gako na každého člowěka wůbec, přiwalily se též na ni rozličná protiwenstwj a utrpenj; neboť koho Bůh miluge, dj staré ale prawé přjslowj, toho křjžkem nawsstěwuge. Než swatá Hedwjka neztratila mysl, nechť gi potkalo co potkalo; dusse gegj byla přjliš w Bohu utwrzena, aby byla proti sprawedliwým saudům Božjm reptala. Tak k. p. stalo se, že wéwoda Gindřich w bitwě raněn a od Konrada, wéwody Kirnského, gat byl. Toho dowěděwssi se Hedwjka, pozdwihla důwěrně zraků k nebesům, řkauc: „Daufám, že geg opět zdrawého a na swobodě uzřjm!“ Hrdý wjtěz nechtěl wssak zagatého wogwodu, gakkoli se mu sluffná wýměna podáwala, propustiti, a giž se podobalo, že nowé krweprolévánj se ztrhne, a že mocj domáhati budau, čeho pokogným rokowánjm wymoci nemohli. Tu odhodlala se Hedwjka k wogwodowi Kirnskému; kterýž sotwa gi zočiw takowau k nj uctiwostj pogat byl, že okamžitě a beze wssj wýplaty zagatého wogwodu na swobodu dal. Než Gindřich netěssil se dlauho ze swobody swé; neboť r. 1238. těžce se roznemohl a brzy na to w Pánu usnul. Rána tato nezlomila důwěru Bohu oddané wdowy. „Proč,“ prawila k plačjcjm geptisskám kláštera Třebnického, „proč kwjljte? Chcete se snad wůli Božj protiwiti? To by wám zagisté neprospělo; neboť stwořitel mussj a může s námi, s tworyswými, co se milosti a smilowánj geho ljbj, aniž my se zpjrati

ſmjme. Co on na nás a na naſſince ſeſlati ráčj, s tjm ſpokogeni buďme; neboť gſme djlo rukau geho.“ Podobnau ſtatečnoſt obgewila bohomyſlná tato wdowa, když po třech letech gegj prworozený ſyn Gindřich, gegž welice milowala, w bitwě s Tatary zahynul. Wſſickni, zwláſſtě ale Anna, nebožtjka chot a Gertruda, ſeſtra geho, abbatyſſe Třebnická, byli nad neſſtěſtjm na neywýš zarmauceni, hořem a boleſtj takměř hynauce, toliko Hedwjka, matka zeſnulého, neztratila myſl, nýbrž těſſjc newěſtu i oſtatnj děti prawila, gako druhdy Job, řkauc: „Geſtik to wůle Božj. Co Bůh chce, a co ſe gemu ljbj, s tjm ſe ſpokogiti muſſme. Bůh mi dal ſyna, Bůh mi ho zaſe wzal; gméno Božj budiž welebeno!“

Po těchto událoſtech odřekla ſe ſwatá wéwodkyně docela ſwěta, a wſtaupiwſſi do kláſſtera Třebnického, wzala na ſe řeholnj raucho, než ſlawné ſliby neſložila, a to z té příčiny, aby také mimo zdi kláſſternj oſobně mohla chudým pomoci poſkytowati, nemocným poſluhowati a zarmauceným chléb útěchy lámati. Mimo to byla žiwa gako každá geptiſſka, ſlužby a práce konagjc ty neyſprotſſj a neyomrzelegſſj. Láſka ku Kriſtu Ježjſſi dodáwala gj ſjly a wytrwaloſti, aby neklesla. U modlitby býwala wždy prwnj, a modljc ſe zhuſta hořké ſlzy prolewala. A kdož by neplakal, uwažuge-li ſi gako ona ſwětice ſwau nepatrnoſt a hřjſſnoſt a newděčnoſt, Božj pak welebnoſt, ſwatoſt a dobrotu? Když ſjla k ſwa-

tému přigjmánj býwala w neyhlubssjch útrobách pohnuta a negednau bylo widěti, an wnitřnj oheň láskau a zbožnostj zňatý na twáři se gj odrážj, leskem nebeským gi ozařugjc. J ljbilo se swaté obcowánj Hedwjky Bohu a negedna nadpřirozená milost oswědčila, že Bůh w služebnici swé zaljbenj má. A tak ztráwila několik let w kláſſteře Třebnickém, gsauc přjkladem wſſem sestrám kláſſternjm, an gj Hospodin zgewiti ráčil, že hodina smrti gegj přissla. Mysl gegi zaradowala se. Nikdo netussil, že by smrti tak bljzká byla. Než swatá Hedwjka předzwjdágjc hodinu odchodu, dala se zaopatřiti a roztauzjwssi se po swém Spasiteli, skončila běh swého putowánj dne 15. řjgna l. 1243. Za swatau byla giž r. 1266. prohláſſena; swátek ale gegj slawj se k rozkazu papeže Innocencia XI. dneſſnjho dne. Polané ctěgj swatau Hedwiku za swau patronku.

Rozgjmánj.

Swatá Hedwjka, ačkoliw kněžna slawná a mocná, nenosila než gen sprostý oděw, tudjž na gewo dáwagjc, že nenáwidj prwnjho a neynebezpečněgssjho hřjchu hrdosti a wssj nepořádné žádosti po powýssenj sebe. Neprawost tato za nassich časů až ku podiwu rozežrala se a takměř wesskery wrstwy člowěčenstwa nakazila. Co tu gest buď milostpanj aneb milostpánů, kteřj milostj potřebugj, a co tu slečen a slečinek, gegichž sslc

chetenstwj nezáwisj ani od wlastnj důstognosti, ba ani od plné kapsy. Bohužel, máme giž i přjklady, že mnohý bohatý sedlák, chtě aby mu „milostpánkowali," na žebrotu přissel, a že mnohá zámožná měsstka, hragjc si na milostpanj, toliko domácnost zanedbáwala, až i od milosti těch, kteřj gi „milostpaničkowali," žiwa gest. Teď nesmjme wjc řemeslnjka po řemesle gmenowati, nechceme-li hněw geho popuditi; mistrům počestných druhdy pořádků kregčowského aneb ssewcowského atd. nesmjš wjce řjkati: kregčj a ssweec a p., než hotowitel oděwů aneb obuwj; sedlák giž déle nechce býti sedlákem, nébrž statkářem; učednjku musjš řjkati praktikant, towaryssowi pomocnjk a mistru fabrikant atd. atd. Co neysměssněgssjho gest, že gmenowitě z měst ze wssech též wssecky panny se wystěhowaly, a že giž každý dle swého nadutého gména sebe strogj a žiwot tráwiti hledj. Wždyť nádhera giž tak welice wssecky třjdy lidské opanowala, že nerozeznáš tak snadno, k gakému stawu kdo náležj. Protož tussim, žeby každinký denně následugjcj otázky rozgjmati měl: Newážjm-li si přjliš sebe a wjce než giných? Negsem-li do swých náhledů tolik zamilowán, že giným maudrým řečem ustaupiti nechci? Nežádám-li, abych wssude a wždy byl prwnj a nad giné poctěný, a nermautjwá-li mne, když ginj mně předloženi byli? Nemluwjwám-li rád o dobrých swých wlastnostech? Nechci-li nad swůg staw býti wážen? Nekladu-li důstognost swau u wěci marné a pomjgitelné? Nepowyssugu-li se

zpupně nad giné a nepodnikám-li ctižádostiwé wěci, s kteréž negsem? Newystawuga-li ctnosti, gakých nemám, na oko? Negsem-li ctižádostiwý, záwistiwý, nesnásseliwý a neurážjm-li hrdě giných? — Shledáte-li, že skutečně některá z wad těchto do wás nalézá se, ó giž neprodléwagjce wssemožně k tomu hleďte, abyste ge na wždycky wykořenili, což nestane se, leč budete-li upřjmně takowých prostředků užjwati, kteréž k wykořeněnj gich prosvěssny gsau. A gacj gsau prostředkowé proti hrdosti, tážeš se? Předně zneg sebe, dále uwažug welikost a ohyzdnost téže neprawosti, za třetj přemjtey, od koho wsse gest, což máš, a že dárce wsseho toho owssem pokoru miluge, pýchy ale nenáwidj; pak se porownáwey s člowěky ginými, zwlásstě dokonalými a swatými, a snadno swé nedokonalosti seznáš, a že nezáležj nic na sláwě swěta, wsse ale na milosti Božj, a posléz wěz, že wraucně modliti se musjš k tomu, w gehož ruce srdce a myssleni lidská gsau.

„Pýsse nikdy nedopausstěy, aby panowala w twé mysli, aneb w twém slowu: neblé w nj počátek wzalo wsseliké zahynutj" (Job. 4, 14.).

„Ohawnostj gest Hospodinu každý hrdý, byť ruka k ruce byla, nenj newinný" (Přjsl. 16, 5.).

„Pýcha předcházj auraz, a před pádem powyssuge se duch" (tamtéž 16, 18.).

„Co máš, čeho bys nebyl (od ginud) wzal? Pakli gsi wzal, proč se chlubjš, gakobys nebyl wzal?" (I. Kor. 4, 7.).

„Nebýweyme marné chwály žádostiwi, gedni druhých popauzegjce a gedni druhým záwidjce“ (Gallat. 5, 26.).

„Bůh se pyssným protiwj, ale pokorným dáwá milost“ (Jak. 4, 6.).

Modlitba.

Ó Bože a Pane, kterýž se pyssným protiwjš, ale pokorným dáwáš milost, račiž nám prosjme na přjmluwu swaté Hedwjky, služebnice swé, téže pokory propůgčiti, kteréž nám žiwý přjklad Spasitel náš dal, a kteréž wywolená služebnice twá tak wěrně byla následowala, skrze Krista Pána nasseho. Amen.

Dnes swětj se též swátek: W Antiochii swatého Herona, bisk. a muč; též utrpenj swatých: Wiktora, Alexandra a Mariana: w Perské zemi swaté Mamelty, mučednice; w Konstantinopoli sw. Ondřege Kretenského, mnicha a mučednika; w Arausice swatého Florentiana, biskupa; w Kapui swatého Wiktora, bisk. a m. g. swatých.

18.

Žiwot swatého Lukásse, ewangelisty.

Swatý Lukáš narodil se w Antiochii, w hlawnjm městě syrském, z rodičů pohanských. W mladssjch letech zabýwal se wědami a uměnjm, zwlásstě pak řečnictwjm, lékařstwjm (Kol. 4, 14.) a gak se mnozj domýsslegj, též řezbářstwjm a maljřstwjm

Kdy a od koho na wjru křesťanskau obrácen byl, s gistotau newj se, wůbec se ale má zato, že swatý apoſſtol Pawel Kristu Pánu geg získal, protož swatý Hieroným gmenuge geg duchownjm synem swatého Pawla. Tolik ale gisto gest, že když swatý Pawel r. 51. po narozenj Páně z Troady do Macedonie plaul, swatý Lukáš geg prowázel, a od té doby wěrným gsa mu pomocnjkem a spoludělnjkem na winici Páně, též wſſech pracj, nebezpečj, swjzlů a utrpenj, kterýchž mistr a přjtel geho w Řecku, w menſſj Asii, w Palestině a we Wlaſſjch snáſſel, aučastnjkem se stal. Z těchto přjčin zagisté milowal geg swatý apoſſtol welice a nad mjru si ho wážil, a wſſade chwalně o něm mluwj, geg swým pomocnjkem nazýwá (Filem. 11, 24.) a geg Korintským (II. 8, 18.) co bratra, kterýž má chwálu w ewanĝelium po wſſech cjrkwjch, poraučj. Na žádost swatého apoſſtola Pawla sepsal swatý Lukáš swaté ewanĝelium, to gest zpráwu o žiwotu, o učenj a zázracjch i o umučenj Páně, tak gak swatý apoſſtol Pawel mu o tom byl wyprawowal, a gak Duch swatý mu wnukal. W tomto ewanĝelium dáwá nám swatý Lukáš zpráwu o mnohých wěcech, o čem se ostatnj ewanĝelisté nezmiňugj, gmenowitě o tagemstwj wtělenj a narozenj Páně obſſjrněgi wyprawuge, z čeho swatj otcowé saudj, že důwěrně negen s swatými apoſſtoly, ale zwláſſtě s neyblahoslaweněgſſj Rodičkau Božj obcowal, a tudy o gmenowaných tagemstwjch obſſjrněgſſjch zpráw

dostal. Přjčinu toho udáwagj swatj otcowé také tu, že swatý Lukáš až do smrti panictwj wěrně zachowáwage, wznesseněgssjch tagemstwj hodna se učinil. Mimo to wyprawuge swatý Lukáš welmi obssjrně o wssem, co se ku kněžstwj Ježjsse Krista wztahuge; a proto se obyčegně s wolem, což oběť znamenati má, wyobrazuge. Ostatně nedočteme se w žádném ewanĝelium tolik rozmanitých obrazů, gimiž se mysl hřjssnjkowa ku kagjcnosti wzbuzuge a k důwěře w nesmjrné milosrdenstwj Páně wyzýwá, gako w ewanĝelium swatého Lukásse. Tacj obrazowé gsau k. p. podobenstwj o ztraceném synu, kteréhož otec co neylaskawěgi opět za syna přigjmá; dále podobenstwj o dobrém pastýři, který ztracenau owčičku bedliwě hledá, a nassed gi opět radostně do owčince přinássj; mimo to sem patřj zpráwa o zgewném hřjssnjku, který odpusstěnj dochází, o Samaritánu, který tak laskawě zraněného pautnjka se ugal, přede wssjm ale sem patřj zpráwa o zázračném obrácenj ukřižowaného lotra, gemuž prosjcjmu, aby geho pamětliw býti ráčil, Spasitel wěčný rág slibuge. Mimo swaté ewanĝelium napsal swatý ewanĝelista Lukáš též knihu o skutcjch apostolských, w kteréž čistau a přjgemnau řečj neyprw wypisuge: Na nebewstaupenj Páně a seslánj Ducha swatého; pak co a kde byli swatj apostolowé kázali, gaké zázraky byli učinili a co pro Krista Pána byli utrpěli. Dále popisuge obcowánj a žiwot prwnjch křesťanů a umučenj swatého Štěpána a swatého Jakuba. Ko-

nečně wyprawuge obssjrne obrácenj swatého apo-
sstola Pawla i wsse, co tento aposstol byl wsse
učinil a wytrpěl a zkusil. Mohlť on o tom
wssem neylépe zpráwu dáti, gessto mu ustawičným
průwodcem byl a následowně i swědkem wssech
řečj a skutků a utrpenj geho. Swatý Jan Zla-
toústý schwaluge welmi čtenj toto, an dj: „W
knize té widjme aposstoly. an země a moře pro-
bjhagj gakoby na perutjch; widjme, an prwé
bázliwj a neumělj náhle ginými člowěky se stali;
an bohatstwjm pohrdagj, neznagjce časných žá-
dostj a přánj; an gednomyslnj gsau, nikoli pak
žárliwi gako prwé a přednjch mjst žádostiwi;
an wsselikau ctnost horliwě konagj, a zwlásstě
láska ge owládá, giž tolikráte Spasitel gen při-
kazowal, a o kteréž dj: „Po tomť wssickni po-
znagj, že gste mogi učedlnjci, budete-li mjti lásku
gedni k druhým."

I zůstal swatý Lukáš swatému Pawlu apo-
sstolu po boku we wssech prácech a we wssech stra-
stech, dokadž se Bohu nezljbilo welikého aposstola
národů k sobě powolati. Po smrti Pawlowě
hlásal swatý Lukáš slowo Božj, gak se pjsse,
w Dalmacii, w Gallii, we Wlassjch a w Ma-
cedonii, a hodnowěrné-li gsau zpráwy Řeků, tedy
také do Egypta a do Libie přissel, wjru w Kri-
sta Ježjsse zwěstowat. Swatý Lukáš dočkal
se wysokého wěku, a dle swědectwj některých otců
u wysokém stářj wjru, gjž wyučowal, krwj swau
zapečetil; což se, gak se podobá, stalo w městě,
Patras řečeném, genž ležj na polaustrowě Morea

To ale gisté gest, že žiwot geho strasti a práce plný ustawičné bylo mučednictwj, gež on tuhými posty a ginými dobrowolnými skutky kagicjmi ztužowal, což i swatá cjrkew doswědčuge, an w modlitbě, která se dnessnjho dne při mssi swaté řjkáwá, prawj: že umrtwenj křjže bez ustánj z lásky ku Kristu na těle swém nosil. O swatém Lukássi gde takměř nepřetržené podánj, že rozmanité obrazy Krista Pána a Rodičky Božj byl zhotowil, aspoň ukazugj až posud w Řjmě a na giných mjstech obrazy Rodičky Božj, kteréž prý swatého Lukásse za půwoda magj.

Rozgjmánj.

Uwažugjce žiwot swatého Lukásse ewangelisty shledáme, že Bohu swému s tělem i s dussj slaužil, a že wesskeré uměnj swé i celau podstatu swau Pánu Bohu zaswětil. Geho ústa zwěstowala národům slowo spasenj, geho péro psalo žiwot a utrpenj Páně a skutky apossstolů; geho sstětec wyobrazowal podoby Wykupitele nasseho a Rodičky geho, a celá bytnost geho náležela dnem i nocj Bohu, tak že utrpenj Páně na swém těle nosil. Blahoslowenj gsau, kteřjž ho w tom následugjce, wesskery audy swé a wssechen um swůg Pánu Bohu zaswěcugj, a slowy i skutky, léhagjce i wstáwagjce gemu slaužj. Běda ale tem, kteřj swého sstětce aneb rylce aneb podobných nástrogů užjwagj k hotowenj obrazů aneb

ſoch, gimiž ſe lidé horſſj; kteřjž pjſſj knihy uráž-
liwé, nečiſté, zamilowané, Bohu a cjrkwi ſe rau-
hagjcj aneb docela ctnoſt a wjru podrýwagjcj;
kteřjž mluwj řeči lžiwé, utrhawé, nečiſté, marné
a nelaſkawé; kteřjž ruce ſwé napřahugj po wěcech
zapowězených; gegichž nohy chodj po ceſtách zlých;
gegichž oči ſe na předmětech hřjſſných paſau, a
uſſi poſlauchagj, což ohawné geſt před Bohem;
ſlowem, kteřjž tělem a duſſj w ſlužbu ďábla ſe
poddali, užjwagjce audůw ſwých a mohutnoſtj
duſſe nikoliw k ſláwě gména Božjho a k zdo-
konalenj ſebe, leč k rozmnožowánj hřjchu a řjſſe
pekelné. Ó, gaké muky poneſau aſi gedenkráte ti ne-
wděčnj lidé, prawjm newděčnj lidé: nebok od koho
magj, taži ſe, oči a uſſi a gazyk a ruce a nohy a
oſtatnj audy těla a ſmyſly, pakli ne od Boha na ney-
wýš dobrotiwého? Či mnjš, ó zpozdilý člowěče,
že to malý dar? Nuže wiz člowěka, gemuž Ho-
ſpodin w newyzpytatelné maudroſti ſwé některého
z ſmyſlů gmenowaných odepřel aneb během čaſů
odňal, pozorug člowěka, kterýž rozumu užjwati
nemůže, a přeſwědčjš ſe, že to bjdnj gſau two-
rowé tacj lidé a že ſmyſlowé zdrawj a audowé
těla neporuſſenj gſau zagiſté miloſt ta neywětſſj,
gjž Bůh člowěku putugjcjmu ceſtau žiwota pro-
půgčil. A giž ſuď ſám, zda-li hoden člowěk, aby
žiw byl, kterýž toho, čeho mu Bůh miloſtiwě
propůgčil, aby ſebe zdokonalowal, ſpolubratřj
wzděláwal a Bohu ſlaužil, užjwá ku zkáze ſwé,
k pohorſſenj bližnjho a k rauhánj ſe Bohu?
Suď, nezaſluhuge-li takowý, aby wyhlazen byl

z towaryšstwa lidského dřjwe než i giných nakazj a w záhubu časnau a wěčnau uwrhne? — Protož kdokoli gste, milj bratřj a sestry w Kristu Pánu, zle užjwali smyslůw swých a údůw swých a mohutnostj dusse swé, obrakte se, pokud čas gest a pokud Bůh wás milostiwě snássj, a pogmauce smysly swé i audy swé w službu rozumu, čiňte skutky bohulibé a skutky sprawedlnosti, aby se na wás newyplnila slowa pjsma, řkaucj: „že čjm kdo hřessj, tjm i trápen býwá" (Kn. maudr. 11, 17.), a že „gakž se kdo mnoho chlubil a w rozkossech byl, tak mnoho dostane muk a smutku" (Srow. Zgew. Sw. Jana. 18, 7.).

„Běda swětu pro pohorssenj! ačkoli to mussj býti, aby přicházela pohorssenj; ale wssak běda člowěku tomu, skrze něhož pohorssenj přicházj" (Mat. 18, 7.).

„Nemylte se: Bůch nebýwá posmjwán. Nebo co bude člowěk sjti, to bude i žjti. Nebo kdo rozssjwá w těle swém, z těla i žjti bude porussenj; ale kdo rozssjwá w duchu, z ducha žjti bude žiwot wěčný" (Gallat. 6, 7, 8.).

„Každý strom, který nenese owoce dobrého, wykat a na oheň uwržen bude" (Mat. 3, 10.).

Modlitba.

Ó Bože neymilostiwěgssj, propůgč, abychom gako swatý ewangelista Lukáš umrtwenj křjže na swém těle nosili, dussce a mořjce wsse, což by

koli tobě na nás se neljbilo, bližnjmu bylo k pohorssenj, nám pak k záhubě časné i wěčné, a laskawě uděl, abychom darů, gichž gsi nám tak sstědře propůgčil, nad wssecky twory pozemské nás powznesew, gediné tak užjwali, abychom konce, ku kterémuž nás gsi powolal, dosáhli skrze Krista Pána nasseho. Amen.

Na dnessnj den připadá též swátek: W Antiochii sw. Asklepiada, bisk. mučed.; w kragi Beluacenském swatého Justa, mučed.; w Neocesarei swatého Antenodora, biskupa a mučednika; w Mezopatamii swatého Juliana, mučedujka; w Řjmě swaté Tryssouie, někdegssj manželky Decia cjsaře a m. g. swatých.

19.

Žiwot swatého Petra z Alkantary.

Petr dostal swé přjmě od městečka „Alkantary" w sspanělské kragině Estremadura, kdež se r. 1499. z rodičůw wznessených a nábožných narodil. Petr byl ginoch milostný, čilý a přjwětiwý a we wěku giž neyautlegssjm nadobyčegnau náklonnost a horliwost k modlenj na gewo dáwal, tak že nezřjdka pro modlenj i na tělesný pokrm zapomjnal. Do sskol chodil neyprw doma, pak ale se odebral na wysoké sskoly do Salamanky, kdež se tak chowal, že byl za přjklad wssem sstudentům. Neywětssj ozdobau byla mu pobožná mysl, bezauhonné mrawy, neposkwrněná čistota a neunawená pilnost we swém powolánj. Aby

se uchowal wssj nákazy hřjchu a aby ho neowanul duch swěta, stranil se wssech marných towaryssů a w modlitbě, w rozgjmánj bolestného utrpenj Páně a w častém přigjmánj welebné swátosti hledal útěchy, posily a maudrosti. Dokončiw swá sstudia wrátil se zdráw na těle i na dussi a bohat na mnohé ctnosti a na mnohé wědomosti domu k swým rodičům, kdež geg wssickni s radostj uwjtali a gako w záwod geg oslawowali. Sotwa ale že domů přibyl, počal swět hned ossjdla swá rozkládati, aby mládence toho w ně polapil a w službu swau uwázal. Tu mu podáwali rozličné auřady a důstogenstwj, tam ho zwali k rozličným radowánkám a rozkossem, onde opět giné lákadla naň strogili; ale w dussi Petrowě zaryla se hluboce slowa apossstola (I. Jan 2, 15—17.) řkaucj: „Nemilugte swěta, ani těch wěcj, kteréž na swětě gsau. Miluge-lik kdo swět, nenj lásky Otcowy w něm. Nebo wssecko, což na swětě gest, gest žádosť těla a žádosť očj, a pýcha žiwota, kteráž nenj z Otce, ale gest ze swěta. A swět pomjgj i žádosť gebo: ale kdo činj wůli Božj, zůstáwá na wěky.“ Petr přemohl sice s pomocj Božj wssecka pokussenj a wssecka ossjdla, kteráž mu léčili, ale staw tento brzy se zhnusil nábožnému mládenci, a tu počal welice dychtiti po samotě, w kteréž bez překážky Boha, žiwý pramen wssj maudrosti a blaženosti, hledati ano i nagjti mohl. I opustil za tau přjčinau, nikomu se tjm neswěřiw, otcowsky dům a dal se, mage ssestnácte let, do kláštera zákona Frantisskánského

„Majarez“ řečeného, genž w horách mezi Kastilij a Portuğalſkém ležel. Přigat byl bez odkladu. Ssa tedy w kláſſteře tuhé kázně žiw, oddal ſe se wſſj pilnoſtj ſwatému rozgjmánj a wraucným modlitbám a neuſtáwage na zdokonalowánj ſebe pracowal. Mrtwil tělo a tělesnoſt, že ſotwa wjry tomu dáme; duſil a potlačowal w ſobě každičké hnutj ku ſwětu; držel ſe za neybjdněgſſjho z hřjſſnjků a práce neyomrzeleyſſj tak ochotně, gako by z rozkoſſe konal. Oſtražitě bděl nad myſſlénkami ſwými a ſmyſly ſwé bedliwě na uzdě držel, tak že ſe zdálo, že newidj a neſlyſſj, a žeť žiw geſt mimo ſwět a nikoli we ſwětě. Slowem giž co nowic ſtal ſe wſſem bratřjm za přjklad dokonalého řeholnjka, gemuž gediným cjlem geſt Bůh. Tak an nad oſtatnj bratr zbožnoſtj, tuhau kázňj, pokorau, poſluſſnoſtj a ſebranoſtj myſli wynikal, obewzdali mu, ač teprw gen dwacet roků čjtal, předſtawenj řádu zpráwu gednoho nowě založeného kláſſtera.

W tomto ſwatém auřadě chowal ſe Petr tak, že naň wſſickni co na wzor wſſelikých ctnoſtj hleděli, a každý dle moci a ſjly geg náſledowal. R. 1524. přikázal mu prowinciál, — tak ſe nazýwá předſtawený wſſech kláſſterů řádu ſwatého Frantiſſka w giſtém auzemj ležjcjch — aby ſe na kněžſtwj připrawowal. Přikázanj toto bylo pokornému Petrowi welmi nemilé; a wſſak poſluſſnoſt přemáhala konečně pokoru, a Petr ſtana ſe kněžem i auřad kazatelſký na ſe wzjti muſil, kterýž ale s takowau horliwoſtj a s takowým pro-

spěchem zastáwal, že se owoce snah geho a pracj co neyhogněgi po celém wůkolj gewilo. A wssak Petr puzen náklonnostj k žiwobytj saukromnému a osamotnělému, hnusil si ustawičné obcowánj, gakéhož auřad kazatelský požaduge, s lidmi, a neustál na swé předstawené naléhati, až mu powolili, aby do kláštera swatého Onufria, ležjcjho w děsné paussti, přessel. Zde žiw gsa o samotě a s nikým swětským obcowánj žádného nemage, oddal se celičký modlitbám a swatému rozgjmánj, a také wýbornau knihu, kterak bychom se modliti a rozgjmati měli, sepsal. Mimo tuto wyhotowil gesstě ginau knihu gednagjcj o pokogi dusse, která též wýborná gsauc, důkazem gest, gak úzce sw. Petr s Bohem spogen byl a gak weliké a rozmanité byly milosti, gichž dusse geho aučastnau se stala. Od těch dob, co tento služebnjk Božj do kláštera sw. Onufria přessel, wedl žiwot nade wsse pomysslenj tuhý a zdálo se, že se usnesl, že pokud žiw bude, tělu swému ani oddechu nepopřege; každodonně se až do krwe bičowáwal a nosil na nahém těle pás z prowrtaného plechu, gehož drsná strana hluboce w tělo se zadjrala. Zachowáwal také ustawičný půst, negjdal než každý třetj den a tu toliko chléb neytwrdssj a neyčernčgssj, a někdy také trochu poljwky, giž přiléwánjm studené wody wssj chuti zbawowal, ba negednokráte teprw za osm dnj něčeho pogedl. Po čtyřidcet let spáwal gen půl druhé hodiny, a to gen sedě a hlawu na kus dřewa we stěně podpjrage, a geho chýžička tak byla skrowňaučká,

že se w nj ani natáhnauti ani přjmo postawiti nemohl. Nikdy také hlawy swé nepřikryl, ať si ostatně prsselo aneb slunce pražilo; neboť „neslussj se," řjkáwal, „aby služebnjk u přjtomnosti Pána swého — měltě zagisté Boha ustawičně na očjch — hlawu přikrýwal." Oděw geho býwal wždy těsný a na neywýš otřelý, a zdálo se, že ani zimy ani horka si newssjmá. Chodil pokud žiw byl bos, a očjm swým sotwa obyčegnau službu konati powolil. Po tři léta nikoho w klássteře w twáři newiděl, a bratry gen po hlasu poznal. Po celý rok nepodjwal se na strop chýžky swé ani na strop kostela; strom stogjcj u wchodu klásstera, welmi dlauho byl mu neznámý. Z těch přjčin chodjwal wždy za průwodčjmi swými, gelikož žádných cest neznal. Byl též na neywýš mlčenliwý, i tenkráte když se na něho doráželo aneb se mu utrhowalo, neodpowjdal; toliko když mu poručeno bylo, aby mluwil, otewřel ústa, a co potřeba kázala, skromně a ljbezně pronesl, neboť byl maudrý a wtipný a laskawý a přjwětiwý k giným. Tak pjsse o něm swatá Terezie, kteráž zhusta s njm o záležitostech swého spasenj a o cestách, po kterýchž gi Bůh wodil, gakož i o oprawách, gež w řádu swém podnikla, se radjwala. Čjm wjce sebe mrtwil, tjm wjce rostla též geho pokora a s pokorau i ostatnj ctnosti, a tudjž i milostj Božjch wždy hogněgi a hogněgi se mu dostáwalo. Když přissel u wytrženj mysli, swjtjwala se twář geho zhusta leskem nebeským, a negednau byl widjn, an pohřjžen

u widěnj Boha w powětřj s rukama roztaženýma se wznáſſj. Mimo to byl též nadán mocj diwotwornau, ano i budaucj wěci prorokowal, a wůbec powjdalo se o něm, že gako ſlunecem led ſe rozpauſſtjwá, podobně ohněm geho láſky každé ſrdce lidſké ſe rozhřjwá, a schopné činj dogmu, kteréž ſwatý Petr na ně učiniti ſi předſewzal.

Rozgjmánj.

Tak an ſwatý Petr z Alkantary w tichoſti a ſaukromnoſti ſebe zdokonalowal, Boha a Božſkých wěcj hledage, uzawřela prozřetelnoſt Božj na wyſoký ſwjcen geg poſtawiti, aby mnozj widauce ſwětlo geho, náſledowali geg. J ſtalo ſe, že Petr wol newol hodnoſt prowinciála na ſe wzjti muſil. Byl tenkráte teprw čtyřidcet roků ſtár, a wſſak powinnoſti ſwého úřadu zaſtáwal s wýbornau ráznoſtj a obezřetnoſtj, zároweň pak i pokorně a s neywětſſj ponjženoſtj, tak že newjme, čemu ſe wjce diwiti, zda-li pokoře, kterauž přikazowal, čili horliwoſti, kterau o ſláwu gména Božjho a zdokonalenj bratřj dbal. Auřadowánj geho bylo celému řádu na neywýš proſpěſſné. Nebok ſeznaw ſemotam wady, kteréž w řád ſe byly wlaudily a liknawoſt mnohých bratřj, uzawřel, puzen ohněm láſky k Bohu, že nedokonaloſti ze řádu wyklidj, horliwoſt w ſlužbách Božjch wzbudj a tak celý řád k prwotnj přeſnoſti přiwede. Když tedy doſſel čas geho

aufadowánj odessel, opowěděw se u swatého otce, s několika bohabognými bratřjmi do země Portuğalské w tom úmyslu, že w zemi této řád swatého Frantiſſka obnowowati se gme. Obnowánj dařilo se z počátku owſſem gen pomalu; neboť swatý Petr žádal, aby bratřj, gižby se k němu přidali, wedli žiwot co neytužſſj, masa a wjna se úplně zdržugjce, wſſeho gměnj gakéhokoli se odřjkagjce a dnem i nocj Bohu slaužjce. A wſſak Petr pro Boha horliti neuſtál, a nedbage protiwenſtwj, i utrhánj i pomluw, daufal, že konečně přede cjle dogde. A nezklamal se, Bůh byl s njm a požehnal neunawené horliwoſti služebnjka swého a w několika letech podrobilo se 300 kláſſterů tuhé kázni, gak gi Petr Alkantarſký požadowal a předpiſowal. Tato podařilá obnowa kázně kláſſternj a zwláſſk powěſt daleko ſſiroko rozhláſſená o swatém obcowánj geho zgednala mu wſſade weliké wážnoſti, a welicj páni i sproſtý lid rádi u něho rady a poučenj, útěchy i pomoci wyhledáwali. Sám král portugalſký Jan III. a cjſař Karel V. powolali ho k sobě a za zpowědnjka geg mjti chtěli. Petr wyplnil ſice žádoſk slawných mocnářůw těchto a zagiſté též mnoho dobrého u dwora gegich dowedl, ale, aby na wždy u nich zůſtal aneb na wždy w powinnoſk zpowědlnjka se uwázal, k tomu se nikterak pohnauti nedal. Tjm raděgi ale obcowal s osobami, kteréž gako on ohněm láſky Božj pláły a neljčenau pokorau a duchem kagjcnoſti ſe wyznamenáwaly. Mezi nimi zwláſſk wynilá swatý

Frantiſſek Borgias, genž ſe za přjklad pokory a horliwoſti o ſpaſenj duſſj powažuge, a ſwatá Terezie, kteráž duchem Božjm puzena, gak známo, oprawu řádu Karmelitſkého prowedla. Gj byl ſwatý Petr po mnohá léta zpowědnjkem, rádcem a orodownjkem u Boha a u lidj, gakož i ſwědkem neſčjſlných miloſtj, kteréž Bůh ſwětici této byl w takowé hognoſti propůgčiti ráčil.

Gakkoli ſwatý Petr na neywýš wedl žiwot tuhý a přjkrý, dočkal ſe nicméně 63 roků žiwota ſwého. Tu ale cjtě, že ſe poſlednj doba bljžj, umjnil ſi, že než ſe s ſwětem rozlaučj, geſſtě gednau kláſſtery ſwé nawſſtiwj. J ſſel, ale na ceſtě nemoc poſtjhla ho. J dal ſe do kláſſtera Arenas odneſti, a s newýmluwnau ſkrauſſenoſtj ſwátoſti umjragjcjch přigal. Wſſickni, genž přjtomni byli, až k ſlzám byli pohnuti. Na to padl u wytržený myſli. Když opět k ſobě přiſſel, prawil hlaſem pleſagjcjm: „Weſelil gſem ſe z toho, když mi geſt powědjno: Do domu Hoſpodinowa půgdeme!“ a na to dne 18. řjgna r. 1562. duſſi ſwau Bohu odewzdal. Swatá Terezie pjſſe, že ſe gj byl hned po ſmrti u welikė ſláwě zgewil, řka: „O blažené pokánj, kteréž wymohlo takowou ſláwu!“ Mimo to pjſſe také tato ſwětice, že gj Bůh byl u widěnj řekl, že zač proſiti bude na přjmluwu w Pánu zeſnulého ſlužebnjka toho, wſſe obdržj, a že ſkutečně často na něho ſe obracela a nikdy oſlyſſána nebyla.

Swatý Petr byl dlauhými poſty a tuhau kázni a wyſokým wěkem welmi ſeſſlý a tak wychu-

dlý, že se, gak swatá Terezie swědčj, zdál, gakoby z kořjnků spleten byl. Ale po smrti působilo oslawenj duše též na oslawenj geho těla, kteréž i hned leskem neobyčegným zářilo a newýslowně přjgemnau wůni wydáwalo. Při geho pohřbu stali se mnozj a znamenitj diwowé. Za swatého byl prohlášen za papeže Kljmenta IX. r. 1669.

Rozgjmánj.

Swatá Terezie twrdj, že swatý Petr z Alkantary dokonaw žiwot swůg, u weliké sláwě se gj zgewil, řka: „Ó blažené pokánj, kteréž mi wymohlo takowau sláwu!" Ó mogi milj! tato slowa nemělaby nám nikdy z paměti wypadati, owssem chceme-li gako swatý Petr sláwy wěčné dogjti. Či myslite, že roznařilým žiwotem a rozkossemi též dá se docjliti, čeho swatj kagjcjm žiwotem dossli? Nuže slyšeli-li gste někdy o člowěku swětáckém, že by umjrage aneb po smrti byl s radostným hlasem prawil: „Ó wy přeblažené rozkosse swětské! ó ty přeblažené tancowánj a hýřenj, přeblažená lenosti a zahálko, přeblažená tělesnosti a chlipnosti a marnosti swětská, po čemž po wssem tolik gsem byl taužil! ó gaké sláwy a gakého blahoslawenstwj byly gste mi způsobily!" Gá řku, slyšeli-li gste aneb četli-li gste co podobného? Mně aspoň nic takowého známo nenj, owssem ale dobře wjm, že přemnozj umjragjce hořce želeli, že w mladosti swé tělu

howěli, že po rozkoſſích běhali a že ſwětu a marnoſtem geho ſlaužili. Dobře wjm, že ſi tacj lidé ſrdečně přáli, aby nikdy — nikdy toho ſe nebyli dočinili; že ſi přáli, aby mohli wymazat ony dny z žiwota ſwého, a kdyby gim bylo přáno, déle žiwu býti, že by ſe oddali žiwotu kagjcnému. A wſſak k čemu mnoho o wěci té ſlow ſſjřiti, poſlyſſme gen co podobnj lidé o ſobě dj w pjſmě ſwatém, řkauce u temnoſtech pekelných: „Což nám proſpěla pýcha? aneb co nám pomáhá chlauba s bohatſtwjm? Pominulo to wſſecko gako ſtjn, a gako poſel mimo běžjcj.“ Nuže k čemu wy ſe odhodláte? Chcete howěti žádoſtem těla a marnoſtem ſwěta a na wěky zahynauti, a čili utjkati rozkoſſj a radoſtj ſwětſkých a s ſwatým Petrem požjwati ſláwy nebeſké? Nehrozte ſe a nedomnjweyte ſe, žebyſte tak přjkrý a tuhý žiwot wéſti měli, gako na ſwatém Petru byli gſme widěli, gá řku tolik ſe od nás nežádá, owſſem ale abychom 1. tělu nepowolowali žádných hřjſſných rozkoſſj a zapowězeného pohodlj; 2. abychom ſe od ſlužeb Božjch nedali ani horkem, ani ſtudenem, ani gakýmis překážkami zdržowati; 3. abychom tělu nedáwali wjce oddechu a wětſſjho odpočinku, než co zdrawj a potřeba káže; 4. abychom ſwědomitě přikázanj cjrkewnjch zachowáwali, gmenowitě poſty a zdržowali ſe pokrmů zapowězených; 5. abychom tělu ſwému někdy i dowolených radoſtj odepřeli, ſtarého přjſlowj ſe držjce: „Když neylepſſj hra, přeſtaň,“ a wůbec abychom we wſſem, což nás

těssj, střjdmosti a mjrnosti užjwali. Nebo prawý křesťan nikdy si nedowolj něgakého wyraženj, gjmž by swé powinnosti poruſſil, wěda, že co bez mjry, byť i ginak dowoleno bylo, duſſi i tělu ſſkodj, a že radosť, kteráž swědomj poskwrňuge, radostj býti přestáwá.

„Pjce a hůl, a břjmě oslu: chléb a kázeň, a práce služebnjku" (Sir. 38, 25.).

„Rozpráwka hřeſſjcjch gest protiwná, a smjch gegich w rozkoſſech hřjchů" (tamtéž 27, 14.).

„Bezbožnj držj buben a harfu, a weselj se k zwuku warhanů; wedau w dobrých wěcech dny swé, a w okamženj do hrobu sstupugj" (Job. 21, 12, 13.).

„Prosjm wás, bratřj, abyste wydáwali těla swá w oběť žiwau, swatau, Bohu libau, rozumnau službu swau" (Řjm. 12, 1.).

„Nechtěgte býti gako kůň a mezek, kteřjž rozumu nemagj" (Žalm. 31, 9.).

„Wyplnjš-li duſſi swé žádosti gegj, učinjť tě w radosť nepřátelům twým" (Sir. 18, 31.).

Modlitba.

Neysladſſj Ježjſſi, račiž mi, prosjm, sjly uděliti, abych z lásky k tobě a z žádosti po tobě odložil břjmě tělesných chtjčů a swětských žádostj. Deg, ať Bůh můg panuge nad tělem, rozum nad duchem a milosť twá nad rozumem, a podrob mne wně i zewně swaté swé wůli. Pro-

půgč, ať srdce mé a gazyk můg, a wssecky kosti mé tebe chwálj. Amen.

Na dnessek připadá též swátek: W Řjmě narozenj swatých mučednjků Ptolomea a Lucia; w Antiochii swatých mučednjků: Beronika, Pelagie, panny a giných čtyřidceti dewjti; w Egyptě swatého Warra, wogáka, mučednjka; w Ebroicis swatého Aquilina, biskupa; w Salernu swatého Eusteria, biskupa; w Jrlandu swatého Ethjna, opata; w Oxonium w Angličku swaté Fredeswindy, panny a m. g. swatých.

20.

Žiwot swatého Wendeljna.

Sw. Wendeljn aneb Wendaljn z rodu králůw Škotských pocházege, narodil se okolo polowici stoletj ssestého. Po swědectwj několika děgepiscůw měl se gednau panowngkem Škotůw státi, protož také dle stawu slussně wychowán a náležitě wyučen wssemu, čehož wládaři země potřebno gest. Nábožný biskup, kterémuž wychowánj králewice swěřeno bylo, nestaral se pauze o časnost swěřence swého, nýbrž wssemožně i o to se staral, aby srdce geho usslechtil, w něm lásku k swaté wjře wzbudil a ku skromnosti a pokoře geg naklonil, „neboť Bůh se pyssným protiwj, ale pokorným dáwá milost“ (Jak. 4, 6.), a kdo sám sebe nezapjrá a neodřjká se marnosti swěta, nedogde wysokého stupně dokonalosti. A wssak na mladého králewice působilo učenj swatého ewangelium a přjklad Kristůw a wywolených geho tak welice, že odřekuuw se trůnu a wssj sláwy

swětské uložil u sebe, že někde o samotě gediné Bohu a swému spasenj žiw bude. — Kdo se nad swět powznesl, nebude ničeho ode swěta žádati; a kdož Boha w srdci má, snadno swět pohřessj; a swět se plemenj gediné w té dussi, w kteréž Bůh nepřebýwá, neboť kdo přjtel gest tohoto swěta, nepřjtelem Božjm učiněn býwá.

J porozwážiw wěci té bedliwěgi a s Bohem se we wraucjch modlitbách poradiw, oblekl se konečně w oděw pautnický a opustil tagně otčinu, rodiče i přátely, a přeplawil se do Anglicka, odtud pak do Francauzska, a prossed mnohé kraginy, usadil se konečně w okolj Trewjrském. Zde si wystawěl w tmawém lese chýžku z kůry stromowé a žil tu o samotě, rozgjmánjm, modlitbami a tuhými posty Bohu slauže. Gednoho dne opustil nábožný paustewnjk tuto chatrč swau, a cestowal do Trewjru, aby se tam slowem a tělem Božjm posilnil. Cestau setkal se s gakýms zemanem a prosil ho o malý dárek. Tento wssak wida geg, že mlad gest a za obyčegného zahaleče geg drže, dal mu notnau důtku, že se nestydj, gsa tak mladý a zdrawý žebrati, a prawil: „Byloby lépe, kdybys prasata pásal, neumjš-li nic giného, než abys lidi obtěžowal," a přitom geg na swůg statek k tomu konci wybjzel. Swatý Wendelsn poslauchal pokorně řeči zemanowy, a nabjdnutj geho nepowažuge ginak než za hlas Božj, který geg, aby se welice poniżowal a pokořowal, wolá, přigal náwrh zemanůw s radostj, domýsslege se, že tak Spasiteli

swému, kterýž opustiw sjdlo nebeské až k smrti křjže se pokořil, podobněgssjm bude.

Kdo sprawedliw gest, koná powinnosti powolánj swého pilně a wěrně, neboť neslaužj na oko, aby se lidem ljbil, nýbrž w sprostnosti srdce, boge se Boha a přeswědčen gsa, že Bůh osoby nepřigjmá. Podobně i swatý Wendeljn wssecky powinnosti, kteréž njzký a sprostý staw od něho žádal, netoliko co neyswědomitěgi plnil, nýbrž i postawenj swého k tomu užjwal, aby se w ctnostech zdokonalil a Bohu zaljbil. Obcowal neustále před twářj Božj, a Bůh, k němuž se dnem a nocj modljwal, nikdy z mysli mu newypadl. Utrhal ústům swým, aby chudého bližnjho nasytil, a ochotně každému swých služeb nabjzel. Z úst geho newyssło nikdy slowo křiwé a nikdy slowo urzuté a newrlé, gakož u pastýřů w obyčegi býwá, ano on se warowal, pokud mohl, wsseho s ginými pastýři obcowánj zwlásst wěděl-li, že řečmi i skutky swými mrzcj a ohawnj gsau před Bohem i před lidmi. Slowem Wendeljnowo chowánj bylo tak uspořádáno, že slowa pjsma swatého o něm řečena se zdagj, řkaucj: „Služebnjče dobrý a wěrný, že gsi nad málem byl wěrny, nad mnohem tebe ustanowjm.“

A wssak nebylo swatému Wendeljnowi tak snadno tak wysoké dokonalosti, o njž gsme práwě mluwili, dogjti; musilť zagisté i on, gako každý bogownjk Kristůw, tuhý bog podstaupiti, gegž mu nepřjtel wssj ctnosti byl připrawil. Totiž on mu stawil na mysl sláwu a rozkosse, gichž,

wrátj-li se do wlasti, požjwati bude, malowal mu bolest a žal rodičů, ljčil radost nad nenadálým shledánjm a wyobrazowal gasot a plesánj wesskerého národa, až by geg opět uzřeli. Ale Wendeljn znal zbraň, kterauž se w podobném bogi hágiti máme, pokořowal se mnohem wjce než prwé, přitužowal swým mrtwenjm, modlil se důwěrněgi a wraucněgi než před tjm, chodil častěgi ke stolu Páně a upjral pewněgi mysl swau w onu wlast blaženau, do kteréž každý bogownjk Kristůw wegde, kterýž statně bogowal. J dal Pán Bůh zmužile zápasjcjmu Wendeljnowi swjtěziti a utwrdil mysl a duši geho w dobrém, a učinil milostiwě, že rád a ochotně ponjženau službu swau konal a wssemožně se přičiňowal o prospěch pána swého. — „Odpjreyte ďáblu a uteček od wás, přibližte se k Bohu, a přibljžj se k wám" (Jak. 4, 7. 8.). „W trpěliwosti běžme k uloženému sobě bogi, patřjce na půwoda a dokonawatele wjry, Ježjsse, kterýž mjsto předložené sobě radosti strpěl křjž, nedbage hanby, a sedj na prawici stolice Božj. Protož rozpomjneyte se na toho, kterýž takowé proti sobě odporowánj od hřjssnjků snássel: abyste neustáwali w myslích swých hynauce" (k Žid. 12, 1—3.).

Gelikož swatý Wendeljn, gakž praweno bylo, práce swé wssecky s myslj náboznau konal, a gelikož se upřjmně o prospěch swého pána přičiňowal. bylo též požehnánj Božj s njm; neboť „požehnánj Páně gest nad hlawau sprawedli-

wého" (Přjsl. 10, 6.). Stáda gemu swěřená množila se, a nikdy ani ta neymenssj pohroma gich nepotkala. Zeman, ačkoliw wznessené ctnosti swého čeledjna úplně neznal, a následowně ani newěděl, odkud to požehnánj Božj přicházj, oblj= bil si nic méně pokowného a wěrného i praco= witého Wendeljna welice, důwěřowal mu we wssech wěcech a wjc mu přál, než ostatnjm čeledjnům. Tito záwiděli mu takowé přjzně, neboť nenj stawu, w kterémby záwisti nebylo, a snažili se geg u pána w podezřenj uwésti. Nemohauce wssak ze žádného přečiněnj zgewně geg winiti, wzali, gak se obyčegně stáwá, útočisstě ke lži a utrhánj. Prawili totiž, že Wendeljn sspatně na stáda dohljžj, sspatně ge opatřuge a že w prawý čas ani newyhánj ani nevřiháni, a co giného wjce. Zeman nechtěl těmto klewetám dlauho wjry dáti. Jedenkráte ale hnal Wendeljn skutečně stáda do hor as několik hodin od domowa, kdež dobrá a tučná pastwa byla, a w skraussených modlitbách tam s Pánem Bohem rozmlauwal. J stalo se, že zeman s několika saudruhy od dobrodružstwj se wracege, kraginami gel, kdež Wendeljn pásl. Kterého sotwa že zočil, i hned se rozljtil a dogeda ho, trpkými slowy mu lál, a z nedbalosti a newjm z čeho wjc geg winil. Wendeljn snesl trpěliwě a tisse wsse, cokoli mu praweno bylo, řka we wssj tichosti a důwěrně: „Utokogte se pane, wssak Bůh to dobře zprawj." Zeman odewálal. Wssak eyhle, když se w kwapu hradu swému bljžil, spatřil pastýře i stáda před sebau wesele postakowati.

Z této podiwné přjpadnosti seznal newinnosť služebnjkowu a zastyděw se, dal wěrného čeledjna zawolati, odprosil ho a podáwal mu mnohé dary a lepssj služby, než až posud zastáwal. Ale Wendeljn nepřigal ani toho ani onoho, gen tolik prosil, aby si nedaleko kláſſtera Toleyského, kterýž od krále Dagoberta založen a od syna geho Sieğeberta mnohými důchody opatřen byl, chyžičku wystawěti a w nj po paustewnicku žiw býti směl. Rád přiwolil zeman ku prosbě Wendeljnowě. ano sám mu žádanau chyžku wystawěti dal. Opat Toleyský Priminus přigal Wendeljna na to do řádu Benediktinského a w raucho řeholnj geg oděl, načež se Wendeljn společnosti lidské odřeknuw, do samoty se odebral. Byl-li prwé žiw nábožně, tjm wjce nynj. Zdwogil swé posty a giné tuhé kagjené skutky na se uwalil, dnem i nocj modlitbami, zpěwy swatými a swatým rozgjmánjm Bohu slauže. Slowem byl wssem spolubratřjm wzorem ctnosti, bohabognosti a kagjcnosti, na kteréhož rádi hleděli, často geg nawsstěwugjce a přjkladem geho se zprawugjce, a negednau také prawili, že přjkladem toho muže mnohem wjce w ctnostech se utwrzugj, než dlauhým čtenjm nábožných kněh. Mohlik owssem o tom wssjm práwem tak mluwiti, neboť „kdo s maudrými chodj," dj pjsmo swaté, „maudrý bude."

Bůh, genž pokorných rád powyssuge, oslawil též služebnjka swého Wendeljna, gelikož na geho přjmluwu mnozj zázrakowé se stali, zwlásstě když

morowá rána aneb giná nákaza mezi dobytkem panowala. Z té přjčiny utjkali se téměř wssickni něgakau potřebau ztjženj k Wendeljnowi, pomoci aneb aspoň rady a útěchy u něho hledagjce. J roznássela se powěst o swatosti Wendeljnowě a o moci modliteb geho wždy dál a dále, a protož nenj se co diwiti, že mnichowé Toleyssti po smrti opata swého Primina gednosworně Wendeljna na opatstwj wywolili. Nerad se podrobil pokorný Wendeljn wůli bratřj, a toliko z pauhé poslussnosti, giž zachowáwati slawně byl přisáhl, uwázal se w důstognost opatskau. Zastáwalť gi pak po mnohá léta maudřé k sláwě Božj a k blaženosti lidské; bratry pak zprawowal gako prawý otec, láskau a přjkladem k dokonalosti gich pobjzege a ničjm od nich se nelisse, leč wětssj horliwostj a wraucnostj we wsselikém dobrém.

J propůgčil mu Bůh dosáhnauti wysokého wěku; než wssak geg powolal do sláwy wěčné, nawsstjwil ho gesstě těžkau nemocj. Swatý Wendeljn nesl bolesti wesskeré s trpěliwostj nepřemoženau, oddán gsa úplně do wůle Božj. Mělik zagisté bratřj i tenkráte na něm přjklad mjti. Cjtě, že se hodinka odchodu z tohoto swěta bljžj, wyzpowjdaw se, sdělil též zpowědnjku wysoký rod swůg a na to přigaw neyswětěgssj swátosť a swátosť poslednjho pomazánj, s plamennau wraucnostj konečně r. 1015. w Pánu zesnul, aby wessel w králowstwj nebeské, pro kteréž králowstwj pozemské byl opustil.

Wendeljn umjrage přikázal z hluboké pokory, kteráž takměř hlawnj byla ráz celé powahy geho, aby ho nekladli do krypty k ostatnjm opatům, že toho hoden nenj; ale bratřj ginak o geho hodnosti saudjce, pochowali geg neyprw do krypty, pak ale w lese, w kterém swatý ten prwé, než opatem se stal, Bohu slauže, žiw byl; a gelikož se zde na přjmluwu swatého mnoho zázraků stalo, snesli se mnozj křesťané nábožnj a kapličku nade hrobem geho wystawěli, kteráž se během času w krásný kostel proměnila. J množila se uctiwost wěřjcjch k hrobu swatého Wendeljna, a pořád přibýwalo těch, kteřjž okolo kostela geho se usazowali, až býwalá paussk w městečko wzrostla, gemuž až po dnes Swatý Wendeljn řjkagj.

Swatý Wendeljn býwá zwlásk od rolnjků a hospodářů co hlawnj patron ctěn, kteřjž k němu gmenowitě za odwrácenj pádu dobytka útočisstě brávaoj.

Rozgjmánj.

Widěli gsme, mogi milj, kterak čeledjnowé záwistj puzenj swatého Wendeljna osočowali a w podezřenj uwáděli; též gsme giž uwažowali, gak weliký hřjch záwisk gest, nynj ale uwažme, co nám činiti, abychom se té neprawosti uchowali, aneb nesstastně-li gsme w ni padli, kterak bychom gj opět se zbawili. Toho se pomocj

Božj doděláme, budeme-li často welikost a mrzkost záwisti rozgjmati, a budeme-li prameny, z nichž tato neprawost zniká, bedliwě uepáwati. J wywrzme tedy z srdce sobětwj, kteréž nikoho nemiluge než gen sebe, potlačme pýchu, kteráž nad každého powýssena býti žádá, a udusme lakomost, kteráž blaženost gen w pokladech hledá. Nasse snaha buď bližnjho milowati, bližnjmu pomáhejme, blaho geho hledejme, a co dobrého geg potká, mu přegme. Uwažuame swé chyby a wady, bližnjho pak pěkné stránky a dokonalosti na oči si stawme, rozgjmejme, že wsse, cokoli člowěku dobrého aneb pěkného se dostane, že wsse gest dar Božj a to že wsse pomine, genom láska a milost že nepomine, a že teprw po smrti wsse se dle sprawedlnosti a zásluh wyrowná. Toto wsse, mogi milj, činiti musjme, chceme-li se, gakž řečeno, záwisti buď uchowati aneb zbawiti: nenčinjme-li toho, bude nasse srdce záwist rozrýwati a my budeme nenáwiděti bližnjho, když sstěstj mu zkwete; budeme se radowati, uwidjme-li, že kořen geho blahobytu se podrýwá; budeme se hněwati, slyssice, že chwálen, ctěn a weleben gest; budeme nelaskawě o něm mluwiti, dobré gméno geho ohrzowati a podkopáwati geho spokogenost a blaženost; slowem my budeme nepřjzniwj a záwistiwj. Protož „složjce wsselikau zlost a wsselikau lest a pokrytstwj a záwisti i wssecka utrhánj, gako nynj zrozená nemluwňátka, rozumného beze lsti mléka žádejme, abychom gjm rostli k spasenj; gestliže wssak gjme

okusili gak sladký gest Pán" (Srow. I. Pet. 2, 1—3.).

„Záwistj ďábla přissla smrt na okrsslek země" (Maudr. 2, 24.).

„Nepůgdu cestau s tjm, kdož záwistj chřadne: nebo takowý člowěk nebude účasten maudrosti" (tamtéž 6, 25.).

„Nebýweyme marně chwály žádostiwi, gedni druhých popauzegjce a gedni druhým záwidjce" (Gallat. 5, 26.).

„Kořen zagisté wsseho zlého gest záwisk a žádostiwosk. Láska trpěliwá gest, dobrotiwá gest, nezáwidj, nečinj nic na chlaubu, nenadýmá se" (I. Kor. 13, 4.)

Modlitba.

Pane Jezu Krisse, přispěy nám ku pomoci milostj swau, bychom sebe wespolek milugjce, zákon twůg swatý wěrně plnili, a popřeg, bychom přihlédagjce k newýmluwné lásce twé a k lásce swatých a swětic twých, dusili a mořili w sobě wsselikau záwisk, genž ohawná gest před twářj twau. Nuže, o Pane, neprodléwey a zapal w útrobách nassich oheň lásky swé, ak ztráwj, což záwistj ďábla w nich zlého se bylo počalo a wzrostlo, genž gsi Pán na neywýš milostiwý a dobrotiwý. Amen.

Na dnessnj den připadá též swátek: W městě Awienském sw. Maxima, muč.; w Agennu swatého Kaprasia, muč.; w Antiochii swatého Artemia, muč.; w Koljně nad Rýnem swatých pannen Marty a Sauly; u Mindy swatého Feliciana, biskupa, mučed.; w Portugalské zemi sw. Irenes, panny a mučed.; w Pařjži swatého Giřj, gahna a Aurelia; w Remenské wsi swatého Syndulfa, wyznawače a m. g. swatých.

21.

Žiwot swaté Ursuly.

Kdy swatá Ursula s družkami swými byla pro wjru a pro neporuffenau čistotu žiwot obětowala, o tom určitých zpráw nemáme. Twrdjk zagisté gedni, že se to stalo r. 383. aneb 368., an zas druzj, že r. 433. po Kristu Páně se to bylo přihodilo, udáwagj. Podobně neshodugj se spisowatelé o množstwj těchto rekyň pro wjru: tolik ale přede gisto, že gich ne sice gedenáct tisjc, zagisté ale welmi mnoho bylo. Brewiář Řjmský wyprawuge nám událost tu, gakž následuge:

Maximus, neywyššj wůdce wogsk Řjmských w zemi Brittanské, powstal proti pánu swému, cjsaři Gracianowi. J dal se tedy od wogsk, gimž welel, za cjsaře prohlásiti, a aby se u wládě utwrdil, přeplawil se r. 382. do Gallie. Štěstj mu přálo, porazilk Graciana několikráte, a zwlásstě pomocj wogsk brittanských, gichž mu kujže gakysi gménem Konan přiwedl. Maximus dal udatným wogjnům těmto, aby prospějsné služby gegich odměnil, k držení dobytau kraginu, gménem Armoriko, napotom „Bretagne" (wysl. Bretaň) nazwanau. Wogjnowé usa-

diwssj se w nowé wlasti, přáli si wstaupiti w staw manželský; gelikož ale giž křesťany byli, praobywatelé kraginy gmenowané wssak gesstě modláři, poslali do Brittanie posly žádagjcj, aby gim děwčata na wdanj do Bretaně poslány byly. Knjže Konan žádal zegmena o ruku Ursuly, dcery knjžete Kornwallisského, kteráž wzdělanostj a usslechtilostj mrawu i těla nad ostatnj sauwěké panny welice wynikala, a z těch přjčin u weliké wážnosti u každého gsauc, od mnohých sslechetných mládenců o ruku žádána býwala.

Poslowé wůbec wljdně přigati w krátkém čase záležitosti, pro něž posláni byli, wypořádali; znamenité množstwj děwčat usneslo se přeplawiti se za kragany swými. I swatá Ursula poslussna gsauc wůle rodičůw, sljbila za Konana se wdáti. Wstaupily tedy na lodi, ale sotwa že zemi wlastenskau z očj ztratily, powstala náramná bauře, od njž zahnány bywsse na břehy cizozemské, nuceny se widěly w přjstawu nedaleko ústj Rýnu útočisstě hledati. Gelikož wětrowé pořád byli nepřjzniwi a moře ustawičně bauřilo, uznaly za dobré proti Rýnu plauti a pak po suchu do nowé wlasti předce gjti. Wssak Bůh ginak byl určil. Když totiž kraginy Koljnské se byly doplawily, upadly w ruce Hunských bogownjků, kteřjž tam pod wůdcem swým Gaunusem proti Mariminowi polem stáli. I rozgařila chlipnost surowých wogáků, když byli sličné panny uzřeli, w takowé mjře, že wssemožných prostředků užjwali, který mižby panny o čistotu připrawili: ale Hospodin

bděl nad newinnostj sklſčených. Swatá Ursula wzbuzowala slowy nadſſenými towaryſſky swé, aby statně wſſemu wábenj i wſſem hrozbám odpjraly, a pro hágenj wjry a ctnosti smrt podstaupiti se nebály. J dal Hospodin plamenným slowům gegjm tolik moci, že wſſecky ty panny do gedné nestaudným chtjčům těch surowců se opřely. Tjm, gakž se samo rozumj, rozkwasil se hněw a zuřiwost chlipnjků tolik, že wſſecky ty panny nemilostně umučili. Toliko swatá Ursula zůstala na žiwě, gakž někteřj prawj. J měli gi k tomu, aby wůdci Gaunusowi se zasnaubila, což když ona učiniti nechtěla, ſſjpem gi zastřelili.

Mezi tjm, co tyto wěci se dály, ukryla se gedna z panen, gménem Kordula, kdes na lodi, a gelikož temno wečernj nastalo, nikdo se po nj nestjhal. J netagila si swatá panna tato nebezpečj, w kterémž wězj; protož se i modlitbami na přjſſtj ráno připrawowala. Když se rozednjwati počalo, vomodlila se wraucně, prosjc, aby Hospodin k sestrám giž korunowaným gi přiwtěliti ráčil. Na to powstawſſi, ſſla bez messkánj a že křesťankau gest, zřegmě surowým nepřátelům powěděla. Tito gj owſſem domlauwali, aby ſſetřjc mladosti swé, neuwrhowala se samochtjc w muky a smrt, nýbrž aby raděgi užjwala rozkoſſj swěta a žiwa byla. Ale swatá Kordula, připomjnagjc si slawnau smrť swaté Ursuly a tolika giných panen, nedbala dobromyslně sice, ale wřede hřjſſné rady, owſſem ale se nabjzela, že ráda smrť pro Krista podstaupj. Tak au sta-

tečně swůdným řečem odpjrala a po wůli zhowadilým žádostem býti nechtěla, též gi gako swatau Ursulu ssjpem zastřelili, a tak wssecky ty panny bogjce se toho, genž tělo i dussi do pekla uwrhnauti může, odpjrali těm, kteřjž toliko tělo zabjgegj, a raděgi žiwot obětowaly, než wjru a ctnost.

Mrtwoly swatých panen pochowány gsau w Koljně nad Rýnem; a gelikož na hrobě gegich mnozj zázrakowé se děli, wystawěli tam giž r. 643. za arcibiskupa Kuniberta pěkný kostel, w němž zwlásst arcibiskup Koljnský, swatý Hanno, w XI. stoletj rád swau pobožnost konáwal, třeba celé noci na hrobě swatých mučednic w modlitbách trwage. Gelikož swatá Ursula swým domlauwánjm mnoho panen pro čistotu rozplamenila, powstal as před 300 lety panenský řád „Ursulinek" nazwaný, gehož údowé se zawazugj, že děwčata bohabogně wychowáwati budau. J u nás w Čechách několik takowých klásterů, a gmenowitě w Praze a na Horách Kutnách, stáwá.

Rozgjmánj.

Gedna z neywětssjch neprawostj, kterýmž lidé welmi zhusta podléhagj, gest zagisté smilstwj; prawjm: že smilstwj gedna z neywětssjch gest neprawostj nebok která z neprawostj giných porussuge w člowěku tolik obraz Božj gako smilstwj? která kazj wjce mohutnosti dusse? která podrýwá rychlegi

zdrawj těla a zkracuge dny žiwota? Která gest neprawost, která gako nečistota připrawuge služebnjky swé tak náhle o čest? která gim působj tak weliké nestěstj a hanbu na celé rodiny uwrhuge; celá pokolenj gedem swým poruffuge a těžssj trefty na ně uwaluge, než smilstwo? Newěřjš-li slowům mým, pročti pjsma swatá a uwidjš, že pro smilstwo Bůh člowěčenstwo potopau trestal, ohněm Sodomu a Gomorhu spálil, třiadwacet tisjc Židů w meč nepřátelský wydal a nesčjslnými trefty giž zde na zemi ty stjhal, kteřjž neprawosti této se byli oddali. A což medle gakými trefty budau chlipnjci na wěčnosti stjháni, o nichž swatý apostol Pawel pjsse: že nebudau mjti dědictwj w králowstwj Kristowě a Božjm? A protož utjkeyte wssickni neprawosti této; utjkeyte rychle i wssech wěcj, kteréž k neprawosti této swáděgj; utjkeyte bugných her a bálů, rozpásaných wyraženj, oplzlých rozpráwek a zpěwů a nemrawného obleku; držte oči na uzdě, hleďte střjdmosti w gjdle a pitj, nečjteyte oplzlé knihy, warugte se zlého towaryšstwa a styďte se sebe samých. Měgte Boha wždy na mysli, pamatugte na poslednj wěci, wytrweyte w modlitbách, postem bugnost těla mořte a často k zpráwě Božj a ku stolu Páně choďte. Kdož wssecho toho nezachowá, aneb nehledj, aby poddanj geho zachowáwali, ten gedná w duchu smilstwa a pomáhá neprawosti této k wjtězstwj. Z těch přjčin napomjná nás swatý Pawel slowy důkladnými, abychom wssemožně smilstwa utjkali, an dj: „Utjkeyte před smilstwjm. Wsseliký hřjch,

kterýkoli učinj člowěk, kromě těla gest: ale kdo smilnj, hřessj proti tělu swému. Zda-liž newjte, že audowé wassi gsau chrám Ducha swatého, genž gest w nás, gegž máte od Boha, a negste swogi? Neb kaupeni gste za welikau mzdu. Oslawugtež a noste Boha w těle swém" (I. Kor. 6, 18—20.).

„Gestliže kdo chrám Božj poskwrnj, toho zatratj Bůh; nebo chrám Božj gest swatý, kterýž gste wy" (I. Kor. 3, 17).

„Kdož se připoguge k newěstkám, nesslechetný bude: hnis a čerwy zdědj geg, a wyhlazen bude na přjklad wětssj, a odňata bude z' počtu žiwých dusse geho" (Sir. 19, 3.)

„Nechtěytež býti gako kůň a mezek, kteřjž rozumu nemagj" (Žalm 31, 9).

„Wězte rozuměgjce, že žádný smilnjk, aneb nečistý nemá dědictwj u králostwj Kristowě a Božjm" (Efes, 5, 5).

„Smilnjkům bude djl gegich w gezeře, kteréž hořj ohněm a sirau, genž gest smrt druhá" (Zgew. sw. J. 20, 8).

Modlitba.

O Ježjssi! swrchowaný milownjče čistoty a dussj neposkwrněných, wiz, w gak křehké nádobě

ctnost swau nosime, a smilug se nad námi a odwrať od nás wsse, čjmžbychom tělo aneb duši poskwrnili, i propůgč, ať čistotu srdce zachowáwagjce hodni se staneme patřiti wěčně wěkůw na tebe, na Pána a Wykupitele nasseho. Amen.

Dnes se též swětj swátek: W Cypru swatého Hilariona, opata; w Ostii nad Tiberau swatého Asteria, kněze a mučed.; w Nikomedii: sw. Dasia, Zotika, Kaja a giných dwanácti wogáků, muč.; w Maronii swatého Malcha, mnicha; w Lugdunu swatého Wiatora, služebnjka swatého Justa, bisk.; na Laudunenském hradě sw. Cilinie, matky swatého Remigia, biskupa Remenského a m. g. swatých.

22.

Žiwot swatého Filippa, biskupa Heraklegského a towaryssů geho.

Na počátku protiwenstwj, gež cjsař Diokleciau proti křesťanům wzbudil, byl w Heraklei, hlawnjm to městě Thráckém, biskupem muž, kterýž sestárnuw w službě Boha a cjrkwe, wssech wlastnostj do sebe měl, gakých swatý Pawel apostol od dobrého pastýře požaduge. Tento ctihodný stařec byl Filipp. Mezi geho žáky wynikali nad ostatnj neúhonným obcowánjm a statečnau horliwostj pro swatau wjru kněz swatý Sewerus a diakon swatý Hermes, kteřjž se též aučastnjky smrti mučednické učitele a biskupa swého stali.

Když se protiwenstwj k Heraklei walilo, radili někteřj dobromyslnj muži ctihodnému biskupowi, aby ouste město ukrutných muk ussel, ale

nemohli geg k tomu namluwiti; „stanek se" řj káwal gim wždy, „což Bohu se ljbiti bude." J nepřestal lid wěřjcj k službám Božjm swolá-wati, na waljcj protiwenstwj geg pozorna činiti a k trpěliwosti a k stálosti u wjře napomjnati. Bylok to nedlauho před zgewenjm Páně, když práwě swatý biskup ku stádečku swému ohniwými slowy mluwil a k zmužilosti ho napomjnal, řka mimo giné: „Ani pohrůžky bezbožnjkůw, ani muky, kterýchž wám učinj, nermukte wás, neboť Kristus gestiť to, kterýž bogownjkům swým dodáwá sjly w utrpenj a pak za utrpenj korunu wěčnau." Swatý biskup gesstě mluwil, an Aristemachus, welitel posádky městské, we sbor křesťanůw wessel mage rozkaz, aby we gménu mjstowládařowě kostel zawřel a dwéře zapečetil. Když geg swatý Filipp byl zočil, prawil: „Gak zpozdilý a necitelný gest muž tento, myslj ť zagisté, že wssemohaucj Bůh toliko mezi zdmi kostelnjmi přebýwá a nikoli w srdcjch lidských." A pak uwedl též slowa Izaiáše proroka, řkaucjho: „Toto prawj Hospodin: „Nebe gest stolice má, země pak podnož nohau mých: kterýž gest ten dům, genž mi wzděláte? a které gest to mjsto odpočjwánj mého?"

Aristemachus wyhnal wssecky křesťany z kostela, a zawřel dwéře a zapečetil ge. Zármutek i strach zmocnil se téměř i wssech wěřjcjch, neboť dobře saudili, že protiwenstwj též mnohých z nich dostihne. Druhého dne na to sessli se wssickni přede dwěřmi chrámowými, a biskup Filipp radil se s Sewerem a Hermesem a s ostatnjmi wě-

řjcjmi, co w čas obecné strasti této činiti gest. J bylo usauzeno, aby údowé dokonalegssj se zlými neobcowali, aby od nich nebyli snad swedeni; těmto ale dalo se napomenutj důtkliwé, aby zdwogili swau horliwost a bděli nade swěřeným pokladem — nade wěrau swatau.

Mjstowládař Bassus dopadl sbor před kostelem a wssecky ge sgjmati a na saud postawiti kázal. J stalo se. Tu tázal se Bassus, řka: „Kdo z wás gest předstawený křesťanů a učitel cjrkwe?“ Filipp odpowěděl: „Gá gsem ten, kteréhož hledáš.“

Bassus. Wy znáte zákony cjsařůw, kteřjž wssecky sbory křesťanům zakazugj, nařjzugjce, aby na wesskeré zemi wssickni údowé strany této buď bohům obětowali aneb zahynuli. Protož wydegte mi wssecky zlaté, střjbrné aneb giné wzácné nádoby, a pak i wssecky swé knihy a to sice dobrowolně, abyste mukami k tomu nebyli donucowáni.

Filipp. Gestliže se ti ljbj nás mučiti, gsme k tomu hotowi. Slabé tělo, genž w moci twé gest, můžeš owssem ukrutně rozsápati, a wssak žádné moci k dussi nassj sobe nepřipisug. Nádoby, kterých máme, můžeš hned wzjti, neboť nenj nám, kteřjž wámi wyhnáni gsme, těžko, gich se odřjci, a nad to my nectjme Boha wzácným kowem, nýbrž swatau bázni; aniž možno, aby Kristu wjce se ljbila ozdoba chrámu, než ozdoba dusse. Co se ale kněh týče, nenj tobě wolno bráti ge, aniž gá práwo mám, wydati ge tobě.

Po těch slowech zawolal Basjus žoldnéře a dal statečného stařečka welice mučiti, i Sewera přiwésti kázal. Gessto ale nalézti geg hned nemohli, tupil stařečka welice a gesstě ukrutněgi než prwé geg mučiti dal. Tu předstaupil Hermes a prawil, řka: „Twrdý saudce, kdybys se wssech kněh nassich zmocnil, a kdybys ge po celém swětě zničil, tak žeby ani známky po nich nezůstalo, zagisté ge ti, kteřjž po nás na žiwě zůstanau, z paměti opět sepjssj a gesstě horliwěgi čest Bohu náležitau zwěstowati budau.“ Po takowé řeči byl též Hermes mučen; i musil mjsto ukázati, kdež nádoby kostelnj a swaté knihy uschowány byly. Přjsedjcj geden mjstodržitelůw, Publius gménem, ssel s njm. Tento gia člowěk lakotný a lupuchtiwý, chtěl některé z nádob tagně odciziti, a Hermesa, když mu w tom bránil, tak twrdě w twář udeřil, že welice krwácel. Mjstowládař dowěděw se o tom, rozhněwal se na Publia, ránu Hernesowu dal obwázati. Nádoby kostelnj a knihy swaté byly wssecky do gedné wzaty a úřadu odewzdány, na to pak byli kostelowé úplně wydrancowáni a střechy s nich strženy. Aby křesťany pro budaucnost zastrassil, pohanům pak přjgemnau kratochwjli způsobil, dal nynj mjstowládař biskupa a wssecky, co s njm gati byli, na náměstj wésti. Též knihy wssecky tam musely býti odnesseny. Teď se udělala u přjtomnosti měsstanů a cizinců hranice a knihy na ni se položily a zapálily. Oheň zniklý z toho byl tak náramný, že se wssickni diwáci welice zděsili.

Nynj nemoha swatý biskup déle horliwost swau udržeti, otewřel ústa a počal k lidu wůkol stogjcjmu mluwiti o weliké křiwdě, kteráž se křesťanům děge, a o hrůzných trestech, kteréž na bezbožnjky, Krista nepoznáwagjcj, gako druhdy na Sodomu a na giná města uwrženy budau.

Gesstě nedomluwil Filipp, a ay kněz pohanský Katathromius se swými pomahači přissel, nesaucjmi potřebné wěci k obětem modlářským, a za nimi nesčjslné množstwj diwáků wsseho stářj a pohlawj. Některým z těchto bylo křesťanů srdečně ljto, někteřj ale, a to gmenowitě židé, žádali s diwokým křikem, aby k obětowánj se dountili. Tu obrátiw se Bassus k Filippowi a řekl: „Obětug bohům!“ Biskup odpowěděl: „Gak pak mi možno, gsa křesťan, kamenům se klaněti?“ „A wssak nassim wládařům,“ řekl zas Bassus, „musegj se slussné oběti přinásseti.“ Na to odpowěděl Filipp: „My wjme, že wrchnosti a cjsařů pánů poslauchati musjme, ale gim se klaněti nesmjme.“ Mjstowládař wyzýwal geg nynj, aby aspoň obětowal bohyni sstěstj, aneb krásné na bljzku stogjcj modle Herkulesowě; ale i tomu odpjral swatý biskup statečně, wystawowal gessitnost modloslužebnosti a řekl: „Ze země a od země přicházj zlato, stříbro a wsse, z čehož bohowé wassi učiněni gsau. Po čem my sslapeme, tok za Bohy ctjti nesmjme.“

I nemohl mjstowládař podiwenj swé nad statečnostj biskupowau ukryti, a wida se přemožena, obrátil se k Hermesowi, wyzýwage geg

aby obětowal. Ten ale řekl odhodlaně: „Gá obětowati nebudu, neboť gsem křesťan!“ „Budeš-li pak obětowati,“ tázal se Bassus, „když biskup obětowati bude?“ „Nebudu“ odpowěděl zmužile gáhen, „a wssak ani biskupa nepřinutjte, aby obětowal. Gsmeť stegné mysli a stegnau statečnosť na gewo dáme!“ Mjstowládař hrozil mu ohněm, nebude-li poslussen; ale Hermes odpowěděl: „Ty mi wyhrožuges ohněm, který práwě tak rychle hasne, gak byl wznikl, ale onoho ohně nemujš, kterýž bez přestánj hořj a modlosložebnjkům wěčné muky působj!“ Po těch dal Bassus Filippa a Hermesa u wězenj uwrci. Cestau porazili rozpustilj lidé někteřj Filippa, poličkugjce geg a pěstmi bigjce, několikráte na zemi. A wssak stařeček welebný i při takowém nakládánj byl tichý a trpěliwý, ničeho neodmlauwage, ani gakés známky bolesti gewč. Takowé chowánj wzbudilo u wssech, kteřjž to widěli úctu a podiwenj. Prozpěwugjce žalmy, ssli swatj mučednjci do wězenj. Po několika dnech umjrnilo se gim řjzenjm prozřetelnosti Božj wězenj. Dostalik se totiž do domu gakéhos Pankrata, kdež owssem pode strážj, a wssak spjsse co hosté než wězni chowáni byli. Wěřjcj křesťané hrnuli se zástupně k milowanému biskupu, po celý den od něho ponaučenj, útěchy i posily berauce. To wssak nezůstalo tagno nepřátelům duššj. J neustáli na biskupa a ostatnj wězné sočiti, až opět u wězenj uwrženi byli. Náhodau wedla ukrytá chodba z wězenj do diwadla. Tohož použjwagjce křesťané schážjwali

se času nočnjho w diwadle, a swatý biskup chodil k nim a konal u nich powinnosti prawého pastýře. I byl swatý Filipp tak welice ode wssech wážen a milowán, že přemnozj i sslápěgi geho ljbali.

Na mjsto Bassa, gehož čas wyprssel, dostal se uwnj do Heraklee za mjstowládaře Justinus, muž i ukrutný i bezbožný, z čehož se křesťané welice rmautili, wědauce, že Bassus, přičiněnjm manželky, kteráž křesťanka byla, maudrý i dosti wljdný pán byl. I dal si Justinus brzo po přibytj do Heraklee Filippa zawolati, a zákony cjsařské mu připomjnage, hrozil neystrassliwěgssjmi mukami, nebude-li gich poslussen. A biskup odpowěděl: „Máš moc mne mučiti; a wssak nepřekonáš mne. Nikdo zagisté newynutj, abych modlám obětowal.“ Tu dal Justinus swatého kmeta na zemi poraziti a nohy mu swázati a po ulicjch tak geg ssmeykati. Boha chwále, snássel Filipp tak potupné trýzněnj. Tělo geho a zwlásstě hlawa byla celá potlučena ode dlažby, kteráž se krwj zbarwila. Konečně tak zhmožděného donesli bratřj zpátkem do wězenj.

Dlauho byli newěřjcj po knězi Sewerowi pátrali, ale nikde ho postihnauti nemohli. Tu puzen Duchem swatým a po koruně mučednické prahna, wystaupil ze swé zkrýsse. I byl i hned k saudu Justinowu pohnán, kterýž mu ráznými slowy domlauwal, aby přjkladem biskupowým nedal se mýliti, nýbrž ssetře žiwota a zdrawj swého, bohům obětowal. „Gá pewně wytrwám u wjře,

odpowěděl Sewerus, gjž gsem se byl naučil, a neopustjm Boha swého." Gelikož při dalssjm slyssenj k obětem modlosložebným ossklivosk gewil, dal ho mjstowládař též do wězenj uwrhnauti. Nynj přissla též řada na gáhna Hermesa, který dřjwe welmi milowaným úřadnjkem byli až posud u mnohých dwořanů mjstowládařowých u weliké láſce stál, gsa otcem několika synů. A wssak Justinus i tu shledal, že také Hermes na swém wyznánj neoblomně stogj. J řekl Hermes: „Gaktě žiw ode mne nedosáhneš, čeho žádáš. We wjře této gsem wzrostl. Od mladosti byla mi w paměť wssstjpena. Nelze mi o nj pochybowati, aniž mi možno od nj dost málo gen se uchýliti. Nynj máš mé wyznánj, a giž mne trýzni, gak ti libo." K těm slowům odpowěděl mjstowládař: „Ty gen proto tolik w sebe se důwěřuges, že nastáwagjcjch muk swých neznáš. Až ale pocjtjš trestu, pozdě pykati budeš." Nato řekl Hermes: „Uwal na nás muky sebe bolestněgssj, Kristus, pro něhož trpjme, umjrnj ge." Wida tedy Justinus, že ani Hermesa neoblomj, dal geg též do wězenj uwrhnauti.

Plných sedm měsjců stěnali tři tito wyznawači w tuhém wězenj, toliko gedenkráte popřáno gim na dwa dni něgaké úlewy. Tu kázal Justinus ge wssecky do Adrianopole wésti, mage úmysl, tam nad nimi saud konati. Gako děti pro swého otce, plakali křesťané pro milowaného biskupa a pro ostatnj sluhy Božj. W Adrianopoli byli, než mjstowládař přissel, střeženi w domě

gistého Sempora. Druhého dne po swém přibytj dal Justinus Filippa zwolati a wece k němu: „Na čem gsi se usnesl po tak dlauhý čas, gehož gsem ti na rozmysslenau dal?" Filipp odpowěděl, řka: „Kdybychom we wězenj, we kterém až posud úpěli gsme, z dobré wůle byli a nikoli z přinucenj, mohlbys owssem čas nám popřáný za milost powažowati, gak ale milostj gmenowati můžeš, an nás trestáš a násilně wězjš? Co gsem prwé řekl, prawjm i nynj: Gá gsem křesťan! Taž se kolikrátkoli libo, ginak neodpowjm, a nikdy se k modlám neobrátjm, nýbrž zůstanu wěren Bohu, gemuž od dětinstwj slaužjm. Mjstowládař welice tau řečj rozhněwán, kázal Filippa do naha wyswléci, ku slaupu přiwázati a nemilosrdně mrskati. Trýzněnj toto wykonáwalo se s neywětssj urputnostj a katané dřjwe nepřestali, leč až tělo celé bylo zedráno a wnitřnosti holé se ukázaly. A wssak staraussek biskup ani té neymenssj známky, že bolest cjtj, nedal na sobě znáti, tak že mjstowládař podiwenj se uwarowati nemoha, opět geg u wězenj odwésti dal. Nynj byl Hermes postawen. Ale ani ten se nedal od wjry odwésti, ani hrozbami rozhněwaného mjstowládaře, ani laskawým domlauwánjm některých úřadnjků, dobře mu přegjcjch. J odwedli ho též do žaláře, a tu zaplésali bogowujci Kristowi za obdržené wjtězstwj a Boha welebjce k nowým mukám mysli si dodáwali. Filipp necjtil následky muk, gakkoli

welmi slabého těla byl, neboť sám Bůh mu posily dal.

Třetjho dne na to posadil se Justinus na saudnau stolici a powolal wězně Filippa a Hermesa. Onomu wytýkal opowážliwau swéhlawost, gelikož přjkazů cjsařských poslussen býti nechce. Nato odpowěděl biskup: „Co činjm, neděge se ze swéhlawosti, nýbrž z lásky a z uctiwosti k Bohu, kterýž wsse byl stwořil a sauditi bude žiwé i mrtwé, a gehož zákon přestaupiti nesmjm. Knjžatům prokazowal gsem wždy slussné poslussnosti a přičinjm se, abych gich i budaucně poslussen byl, we wssem, což dowoleno a prawo gest; neboť nasse pjsmo swaté přikazuge nám určitě abychom dáwali cjsaři, což cjsařowo, a Bohu, což Božjho gest. A to wsse gsem až posud wěrně zachowáwal, i nezbýwá mi teď nic, než abych marnostmi swětskými pohrdage, neboť si wyměnil. Co gsem giž tolikráte byl powěděl, powjdám opět: Gá gsem křesťan a bohům obětowati nebudu."

Nynj obrátil se mjstowládař k Hermesowi wyzýwage ho, aby obětowal a blaženým žiwotem nepohrdal; ale tomu gessitnosť a bezbožnosť modlosložebnosti tak důkladně a rázně wyložil že mjstowládař na neywýš rozloben řekl: „Ty mluwjš, gakobys ze mne chtěl udělati křesťana!" „Negenom tebe," odpowěděl Hermes, „nýbrž wssecky tuto okolostogjcj lidi rád bych widěl křesťany. Ostatně nedomýsslej se, že obětowati budu." — Po takowém wyznánj nemohl Justinus daufati, že

statečné wyznawače k modloslužebnosti přiwede, protož gako wzteklý zuře, wynesl saud, aby Filipp a Hermes upáleni byli.

Kněz Sewerus trwal mezi tjm gesstě u wězenj. Dowěděw se, že biskup Filipp a gáhen Hermes k hranici gsau odsauzeni, zaplésal w dussi, že brzo spasenj dogdau, hned na to ale zarmautil se welice, žele toho, že slawného wjtězstwj gegich sám aučasten nebude. J obrátil se k Bohu s skraussenau modlitbau, prose, aby ho též koruny mučednické aučastna učinil, a Bůh wysslyslel žádost geho. Den na to umřelk i on smrtj mučednickau.

Filipp byl utrpenými mukami tak přjliš seslaben, že gjti nemoha na poprawisstě, nesen býti musil. Wolným krokem kráčel za njm Hermes, neboť i on měl weliké bolesti na nohau. Gdauce prawil Hermes k Filippowi: „Drahý učiteli, pospěssme si k Hospodinu. O nohy wjc nedbeyme, bez toho gich wjc potřebowati nebudeme, neboť wssecky pozemské služby, až wegdem w králowstwj nebeské, přestanau." Pak obrátě se k lidu ge prowázegjcjmu, řekl: „Že toto utrpjm, giž prwé mi zgewil Bůh. Neboť, au gsem gedenkráte držjmal, uzřel gsem bjlau holubici, kteráž přiletěwssi, na hlawu mau si sedla, pak usedla na má prsa a podáwala mi wýborný pokrm. Z toho gsem saudil, že mne Pán powolal a za hodného utrpenj uznal."

Když byli hranice dossli, přiwázali nejprwé Filippa a pak Hermesa ku slaupu. Hermes byl

ženat a měl syna, gemuž Filipp děli. Tohož si w poslednjch dobách žiwota připomenuw, powolal gednoho z křesťanů na bljzku stogjcjch, gménem Reloğius, a prosil ho pro Krista Pána, aby synu Filippowi řekl: „aby wssecky wěci, kteréž někteřj lidé otci dali ku schowánj, wěrně nawrátil, a aby pilně pracuge žiwnosť swau wyhledáwal, gakož byl na otci wjdal. Konečně zapálili hranici. Plamen sslehal do wýssky. Pokud mučednjci pro plamen mluwiti mohli, dobrořečili Bohu, při poslednj modlitbě zawznělo slawné „Amen!" a dusse gegich odebrala se w ruce Krista, pro něhož tak statečně byli zapásili. Smrť gegich mučednická stala se asi r. 304.

Těla gegich zůstala neporussena. Biskup měl ruce rozpiaté, gak se byl modlil, a tělo geho stalo se gako tělo mladistwého bogownjka; též twář gáhnowa byla gasná a pěkně zardělá. To widauce křesťané, wzdali djky Bohu, kterýž těm, giž w něho daufagj, sláwu a korunu wěčnau propůgčuge.

Mjstowládař dal owssem těla swatých mučednjků do bljzké, prudké řeky Hebrus uwrci, a wssak někteřj bohabognj muži wstaupiwsse w loďky wylowili ge, a na mjstě as dwě hodiny od města wzdáleném pochowali.

Rozgjmánj.

Když mjstowládař Bassus swatého Hermesa se tázal, bude-li následowati přjkladu bisku-

powa, když by modlám obětowal, bez pochyby se domnjwal, že Hermes, wida biskupa klesati u wjře, též klesne. Gest zagisté moc přjkladu a zwlásstě zlého přjkladu náramně weliká, a můžeme směle twrditi, že nic na swětě tak hluboce mrawnost nepodrýwá gako zlý přjklad, a nic tolik prawé nábožnosti nesskodj, gako widěti člowěka, kterýž slowem i skutkem Bohu a cjrkwi se rauhá. Gestiť zagisté člowěk tak uspořádán, že rád to dělá, což u giných widj, a třebas by to u wnitř duse neschwalowal. A wssak k čemu mnoho o takowých wěcech mluwiti, wjť to po hřjchu každý, kdož gen trochu oči pootewřel. Či nebýwá wjdáno, že se děti po swých rodičjch dwořj? Nebýwá nikdy neprawosť některá w rodinách gako dědičná, přecházegjc po rodičjch na děti a opět na gegich potomstwo? Nestáwá se, že widauce lid, zwlásstě který za wzdělaný pokládáme, neprawého cos konati aneb mluwiti, že i hned to po nich děláme? Nechodj-li muž wzdělaný aneb wyfintěná dáma do kostela, nechodjwáme také; neklekagj-li před Bohem swým, nečinjme to také; rauhagj-li se Bohu a swátostem, rauháwáme se také; slowem přjkladem cizjm wlastnj neprawosť wymlauwáme a ospravedlňugeme. A ge-li moc přjkladu a zwlásstě přjkladu zlého tak weliká, že nedbagjce swědomj samochtě a s očima tak řjkage otewřenýma u wěčnau záhubu ubjháme, můžeme-li se gen přjkladem giných omluwiti, gest ta moc přjkladu mnohem wětssj u wěcech ginak lhostegných, ale pro způ-

sob gak? pro přjčinu proč? gich užjwáme, welice hřjssných. Nenj-li prawda, že se musjš hned tak ustrogiti, kterak giného ustrogena widjš; že musjš takowý ssat mjti, gakýs na giném uzřela; že musjš tam býti a tak se chowati, kamž ginj chodjwagj a gakž se tam chowáwagj? A což to nemjrné kauřenj tabáku a zwlásstk tak zwaných ciğar, což gest to giného, než slepé následowánj cizjho přjkladu? Protože tatjk kauřj a že mistr kauřj, a že towaryš kauřj: musj, tok se rozumj, i syn i učednjk kauřiti, třeba by sotwa zwýssj stolu byli. A takowých nesmyslných wěcj, gež gediné proto konáme, že též u giných toho wjdáme, dalo by se napočjsti dráhné množstwj; než nechme toho, raděgi se wssemožně střežme, abychom nikomu zlý přjklad nedali, a wssemožně tomu braňme, aby se lidé zlým přjkladem giných nedali ani k ničemu zlému swésti, ani zpozdilé wěci nekonali z té přjčiny gediné, že ginj též to konagj. A dali-li gsme skutečně gaké pohorssenj, hleďme ge úsilně ctnostným a pořádným chowánjm naprawiti.

„Toto posuďte, abychom nekladli aurazu, nebo pohorssenj bratru" (Řjm. 14, 13.).

„Běda swětu pro pohorssenj!" (Mat. 18, 7.)

„Kdo by pohorssil gedno z maličkých těchto, genž we mne wěřj, lépe by gemu bylo, aby zawěssen byl žernow oslicj na hrdlo geho, a on pohřjžen byl do hlubokosti mořské" (Mat. 18, 6.).

„Nechtěg býti přjtelem člowěka hněwiwého, aniž choď s člowěkem prchliwým, abys snad ne-

naučil se stezkám geho, a newzal pohorssenj duši swé" (Přjsl. 22, 24, 25.).

„Hřessjce proti bratřjm, a urážegjce swědomj gegich mdlé, hřessjte proti Kristu" (I. Kor. 8, 12.).

Modlitba.

Ó Bože, ty znáš křehkost naši a wjš, že gsme gako třtina wětrem se klátjcj, a že přjliš rádi ku zlému se klonjme; ó naplň duši naši milostj swau a deg nám dostatečné sjly, abychom přjklady zlými nedali se od cesty sprawedlnosti odlaučiti; wzbuď též w srdci nassem bázeň sprawedliwého saudu twého, tak abychom nikomu zlého přjkladu nedawauce zodpowjdánj swé na saudu twém nezwětssowali. O to prosjme skrze Ježjsse Pána nasseho, genž za nás na křjži hořkau smrt byl podstaupil. Amen.

Dnes swětj se též swátek: W Jerusalemě swatého Marka, biskupa a muč; we Firmu swatého Filippa, biskupa a mučednjka; w Osce we Španělsch swatých panen Nunylony a Alodige sester od Saracenů umučených; u Koljna nad Rýnem swaté Korduly, o njž wčera giž bylo rozpráwjno; w Hierapoli we Frygii sw. Abercia, biskupa; w Rotomagu swatého Melania, biskupa; w Tuscii swatého Donata Šota, biskupa Fezulanského; we Weroně sw. Veremunda, biskupa; w Jerusalemě swaté Marie Salome, o které se čte w ewangelium, že o pohřeb Páně péči a starost měla, a m. g. sw.

23.

Žiwot swatého Theodoreta, kněze a mučednjka.

Geden z neyurputněgssjch a neynebezpečněgssjch protiwnjků cjrkwe byl cjsař Julian, odpadljk, protože od wjry w Krista Ježjsse odpadnuw, k pohanstwj se nawrátil. Nechtěltě pak Julian křesťany wyhubiti mukami a násiljm zgewným, dobře wěda, že by prolitá krew křesťanů byla sjmě wjry, ale potagmu a gako auskokem gich hubil a potjral. K tomu konci posmjwal se gegich wjře, zawjral gegich kostely, objral ge o gměnj a o statky; trpěl, když křiwda se gim děla, zakazowal gim weřegné sskoly, zbawil ge wssech práw a priwileğij, gichž předek geho, cjsař Konstantin Weliký gim byl propůgčil, a podporowal každého, zwlásstě Ariany, kdož se proti cjrkwi swaté zpauzel a učenj gegj přewracel. Ačkoliw, gakž řečeno, cjsař Julian za zgewného protiwnjka křesťanů nechtěl powažowán býti, nic méně trpěl, pakli kteřj wládařowé po kragi buď wlastnj krwežjzniwosti howjce, buď kryti zgewnau nenáwistj cjsařowau ku křesťanům, křesťany mučili a násilně usmrcowali. K takowýmto ukrutnjkům náležj též cjsařůw ugec, rowněž Julian gménem, kterýž přjkladem cjsařowým sweden od wjry odpadl a wládařem na wýchodě byl, sjdle w městě Antiochii. Za wládařenj tohoto muže stalo se umučenj swatého Theodoreta, kněze, kte-

rýž nádoby kostelnj pod swau ochranau a opatrowánj měl. Aby cjsař Julian drahé kostelnj nádoby do swé moci dostal, rozkázal, aby wssickni služebnjci cjrkewnj z Antiochie wyobcowáni byli. Wládař Julian měl rozkaz tento prowésti. A wssak kněz Theodoret, kterýž gesstě za panowánj cjsaře Konstantina mnoho chrámůw pohanských buď w kostely křesťanské proměnil aneb auplně zničil, a kdekoli mohl chrámy křesťanské stawěl, nehnul se z města, nýbrž u swého stádečka trwage, shromáždowal ge každodenně do kostela a služby Božj, gako kdy prwé, gim konal.

To když se wládaři doneslo, dal Theodoreta gjti, ruce wzad mu swázati a na sud postawiti. I otázal se ho, řka: „Gsi ty onen Theodoret, kterýž za cjsaře Konstantina bohy wzýwati bránil, oltáře a chrámy gegich baural a kostely křesťanské stawěl?" Theodoret odpowěděl: „Ano gá, seč sjla stačila, stawěl kostely a chrámy ku cti swatých mučednjků; gá baural modly a oltáře bohů wassich, abych dusse bludné zachránil." I wece Julian: „Wzdeg tedy nynj bohům čest, gesstě gsi se přiznal, žes takowých neprawostj byl se dopustil. I odwětil na to Theodoret, řka: „Wiz, že gsem to za času cjsaře Konstantina byl dělal, a že mi w tom bráněno nebylo; diwjm se ale welice, že ty, gsa odpadljk, tak horliwě model se ugjmáš, a přidal: „Nehřeš tedy a nenazýwey bohy, co gen djlo rukau lidských gest; odřjkey se pýchy a uwaž, koho gsi opustil." Pro tuto řeč dal

Theodoreta zahanbený wladař neyprw we twář bjti, pak ale na holá sslapadla metlami mrskati, na to kázal geg za ruce a za nohy ke čtyrem slaupům přiwázati a násilně natahowati, posmjwage se mu a rauhage. Theodoret snássel wssecky muky welmi trpěliwě, a mimo to napomjnal Juliana, aby nawrátil se opět ku Kristu Pánu, gegž tak ohawně byl opustil. Mjsto toho dal wládař Julian swatého na skřipec položiti a tak násilně natahawati, že zdélj osm střewjcůw byl a že ze wssech nad mjru zhmožděných audůw krew se prýsstila, s trpkým úsměchem k němu řka: „Cjtjš-li medle muky, Theodorete? Ustup tedy od učenj dáwno zemřelého Krista a pogď obětug a buď žiw.“ Silným hlasem a s weselau twářj odpowěděl Theodoret: „Ty zapomjnáš, že gsem řekl, abys wěci rukau lidskau udělané za bohy nedržel; teď ale pozney Boha, genž nebe a zemi stwořil, a Jesu Krista Syna geho, gehož předrahau krwj wykaupen gsi byl.“ I řekl Julian: „Toho, který byl ukřižowán, umřel a pohřben gest, toho nazýwáš stwořitelem swěta?“ „Ano gá wyznáwám,“ odpowěděl Theodoret, „že ukřižowaný, zemřelý a pohřbený pro nasse spasenj z mrtwých wstal; On že wssecko stwořil, genž slowo a maudrost otcowa gest, kteréhož gsi také ty, pokud gsi maudrým byl, poznáwal, gemu se klaně.“ „Bog se aspoň nynj bohů,“ odpowěděl Julian, „a buď posluffen rozkazu cjsařských, neboť totě gest psáno: Srdce králowo gest w ruce Božj!“ „Psáno stogj,“ pra-

wil na to Theodoret, „srdce krále, kterýž Boha poznáwá, gest w ruce Božj, a nikoli srdce tyrana, kterýž modlám se klanj.“ „Possetilče,“ řekl zas Julian, „ty nazýwáš cjsaře tyranem?“ „Také-li wěci přikazuge, a taký-li gest, gako prawjš,“ děl Theodoret, „owssem gest netoliko tyran, nýbrž i člowěk neybjdněgssj.“ Hněwem rozpálen poručil Julian Theodoreta opět na skřipec natáhnauti; a wssak geho twář se pořád usmjwala, gakkoli mučenj kruté bylo a krew ze wssech audůw se prýsstila. J prawil Julian: „Pozney tedy aspoň nynj bohy a obětug gim.“ Ale Theodoret odpowěděl: „Neznám bohů, rukau lidských učiněných, toliko gednoho Boha znám, který nebe i země stwořil. Ty ale genž důwěru w ně skládáš, budiž gim učiněn podobným.“ „Mně se zdá, že gesstě muk necjtjš?“ otázal se Julian. „Owssem, že gich necjtjm,“ řekl Theodoret, „neboť Bůh gest se mnau.“ Po těch dal wládař Theodoreta znowa mučiti a gmenowitě hořjcjmi pochodněmi páliti. Ale statečný bogownjk Kristůw pozwedna w bolestných mukách oči k nebi, modlil se: „Pane, wssemohaucj Bože, genž gsi stwořil nebe i zemi i wsse, co na nich gest, Spasiteli swěta, rač milostiwě služebnjku swému, kterýž toto wsse pro gméno twé trpj, popřjti zasljbené naděge, a ukaž bezbožnjkům moc swau, aby wssickni poznali, že milosť swau propůgčuges wssem, kteřjž tebe se bogj, že ale tresty stjhás ty, kteřjž tebe zapjragj, aby gméno twé se oslawilo, genž gsi oslawen na wěky.“ A hle po té modlitbě upadli wssickni

žoldnéři, gako hrůzau omráčeni i s pochodněmi k zemi, ba sám Julian hrůzau se zděsil. Tento wssak probraw se z poděssenj swého, kázal žoldnéřům wstáti a mučednjka znowa váliti. Tito wssak protiwili se, řkauce, že toho neučinj wjce, neboť prý widěli čtwero angelů, kteřjž bjlým rauchem oděni s njm rozmlauwali. J rozhněwal se Julian hněwem neyprchliwěgssjm a odsaudil žoldnéře, aby bez odkladu do moře uwrženi byli. K odcházegjcjm prawil Theodoret: „Gděte gen napřed, bratřj, gá přemoha nepřjtele, půgdu za wámi k Pánu, genž mi palmu wjtěznau propůgčiti ráčil.“ „Kdo gest ten nepřjtel,“ otázal se prchlý Julian, „a kdo že ti dá palmu wjtěznau?“ „Nepřjtel gest ďábel,“ dj Theodoret pokogně, „kterýž skrze wás působj, palmu ale wjtěznau propůgčuge Ježjš Kristus, genž gest wykupitel swěta.“ Na to činil Juliana pozorna na nesmjrnau lásku Boha k člowěčenstwu, mimo giné řka: „Bůh, genž skrze Slowo swé wssecko byl učinil, smilowal se nad pokolenjm lidským wida ge, an modlám se klanj, a poslal Slowo swé, kteréž w žiwotě Panny Marie se wtělilo, protože Bůh widěn býti nemůže; a tjm že Slowo dobrowolně utrpělo, propůgčil nám milostiwé spasenj.“ Julian ale nedbal těchto řečj, nýbrž hrozil statnému wyznawači okamžitau smrtj, setrwá-li urputně u swé wjře w Krista Ježjsse. „To gest,“ odpowěděl sw. Theodoret, „oč Boha prosjm. A wssak i ty, Juliane, zemřeš w neyhrozněgssjch bolestech, ačkoli na loži swém; twůg cjsař ale, genž se naděgj

kogj, že přemůže Perssany, neswjtězj, nýbrž bude zabit, aniž se bude wěděti od koho, a do zemi Řjmské wjc se nenawrátj." — Julian obáwage se, žeby Theodoret těžssj gesstě wěci řjci mohl, wynesl saud, aby mečem odprawen byl; kterýž uslyssaw nález smrti, radostj zaplésal Bohu djky wzdáwage, že trápenj geho konec učiniti ráčj. Stat byl dne 23. řjgna r. 362. Co byl mučednjk Páně předpowěděl, brzo se wyplnilo. Julian odprawiw Theodoreta, wstaupil do kostela a zmocniw se dle rozkazu cjsařowa wssech kostelnjch nádob, ohawně geg posswrnil. Ale tresly Božj ssly neprawostem geho w zápětj. Noc měl welmi nepokognau, auzkosť gakás opanowala dussi geho. Druhého dne zrána wydal se na cestu k cjsaři, a dal mu zpráwu o pokladech, gež byl w kosteljch Antiochenských nalezl a o usmrcenj Theodoreta, kněze; ale mjsto očekáwané pochwaly utržil od cjsaře notnau důtku, a mimo to přjsně mu bylo zakázáno, budaucně křesťana některého pauze pro wjru usmrcowati, protože tjm křesťanům se dostáwá gakési přewahy nad pohany. Řeč takowá zarmautila Juliana přewelice. Zpozorowaw to cjsař, pozwal geg, aby se trochu poobweselil, k gakési modlářské oběti. Julian ssel gen z ljbosti k cjsaři, a wssak téměř ničeho nepožjwal z pokrmů obětnjch. Pak se wrátil do swého paláce. Swědomj ho hnětlo náramně, tak že ani doma ničehož pogjsti nechtěl. K wečeru dostal bolestné hryzenj, wnitřnosti geho začaly hnjti, legno se mu úsly wylewalo, do těla

dali se nesčjslnj čerwi a nesnesitelný puch každého od lože geho odháněl. Julian poznal w tom spraweddliwý saud Božj. J žádal cjsaře, aby dowolil kostely křesťanské opět zotwjrati, a že takowých bolestj skrze něho snássj, swé pak manželky genž křesťankau byla, žádal, aby se za něho modlila a modliti se dala; cjsař wssak w silné swé zatwrzelosti dal mu řjci: on že kostely nezawřel, a že také ge otewřjti nedá, a z strany bolestj prawil, by byl bohům důwěřil, takowých bolestj že by netrpěl. W newýmluwných bolestech, od čerwů celý prožraný skončil Julian bjdně žiwot swůg. Cjsař ho nelitowal, twrdě, že gediné proto tak hubeně zemřel, že bohům wěrný nebyl. Gaká to zarytá zaslepenost! Zde se naplnila slowa prorokowa, genž dj: „Bil gsi ge, a nebolelo gich; potřels ge, a nechtěli přigjmati kázně; zatwrdili twáři swé nad skálu, a nechtěli se nawrátiti" (Jerem. 5, 3).

Gakož se proroctwj Theodoretowo na wládaři Julianowi wěrně bylo naplnilo, naplnilo se též w krátce na cjsaři samém. Rok totiž po smrti Theodoretowě táhl cjsař brannau rukau na Perssany a leže polem byl ssjpem smrtelně poraněn. Krew tekla praudem z raněných prsau i zdálo se mu, když zraků powznesl že widj Krista Pána, a naplniw ruku praudjcj se krwj, metal gi k nebi řka: „Až do smrti mne pronásleduges, ty Gallilegský! J tenkráte tebe zawjrati budu; nuž nasyť se krwj mau, Kriste, gežto přemohls mne!" A tak se raubage wy-

chrlil černau duffi swau a naplnila se slowa Páně, řkaucj: „Muži krwj a lstiwj nedogdau polowici dnů swých“ (Žalm. 54, 24.).

Rozgjmánj.

Wjra, prawá wjra gest neydražssj poklad, kteréhož se nám zde na zemi dostalo, geho musjme tedy gako swatý Theodoret statečně a neohroženě hágiti, geho si musjme i mezi samými newěřjcjmi wážiti a nedati se mýliti, byť by i newjm kdo gjm pohrdal buď z netečnosti, buď že se nakazil bludným učenjm, aneb dokonce dal přjstupu do dusse swé. Netečnost u wjře nedá se nikterak omluwiti, a lež to náramná, řekne-li kdo, že to gedno, w které kdo wjře žiw, že na tom nezáležj, kterak Bohu slaužjme, že w každé wjře spasení býti můžeme. Kristus zagisté gen gednu cjrkew založil, gen gedné pomoci Ducha swatého přislibil. Kdo newědomky mimo tu cjrkew gest, blaudj, a snadno se o swé spasenj připrawj; kdo ale wědomě a twrdossjgně na bludné učenj swé se podpjrá, miluge wjce temnosti než swětlo. Ach, gak přemnozj gsau lidé za dob nassich, kteřjž se swéwolně toho předrahého pokladu odřjkagj, kteřjž geg slowy i skutky hanobj aneb k swému zlému užjwagj. Ach ti lidé ubozj! Gim se zdá poklad ten přjliš sprostý, protože ho neznagj; že rozumu swému přjliš důwěřugj, a že nechtěgj nikoho nad sebau mjti. Pohrdagj

pokladem tjm, že gim káže, aby měli žádosti na uzdě, aby přemáhali náružiwosti swé, aby podrobowali rozum zákonům Božjm a konali skutky sprawedlnosti, a ti widauce, že i ginj poklad wjry nectj, následugj gich w tom, směgau se tomu, co gim swaté má býti, a kydagj hanu na to, čemu nerozuměgj, myslice, že newjm gak welikau wěc dowedli, když wtip swůg na zákoně Božjm okázali a hnusný gazyk swůg o čistau wjru otřeli. Protož kdokoliw chceš poklad swaté wjry uchowati, poslauchey swaté cjrkwe, snaž se důkladně poznati swaté náboženstwj, budiž žiw mrawně, chraň se sspatných kněh, utjkey zlých společnjků a newěřjcjch lidj, a snaž se wždy pokorněgssjm a pokorněgssjm býti. Nenj tak snadno uchowati poklad wjry za nassich časů, kdež téměř wesskerý lid nedbage cjrkwe gediné a wýhradně po marném zisku se shánj, a aby swému sobětwj zadost učinil i těch neyswětěgssjch wěcj w obět přinássj. Nenj sice tak snadno pronásledowánj krwawého se báti, tjm wjce ale oné netečnosti a lhostegnosti, o njž gsme se z prwu zmjnili, a kteráž nad mjru nakažliwá gest, a welmi snadno od stawů tak zwaných wyšssjch giž i w lid se wtjrá, gemuž až posud nad wjru nic swětěgssjho nebylo. Protož prawjm gesstě gednau s swatým apossstolem Pawlem: „Bděte, stůgte u wjře, zmužile sobě počjneyte a posilňte se" (I. Kor. 16, 13.).

„Učenjm rozličným a cizjm nedeyte se swáděti" (Žid. 13, 9.).

„Žádný, kdož odstupuge a nezůstáwá w učenj Kristowu, nemá Boha, kdož zůstáwá w učenj, tenť má i Otce i Syna" (I. Jan 9.).

„Nesmyslný řekl w srdci swém: Nenj Boha" (Žalm. 13, 1.).

„Gestliže po přigetj známosti prawdy dobrowolně hřessjme, giž nám nezůstáwá oběti za hřjchy, ale hrozné něgaké očekáwánj saudu, a prudkost ohně, kterýž stráwj protiwnjky" (Žid. 10, 26, 27.).

Modlitba.

Ó Bože a Pane, ty gsi nás k prawé wjře powolati ráčil, i prossjme w skraussenosti dusse swé, nedopausstěy, abychom kdy od nj skutkem aneb slowem odstaupili, neboť nelze nám bez wjry spasenu býti. Potři wssecky nepřátely gména twého, a protiwnjky cjrkwe twé do lůna gegj uweď, a na přjmluwu služebnjka swého Theodoreta učiň, abychom, ať nás potká co potká, wěrně u wjře stáli a swatě w nj umřeli, skrze Pána nasseho. Amen.

Na dnessnj den připadá též swátek: W Burdigale swatého Sewerina, Kolinského biskupa; w Spaučljch swatých mučednjků Serwanda a Germána; w Konstantinopoli swatého Ignacia, biskupa; w Rotomagu swatého Romana, biskupa; u Salernu swatého Wěra, bisk.; w Piktawienské wsi swatého Benedikta, a m. g. swatých.

24.

Žiwot swatého Aretasa, geho choti Dumy, geho dcery a ginych towaryssů, mučednjků w Arabii*).

Swatý Aretas, po syrsku Haret, byl mjstowládařem w Nağraně, w hlawnjm sjdle křesťanů w kragině Homiarské sstastné Arabie, a stařec giž wjce dewadesáti let, když žid gakýsi, gménem Dunaan aneb Djunowa wládařem Homeritů se učinil a hned křesťany ukrutně pronásledowati počal. Na to táhl s welikým wogskem proti Nağranu, a po několik dnj to město obléhal, kteréž mu brány bylo zawřelo. Přeswědčiw se ale, že města nedobude, wzal autočisstě k pokrytstwj, a swatými sliby a přjsahami obkljčených k tomu přiměti se snažil, aby mu brány otewřeli. Aretas prohlédl podwodnjka, a radil měsskanům, aby s njm se nesmlauwali, nýbrž zmužile se bránili; ale rada geho zawrhla se a město tak se dostalo w moc Dimaanowu.

„Po rtech swých poznán býwá nepřjtel, když w srdci ukládá lest. Kdyžby ponjžil hlasu swého, newěř gemu: nebo sedmerá nesslechetnost gest w srdci geho“ (Přjsl. 26, 24, 25). Gak gest prawdiwé přjslowj toto, zkusili brzo dobromyslnj a lehkowěrnj obywatelé Nağranssti; nebok

*) Podle prawých aktů zemj na Zwýchodě. Přeloženo ze syrského od P. Zingerle. W Innomostj r 1836.

otwa že Dunaan vánem města byl, odwrhl larwu pokrytstwj, žádage, aby wsse zlato a stříbro, zkrátka wsse zbožj swé wydali. Dostaw wsse, oč byl žádal, dal kosti posléz zesnulého biskupa wyhrabati a spáliti; tož stalo se i kostelu i kněžjm i wssem, kteřjž se weň byli utekli; ostatnj byli wyzwáni, aby se Krista i Křjže odřekli. Ti wssak nepřiswědčili bezbožné žádosti, nýbrž gednomyslně wyznali, že Kristus gest Bůh a Syn Božj, a raděgi umřjti wolili. J umřeli wssickni smrtj mučednickau mezi nimi wzácněgssj počtem 340: gim w čele stál ctihodný Aretas.

Když stařeček tento i s ostatnjmj wzácnými osobami před ukrutným tjm židem stál, řekl k němu žid: „W důwěře Krista wzdorowals mi, teď ale měg autrpnost s stářjm," odřekni se Krista! Neodřekneš-li se ho, zemřeš i s přjwrženci swými."

J odpowěděl Aretas: „Gest mi wěru ljto společnjků mých, že mne neuposlechli; neboť řekl gsem gim, že gsi lhář, a abychom se tobě newzdáwali a newěřili slowům twým, nýbrž wálku dále wedli. Gá důwěřowal se pewně w Krista, že tebe přemohu a město zachowám, neboť nemělo žádného nedostatku. Ty negsi žádný král, nýbrž lhář; a gá widěl mnoho králů, kteřjž swé slowo drželi a negednali wěrolomně. Gá se též Kristu Bohu swému nezpronewěřjm, abych se nestal židem a lhářem tobě podobným. Wjmť dobře, že to nynj ode mne záwisj, zdali na žiwě zůstati chci čili nic. Gá byl giž welmi dlauho na swětě, měl gsem syny a wnuky, gakož i posud dcery

mám; rod můg gest weliký, a mocj Kristowau i we wálce gsem se wyznamenal. Gá daufám zagisto, že gakož réwa, gsauc oklesstěna hogněgssjho owoce nese, podobně i lid křesťanský w tomto městě se rozhognj a zweličj; kostel, kterýž gsi spálil, wystawj se, ku křesťanstwj se zmůže, bude weleti králům a panowati znowa, židowstwj ale se wyhubj, moc geho králowská zahyne a panowanj geho přestane. Nechlub se, gakobys něco byl wymohl! Neboť an se hrdě wypjnáš, ukončena bude moc twá." Po těch obrátil se rychle k towaryssům swým a zwučným hlasem k nim prawil: „Bratřj, wy gste slysseli, co gsem židům byl powjdal?" „Slysseli gsme, každé slowo, otče náš," odpowěděli tito. „Ge-li pak prawda," tázal se gich Aretas, „čili nic?" „Prawda gest to!" křičeli wssickni. „Bogj-li se kdo meče," děl na to opět, „a zapře-li Krista, odstup od nás!"

I wolali wssickni: „Chraniž Bůh, abychom se báli, otče! My wssickni umřeme s tebau pro Krista; ani gediného po tobě nezbude." Teď prawil Aretas: „Wy zástupowé wůkol nás, wy křesťané, židé a pohané slyssete! Kdyby někdo z rodu mého aneb ze znamých mých Krista zapřel, a tohoto žida se přidržel, nemá wjc žádného podjlu we mně, a wyděděn gest. Co pak u mne nalezeno bude, budiž k wystawenj kostela obráceno. Zůstane-li ale kdo z mých na žiwě, nezapřew Krista, budiž dědicem wesskerého gměnj mého; toliko tři statky wymiňugi, kteréž obec wywolj, a kteréž k wystawenj kostela určeny buďtež." Po těch

slowech obrátil se ku králi, řka: „Tebe i wssech, kteřjž Krista zapjragj odřjkáme se. Ay teď stogjme před tebau!“

Takowau řečj powzbuzeni, prawili towaryssowé Aretowi: „Eyhle Abraham arciotec očekáwá tebe a nás s tebau. Odřjkáme se každého, kdož Krista zapře a po tobě zůstane!“

Po těch dal ge žid wésti k řece, gménem Wadjo, tam ge stjti a mrtwoly do wody hoditi. I pozwedna Aretas ruce swé k nebi, modlil se: „Kriste, Bože! přigdiž nám ku pomoci a sjly nám propůgč, a dusse nasse wezmi k sobě a ať se ti ljbj krew služebnjků twých, kteráž pro tebe prolita bude. Učiň nás hodny, abychom tebe uzřeli a nezapjrey nás před Otcem, gakos byl sljbil. Učiň, ať kostel se opět wystawj a na mjsto služebnjka swého Pawla, gehož kosti spálili, giného biskupa tomuto městu uděl.“

Teď se rozlaučili; Aretas se poznamenal swatým křjžem, naklonil hlawu, a w tom dostal smrtjcj ránu. Okamžitě tlačili se sem towaryssowé geho, mažjce se krwj geho, a wssickni umřeli, swědecwj Kristu wydáwagjce. — Kéžbychom též my uwažowali slowa apoštolowa: „Wiztež bratřj, aby snad nebylo w někom z wás zlé a newěrné srdce, kteréžby odstupowalo od Boha žiwého; ale napomjneyte se wespolek po wssecky dni, dokud se řjká: Dnes, aby nebyl nikdo z wás zatwrzen oklamánjm hřjchu. Učiněni gsme zagisté aučastnjci Krista, gestliže wšak počátek základu geho, až do konce pewně zachowáme“ (k Žid. 3, 12—14.).

Po odprawenj mužůw dal ukrutnjk ženy gegich zawolati a domlauwal gim, aby se wjry křesťanské odřekly; ony wssak nedaly se přemluwiti; owssem ale panny Bohu zaswěcené přicházely, chtjce prwnj žiwot obětowati; ale ženy odprawených wzácných mužůw w swaté horliwosti na ně se obořily, řkauce: „Nám přjslussj, abychom po swých manželjch umřely!" I byly wssecky odprawený až na Dumu čili Rumi chot Aretowu. Této opět a opět domlauwali, aby se Krista odřekla a žiwot swůg, z útrpnosti k dcerám swým zachowala, slibugjce, obrátj-li se na wjru židowskau, že wsse, což gegjho gest, je gj nechá; mimo to gj kázali, aby ssla a se poradila, stráže gj přidawsse. Gest widěti gak křiwých cest neprawosk užjwá, gde-li o swedenj dusse! Prawý wěřjcj ale připomjná si slowa: „Gestližeby tě lákali hřjssnici, nepřiwolug gim" (kn. přjsl. 1, 10.). „Očekáweyž Hospodina, zmužile čiň, a posilni se srdce twé a očekáwcy Hospodina" (Žalm. 26, 14.). „Budiž wěrný až do smrti, a dám tobě korunu žiwota" (Zgew. sw. Jana 2, 10.) a wytrwá zmužile na cestě spasenj. — Tak učinila i swatá Duma.

Duma — žena, gjž sic od dětinstwj gegjho na ulici widěti nebylo, chodila nynj s odkrytau twářj po ulicjch města, wolajjc: „Wy ženy Nagramské, towarysssky moge, křesťanky, židowky a pohanky, slyssste! Wy znáte můg rod i rodinu mau, a wjte, čj dcera gsem! Též wám známo, že mám zlato a střjbro, a služebnjky a služebnice

a mnoho statků a důchodů. Gelikož chot můg pro Krista usmrcen gest, mám, prowdám-li se za giného, 40.000 denárů a klénotů zlatých a stříbrných množstwj, též perly a drahé a krásné ssaty, nepočjtagjc poklady manžela swého. W tom nelhu, wědjk to mnohé z wás. Dále wjte, že žena nemá tak radostných dnů, gako gsau dnowé swatebnj; nebok napotom gest gj snásseti auzkost a bolesti, gednak při rozenj djtek, gednak když gj umjragj, a ona ge pochowati musj. Gá ale o wssem tom newěděla gsem nic a newjm; bylak gsem owssem w den swatebnj plna radostj, a eyhle, i teď s plésagjcjm duchem pět panen, dcer mých, pro Krista gsem ozdobila. Pohledněte na mne, přjtelkyně! Nebok dnes mne widjte podruhé; poneyprw při mém zasnaubenj, a podruhé nynj. S twářj odkrytau odewzdaly gste mne tenkráte zasnaubenci mému, a nynj gdu s twářj odkrytau ku Kristu, k Pánu a k Bohu swému i dcer mých, kterýž z lásky k nám se snjžil, k nám přišel a za nás trpěl. Následugte mne! Co do krásy, gá každé z wás se wyrownám, a giž ozdobená tau krasau, neposkwrniwssi gj newěrau židowskau, ku Kristu swému, aby za mne u Pána mého swědčila, že mne nemohla přinutiti, abych odpadssi od wjry hřessila, a že gsem wsse zlato a stříbro swé nemilowala tolik gako Boha swého. Tento zbožný král powolil mi owssem, abych odpadnauc od wjry žiwot zachowala, ale odstup ode mne, přjtelkyně! abych Krista, Boha swého, w něgž wěřjm, zapřela.

Gá gsem i s dcerami swými we gménu Trogice neyswětěgssj křtěna, a klanjm se Ukřižowanému, a ráda i s dcerami swými umru za něho, kterýž za nás w těle byl trpěl. Wizte, gá zanechám wsse, což oku aneb tělu wnadného gest, na zemi, protože to gest pomjgitelné a marné, abych dosáhla od Hospodina wěcj nepomjgitelných. Blaze wám, přjtelkyně moge, poslechnete-li mne a dáte-li pozor na slowa má, a poznáte-li prawdu, a budete-li zachowáwati zákon Krista, Boha swého, pro něhož my, gá a dcery moge umjráme! Teď dostane se lidu Božjmu oddechu a pokoge; krew bratrůw a sester mých, kteřjž pro Krista utraceni byli, bude tomuto městu zdj, zůstane-li Kristu wěrno. Wizte, s odkrytau twářj wycházjm z města tohoto, w kterémž gsem se gako w hospodě byla zdržowala, abych s dcerami swými do města wěčného wessla, do kteréhož gsem ge byla zasnaubila. Modlete se, přjtelkyně moge, za mne, aby mne Kristus Pán milostiwě přigjti a mně odpustiti ráčil, že gsem gesstě tři dni po muži swém tuto zůstala."

Ženy, kteréž řeč tu byly slyssely, daly se do hlasitého nářku a bědowánj, tak že hlas gegich až do táboru wnikl, a wssak statečnost sslechetná té panj a dcer gegjch posilnila gich a dodala gim srdce, že wěrny Kristu zůstaly. Žid, ukrutnjk chtěl stráž, kteráž bohulibé Dumě mluwiti nebránila, dát usmrtiti, kdyby ho přjmluwa okolostogjcjch nebyla ukrotila. Mezi tjm ubjrala se Duma s hlawau nezastřenau z města, a wedaue

dcery gako k weselce wystrogené za ruce neohroženě se před tyranna postawila. Na to sňala wjnky z wlasů, otočila ge o ruce a natahnuwssi hrdlo sklonila hlawu, řkauc: „Gá gsem křesťanka, a mé dcery gsau též křesťanky: umřeme pro Krista; kaž nás stjti, abychom se dostaly k swým bratřjm a sestrám, a k otci dcer mých!“

Nadobyčegná krása ctihodné panj této a panenských dcer gegjch učinila na ukrutného žida hluboký dogem; i snažil se wssemožně přemluwiti gi, aby na křjž plila a Krista zapřela, a aby wyznala, že gen pauhý člowěk byl; a wssak geho práce byla marná, ano neymladssj dcerusska stará as dewět let, slyssjc, gak matce káže, aby na křjž plila a Krista zapřela, udělala si w ústech sliny a plinula rauhači w twář, řkauc: „Tobě w twář pljti se má, gessto gsi se nestyděl matce mé poraučeti, aby na křjž plila a Krista zapřela! Tebe zapjrám a židy wesskery, twoge přjwržence. Kristus wj, že matka má lepssj gest twé matky, a rod můg lepssj twého rodu, gelikož gsi se byl opowážil matce mé přikazowati, aby zapřela Krista a pliwala na křjž. Zacpána buďtež ústa twá, ty žide a wrahu Pána nasseho!“ — Teď nemoha ukrutnjk hněw swůg tagiti, dal matku Dumu na zemi uwrhnauti, a na to dcery gegj zabiti, tak že krew gegich do úst gj tekla; konečně i Duma skata byla.

Pacholátko as třjleté, gež matka za ruku wedla, smrti mučednické hledagjc, uzřewssi krále, an w rauchu slawném sedj, wytrhlo se gj a bě-

želo ku králi a ljbalo mu kolena. Král pozwednuw ge, lichotil mu, řka: „Co chceš? chceš raděgi s matkau umřjti, aneb u mne zůstati?“ Dítě odpowědělo: „Pane raděgi s matkau umru. Proto gsem s nj wyssel; neboť mi řekla: Pogď synu můg! ať umřeme pro Krista! Pusť mne tedy k matce mé, aby neumřela, leč bych to widěl. Ona mi powjdala, že ten král židowský řekl, že každý, kdo Krista nezapře, umře; gá ale geg nezapřu.“

„Ale odkud pak znáš Krista?“ ptal se král pacholjčka. „Gá ho wjdám,“ odpowědělo djtě, „každodenně w kostele, kdykoli tam s matkau přigdu.“ Nato tázal se král, řka: „Miluges mne wjce, čili matičku swau?“ „Pane, matičku milugi wjce,“ odwětil chlapec. Žid tázal se dále: „Miluges mne wjce aneb Krista?“ „Krista milugi wjc, než tebe,“ dal pacholjk za odpowěď. „Proč gsi tedy sem běžel a kolena mi ljbal?“ tázal se nynj král. „Protože gsem tě držel za křesťanského krále, prawil chlapec, kteréhož gsem w kostele widěl, a newěděl gsem, že žid gsi.“ „Ale gá ti dám ořechy, mandle a sjky,“ prawil král. „Pro Krista,“ zwolalo djtě, „gá negjdám žádných ořechů od židů. A wssak pusť mne k matince!“ „Zůstaň u mne,“ chlácholil ho žid, „budeš synem mým.“ „Nezůstanu, wěru nezůstanu u tebe, neboť ohyzdně smrdjš, a newonjš přjgemně gako matička má.“

Po těch prawil král k přjtomnému lidu: „Wizte zlé toto pokolenj, gak ge Kristus od dě-

rinstwj nakazil, aby ge zatratil!" Geden z přjtomných pánů řekl nynj k pacholjkowi: „Pogď se mnau, gá tě dowedu ku králowně, abys gj synem byl!" Jzwolal pacholjk: „Zasluhuges, aby tě w wausy bily! Matka má gest mi milegssj než králowna, ona mne wodjwá do kostela." Widya pacholjk, že geg násilně zadržugj, kausal krále w stehna, křiče: „Pusť mne, žide zlý, k mé matce, ať s nj umru." Král odewzdal geg na to gednomu z pánů, přikazuge, aby ho střežil, až by dorostl. „Zapře-li pak Krista," prawil dále, „ať gest žiw, nezapře-li, ať umře." Když ho služebnjk odnássel, dal se do kopánj, křiče při tom: „Pogď matičko a wezmi mne s sebau do kostela!" Ona ale wolala k němu: „Gdi gen djtě mé, gá tě Kristu odewzdáwám. Neplač, a čekey na mne u Krista w kostele, až přigdu." Po těch slowech byla skata.

Pacholjk zůstal na žiwě, a rostl wěrným gsa služebnjkem Božjm. Když Dumaan swržen byl, wzal geg k sobě nowý král křesťanský, staral se o geho wychowánj a wzdělánj a konečně mu wěci státnj swěřowal ty neydůležitěgssj. Baizar, tak mu řjkali, byl pro swau welikau bohabognost wůbec na slowo wzat, a tak naplnilo se na něm slowo: „Mládenec kráčege dle cesty swé, také když se sstará, neuchýlj se od nj." (Přjsl. 22, 6.).

Gmenowanj mučednjci utrpěli smrt r. 523.

Rozgjmánj.

My se diwjme zmužilé statečnosti, kterauž starcowé a děti, ženy a panny u wyznáwánj swé wjry na gewo dali, a mimowolně woláme, ach gak rozličnj gsau teď časowé! gak křehká a gak slabá gest wjra přemnohých lidj, kteřjž sice katoljci gsau, gako Aretas a ostatnj mučednjci Nagranssti, a za katoljky drjáni býti chtěgj, ale wjru swau lichým náhledům swětským w oběť přinássegj. Gsauk to livé, aby, kteřjž tak zwaným oswjcencům nebyli k urážce a od wzdělanců nebyli wysmáni a tupeni, učenjm katolické cjrkwe, gegjmi obyčegi a swátostmi pohrdagj, gegj zákony beze strachu přestupugj!! Mnozj těch oswjcenců a wzdělanců chodj na neywýš o welkonoci k zpowědi a k swatému přigjmánj; w neděli ale aneb o swátejch darmo ge w kostele hledáš; kázanj poslechnauti se gim protiwj, na požehnánj gjti gest gim mrzuté, o postu nechtěgj nic wěděti, modlitba se gim hnusj a duchowenstwu katolickému nadáwgj popů a g. — Mnozj z těchto oswjcenců, gak řečeno, posmjwagj se těm katolickým křesťanům, kteřj se až posud wěrně staré katolické wjry drži, kteřjž w přigjmánj swátostj útěchy hledagj, dni nedělnj a swátečnj swětj, posty zachowáwagj, duchowenstwo w uctiwosti magj, slowem, kteřjž wždy a wssude prawými katolickými křesťany býti se ukazugj, a utrhugj gim a pohrdagj gimi. Ale Bohužel! gsau mnozj též katoličtj křesťané, kteřjž se ússtěpkami takowých

lehkomyslných oswjceneců a wzdělanců odstrassiti dáwagj, že nekonagj, což swědomj a rozum gim káže. Raděgi nechagj weřegné modlitby, gedj raděgi w postě maso, opomjgegj raděgi přigjmánj swátostj, zanedbáwagj raděgi o swátejch a neděljch služby Božj, gen aby nebyli wysmáni a aby za oswjcené a wzdělané držáni býti mohli!! Mluw křesťanský člowěče, co saudjš o takowých katoliejch? Co by asi o nich řekl swatý Aretas a chok geho aneb to pachole, kteréž po palmě mučednické tolik taužilo? Gakby ge asi gmenowali? Nuže chceš také těmto tak wlažným čili spjsse odpadlým katoljkům připočtěn býti? Abys ale poznal, gak welikého pokáránj tacj katoljci zasluhugj, uwažug následugjcj slowa: Buď gest cjrkew katolická prawá a samospasitelná cjrkew, giž Kristus Syn Božj byl založil, aneb nenj. Ge-li prawau cjrkwj, tedy musegj wssickni členowé gegj, a to gsau řjmsko-katoličtj křesťané wsse to wěřiti a zachowáwati, čemuž cjrkew učj a což welj; neboť Kristus řekl, ten že pohan gest a zgewný hřjssnjk, kdož cjrkew swau neslyssj. A giž uwažug, gaký to asi člowěk, kterýž na gméno Ježjssowo w cjrkwi katolické křtěn a wychowán byl, a též katoljkem býti chce, ale nezachowáwá, což žádá? Suď o tom sám! Taž se sebe samého: Gsem-li pak gá prawým katolickým křesťanem? Milugi a ctjm swatau cjrkew swau? Gsem poslussen učenj gegjho, zachowáwám gegj zákony, wážjm si gegjch krásných obřadů a obyčegů? Gaký bys to byl ničema, kdybys si zlým přjkladem aneb ússtěpky

a ujměchem oswjcenců, a třeba to wzácnj lidé byli, dal brániti wyznáwat wssude a wždy wjru swau, a kdybys nečinil, což swatá wjra káže, pro několik oswjcenců, žeby se ti wyjmáli. A protož nedeg si ani přjkladem ani řečmi oswjcenců brániti, konati powinnosti prawého katolíka. Wěř mi, tito oswjcenci, kteřj tak hrdě učenjm a cjrkwj katolickau pohrdagj, smýšlegj zcela ginak, když to přigde k hodince smrti. Ó, tenkráte wzdychagj po knězi, gjmž opowrhali; tenkráte by se rádi stali účastni wssech milostj cjrkwe, gimž se wysmjwali, tenkráte litugj swé zaslepenosti, ale nezřjdka býwá to pro ně giž přjliš pozdě! Protož poslechni mé rady a buď wždy poslussným a wěrným synem neb dcerau swaté cjrkwe swé, a gesstě dnes učiň předsewzetj, že wždy a wssude beze strachu a bez ostýchánj se lidj powinosti prawého katolického křesťana wěrně a horliwě konati budeš.

„Budeš-li wyznáwati ústy swými Pána Jezjsse, a w srdci swém wěřiti, že ho Bůh wzkřjsil z mrtwých, spasen budeš. Srdcem se zagisté wěřj k sprawedlnosti: ale ústy se děge wyznánj k spasenj“ (Řjm. 10, 9, 10).

„Kdožkoli wyzná mne před lidmi, toho i gá wyznám před Otcem swým, genž gest w nebesjch; kdožby pak zapřel mne před lidmi, zapřik i gá ho před Otcem swým, kterýž gest w nebesjch“ (Mat. 10, 32. 33).

„Kdoby se styděl za mne a za řeči mé, za toho se bude styděti i Syn člowěka, když přigde

w sláwě swé a Otce i swatých angelů" (Luk. 9, 26).

„Nesluſſj na náš wěk ſtawěti ſe; aby ſnad mnozj z mládeneů, domnjwagjce ſe, že Eleazar, w dewadeſáti gſa letech, k žiwotu cizozemeů přiſtaupil: též za přjčinau mého pokrytſtwj, a pro malau chwjli poruſſitedlného žiwota podwedeni nebyli: a gá abych ſkrze to nedoſſel poſkwrněnj a prokletj mé ſtaroſti" (II. Machab. 6, 24. 25).

„Hotowi gſme raděgi zemřjti, nežli otcowſké zákony Božj přeſtaupiti" (tamtéž 7, 2).

Modlitba.

Ó Ježjſſi múg, ty kamene základnj ſwaté cjrkwe ſwé! děkugi tobě, že gſi mně w ſwaté cjrkwi narozenu a wychowánu býti popřál. J žádám žiwým audem cjrkwe této býti, chci wſſecko učenj gegj pewně wěřiti, gegj zákony wěrně zachowáwati, ſlužebnjky gegj a obřady w uctiwoſti mjti, a tjm tobě, ó Ježjſſi, ſjbiti ſe a ſpaſen býti. Amen.

Na dneſſnj den padá též ſwátek: W Wenuſii: ſwatých mučednjků Felixe, biſkupa, Abankta a Januaria, kněžj a oſtatnjch ſpolumučednjků; w Koljně ſwatého Ewergiſta, biſkupa a mučed.; w Konſtantinopoli ſw. Prokla, biſkupa; w Menſſj Britanii ſw. Magnolia, biſkupa; w kláſſteře Wertanſkém ſwatého Martina, opata; w Kamranii ſwatého Marka, pauſtewnjka, a m. g. ſwatých.

25.

Žiwot swatého Krispina a Krispiniana, mučednjků.

Swatý Krispin a swatý Krispinian byli, gakž staré o nich gde podánj, wlastnj bratřj a synowé urozených rodičů w Řjmě. Gsauce nadsseni láskau ku Kristu Pánu opustili asi w polowici třetjho stoletj rodiče a město a odessli s některými náboženými muži do země Francauzské, tamněgssjm pohanům Krista a swaté geho ewangelium zwěstowat. J usadili se w městě Suessione, ležjcjm na řece Aisne řečené, a prowozowali tam řemeslo ssewcowské, w tom zagisté aumyslu, že tak hustěgi s lidmi budau obcowati, a po tichu a beze wsseho hluku wjru w Krista Ježjsse zwěstowati; neboť tenkráte pod těžkým trestem bylo zakázano rozssiřowati učenj křesťanské. Ay, gak wynalezawá, gak opatrná gest prawá láska! Muži wysoce urozenj opausstěgj důstogenstwj, bohatstwj a pracugj w zemi cizj co chudj řemeslnjci, gen aby dusse Kristowě wjře zjskali. Zagisté smýssleli gako swatý Pawel apostol, an k Filippenským psal: „Wssecky wěci pokládám býti sskodau pro powýssenau známost Ježjsse Krista, Pána mého, pro něgž gsem wssecko ztratil, a mám gako za legno, abych Krista zjskal" (3, 8).

Co se z lásky k Bohu podniká, býwá obyčegně též od Boha požehnáno. Swatj bratřj

dospěli w řemesle swém w brzce k prawému mistrowstwj; práce gegich byla hledána, a že byli nezisstnj a s málem spokogeni a že wýdělek swůg s chudými sdělowali, dostáwali welmi mnoho práce na zakázku. Při tom při wssem zářila gim z twáře mysl weselá a poklid dusse, a celé gegich obcowánj bylo čisté a bezauhonné. J zdržel se každý rád w djlně gegich, a rád s přjwětiwými a dobroděgnými řemeslnjky těmi porozpráwěl. Této přjležitosti použjwagjce opatrně a maudře, ljčjwali posluchačům gessitnost modlosloužebnosti a wystawowali prawdu a potřebu wjry křesťanské, a weliké zasljbenj, kteráž s nj gsau spogena gim zwěstowali, a to tak obratně a požehnaně, že w krátkém čase mnoho osob ze wssech stawů a wsseho stářj a pohlawj do lůna swaté cjrkwe uwedli.

Pohané hleděli na to mrzutě a se zarytau záwistj, obzwlásstě ale kněžj se horssili, widauce, an nenáwiděná gim wjra denně se zmáhá a roste. J zamýssleli pomstu, a když roku 287. cjsař Marimian do Suessionu přissel, bez messkánj bratry Krispina a Krispiniana za neywětssj nepřátely národnjch bohů udali. Cjsař gsa pán nad mjru powěrečný a nad to i přjliš ukrutný, dal bratry hned gjti a gednak sliby, gednak pohrůžkami, aby wjry křesťanské se odřekli, gim domlauwal. A wssak marně; bratřj odpowěděli, řkauce: „Twé wýhružky neděsj nás, neboť Kristus gest náš žiwot a smrt náš zisk. Na twé sliby nedbáme; rozdeg si hodnosti a statky swé raděgi těm, gimž na nich

záležj; my gsme giž dáwno wsseho swětského se odřekli, Křjž Krista Ježjsse si wywoliwsse, kterýž swých wěrných služebnjků k tak wznessené důstognosti powznese a tak welkými statky nadá, že před nimi wsseliká wysost swětská a wesskeré pozemské zbožj zmizj. Byš o tom wědomosti měl, taužil byš po tom, byť to i korunu stálo."

Řeč tato urazila cjsaře welice; i odewzdal gaté bratry wládaři Riktiowarowi, mužj to nad giné ukrutnému a auhlawnjmu nepřjteli gména křesťanského, aby s nimi dle zákonu naložil. Riktiowarus powolaw gich před saud swůg, snažil se neyprwé po dobrém zmužilé wyznawače od wjry odlauditi, gelikož ale bratřj při té přjležitosti wssemu lidu gméno Kristowo zwěstowati se gali, tolik se hněwem rozljtil, že ge neyprwé mrskati dal, na to ginn za nehty u rukau ssjdla zarážeti, a konečně řemeny z nich dřjti kázal. W ukrutných těchto mukách setrwali bratřj pokogně, s důwěrnostj zraky swé k nebesům upjragjce a pomoci s hůry daufagjce. J potěssil gich Bůh a posilnil ge zwůsobem zázračným. — A wssak Riktiowarus byl geden z těch lidj, o nichž psáno gest: „Nechtěli pozorowati, a odwrátili rámě odstupugjcj, a ussi swé obtjžili, aby neslyssel, a srdce swé postawili gako diamant" (Zach. 7, 11. 12.); nohy gegich ke zlému běžj, a pospjchagj, aby wylili krew" (kn. přjsl. 1, 16)

J nedbage očiwidné pomoci, gjž se statečným dwěma pomocnjkům Kristowým dostalo, zatwrdil srdce swé a bratry neyprwé znowa ukrutně mr-

ſtati dal, a wida, že to neproſpjwá, kázal gim nohy a ruce ſwázati a do kotle rozpuſſtěným olowem naplněného uwrci, ginak nemyſle, než že wřelá tekutina po gednau a způſobem přebolestným žiwotu gegich konec udělá. Ale tentýž Bůh, kterýž mocj ſwau tré mládenců w ohniwé peci bez úrazu zachowal a přemnohé mučednjky w neytužſſjm zápaſu zachránil, ukázal i na bratřjch těchto, že rámě gegich nenj zkráceno, a wſſemohaucnoſt geho že nenj ztenčena. Kriſpin a Kriſpinian ſeděli u wařjcjm ſe olowě, gakoby we wlažné lázni a pěli ſedmý žalm, řkauce: „Hoſpodine, Bože můg, w tebe gjem daufal, ſpaſena mne učiň ze wſſech ſtjhagjcjch mne.“ I zachwěl ſe Riktiowarus, ſlyſſe to se wztekem neyljtěgſſjm a ſſel ſe podjwat ku kotli, aby widěl, gakými kauzly ſe to děge. Bratřj dozpěwowali práwě žalm, řkauce: „Hluboký důl kopal, a wykopal geg, upadl do gámy, kterauž byl udělal. Obrátj ſe boleſt geho na hlawu geho: a na wrch hlawy geho neprawoſt geho ſſtaupj.“ an wládař ſe ke kotli přibljžil. A hle, w tom okamženj wyſkočila kapka wřelého olowa a padla přibljžiwſſjmu ſe wládaři do oka. Neſmjrná byla boleſt, gjž ukrutnjk pocjtil; ale zuřiwoſt a wzteklost byla geſſtě wětſſj. Neboť wida, že bratřjm neuſſkodil, dal náramnau hrauici udělati, zapáliti a oba wyznawače w plamen uwrci. Ale i tu zachowala mocná ruka Páně wěrné ſlužebnjky ſwé neporuſſené, což když uzřel wládař, upadna w ſſjlenoſt, ſám ſe w oheň, — gakž ſtaré o tom

gde podánj, — uwrhl a uhořel. Krispin a Krispinian, neporusseni gsauce zachowáni w žiwlu smrtjcjm, zwěstowali přjtomným diwákům moc a sláwu Boha žiwého a Krista Ježjsse slowy srdcegemnými, tak že mnozj z diwáků a z obywatelů Suessionských uwěřili. Což oni widauce a že wěrné powolánj swému dostáli se důwěřugjce, prosili wraucně, giž aby gich Hospodin k sobě powolati ráčil. J neoslyssel skraussených modliteb gegich, neboť cjsař Maximilian uslyssaw, což se wsse w Suessioně bylo stalo, kázal bratry stjti a mrtwoly drawé zwěři w luv dáti. Zwěř wssak nedotkla se mrtwol, což dodalo gednomu nábožnému muži srdce, že času nočnjho těla swatá wzal a we swém domě, kterýž pozděgi w kostel se přestawil, pochowal. W ssestém stoletj wystawěli w Suessioně nowý, krásný chrám ku cti dwau těchto mučednjků, do něhož pak i pozůstatky gegich slussně přenesli.

Rozgjmánj.

Swatj bratřj Krispin a Krispinian přinesli Wykupiteli a Spasiteli swému wsse, což ge tu na zemi blažiti mohlo, za oběť; swau urozenost, swé rodiče, swau wlast, wssecky statky swé a konečně i žiwot. Za oběť tuto dostali králowstwj nebeské. Ty nemůžeš owssem, křesťanská dusse, podobné oběti přinásseti, a wssak chceš-li gen, můžeš swau obětiwolnost tisjcerými ginými způsoby

oswědčiti, tjm se Bohu zaljbiti a králowstwj nebeského si dobyti. W gakémsi smyslu gest dle slow swatého Petra každý člowěk kněžem, to gest, nemůžek sice obět msse swaté, negsa skutečně na kněžstwj poswěcen, přinásseti, ale sebe samého může w Kristu a s Kristem denně Bohu swému obětowati. A to stane se, bude-li z čisté lásky k Bohu obtjže a břemena stawu swého trpěliwě a rád snásseti; bude-li swé zlé náklonnosti a ymysly swé, a oči swé a gazyk swůg i ústa swá mrtwiti; bude-li od dowolené rozkosse aneb radosti se zdržowati; bude-li bližnjmu z lásky potřebnau službu prokazowati; a zwlásstě bude-li tělesné i duchowni skutky milosrdenstwj konati. Doby nasse požadugj ale přede wssjm na nás welmi welké obětiwosti. Čjm wjce přibýwá soběctwj, chtiwosti zbožj, lakomosti, záwisti, twrdosti srdce, a čjm wjce se rozmnožuge chudoba a bjda u lidu, tjm častěgssjch a tjm wětssjch obětj žádá od tebe, křesťanská dusse, lásku k Pánu Ježjssi. Nemni, že dosti giž byls učinil a že Bůh wjce od tebe žádati nemůže, na opak ty mussjš, kde a kdy můžeš, sklsčenému bratru radau a skutkem pomocen býti, mussjš si mnohau wěc odepřjti, abys mohl oběť lásky přinesti, mussjš bližnjho dowažowati za sebe samého, ano za Krista, Spasitele swého. Láska gest mocná, co smrt, ano i tenkráte gesstě něgakého prostředku nalezne, kdež mysl swětská ničehož wjce nenalézá. K. p. zdalibys nemohl nikdy si něco od pokrmu aneb od nápoge k wůli nuzného bratra utrhnauti? aneb

něgakého wyraženj nechati, a ustrowněný penjz bližnjmu obětowati? Widjš semotam gsau swatyně Božj dosti chatrné, aneb ode dáwna zanedbané; nebylo-li by možná, abys si týhodně něgakau zbytečnau radost aneb něgakau kratochwjl odepřel a uspořený kreycar kostelu Božjmu za oběť přinesl? Máme předepsané posty, nemohlbys w čas postnj o gedno ciğaro aneb o gednu dýmku méně kauřiti, a co uspořjš kostelu wěnowati? Takowé oběti ljbj se Bohu, takowým obětem dostáwá se za odměnu požehnánj Božjho a spasenj wěčného. Nedeg tedy, křesťanská dusse, ani gediného dne minauti, w kterémž bys něgaké oběti Pánu Bohu nepřinesla, buď žes přemohla některau z swých náklonnostj, buď že bližnjmu swému z lásky něgaké služby prokázala. Dnes gesstě to před se wezmi a wěrně zachowey.

„Gestližeby kdo z bratřj twých — ochudl: nezatwrdiž srdce swého, aniž skrčiž ruky swé, ale otewři gi chudému, . . . a deg gemu: aniž co lstiwě učiniž, w ulewowánj potřeb geho, aby požehnal tobě Hospodin Bůh twůg w každém času, a we wssem, k čemuž wztáhneš ruku“ (IV. Mogž. 15, 8, 10.).

„Kdoby měl statek tohoto swěta, a widělby bratra swého, an trpj nauzi, a zawřelby wnitřnosti swé před njm: kterak láska Božj zůstáwá w něm? Synáčkowé mogi, nemilugmež slowem, ani gazykem, ale skutkem a prawdau“ (I. Jan. 3, 17. 18.).

„Geden druhého břemena neste, a tak naplnjte zákon Kristůw“ (Gallat. 6, 2).

Modlitba.

Ó Pane Ježjssi můg, propůgč nám tu milost, abychom tebe z celého srdce a bližnjho gako sebe milowali, a z lásky k tobě ku každé obèti ochotni byli. Slyš prossjm, slyš, co před se beru: tobě, Pane Ježjssi můg, kterýž se denně při mssi swaté za mne obětuges, tobě slibugi, že ti každodenně něgakau obèt přinásseti budu, buď že žádosti swé budu mořiti, aneb že bližnjmu swému něgakau službičku na důkaz swé lásky přinesu. Nezawrhug, o Pane, předsewzetj mé, a deg mi sjlu, ak, což gsem sljbil, skutečně prowedu. Genž žiges na wěky. Amen.

Dnes připadá též swátek: W Řjmě swatých mučed. Chrysanta a Darie, manželky geho; w Florencii utrpenj swatého Miniata, wogáka, za Decia cjsaře umučeného; w Turribus: Prota kněze, a Januaria gáhna, mučednjků; w Konstantinopoli utrpenj sw. Marcyria, podgáhna, a Marciana, kantora, od kacjřů zabitých; w Řjmě swatého Bonifacia, papeže a wyznawače; w Petragoricis swatého Frontona, wyznawače; w Brixii swatého Gaudencia, biskupa; w Gawalis swatého Hilaria, biskupa a m. g. swatých.

26.

Žiwot swatého Luciana a Marciana, mučednjků w Nikomedii.

Lucian a Marcian narodili se z rodičů modlářských, a byli též w pohanstwj wychowáni. Dorostsse oddali se s tělem, s dussj wesskerým ohawnostem modloslužebnosti, dopausstěgjce se bez ostýchánj lži a podwodu, a množstwj lidj čárami swými, w nichž se dobře znali, swáděgjce a chlipným žádostem swým nakloňugjce. Ďáblowé sami zdáli se gim w tom napomáhati. Z těch přjčin požjwali u lidj nemalé wážnosti, ačkoliw zas ginj zwlásst proto gich nenáwiděli, že ďábelského uměnj swého k zlému užjwali a gmenowitě panny a počestné ženy hanebně podwáděli. Ale ten, „kterýž přehljdá hřjchy lidské pro pokánj, a wssecko miluge cožkoli gest, a nic w nenáwistj nemá z těch wěcj, kleréž učinil, a miluge dusse" (kn. maudr. 11, 24. 25. 27.) uzawřel muže ty z temnosti bludu a z propasti hřjchu wywésti a podiwně cesty swé na nich okázati.

W Nikomedii totiž, kdež se Lucian a Marcian zdržowali, byla gakási panna tělesnau krasau a křesťanskými ctnostmi na slowo wzatá, a kteráž dnem i nocj k Bohu se modlila, aby gi wsseho poskwrněnj uchowati ráčil. K bohabogné této panně zahořely Lucian a Marcian chlipnau žádostj, a wzali, aby gi k žádostem swým naklonili, (neboť welmi saukromně žiwa byla) k mrz-

kým kauzlům a čarám swé autočisstě. Ale wssecko gegich namahánj bylo galowé. J newědauce ſi giné rady, zawolali ďábly ku pomoci, a ty wydali konečně swědectwj, proč wesskerá moc gegich nic proti panně nezmůže, řkauce: „Snadná gest to wěc, dusse těch, kteřjž blaudjce bez wjry gsau a Bohu neslaužj, přemoci a sobě podrobiti, co ale se této čisté dusse týče, wězteż, že gest ona Bohu zaswěcenau pannau, a že gi wýtězoslawný Pán Ježjš Kristus chránj. Protož wyznáwáme, že přemoženi gsme, a že nám gi přemoci nelze.“ Takowé wyznánj naplnilo chlipné kauzelnjky hrůzau a zděssenjm, tak že na zemi upadsse, gako mrtwj leželi. Procjtnuwsse ze mdlob swých zakleli zlé duchy, a wolánj milosti Božj, gež se k nim stalo, poslauchagjce, počali se od bludu a neprawostj k prawé wjře a na cestu sprawedlnosti obraceti, řkauce u sebe: „Gest nám zagisté lépe a spasitelněgi toho, kterýž ďábly přemáhá a sobě podrobuge, totiž prawého Boha a Syna geho Jezu Krista poznáwati a gemu se klaněti, než ty, gichž gsme až posud a to bez důwodu ctili a wzýwali.“ A tak naplnilo se, což psáno gest: „Když se rozhognil hřjch, rozhognila se i milost.“ Kagjcj muži wzali teď wsse nářadj ďábelského uměnj swého, i wssecky knihy čarodègné a donesse to na náměstj, spalili wsse. Lid přjtomný wida to, welice se podiwil, i prawili k němu čaroděgowé: „Bůh otewřel nám rozum, aby nás z temnosti a ze stjnu smrti, od nichž gsme až posud držáni byli, wytrhl, a k prawému

spasenj přiwedl. Marné a ničemné, a wynález ďábelský gest wsse, co gsme až posud tropili. Jezu Krista poznáwáme za prawého Boha a wesskerau naděgi swau w něho klademe." Na to ssli do sjně, kdež se křesťané scházjwali, a zkraussené z neprawostj swých se wyznáwagjce, prosili, aby do cjrkwe přigati byli. Oč prosili, stalo se, a když dostatečně u wjře wycwičeni byli, přigali swátosť křtu, a tu se wylila hognosť swětla Božjho na ně. J opustili město a wyhledali si mjsto pusté a ode lidu wzdálené a tam w tuhém pokánj žiwot tráwili, tělo swé mořjce tuhými posty a ducha ustawičnými modlitbami k Bohu powznássegjce.

Když se byli kagjcj muži tito u swaté wjře dostatečně utwrdili, opustili horliwostj puzeni samotu a pohanům gessitnosť a marnosť modloslužebnosti na oči kladli, a aby se ku Kristu Pánu obrátili, ráznými slowy ge wyzýwali. Lid nemálo se tomu podiwil, wida, že muži, kteřjž byli před nedáwnem neyznamenitěgssjmi obranci momodlářstwj, a neyauhlawněgssjmi nepřátely křesťanů, že ti muži nynj statečně a gazykem wýmluwným Krista hlásagj. J rozhněwali se mnozj z pohanů takowým gednánjm, a gawsse ge wedli k mjstowládaři žalugjce na ně, že Krista hlásagj a bohům se rauhagj, gelikož prwé práwě naopak křesťany byli pronásledowali. Sabinus, tak nazýwal se mjstowládař Bythinenský, otázal se i hned Luciana po gménu a stawu geho; a tento odpowěděl, řka: „Gá se gmenugi Lucian; druhdo

byl gsem protiwnjkem ctihodného zákona křesťanského; teď ale gsem, ačkoli nehodný, zwěstowatelem geho.“ K dalssj otázce Sabinowě: kdo ho za zwěstowatele zákona křesťanského učinil, odpowěděl: „Každá křesťanská dusse cjtj do sebe nucenj, aby bratra z bludu wytrhla a prawdě zjskala, a tjm sobě milosti dobyla, bratra pak z tenat ďábelských oswobodila.“

Podobné otázky učinil mjstowládař na Marciana, táže se po gméně geho a po stawu, a Marcian odpowěděl: „Gá se gmenugi Marcian, gsem stawu urozeného a ctitel tagemstwj Božjch.“ „Kdo wás přemluwil,“ tázal se opět mjstowládař, „že gste ctihodné a prawé bohy, kteřjž wám mnoho dobra prokázali a lásku u lidu zgednali, opustiwsse, mrtwého a ukřižowaného člowěka, kterýž ani sobě pomoci nemohl, se přidrželi?“ J odpowěděl Marcian: „Práwě ten ukřižowaný gest to, co mysl nassi přeginačil, gako druhdy mysl swatého Pawla, kterýž se milostj Kristowau z protiwnjka cjrkwe Kristowy zwěstowatelem prawdy křesťanské stal.“

Mjstowládař domlauwal nynj oběma wyznawačům welmi důtkliwě, aby se k modloslužebnosti nawrátili, dokládage, tjm že netoliko žjwot si zachowagj, nýbrž i welikých milostj u cjsaře dogdau. Ale domlauwánj i slibowé wládařowi zůstali bez následku, a Lucian odpowěděl: „Ty mluwjš gako zpozdilec; my ale nemůžeme se Bohu dost wynadiwiti, že nás z temnosti a

ze stjnu smrti wytrhnauti a k této sláwě při wěsti ráčil."

Sabinus hleděl wyznawače aufstěpky od prawé wjry odlaučiti, an prawil: „Kterak pak wás to Kristus hágil, že wás w ruce mé přigjti nechal. Proč wám negde ku pomoci, abyste smrti ussli? Wždyť pak gste prwé, pokudž wjm, swým spoluobčanům mnohé prospěssné služby prokázali!" J odpowěděl Marcian: „Totě práwě křesťanůw sláwa, že žiwot pozemský, kterýž w očjch twých tak wzácný gest, obětugj, a za to žiwot prawý a wěčný wezmau, zůstanau-li wěrni až do smrti. Ó gak welice žádáme, aby Bůh také tobě té milosti popřjti ráčil, abys mohl poznati, kdo a gaký gest, a čeho uděluge těm, kteřjž w něho wěřj." Mjstowládař pokračowal, posmjwage se dále a prawil: „Wěru skutečně gest widěti, gak mnoho wám učinil, an wás w ruce mé přigjti nechal!" J odpowěděl Lucian se wznessenau důstognostj: „Giž gsme řekli, že to gest česť křesťanů a zaslibenj Páně, že kdož statečně proti autokům bábelským boguge a pomjgegjcjm zbožjm swětským pohrdá, že dosáhne budaucjho wěčného žiwota." „Ach to gsau babské řeči, co tu powjdáte," rozhorlil se Sabinus, a prawil dále: „Poslechněte mne a obětugte bohům, plnjce rozkazy cjsařské, abych wás w hněwu swém nekáral nowými a wymyssleným tresty." K těmto pohrůžkám odpowěděl Marcian: „My budeme raděgi i ty neywymyssleněgssj tresty snásseti, než bychom prawého a gediného Boha zapřeli, a

tak w neyhlubssj temnosti, a w oheň neuhasitelný, gegž Bůh ďáblu a geho služebnjkům připrawil, uwrhnaut se dali.“ Wida tedy mjstowládař, že statečnost těch mužůw nepřekoná, dal ge na skřipec natáhnauti a železnými hřebeny dřjti. Přestawsse tyto muky, řekli: „Gindy gsme býwali mrzcj zlosynowé w neywětssj bezbožnosti žjgjce. Škodili gsme wssechněm, gako by wssickni byli nassimi nepřátely, a čistým ženám gsme násilj činili. Tenkráte býwalo by po práwu, kdybys nás byl mučil, a nás, gakož gsme toho zasluhowali, na hrdle trestal. A wssak, dokudž gsme neprawosti páchali, necháwals nás beze trestu, a nynj, co dobré činjme a slowo Božj poznáwáme, nemilosrdně nás mučjš. A wssak i za to djky wzdáwáme Bohu, Pánu nassemu; neboť nám odpustil předesslé neprawosti a uznal nás za hodny, abychom pro něho umřeli, a tak onoho žiwota, kterýž nám a wssem, co wždy dobré konali, přislibil.“ Tauto řečj rozhněwal se mjstowládař nesmjrně, a wynesl nad nimi následugjcj saud: „Poněwadž Lucian a Marcian, ačkoli gim důtklíwě domlauwáno bylo, aby poslauchali rozkazů mocných cjsařů nassich a bohům obětowali, we swé twrdossjgnosti a u wjře gessitného učenj Kristowa trwagj, přikazugi, aby za žiwa upáleni byli.“ S myslj pohnutau poslauchali swatj bogowuscl, co nad nimi usauzeno bylo, a kráčeli wesele na poprawisstě. Přissedsse na mjsto určité, ano giž na hranici slogice, prawili zwučným hlasem: „Pane Jezu Kriste! ne-

skonalé djky tobě wzdáwáme, že gsi nás z bludů pohanských wyswoboditi, a nás této slawné smrti mučednické pro swaté gméno twé aučastny učiniti ráčil. Tobě budiž čest a chwála, tobě poraučjme dussi swau." Mezi tjm podpálili pochopowé hranici, a netrwalo dlauho, umlkla ústa chwalořečjcjch mučednjků w ohni a plamenu. To se stalo w Nikomedii za panowánj cjsaře Decia r. 250. dne 26. řjgna.

Rozgjmánj.

Žiwot swatého Luciana a Marciana na neywýš gest nám poučitelný. Widjmek zagisté předně, že neskonalá milost Božj i neyzatwrzelegssj srdce může obměkčiti a přeginačiti, a že nemožno moci a milosti Božj odolati, a následowně, že s každým hřjssnjkem strpenj mjti máme, newědauce, kdy se ho milost Božj dotkne; a za druhé widjme též gasně, gak se hřjssnici oprawdowě káti magj, upřimně-li se polepssiti obmýsslegj, a co nám činiti gest, chceme-li dané pohorssenj naprawiti. Swatý Lucian a Marcian užjwali prwé k swým kauzlům a čarám a k neprawostem wsselikým pomoci bábelské; nynj ale odřjkagj se na wždy báblů a wssech neprawostj, a důkaz, že to oprawdowě mjněgj a pohorssenj dané zcela naprawiti chtěgj, gdau a wssecky knihy čaroděgné a nářadj swé weřegně na náměstj pálj. Prwé ukrýwali swé obmysly zlé a nesslechetnosti lžj,

klamem, podwodem a ginými způsoby neprawými, teď ale skládagj weřegnau zpowěď ze wssech skutkůw swých a skraussenym srdcem o křest swatý prosj; prwé libowali si w chlipnosti a w nečistotě, u wražbách a nesprawedlnosti, nynj ale gdau na paussk a bděnjm a posty tělesnosk mořj a modlitbami a spasitelným rozgjmánjm za hřjchy swé zadosk činiti se snažj; prwé hágili wssemi silami modlosluženebnosk a křesťany pronásledowali, a každému, gak gen koli mohli, křiwdu činili; nynj ale weřegně, nic se neostýchagjce k zákonu Ježjssowu se přihlassugj, wssude, kdekoli mohau, dobrodinj konagj, a pro gméno Božj muky nesmjrné, ba i přebolestnau smrk snássegj. Ó bychom se také my, gsauce hřjssnjci welicj, k Pánu Bohu obrátili gako řečenj mučednjci byli učinili; kéž bychom gako oni hřjchůw swých litowali, z nich se upřjmně wyznali a zadosk za ně učiniti se snažili! Ach Bohužel, my w tom přjpadu býwáme welmi záwadnj. Mysljwámek nezřjdka, že postačj k prawému pokánj, když se gen leda bylo wyzpowjdáme, o naprawenj žiwota nedbagjce, když ústy polepssenj sljbjme, srdcem ale w starém zlu trwáme, aneb když něgaký okamžik nad sebau bdjme, pak ale w staré a snad gesstě w horssj hřjchy lezeme. Ó to nenj prawé pokánj! tak swatý Lucian a Marcian negednali, tok gen pokánj liché a galowé, my kagjce se mussjm setrwati až do konce, nebok kdož boguge až do konce, korunowán bude.

Prawj Hospodin: „Obrakte se ke mně ce-

lým srdcem swým, s postem a s pláčem i s kwjlenjm, a roztrhněte srdce wasse, a ne raucha wasse, a obrakte se k Hospodinu Bohu swému; nebo dobrotiwý a milosrdný gest, trpěliwý a mnohého milosrdenstwj, a ukogitelný nad zlostj" (Joel. 2, 12, 13.).

„Lidskau wěc prawjm, pro mdlobu těla nasseho; nebo gako gste wydáwali audy swé w službu nečistotě a neprawosti k neprawosti: tak nynj wydáweyte audy swé w službu sprawedlnosti ku poswěcenj" (Řjm. 6, 19.).

Modlitba.

Milosrdný Ježjssi, genž gsi milostj swau služebnjkům swým Lucianowi a Marcianowi propůgčiti ráčil, aby poznawsse bludy a neprawosti swé na pokánj se dali a dobrý bog bogowali; přigdiž také nám ku pomoci, a deg, ať poznáme neprawosti swé, ať statečně ge přemáháme, důstogně z nich se kageme, a milugjce křjž a umučenj twé, koruny wěčné dogdeme, genž gsi žiw a kraluges ꝛc. Amen.

Dnessnjho dne swětj se též swátek: W Řjmě swatého Ewarista. Ewarist narodil se w řecké zemi a pocházel z pokolenj Judowa. Pro učenost a bohabogubjk na slowo wzatý, dosedl po smrti swatého Klimenta na stolici papežskau, giž skoro po dewět let maudře a opatrně zprawowal. Umřel co mučednjk r. 101. a odpočjwá nynj w chrámě swatého Petra; w Africe swatých mučednjků: Rogaciána, kněze a Felicissima; téhož dne swatého Quod vult Deus, biskupa Karthaginského; w Narboně swatého Rustika, bisk. a wyznawače; u Salera swatého Gaudiosa, biskupa; w Papi swatého Fulka, bisk.; též swatého Quadragesima, podgáhna; swaté Abundancie, panny, a swatého Demetria, mučednjka, a m. g. swatých.

27.

Žiwot swatého Frumencia.

Nedá se pochybowati, že giž za časů apoſſtolſkých swětlo swaté wjry z Egypta až do Ethiopie čili do země Mauřeninſké proniklo. I to wjme ze ſkutků apoſſtolſkých, že komornjk králowny Mauřeninſké od Filippa, gáhna, na wjru byl obrácen a pokřtěn, když ſe nawracel z Geruſalema. A wſſak ſe podobá, že během dwau ſtoletj auplně w zemi té křeſťanſtwj wyhaſlo, gelikož nám děgeprawa swatého Frumencia za zakladatele křeſťanſtwa w kraginách ethiopſkých udáwá. Gak ſe to bylo ſtalo, dočteme ſe w děgeprawci Ruſinowi, genž pjſſe:

Bylo to na záčátku čtwrtého ſtoletj, že ſe geden mudřec Tyrſký, gménem Merop, za přjkladem giných mudrcůw do Ethiopie wydal, aby mrawy a podánj cizjch národů poznal. I pogal s ſebau dwa přjbuzné hochy, gimž Frumencius a Edeſius řjkali. Hoſſi tito byli dobře wychowáni, a gak ſe zdá, od bohabogné matky ſwé naučili ſe giž Kriſta Pána znáti a milowati. Mluwilit řecky a ugec Merop učil ge oſtatnjm wědám, a protož ge též s ſebau na ceſty wzal. Wracegjce ſe do wlaſti, muſila loď, na njž plauli, k zemi přiſtáti. I wyſtaupil Merop s pacholjky a s oſtatnjmi poceſtnými z lodi na břeh; tu wſſak ge Ethiopſſtj, s Řjmany w bogi gſaucj, přepadli a do gednoho zabili. Gen ti dwa pa-

choljci ussli násilné smrti. Neboť wystaupiwsse z lodi, než Ethiopsstj přikwačili, poodessli trochu a posadiwsse se do chládku pod strom, četli pilně w knize, giž gim ugec byl dal, o ničem co se stalo, takměř newědauce. Zde pod stromem postjhli gich wražedlnj Ethiopčané, a buď že autrpnostj k nim gati byli, buď že welkého zisku očekáwali, prodagj-li ge za otroky, nechali gich na žiwě a přiwedli ku králi, kterýž gich bez pochyby za drahý penjz kaupiw, welmi pečliwě wychowáwati dal.

Bůh byl s nimi i w zemi cizé. Swau tichostj, dobrotiwostj i pilnostj zjskali si náklonnost a lásku králowu. Když dorostli, učinil král Edesia za swého čjssnjka, ale Frumencia, gehož obzwlásstnj pracowitost a nadobyčegné wtipy poznal, wyučil záležitostem státnjm a dal mu k zprawowánj swé králowské statky a giné důležité wěci mu swěřowal. J zůstal oběma bratřjm welmi nakloněn až do smrti, a když umjrage zpráwu země swé manželce odewzdáwal, propustil ge též z moci a služebnosti swé, přikazuge, že gim swobodno, buď u dwora a w úřadech swých zůstati, aneb do swých wlastj je nawrátiti.

Owdowělá králowna, kteráž po smrti manželowě zemi we gménu nedospělého syna swého Aizana wedla, ctila owssem wůli zesnulého krále, ale i snažně bratřj prosila, aby až do zletilosti kralewice we swých auřadech zůstali. J učinili tak, a gako prwé i nynj wěrně, opatrně a sprawedliwě powinnosti swého powolánj konali, wě-

dauce, že kdo následuge sprawedlnosti a milosrdenstwj, nagde žiwot, sprawedlnosť a slávu (kn. Přjsl. 21, 21.). Při pracjch auřadnjch nezapomjnali bratřj wěčnosti si připomjnati, a žiwot swůg pro budaucnosť připrawowati, a protož pečliwau magjce nad smysly swými stráž, nedali dogem, který na ně w letech dětinských učenj o Kristu Pánu učinilo, ani lesku dwora ani návalu zaneprázdněnj ze srdce wytisknauti. — „Mládenec (kráčege) dle cesty swé, také když se sstará, neuchýlj se od nj“ (Přjsl. 22, 6.). — Zwlásstě Frumencius, kterýž téměř wládu wssj země w ruce měl, důwěry národa požjwal; což on wida welikau tauhau zahořel, by lidé, o gegichž pozemské blaho tolik se staral, i wěčné blaženosti stali se aučastni. J pátral bedliwě, zdali mezi kupci Rjmskými, kteřjž sem za přjčinau obchodu přicházeli, negsau také křesťané, a když se mu w tom přiswědčilo, powolal gich, powzbuzowal gich, aby si zřjdili služby Božj, darowal gim mjsto na kostel a stawiwo, podporowal gegich práce wssemožně, a přede wssjm předcházel ge dobrým přjkladem, a wsseligak na gewo dáwal, gak welice si přege, aby sjmě slowa Božjho w zemi, giž zprawowal, se ugalo, wyrostlo i owoce přinásselo.

Když mladý král dosáhl let, že u wládu se uwázati mohl, wydal mu Frumencius aučet z wládařstwj swého a složiw z sebe auřad a powinnosti, do swé wlasti se strogil, což i bratr Edosius učinil. Marné bylo prossenj králowo, a

marné zařjkánj matky geho, bratřj nedali se držeti a odessli. Edesius puzen tauhau po domowu putowal do Tyra, kde na kněžstwj se poswětiti dal; ale Frumencius plana žádostj, aby národ Ethiopský k poznánj wjry Kristowy přiffel, wydal se do Alexandrie a obssjrnými slowy swatému Athanásiowi wyprawowal, gak to s křesťany w Ethiopii stogj, snážně při tom prose, aby swatý biskup něgakého muže apoſſtolského ducha do země řečené poslal, kterýby mocj Božj gméno Kristowo tam zwěstowal. Swatý Athanas swolal i hned na tu zpráwu duchowenstwo swé a měl Frumencia k tomu, aby gesstě gedenkráte o stawu wjry křesťanské w Ethiopii wyprawowal. J učinil muž Božj, gakž mu řečeno bylo; ale když opakowal prosbu, aby tam něgaký muž Ducha swatého plný poslán byl, řekl swatý Athanas gako druhdy Farao k Jozefowi: „Zdaliž budeme moci takowého muže nagjti, kterýžby Ducha Božjho pln byl? a kterýžby tyto welké wěci dowésti mohl, gako ty?“ J byl tedy Frumencius od swatého Athanasia za biskupa wyswěcen, a aby Ethiopčanům učenj spasitelné hlásal, poslán. On se usadil w městě Aurumě. Geho kázanj působila nad mjru mnoho dobrého a zázrakowé, kteréž z milosti Božj učinil, dodáwali řečem geho wáhy a potwrzowali prawdu slow geho. Ztéž as přigal který národ wjru Kristowu s takowau ochotnostj, s tak žiwau horliwostj gako Ethiopčané, a málokterý tak upřjmně žiwot swůg podle zákonů gegjch uspořádal, gako lidé této země. Krá-

Aizan a bratr geho Sazan byl mezi prwnjmi, co se křtjti dali a za gegich přjkladem sslo množstwj poddaných gegich. A den ke dni rozssiřowalo se křesťanstwj po zemi Ethiopské a utwrzowalo se, krásných ctnostj přinássegjc. Swatý Frumencius zprawowal zmáhagjcj se cjrkew slowem a přjkladem, a bedliwau držel stráž, aby nikdo se od praučenj Kristowa samochtě neuchýlil, ani nedopaussťěl, aby odginud gaké zcestné učenj w zemi tuto padlo. Bylok pak takowé bedliwosti na neywýš potřebj, protože w sausednjm Eğyptě bludné učenj Ariowo nad mjru drze hlawu powznásselo a přjwrženci geho cjsařem Konstanciem chráněni, wěrným katoljkům přewelikė nátisky činili. Že swatý Frumencius proto u Arianůw u welikau nenáwist padl, snadno si můžeme pomysliti; obzwlásstě cjsař Konstancius nenáwiděl ho, a mermomocj žádal, aby mu geg král Aizan wydal. Ale král nedbal nesprawedliwé žádosti cjsařowy, a mocně se swatého biskupa ugjmal, nedada mu nikterak ubljžiti. I zwěstowal, rozssiřowal a utwrzowal tak swatý Frumencius wjru Kristowu až do smrti. Kdy ale a gak umřel, o tom pro nedůstatek zpráw nic gistého newjme. Památku geho ctěgj zwlásstě Ethiopsstj, powažugjce geg za swého blahozwěsta. Podobně ctj cjrkew krále Aizana a bratra geho Sazana za swaté.

*

Rozgímánj.

Prozřetelnost Božj wywádj přečasto z nepatrných wěcj a okolnostj welikė a spasonosné wěci, a negednau powstalo řjzenjm gegjm z toho, což se nám nesstěstjm býti zdálo, požehnánj celému člowěčenstwu. Gest zagisté wždy maudré a dobré, což Bůh dopausstj a řjdj. Připomeňme si gen žiwot Josefa Egyptského, gak nesčjslné dobré pro celau zemi Egyptskau z toho wzrostlo, že od wlastnjch bratřj prodán byl. A tož widěti také na žiwobytj swatého Frumencia; nehody, které ho potkaly w dětinstwj, stały se přjčinau wěčného spasenj celého národu. O bychom w důwěře swé na Boha nekolisali se, a důwěřili se geho wedenj a řjzenj! Gestiť on zagisté náš wssemohaucj, neskonale maudrý a na neywýš dobrotiwý otec, kterýž stegnau láskau pečuge gak o dobro celého swěta, tak i o blaho gednotliwých tworů, a zwlásstě o blaho lidj — synů swých. Kdybychom uwažowali ta dobrodinj, kterýchž Otec ten nebeský denně každému z nás uděluge, oč žebychom s wětssj důwěrnostj k němu se měli, a a ljbali tu metlu, kteráž nás časem bičuge a mrská! Než gaká toho přjčina, že lidé tak málo w Boha se důwěřugj, že tolik gsau s geho řjzenjm nespokogeni, a že tolik si na něho nařjkagj a proti němu reptagj? Gest to tělesná žádost gegich, kterau puzeni nic giného si na swětě nepřegj, než aby, co si smyslj, i hned se wyplnilo, skoro tak gak báchorka wyprawuge o stolečku, k němuž když člowěk řekne:

„Stolečku pokryg se,“ ay stoleček giž pokryt neychutněgssimi krměmi a neylahodněgssimi wjny. Ale takowá žádost gest prawý nenasyta, který čjm wjce má, tjm wjce žádá, a čjm wětssjch obětj se mu přinássj, tjm wětssjch očekáwá. A kdo takowau žádostj puzen, řekněte sami, gak může býti spokogen? Či má Bůh gemu k wůli a k wůli geho nezkrocenym chtjčům zázraky konati? Má býti služebnjkem lidských náruživostj a hřjssných žádostj? A kdy přestane, řekněte, žádati člowěk žádostiwý, kdy? Nenj gedna žádost matka druhé? a neplodj hřjch zas syny — hřjchy? A konečně sudte sami, zdali možno, aby člowěk, pokud žiw, wssestranně mohl býti blažen, a tudjž i spokogen? Pokud žiwi gsme, mussjme snássetí rozmanité swjzle. Tu nás rmautj člowěk wlastnj aneb cizj, tu trápj práce, sužuge nedostatek a onde mořj nemoci. Teď gde nám wsse po wůli, zýtra walj se gedno nesstěstj na druhé: naděgi polnj potluče krupobitj, domy sežehne oheň, děti pohltj smrt, slowem zde na swětě nenj nic stálého, wždyť ani slunce stále neswjtj. A co nemá stálosti, nemůže důkladně člowěka oblažowati, který mimo to rád dobro, když ho dlauho užjwá, obracuge w zlé, a hřjch plodj bjdu. Teprwa po ztrátě něgakého dobra, poznáwáme, co gsme měli; teprwa w bjdě a w nauzi cjtjme, co blahobyt gest. Člowěk zdrawý newážj si zdrawoty, leč když onemocněl. Po bauři zdá se nám gasné nebe krásněgssj, a radost gest sladssj, když nebezpečj minulo. Protož nedey se zwiklati u wjře co prozřetelnost Božj

Bůh zagisté wsse k dobrému obrátj těm, kteřj ho milugj.

„Srozuměl gsem, že člowěk wssech skutků Božjch žádné přjčiny nemůže nalezti, těch, kteréž se děgj pod sluncem: a čjm snážněgi hledá, tjm méně nalézá; byť i řekl maudrý, že wj, nebude moci nagjti“ (Kaz. 8, 17).

„Gsau sprawedliwj a maudřj, a skutkowé gegich w ruce Božj: a wssak newj člowěk, zdali lásky čili nenáwisti hoden gest; ale wssecky wěci k budaucjmu času chowagj se negisté, protože wssecky wěci zároweň se přiházegj sprawedliwému i bezbožnému, dobrému i zlému, čistému i nečistému, obětugjcjmu oběti, i tomu, gessto pohrdá poswátnými obětmi. Gakož se mjwá dobrý, tak i hřjssnjk: gako křiwopřjsežnjk, tak i ten, který na prawdu přjsahá“ (Kaz. 9, 1. 2).

„Wjmek pak, že milugjcjm Boha wssecky wěci napomahagj k dobrému“ (k Řjm. 8, 28).

Modlitba.

Ó Bože a Pane náš, gak přepodiwné gsau cesty twé, a gak nepostjžitelnj saudowé twogi! Řiď a zprawug nás, prosjme, dobrotiwý Otče náš, podlé dobroljbezné wůle swé a tak nás woď, abychom we wssem, cokoli nás potká, buď to dobré aneb zlé, dobrotu a sprawedliwost twau poznáwagjce cjle swého wěčného dossli, skrze Krista Pána nasseho. Amen.

Na dnessnj den připadá též swátek: W Abule we Španělsch utrpenj swatého Wincencia, Sabjny a Kristety, kteřjž neyprwé na křjpci tak silně roztaženi byli, že se wssickni klaubowé gegich aubů wywinuli; potom gegich hlawy na kámen položeny a silnými sochory tak těžce tlučeny byly, až mozek wyskočil: a tak swé mučednictwj za wládaře Daciana dokonali U hradu Tyle swatého Florencia mučednjka; w Kappadocii swatých mučednic Kapitoliny a Eroteidy, gegj děwečky, kteréž za času Diokleciana cjsaře trpěly; w Ethiopii swatého Elesbaana, krále, kterýj odřeknuw se panowánj řeholnj žiwot na sebe přigaw, k Pánu se odebral; a m. g. swatých.

28.

Žiwot swatých apoštolů Simona a Judy Thadeásse.

Swatý Simon, gehož swátek dnes w cjrkwi se swětj, narodil se w Káni Galilegské, odkudž Kananegský nazwán byl. Dle některých starých zpráw byl prý swatý Simon ten ženich, při gehož swatbě Kristus Pán wodu we wjno proměnil. Kdy a při které přjležitosti geg Kristus Pán za apoštola powolal, newj se; to wssak gisto, že Simon, gakož wssickni ostatnj apoštolé, od swého powolánj bez přetrženj swého božského mistra prowázel, a wssech řečj a skutků geho až do na nebe wstaupenj geho očitým swědkem byl. Že přjtomen byl, když Spasitel náš Ducha swatého na apoštoly seslal, o tom pjsse swatý ewangelista Lukáš. Po seslánj Ducha swatého, když se byli apoštolowé rozessli k cizjm národům hlásat wjru Kristowu, wydal se též swatý Simon na cestu, a zwlásstě prý w Egyptě wjru

rozssiřowal. Z Egypta prý odessel do Perské země, a tu s swatým Judau Thadeássem palmu mučednickau obdržel.

Swatý Juda byl syn Marie, sestry aneb tety Rodičky Božj, a protož přjbuzný Páně a dle obyčege židowského též bratr Páně nazwaný. Aby se rozeznal od Gidásse Iskariotského zrádce dostal přjgmj Thadeáš aneb Lebbeus. Také o swatém Judowi newjme, kdy a při které přjležitosti se učednjkem Páně stal. Byl ženat a měl několik dětj, a žiwil se než se apostolem stal, gak o tom staré podánj gde, rolnictwjm; když ale slowo milosti k němu se stalo, opustil ženu a děti i hospodářstwj a ssel za Kristem Pánem. Pjsma swatá děgj o něm gen následugjcj: „Když Kristus Pán při poslednj wečeři prawil: Kdo má přikázanj má, a zachowáwá ge, tenk gest, který mne miluge. A kdo miluge mne, milowán bude od Otce mého: i gák budu geg milowati, a zgewjm gemu samého sebe. Dj gemu Juda, ne onen Iskariotský: Pane, co se stalo, že gewjš sebe samého nám a ne swětu? Odpowěděl Ježjš, a řekl gemu: Miluge-li kdo mne, řeč mau zachowáwati bude, a Otec můg bude geg milowati, a k němu přigdeme, a přjbytek u něho učinjme. Kdo mne nemiluge, řečj mých nezachowáwá; a řeč kterauž gste slyssel, nenjk má, ale toho, kterýž mne poslal, Otce."

A to gest wsse, co z pjsem swatých o swatém Judowi wjme. Dále wyprawugj starj kronikáři, že swatý Juda po seslánj Ducha swatého

w Judstwu a w Samaři, a pak i w Syrii a Mesopotamii učenj Kristowo zwěstowal. R. 62. přissel opět do Gerusalema, neboť usmrcenj bratra geho, swatého Jakuba apostola, toho žádalo, aby na geho mjsto nowý biskup w městě tom se ustanowil. Wolba padla na druhého bratra geho, gménem Simona, kteréhož památka se 18. února děge. Po těch odebral se Juda opět do zemj wýchodnjch, a sessel prý se w zemi Perské se swatým apostolem Simonem. K slowu obau těchto mužůw apostolských obrátilo se drahné množstwj lidj na wjru, mezi nimi i sám král perský byl. Konečně ale umřeli oba smrtj mučednickau; Simon prý byl pilau rozřezán, swatému Judowi Thadeáši sekyrau prý hlawu srazili. Wyprawuge se pak o tom způsobem následugjcjm:

„Když se oba tito apostolé w zemi Perské byli po dlauhém čase sessli, položili se Perssané polem proti Indům. Baradach, neywyšssj wůdce wogsk perských, dal mnoho obětj bohům wlastenským přinésti, a tázal se, gaký konec by wálka wzala. Ale modly, skrze něž ďáblowé mluwjwali, nedali tenkráte žádné odpowědi. J poslal Baradach do giného města a dal se tam model tázati, proč by bohowé wlastenssti proti wssemu obyčegi neodpowjdali. A odpowěděla modla: že pro apostoly Páně, kteřj sem byli přissli, bohowé umlkli. Baradach uslyssew řeč tuto, dal apostoly wyhledati a poslauchal gich, ani o gessitnosti a bezbožnosti modloslužebnesti rozpráwěli

s welkau pozornostj. Gelikož mu na tom záleželo, aby se o průchodu wálky něčeho dowěděl, gali se apoſſtolowé dokazowati, že bohowé pohanſſtj mrtwi gsau, a že řeči, kteréž mluwj, slowa gsau od ďábla pocházegjcj, genž lhář gest od wěčnosti. J řekli, aby se otázal bohů swých na konec wálky geſſtě gedenkráte, že gim mluwiti powolugj. J zawolal kněžstwo modloſlužebné, kteréž i hned s welkau pilnostj u model se tázali, gaký konec wálka mjti bude. A odpowědjno gim, že wálka bude dlauhá, trwawá a nebezpečná. Apoſſtolé ale prawili k wůdci Baradachowi, usmjwagjce se: „Pozney medle, o pane, neprawosť a podwod kněžj i bohů swých. Zegtra o této hodině přibudau poslowé indičtj k tobě, žádagjce o pokog pod wýminkami, gakých sám ustanowjš.“ Baradach zaraziw se nad tauto řečj, s dychtiwostj napnutau zegtřegſſjho dne čekage. A eyhle, o téže hodině, o njž byli apoſſtolé powěděli, přiſſli poslowé indičtj, o pokog co neypokorněgi prosjce.

Celý zběh wěci této donesl se králi, genž w Babyloně sjdlem byl. A ten powolaw apoſſtoly, dal se od nich wjře křesťanské wyučiti a shledaw gegj důkladnosť i swatosť, křest swatý přigal, a za njm téměř weſſkerj dwořané a nesčjslný lid. Po těch putowali swatj blahozwěstowé od mjsta k mjstu, wſſady slowo spasenj hláſſjce a křtjce ty, co byli uwěřili. Tisjce tisjců obrátilo se tak na wjru; gedinj kněžj, kauzelnjci a čaroděgowé trwali zarytě u modloslu-

zebnosti, ano že wůbec gimi se pohrdalo, o bezžiwobytj swatých apoſſtolů usilowali. K tomu konci pobauřili proti nim obywatele gednoho ode dwora welmi wzdáleného města w takowé mjře, že gich, když w město wstuowali, i hned gali a k modle gedné wlékli, urputně žádagjce, aby bez odkladu modle kadidlo na znamenj cty obětowali. Swatj apoſſtolé zpjrali se, gak se samo sebau rozumj, proti tak bezbožným žádostem, prawjce: že nikomu, leč žiwému Bohu obětowati nebudau, a počali i hned modlářům zwěstowati ewangelium spasenj. Tito ale nechtjce gich poslauchati, wzali ge a odprawili, swatého Simona, gak giž řečeno bylo, pilau rozřezawſſe, swatému Judowi hlawu sekyrau sraziwſſe.

Gak welice swatý apoſſtol Juda pro wjru Kristowu horlil, a gak welice si přál, aby se křesťané wſſech bludů u wjře i wſſeho hřjchu uwarowali, gest neypatrněgſſjm důkazem list, který wſſem křesťanům swědčj, a gelikož práwě za naſſich dnů semotam newěra, blud a hřjch drze hlawy swé powznáſſj, bude snad mnohému čtenáři milo, když rázné té epiſſtolu aspoň obsah udáme. Dj pak swatý apoſſtol we swé epiſſtole o bludařjch a hřjſſnjcjch, že gsau bezbožnj, kteřjž milosti Boha naſſebo užjwagj k prostopáſſnosti a samého panowujka a Pána naſſeho Ježjſſe Krista zapjragj; dále prawj o nich: že gsau oblakowé bez wody, gežto wjtr sem i tam honj; že gsau stromowé podzimnj; neužitečnj, dwakrát mrtwj, wykořeněnj; pak že gsau bauřliwé wlny mořské, wymj-

tagjce gako pěnu swé hanebnosti, a hwězdy bludné, gimžto bauře temnosti zachowána gest na wěky; a konečně že gsau reytači žalobnj, chodjcj podlé cest swých, gegichž ústa pyssná slowa mluwj, a diwj se osobám pro zisk. Toť gsau ti, zawjrá řeč swau, kteřjž sami se oddělugj, lidé hewadnj, nemagjcj Ducha. Po těch napomjná prawowěrných, řka: Ale wy, neymilegssj, pomatugte na slowa, kteráž gsau předpowěděna od apostolů Pána nasseho Ježjsse Krista, genž řjkali wám, že w poslednjm času přigdau posměwači, chodjcj dle žádostj swých bezbožných. Ale wy wzděláwagjce se na neyswětěgssj wjře wassj, w Duchu swatém se modljce, sami sebe w milowánj Božjm chowejte, očekáwagjce milosrdenstwj Pána nasseho Ježjsse Krista k wěčnému spasenj.

Rozgjmánj.

Swatj apostolé Simon a Juda dali raděgi žiwot, nežby modlám obětowali, řkauce: že gediné žiwému Bohu obětowati budau! A nuže, můžeš také ty, o člowěče, řjci, že prawému Bohu oběti přinássjš? Můžeš skutečně tak mluwiti? Pochybugi welice! Rozpomeň se gen, kolik hodin, mnoho-li práce a gakých starostj obětowals marnostem swěta, nádhernému ssatstwu, rozkossi, ano i ďáblu samému? Celé dny a celé noci ztráwils při wyraženj, na modlitbě ale w kostele sotwa okamžik wytrwals, pro nádheru a rozkosse

býwals wždy bohat dost, pro Boha ale wždy kapsu mjwals prázdnau; gak tělu pomůžeš k blahobytu, staral se, až si zesstediwěl; na spasenj dusse ale a na oslawenj Páně ani gsi nepomyslil? Či myslješ, to, což tropils, že méně gest hřjssné, než několik zrnek kadidla pro zachowánj žiwota uwrhnauti před modlau na oheň? O bychom konečně poznali hřjssné oběti, gichž swětu, tělu a marnosti přinássjme, a obratili se k Bohu žiwému a gemu gedinému obětowati se přičiňowali! Co myslješ medle, člowěče, učinješ-li to? — Wěřjm, že učinješ, tedy procitna ze sna, obětug giž zrána Pánu Bohu, wssecka myssleni, slowa, skutky, wssecky práce a snahy swé, i wsse, co po celý den ti trpěti bude; obětug mu za dne každý mžjk, zaswěcuge geg modlitbami w oběť zápalnau Bohuljbeznau; obětug mu každau chtjč a každau náružiwost swau, moře gi, obětug mu swau netrpěliwost, swau wssetečnost a urputnost, zdrže se gj. Obětug mu řeči neslydaté a skutky wilné, nestřjdmost w gjdle a pitj, nestřjdmost we hře; slowem obětug mu wsse, o čem wjš, že hřjssné gest a gemu se neljbj, nečině cos takowého; a k wečeru progdi žiwot swůg za dne a pozorug, zdali gsi wsse to, o čem gsme mluwili, skutečně obětowal čili nic; shledáš-li ale, že gesstě něco z wěcj řečených do sebe chowáš. i tedy si pospěš a obětug gich i hned, čině pewné předsewzetj, že se gich oprawdowě wzdáš, a litug tyto, žes gich až posud nelitowal.

„Oběť Bohu přjgemná duch zkormaucený;

srdcem skraussenym a pokornym Bože nepohrdneš“ (Žalm. 50, 19.).

„Oběť spasitedlná gest pilnu býti přikázanj, a odstaupiti od wsseliké neprawosti“ (Sir. 35, 2.).

„Po žádostech swých nechoď, a od wůle swé odwracug se“ (Sir. 18, 30.).

„Prosjm wás, bratřj, skrze milosrdenstwj Božj, abyste wydáwali těla swá w oběť žiwau, swatau, Bohu libau, rozumnau službu swau“ (Řjm. 12, 1.).

„Kdo se neodřekne wssech wěcj, kterýmiž wládne, nemůže býti mým učednjkem,“ dj Kristus (Luk. 14, 33.).

Modlitba.

Neydobrotiwěgssj a neysladssj Ježjssi, kterýž gsi za nás se na dřewě křjže Bohu, Otci swému, obětowati ráčil, prosjme tě, uslyš nás a té milosti nám propůgč, abychom wssecky swé nedokonalosti hřjchů a neprawostj z lásky k tobě potlačili, a pak čisté srdce a beze skwrny w dobroljbeznau oběť tobě přinásseli. Wjš ale, Pane, že bez milosti twé ničehož nemůžeme, protož neodkládey zawjtati k nám, ať gesstě dnes oběť tu tobě přinésti můžeme. Amen.

Na dneſſek připadá též ſwátek: W Řjmě ſw. Cyrilly, panno a muč.; též tam ſw. Anaſtaſie ſtarſſj, panno a Cyrilla, mučednjků; w Komu ſwatého Fidelisa, mučed.; w Mohuči ſwatého Ferencia, mučednjka; w Meldis ſwatého Farona, biſkupa; w Neapoli ſwatého Gaudioſa, biſkupa Afrikánſkého; we Wercellis ſwatého Honorata, biſkupa, a m. g. ſwatých.

29.

Žiwot ſwatého Narisſa, biſkupa Gerusalemſkého.

Swatý Narciſſus narodil ſe w prwnjm ſtoletj wěku křeſkanſkého, a gak ſe podobá w Gerusalémě. Giž z mládj nadobyčegnau měl náklonnoſt k učenj, a obzwláſſtě libowal ſi w náboženſtwj a w ctnoſtech. Geho obcowánj bylo tedy neauhonné a bez poſkwrny, a každý téměř hleděl naň, gako na wzor křeſkanſké dokonaloſti. Gaký tedy diw, že na kněžſtwj geg, ačkoli ſe zdráhal a neſtatečnoſt ſwau předſtjral, wyſwětili. J ukázalo ſe w krátce, že kněžſké důſtognoſti na neywýš hoden byl; neboť tak byl horliwý we ſwých powinnoſtech kněžſkých, že geg neginak než gen „ſwatým knězem,“ nazýwali, a po ſmrti biſkupa Gerusalemſkého gednoſworně za biſkupa uſtanowili. Gſa biſkupem zdwogil ſwatý Narciſs horliwoſt ſwau. Dennj práce geho byla: hláſati ſlowo Božj a wyučowati neumělých; napomjnati ſlabých a klesagjcjch a potěſſowati zarmaucených a ſkljčených, chudým pak a nuzným pomáhati;

slowem byl gako druhdy Job okem slepému a nohau kulhawému, otcem pak chudých a zásstitau utiskaným a sprostým. Mimo to nenáwiděl marné a galowé kratochwjle, a tělu nikdy žádného oddechu aneb wyraženj nepřál. Když mluwil, byl ku podiwu opatrný a pozorný, aby newyssslo z úst geho žádného slowa pohorssliwého aneb lichého, a následowně netrpěl také u giných, aby marnými řečmi aneb do konce gizliwými a oplzlými rozpráwkami čas, nad něgž nic na swětě dražssjho, mrhali. Ale i co dobrý pastýř bděl nade stádečkem ostražitě, aby drawj wlci — totiž kacjři, z nichž někteřj tenkráte cjrkew nemálo pustossili, w owčinec geho se newedrali, a neulowili žádnau owečku ze swěřeného stádečka. A tak činila geg žiwota swatost, horliwost w powolánj a hlubokost we wědách wssem dobrým a rozssafným milena, zlým ale newěřjcjm strassna. A důwěra a uctiwost k němu zrostla tjm wjce, že geg Bůh též mocj diwotwornau proslawil. Mezi zázraky, gež Bůh skrze téhož wěrného služebnjka swého učiniti ráčil, wyprawuge se zwlásst následugjcj. Gedenkráte trwal swatý biskup před wzkřjssenjm Páně s celým lidem dle starého obyčege po celau noc na modlitbách a chwalořečenj, an nagednau gáhnowé znamenali, že oleg w lampách docházj. Shromážděný lid těžce to nesl, že obwyklé služby Božj se přetrhnau. Ale swatý biskup ani při neymenssjm z pobožnosti swé wyraziti se nedada, kázal služebnjkům, aby načerpali z křtitelnice wody, a tu požehnaw dal gj

lampy naplniti a ay woda proměnila ſe w oleg! Geſſtě po 140 letech chowali někteřj křeſtané něgaké čáſtky onoho olege na památku co drahý pozůſtatek.

Gakkoli ſwatý Narciſs pro wýborné ctnoſti a obzwláſſtnj wlaſtnoſti ducha na ſlowo wzat byl, a nikdo práwem ani toho neymenſſího mu wytýkati nemohl: dopuſtil nic méně Hoſpodin též na wěrného ſlužebnjka ſwého nemalé protiwenſtwj. Horliwoſt totiž, gjž ſwatý biſkup kázeň cjrkewnj w pořádku udržowal, a pak i proſtoſrdečnoſt, kterauž zpuſtljky káral, popudila těch nekáraných a bohaprázdných mužůw, že w hněwu ſwém tak daleko ſe zapomněli, že ſwatého biſkupa z mrzké neprawoſti winili a křiwau žalobu i přjſahau a děſným ſe zakljnánjm ztwrzowali. „Ge-li žaloba naſſe křiwá,“ prawil geden, „nechť (prý) za žiwa shořjm;“ druhý řekl: „Mluwil-li gſem neprawdu, nechť mne Bůh malomocenſtwjm treſce;“ a třetj: „Nechť oſlepnu,“ řekl, „lež-li gſem powěděl.“

Těžké toto utrhánj, gakkoli přjſahau ztwrzené, nebylo s to, aby důwěru dobrých křeſtanůw k ſwému biſkupu ani při neymenſſjm zwiklalo, aneb o láſku gegich ho připrawilo. A wſſak ſwatý Narciſs myſlil, že biſkup, nenj-li geho powěſt neporuſſená, nemůže wſſeſtranně půſobiti a lidu tjm býti, kýmž mu býti má. A protož opuſtil tagně Geruſalem a ukryl ſe w něgaké pauſſti, a tam w ſamotě wſſj ſilau Bohu ſwému poſty a modlitbami i ſwatým rozgjmánjm dnem

a noci slaužil. Mezi tím časem, co swatý Narciss na paussti dlel, zastihla sprawedlnost Božj známé giž křiwopřjsežnjky, a těmi tresty ze swěta ge zahladila, gakých od Boha na sebe žádali. Prwnj totiž z utrhačů uhořel se wssemi swými w ohni, kterýž z nenadánj w domě geho powstal a tak rychle se rozežral, že na ochranu ani pomysliti nebylo. Na druhého přisslo malomocenstwj, tak hrozná to nemoc, že ze společnosti lidské wyobcowán, bjdnau smrtj zahynul. Třetj ale wida hrůzné tresty, které spoluwinnjky zastihli, dal se na pokánj, wyznal weřegně newinnost biskupowu, a plakal utrhánj a křiwé přjsahy tak hognými slzami, že od toho oslepl. „U Boha gest milosrdenstwj a hněw. Může býti uprossen i wylewá hněw; dle milosrdenstwj geho, gest i trestánj geho, saudj člowěka dle skutků geho. Nebuď newěřjcj slowu geho.“ (Sir. 16, 12. 13. 29.)

Obywatelům Gerusalemským bylo milowaného biskupa welice ljto. J dali ho na wssech stranách hledati; nemohauce geg wssak nikde postihnauti, widěli se nuceny, aby osada dlauhým uprázdněnjm neutrpěla, giného biskupa ustanowiti neboť „kde nenj zpráwce,“ dj knjha přjslowj,“ lid padne.“ Za osm let byli po sobě tři biskupowé w Gerusalemě ustanoweni, a třetj práwě umřel, an se negednau swatý Narcissus na zwlásstnj zgewenj Božj opět w Gerusalemě obgewil. S gakau radostj a s gakým plesánjm geg křesťané uwjtali, ani popsati se nedá, a tu wssickni naň naléhali, aby se opět w důstognost biskupskau

uwázal, a gako kdy gindy cjrkew Geruzalemskau zprawowal. J swolil k tomu, a wssak gen pod tau wýmjnkau, bude-li si moci pro wysoký wěk swůg wzjti něgakého pomocnjka. Práwě toho času wydal se z wnuknutj Božjho swatý Alexandr, biskup Flawianský w Kappadacii na pauk do Geruzalema. J zgeweno swatému Narcissowi, ten že geho pomocnjkem w powinnostech biskupských býti má. Narciss oznámil i hned zgewenj Božj duchowenstwu, a ssel u slawném průwodu pautnjkowi, když byl pobožnost swau wykonal, až do kostela wstřjc, uwjtal geg co neylaskawěgi a wůli Božj mu wygewil. Alexandr diwil se nemálo tomu, což widěl a slyssel, a wssak protiwiti se nemoha, uwolil se, že swatému biskupowi bude ku pomoci. Od té doby řjdili oba biskupowé cjrkew Geruzalemskau gednomyslně, ničehož neopomjgjce, co by bylo k oslawenj gména Božjho a ku spasenj osadnjků. Narcissus wida, gak horliwý swatý Alexandr gest. nemálo se potěssil a srdečné djky za takowau pomoc Bohu wzdáwage, činil nic méně, seč geho sjly byly, až pak konečně okolo r. 212. stár gsa téměř 116 let w Pánu usnul.

Rozgjmánj.

O křiwopřjsežnjcjch prawj se, že tráwa pod nohama gegich usýchá a že pomsta Božj wssude za nimi gde. Wěc ta utwrdila se očiwidně na

utrhačjch swatého biskupa Narcissa, trest Božj postjhl gich. gakýž sami na sebe wolali. Bůh zagisté gest prawda, a protož dowoláwáme-li se Boha, abychom křiwým řečem swým wjry zgednali, snadno porozumjme, že Bůh, gsa swatý a wssewědaucj, gedenkráte co swědek proti nám wystaupj, aby lež nassi oswědčil a potrestal. Kdo přjležitost měl, seznámiti se s osudy lidskými na zemi, brzo nabude přeswědčenj, že gako za starodáwna i za dob nyněgssjch křiwopřjsežujci giž tu na zemi od Boha trestáni býwagj, a nehody a otrapy, gež se na některé lidi časem walj, negsau nic, než zgewný trest Božj, za křiwau přjsahu, gjž se byli před tjm kdys dočinili. Mluwjk o tom Bůh sám skrze ústa Zachariásse proroka, an dj: „Zlořečenj přigde do domu toho, genž přjsahá skrze gméno mé lžiwě; a přebýwati bude u prostřed domu geho, a stráwj geg, i dřjwj geho i kamenj geho“ (Zach. 5, 4.). A deyme tomu, že by Bůh křiwau přjsahu na zemi hned zgewně netrestal, zagisté gi trestati bude, až budeme státi na geho saudu, kdež wssecka myslenj nasse, i řeči nasse, i skutkowé nassi zgewni učiněni budau. Ostatně nedomnjweyte se, že to pauze křiwá gest přjsaha, když před auřadem stogjce ku lži a neprawdě Boha swatého a sprawedliwého za swědka beřeme a trestů Božských na sebe woláme; ach toho hřjchu se snad gen málokteřj dopaussjwagj, za to ale častěgi křiwau přjsahau hřessjwá se w obecném žiwotě a zwlásstě w obchodu. Gakého tu býwá zakljnánj, gakého du-

ſſowánj a wěrowánj, abychom řečem ſwým lichým prawdy zgednali a zbožj ſwé ginak doſti bjdné ſchwálili a odkryli! Hrůza člowěka pogjmá, když ſi připomjnám, k čemu ke wſſemu lidé Boha za ſwědka berau, a gaké treſty čaſné a wěčné na ſebe wolagj! Zdá ſe, že tacj lidé ani newědj co mluwj a oč ſe gedná. „Ať negſem ſpaſen," dj geden, „ať gſem zatracen," dj druhý, „ať mne č... wezme," prawj zas třetj, chce-li křiwé řeči ſwé wjru zgednati aneb prawdu wěci čaſto nepatrné potwrditi. Netřeſe ſe wám duſſe w těle hrůzau, porozwážjte-li, co ta ſlowa znamenagj? Nenj to bezbožnoſt aneb při neymenſſjm neyſwrchowaněgſſj lehkomyſlnoſt duſſi, krwj Kriſtowau wykaupenau, pro nic, za nic ďáblu zaſlibowati? Nenj to hřjchu plná ſwéwolnoſt, Boha ku každé maličkoſti za ſwědka a wěci nepatrné ſobě na duſſi bráti? Křeſtan poctiwý a ſprawedliwý wyſtřjhá ſe wſſeho toho, geho řeč býwá pauhé: „geſt, geſt; nenj, nenj;" a gen tenkráte, když o důležitau wěc gde, když od wrchnoſtj k tomu geſt žádán, gen tenkráte prawjm, ſprawedliwý křeſtan přjſahu ſkládá, a i tenkráte neztwrzuge přjſahau nic, než což dogiſta wj; a k čemu ſe přjſahau zaſljbil, to i ſwatě zachowáwá, pamětliw ſlow Páně u Geremiáſſe proroka, genž dj: „Přiſáhati budeš: Žiwot geſt Hoſpodin, w prawdě a w ſaudu ſprawedlnoſti" (4, 2.).

„Slyſſeli gſte, že řečeno bylo ſtarým: Nebudeš křiwě přiſahati, ale ſplnjš Pánu přjſahy ſwé. Ale gá ť prawjm wám, abyſte nikterak ne-

přisahali, ani skrze nebe, nebo trůn Božj gest; ani skrze zemi, nebo podnož geho gest; ani skrze Geruzalem, neb gest to mjsto welikého krále; ani skrze swau hlawu nebudeš přisahati, nebo nemůžeš gednoho wlasu učiniti bjlého nebo černého, ale buď řeč wasse: gest, gest; ne, ne; což pak nad to wjce gest, od zlého gest" (Mat. 5, 33—37.).

„Přisahánj nechť nepřiwykagj ústa twá, nebo mnozj gsau pádowé w něm. Člowěk, kterýž mnoho přisahá, naplněn bude neprawostj, a neodegde od domu geho rána; a oklamal-li by, hřjch geho ná něm bude; a newssjmal-li by ho sobě, hřessj dwognásobně; a přisahal-li by daremně, nebude osprawedlněn: nebo naplněn bude odplatau dům geho" (Sir. 23, 9, 12—14.).

„Newezmeš gména Hospodina Boha swého nadarmo: neboť nebude bez pomsty, kdož by ku wěci marné wzal gméno geho" (V. kn. Mogž. 5, 11.).

„Lidé zagisté skrze wětssiho, nežli gsau sami, přisahagj, a konec gest wsseliké rozepře gegich, když potwrzena býwá přjsahau" (Žid. 6, 16.).

Modlitba.

Ó Bože, kterýž dobré přebohatě odměňuges a zlé sprawedliwě a zagisté trestees, a w prawdě swé a wssewědaucnosti ani oklamati ani oklamán býti nemůžeš, pronikni srdce nasse spasitelnau bázni saudůw twých, abychom gméno twé powždy

i slowy i skutky poswěcowali, skrze Krista Pána našeho, genž s tebau i s Duchem swatým rowný Bůh žiw gest a panuge na wěky wěkůw. Amen.

Dnes swěti se též swátek: W Lukanii swatých mučednjků: Hyacinta, Kwinkta, Feliciana a Luciana; w Sidoně swatého Zenobia, kněze; téhož dne swatých bisk. Maximiliana mučednjka a Walencia wyznawače; w Bergamu swaté Evsebie, panny a muč; w Augustodunu swatého Jana, biskupa a wyznawače; w Kassiopě sw. Donata; we Wjdni w zemi Francanzské swatého Theodora, opata a m. g. swatých.

30.

Žiwot swatého Marcella, mučednjka.

Swatý Marcellus pocházel, gak sspanělsstj kronikáři wyprawugj, ze Španěl, a welmi záhy na wognu se dal, a tam se během času až na důstognost setnjka w Trajanském pluku powznesl. Dále se powjdá, že když pluk Trajanský w městě „Leon" řečeném ležel, že se s Nonau, wysoce urozenau pannau zasnaubil, s nj dwanáct synů zplodil, a posléz kázanjmi gakéhos swatého biskupa s celau swau rodinau na wjru se obrátil a křtjti se dal.

Těch dob, o nichž práwě činjme zmjnku, roku tedy 298. slawily se gméniny cjsařowy w Tingisu welmi slawně, a při tom se i rozmanité oběti bohům přinássely, při kterých každý wogjn podjl bráti měl. Swatý Marcell uwažuge, že

mu teď buď wjru zraditi gest, aneb wzdáti se woganské důstognosti: raděgi, gak slussno a prawo bylo, lidi za nepřjtele mjti wolil, než Boha sprawedliwého. I uzawřel, že w twáři celého pluku woganského stawu se odřekne. Když tedy wogsko stálo, odložil pás swůg wogenský i znak setnjka i zbraň swau před korauhwe pluku a prawil nahlas: „Gá slaužjm Ježjssi Kristu, wěčnému králi. Od nyněgsska přestáwám cjsařům we wogsstě slaužiti, a wassjm dřewěným a kamenným bohům, genž gen hluché a němé modly gsau, obětowati nebudu. To-li osud bogownjků, že bohům a cjsařům obětowati magj, tedy patřte, odkládám hůl a pás, odřjkám se praporů a wjce wogákem nebudu."

Uslyssewsse to wogjnowé ostatnj, zděsili se, a gawsse geg zprawili o wssem Anastasia Fortunata, genž wrchnjkem pluku byl. Fortunat kázal do wězenj geg uwrhnauti, aby, až po slawnostech bude, k saudu geg pohnal. Po slawnostech dal Fortunat Marcella zawolati a otázal se ho, řka: „Co ti to napadlo, že gsi proti wssj wogenské kázni pás i důstognost swau odložil?" Marcellus odpowěděl: „Giž gsem se 21. srpna, když gste swátek cjsařůw slawili, před korauhwj tohoto pluku nahlas wygádřil, že křesťan gsem a že při službách modlářských podjlu bráti nemohu, nýbrž že Ježjssi Kristu, Synu Boha Otce wssemohaucjho slaužjm." Na to odpowěděl Fortunat: „Twau opowážliwost nesmjm prominauti, a protož o wssem, gak se stalo, cjsaři zpráwu dám.

Tebe wssak posslu k pánu swému Aureliowi Ağrikolanowi, zástupnjku plukownjka stráže cjsařské, do Tingisu, a Cecilian ostatnj při sprawedliwě prowede."

Podlé rozkazu přeprawili tedy swatého Marcella do Tingisu w Africe, kdež se Ağrikolan práwě zdržowal, a Cecilian postawil ho 30. řjjna zástupnjku plukownjka stráže cjsařské, řka: „Fortunatus wrchnjk posjlá twé wýsosti Marcella, gednoho z setnjků, o němž toto psanj dalssj zpráwy obsahuge. Ljbo-li, přečtu ge." Agrikolan přiswědčil a Cecilian četl: „Tento wogák odhodil pás swůg wogenský, prawil, že křesťanem gest, a přede wssjm lidem mnoho se bohům rauhal. Protož geg k tobě posjláme, aby oswjcenost twá nad njm, což slussného gest, usaudila a geg potrestala." Po přečtěné zpráwě prawil Ağrikolan: „Řekls to při wyssetřowánj před wrchnjkem?"

Marcellus: „Řekl."

Ağrikolan: „Byl gsi skutečně setnjkem u wogsstě?"

Marcellus: „Byl."

Ağrikolan: „Zbláznil gsi se, že gsi se přjsaze zpronewěřil a takowých řečj mluwil?"

Marcellus: „Kdo se Boha bogj, neblázni."

Ağrikolan: „Mluwils wsse, co w dopisech tu ležjcjch obsaženo?"

Marcellus: „Mluwil."

Agrikolan: „Odhodils skutečně zbraň."

Marcellus: „Odhodil; neboť neslussj kře-

ſtanu, kterýž Kriſtu Pánu ſlaužj, aby ſe o wogenſké wěci pohanů a o záležitoſti ſwětſké ſtaral."

Ağrikolan řekl: „Co Marcellus učinil, geſt takowého způſobu, že ſe to po zákonech wogenſkých treſtati muſj." J wyneſl ſaud, řka: „Ljbj ſe nám, aby Marcellus, genž ſkutečným u wogſſtě ſetnjkem byl, protože, gak ſám ſe přiznal, ſwé čeſtné známky odložil, powinnoſt ſwau zruſſil, a nad to w twáři předſtaweného ſwého ſlowa poſſetiloſti plná mluwil, ſkat byl."

Wida Kaſſian, pjſař při wogenſkém ſaudu, gednak weſelau ſtatečnoſt obwiněného křeſťana, a gednak nekáraný hněw Ağrikolanůw, když ſaud ſmrti wynáſſel, hodil nádobj pjſařſké i ſpiſy na zem, řekl nahlas a neohroženě k Ağrikolanowi, nemálo ſe tomu diwjcjmu, že ſaud wydal neſpraweblíwý. Za ta ſlowa byl okamžitě do wězenj uwržen.

Marcellus, genž duchem ſwatým oſwjcen widěl, že také Kaſſian koruny mučednické ſtane ſe aučaſtným, pouſmál ſe radoſtně při událoſti této, a když ho na ſmrt wywáděli, prawil k Ağrikolanowi náſledugjcj a zagiſté mučednjka doſtogná ſlowa: „Bůh ti odplať za mé odſauzenj neſčjſlnými dobrodinjmi!"

Skat byl ſwatý Marcellus dne 30. řjgna, ſwatý Kaſſianus dle ſwědectwj Řjmſkého paſſionalu dne 3. proſince.

Pozůſtatky ſwatého Marcella nacházegj ſe w hlawnjm koſtele Leonſkém.

Též gde zpráwa, že wssickni synowé Marcellowi smrtj mučednickau zemřeli. Když totiž zpráwa Leona dossla, že Marcellus k rozkazu Ağrikolanowu zemřel, domýsslel se Dioğenian, wládař Leonský, že giž wáhati nesmj a powolaw syny Marcellowy, napomjnal gich, aby se bez odkladu wjry křesťanské odřekli. Tu nebyl ale ani gediný mezi nimi, který by nebyl hotow, raděgi žiwot nasaditi než Krista se odřjci. Magjce krásný přjklad otcůw na paměti, stáli pewně u předsewzetj swém. Nemoha tedy Dioğenian nad nimi swjtěziti, odsaudil ge, aby skati byli. Radost gegich že hrdla odsauzeni gsau, tak byla weliká, že pohané to widauce, nemohli se dosti nadiwiti. Gména gegich nám wssecka známa negsau, toliko se dnessnjho dne uwádj sw. Klaudius, swatý Luperkus a swatý Viktorius. Když Nona se byla dowěděla, co gegjho manžela a co syny za osud potkal, zaplésala radostj a hlasitě Bohu djky wzdáwagjc, prosila, aby gi Bůh téže milosti aučastnu učiniti ráčil, kteréž se i manželowi i synům gegjm bylo dostalo, a to-li nemožno, aby gi aspoň we wssem dobrém zachowati ráčil. J wyslyssel Hospodin pokornau žádost gegj, a Nona konala po wssecky dny žiwota wsseliké skutky dobré, slaužjc wěrně Bohu i bližnjm, až gi Bůh k sobě powolal.

*

Rozgjmánj.

Gak se chowati máme, když nás lidé k zlému wybjzegj, učj nás swatý Marcell. Co Bůh zapowěděl, nemůže žádný člowěk dowoliti, a což proti zgewnému zákonu Božjmu gest, zůstane wěčně wěkůw hřjchem, a byť to celý swět omlauwal a sebe wýmluwněgi toho hágil. A protož buďme stálj a nedeyme se ani sliby ani pohrůžkami, ani odměnami, ani trefty, ani po dobrém, ani po zlém k něčemu swésti, o čemž wjme, že to proti zgewnému zákonu Páně aneb proti zřegmému učenj swaté cjrkwe katolické gest, ano raděgi přjkladem tolikera swatých poučeni, raděgi se odřjkeyme stawu a důstogenstwj, ano i žiwota, než abychom učinili něco, což proti wůli Božj gest. A kdyby nám wrchnost něco podobného kázala, čehož Bůh uchowati rač, nesmjme se proti nj proto násjljm zpauzeti, aneb proti nj powstáwati, owssem ale snásseti wsseliký úkor a trpěliwě do wůle Božj se odewzdáwati, w gehož ruce gsau i mysl i srdce lidské, a kterýž wj, dlauho-li a pokud utrpenj nám gsau prospěssna. Ostatně buďte ubezpečeni, že gakož bez trestu nezůstane, kdož zlé páse a wůli Božj wzdoruge, že také bez trestu nezůstane, kdož ku zlému buď radj, buď nutj; anotacj lidé, zwlásstě gsau-li wýsse postaweni, gsau mnohem trestu hodněgssj, než skutečnj pachatelé zlého; neboť kdo ku zlému radj aneb ku zlému nutj, odnjmá giným strach hřjchu a ponauká chaulostiwých k nepra-

wostem, kteřjžby sic sotwa na neprawost byli pomyslili, kdyby gim od předstawených aneb wzdělaněgssjch osob nebyla schwálena. A bohužel, že takowých rádců aneb pobizitelů k neprawosti nebýwá pořjdku. Mnohý zlý hospodář posjlá swau čeleď buď na cizj lauky, na cizj pole aneb do cizjch lesů; mnohý zlý řemeslnjk wybjzj towaryšse ku zběžné a sspatné práci aneb k zpronewěřenj se na cizjm zbožj. Mnohý hoch wyzýwá swé společnjky k nepořádným wyraženjm a mnohá djwka schwaluge swým družkám nečisté weselj. A tak se děge we wssech stawech a u wssech lidj, ti a onni přemnozj gsau cizjch hřjchu winni, aniž na to pomýsslegj, že hřjchu se dopaussteg. Běda nám, to-li též do sebe shledáwáme. Protož opakugi gesstě gednau swau řeč: Stugme pewně we wsselikém dobrém a nedeyme se z cesty ctnosti nikterakž swésti; swět nás může wsseho zbawiti, což nám milého, ale pokoge dusse nás nikdy nezbawj, a kdybychom ztratili wsse, což máme, gen přjzeň a přátelstwj Božj neztráceyme, aniž naděgi w žiwot budaucj.

„Synu můg, gestliżeby tě lákali hřjssnjci, nepřiwolug gim" (Přjsl. 1, 10.).

„Kdo ostřjhá přikázanj, ostřjhá dusse swé" (Tamtéž 19, 16.).

„Dáweyte, což gest cjsařowo cjsaři, a což gest Božjho Bohu" (Mat. 22, 21.).

„Nebogte se těch, kteřjž zabjgegj tělo, ale dusse nemohau zabiti; než bogte se raděgi toho

kterýž může i duši i tělo zatratiti do pekelného ohně" (Mat. 10, 28.).

„Lépe mi gest bez skutku padnauti w ruce wasse, nežli hřessiti před obličegem Páně" (Jan. 13, 23.).

Modlitba.

Ó Bože a Pane náš! tys nám zgewiti ráčil skrze Syna swého gednorozeného swatau wůli swau, a přikazuges, abychom gi wěrně zachowáwali; a wssak wěz, ó Pane, nassi křehkost a slabotu a měg strpenj s námi, a deg nám statnosti mysli, ať ani pro bázeň lidskau a pro žádný ohled swětský od swatých zákonůw twých neodstupugeme, ale též nás hrdosti mysli uchowati račiž, tak abychom se nikdy newzpjrali, kdykoli wrchnosti posluſſnosti od nás po zákonu žádagj. Za to prossme skrze Krista Ježjsse, genž posluſſen byl až k smrti. Amen.

Dnes se též swětj památka: W Africe swatých dwau set a dwadcjti mučedníků; w Alexandrii sw. mučednjků: Chroniona, Juliana, Makaria a ginných tkinácti; též tam swaté Eutropie, mučed.; w Karalis w Sardinii swatého Saturnima, mučednjka; w Apamei sw. Maxima, mučednjka; w Egei w Cilicii utrpenj swatého Zenobia, biskupa, a Zenobie sestry geho; w Altinu swatého Theonesta, bisk. a mučednjka; w Pařjži swatého Lukana, mučednjka a m. g. swatých.

31.

Žiwot swatého Wolfganga, biskupa Rezenského.

Swatý Wolfgang — ginak Wlk — pocházel, gakž se mnozj domýsslegj, z rodu hrabat „Phullingen“ řečených we Swábsku. Narodil se w prwnj polowici desátého stoletj. Wýbornj rodičowé geho, znamenagjce, že krásné wlohy má a že zwlásstě k náboženstwj a k bohabognosti mysl geg táhne, dali geg, když sedm let stár byl, na wychowánj do klásstera Rychnowského bljž města Kostnice we Swýcařjch. Klásster řečený byl tenkráte swau kázni, swau učenostj a boholibým obcowánjm na slowo wzatý, a množstwj mužů gak učenostj tak i žiwota swatostj wěhlasných zde dosslo swého wychowánj i wzdělánj. J Wolfgang nastaupil dráhu bohabognosti w klásstěře Rychnowském s myslj ochotnau a s wůlj dobrau, a geho náklonnosť k modlenj, geho dětinná bázeň Božj, geho mrawopočestnosť i pilnosť wymohly mu w brzkém čase lásku učitelůw a spolužákůw. Obzlásstě ale zjskal si přjzeň a přátelstwj gednoho urozeného a s njm stegnomyslného mládence, gménem Gindřicha, kteréhož bratr Pozo biskupem byl Würzburským. J zůstal po několikj let w klásstěře Rychnowském, těsse se z lásky wssech, kteřjž ho koli znali. Toho ale času stalo se, že Pozo gakéhos proslulého ale i hrdého učence gménem Štěpána do Würzburka za učitele powolal.

Gindřich chtě se pod mužem tjm wěhlasným zdokonaliti, wydal se do Würzburka a přiměl i mladistwého přjtele swého, aby geg tamo doprowodil. Štěpán přigal učenliwé mladjky s ochotnau radostj, neboť to lahodilo geho samolibosti. Když widěl, an Wolfgang stkwěle si počjná a we mnohých wěcech giž nad mistra wyniká, počal naň žárliw býti, a geg týrati, ano posléze mu i zbraňowal choditi do sskol. Wssak nábožný a po spasenj roztaužený mládenec, newssjmage si tak malichernych náružiwostj, pokračowal dále u swých sstudijch, a wssemožně sebe zdokonaliti a mysl swau s Bohem, genž gest pramen wssj maudrosti a wssj swatosti, spogiti se snažil. Konečně se mu ale předce žiwot ten hlučný a pokog dusse russicj zhnusil, tak že za přjkladem swatých otcůw někam do samoty se utéci uzawřel, aneb w některém klásstěře wýhradně služby Božj a spasenj dusse swé se wěnowati obmýsslel.

Pozoruge Gindřich, po čem dusse přjtele se roztaužila, wssemi silami we wjru swěta geg udržeti se snažil, aby wýborná geho swatost a wssestranná dokonalost blahostně i na ty, kteřjž w praudu swěta se kolissali, působiti mohla. Mezi tjm stal se Gindřich okolo roku 956. arcibiskupem Trewjrským a tu giž nepřestal přjtele swého přemlauwati, aby s njm do Trewjru ssel, a radau a učenostj i swatostj swau u zprawowánj biskupstwj mu nápomocen byl, wznessené důstogenstwj mu při tom podáwage. Ale pokorný a skromný Wolfgang odmjtal wsse, což mu koli

přátelská přjzeň slawného a wznesseného podáwala, a když přjtel doléhati nepřestáwal, wygádřil se konečně, že gediné pod tau wýmjnkau do Trewjru půgde, bude-li pauze gen za učitele a za dozorce na městských sskolách ustanowen. Zde, w kole newinných dětj cjtil se úplně blaženým. Wychowáwal, wyučowal ge s láskau práwě otcowskau, a sám žiw gsa střjdmě a chudobně podporowal sstědře ty, kteřjž podpory potřebni byli. Tato sslechetná obětiwosť pro blaho djtek, a ta laskawá horliwosť, gjž powinnosti swého powolánj zastáwal, wymohla mu lásku wssech obywatelů a důwěru arcibiskupowu u neywětssj mjře, kterýž mu nynj důstognosti děkanské udělil, w tom zwlásstě úmyslu, že gednak neauhonným žiwotem a gednak swatau horliwostj na oprawenj semotam kleslé duchownj kázně welmi dobře bude působiti. J nezklamal se sslechetný arcibiskup w očekáwánj swém, a slowa a wýborný přjklad swatého děkana přinesly w krátkém čase též wýborné owoce, a kleslá duchownj kázeň obnowila se poznenáhla po celém biskupstwj, a neauhonným žiwotem duchowenstwa počal i ostatnj lid žiwot swůg a swé obcowánj naprawowati a bázně Božj pilen býti.

Co swatý Wolfgang neunawenně pracowal o sláwě gména Páně a o rozkwětu swaté cjrkwe, umřel roku 964. přjtel geho, arcibiskup Gindřich, w Řjmě, kamž byl cjsaře Ottu doprowodil, a tu powstala w duši Wolfgangowě znowa tauha po samotě klášternj, a giž ani rodičowé, aniž

kdo giný byl s to, aby geg od úmyslu geho wjce odwrátil. J rozžehnaw se tedy s rodiči swými a s přátely wydal se na cestu do kláſſtera Einsidlského we Swýcarsku, gehož powěsť daleko ſſiroko se hlásala, a dal se od bohabogného opata Řehoře w řjzu (habit) zákona Benediktinského obléci. Obywatelé kláſſtera shledali w krátkém čase, že ctnosť a učenosť nowého spolubratra mu gest důkladněgſſj, než powěsť o něm ſſla; a z geho pokory, z geho posluſſnosti a kagjcnosti mohli si i ginak dokonalj bratřj přjklad bráti. K tomu wſſemu přihlédage bohabogný a o rozkwět kláſſtera pečliwý opat, uložil mu, aby ostatnjm mnichům pjsma swatá wykládal a učil gich cestám spasenj. J zastáwal Wolfgang auřad tento s tak wýborným následkem, že i předstawenj giných kláſſterů duchownjm synům swým rádi powolenj dáwali, aby u bratra Wolfganga i maudrosti i ctnostem učiti se mohli.

Až posud nedal se swatý Wolfgang na kněžstwj wyswětiti, předstjrage w hluboké pokoře swé k tak wzneſſenému powolánj swau nestatečnosť a nedůstognosť. Tu ale přibyl gedenkráte swatý Oldřich, biskup Augsburský do kláſſtera Einsidlského, a gsa zprawen o překrásných ctnostech a nehod. o weliké učenosti bratra Wolfganga, giž nic nedbage na geho odmlauwánj, wyswětil ho r. 970. na kněžstwj. Poswěcenj na kněžstwj rozplamenilo duſſi nábožného řeholnjka láskau k Bohu neywřelegſſj a giž nic si nepřál horliwěgi, než lidu, Boha žiwého neznagjcjmu, zwěstowati slowo

spasenj. W tom úmyslu utwrdil geg swatý Otmar, kterýž u widěnj k němu prawil, řka: „Ty opustjš chudý z lásky Bohu kraginu tuto, ale w giné kragině dostane se ti biskupské důstognosti. Budeš-li auřad ten důstogně zastáwati, umřeš po dwa a dwacjti letech na mjstě, kdež se má památka slawj, a wegdeš w žiwot wěčný.“ J wydal se tedy s powolenjm opatowým, prowázen od některých mužů stegného smýšlenj, na cestu, a prossed Uhry a Čechy k pěti tisjcům dussj Kristu Pánu zjskal. Wýwodu ale uherského a tudy i ostatnj zemi na wjru obrátiti nemohl, toť zanechala prozřetelnost Božská někdegssj geho žákyni princezně Gisele, dceři wýwody baworského, Gindřicha II., kteráž se s wýwodau uherským, gemuž Waik děli, prowdala, a kterýž napotom pode gménem „Štěpán swatý“ w cjrkwi se proslawil.

Wracege se z Uher pozastawil se Wolfgang u Peregrina, biskupa Passowského, kterýž hosta swého zbožnostj, horliwostj i učenostj tak welice bogat byl, že geg cjsaři Ottowi II. pro biskupstwj Rezenské welice schwálil. Cjsař obeznámiw se s Wolfgangem, poručil geg duchowenstwu Rezenskému i wssemu lidu téhož biskupstwj a ti gednomyslně geg na stolici swého biskupstwj posadili; a wssak trwalo blaubo, než skromného Wolfganga přemluwili, aby se w důstognost biskupa, k njž prawil, že se nehodj, uwázal, ano teprwa když mu opat domlauwal, že hřjssno gest

wzdorowati prozřetelnosti Božj, kteráž se tuto zgewně ukázala, powolil.

Prwnj wěc, co biskup učinil, byla, že wraucnými modlitbami a tuhau kázni o milost Božj prosil, žádage, aby neutuchla mysl geho pokorná a nábožná, bez njž by ničehož dowésti nemohl. A gak swé biskupowánj počal, tak se w něm chowal, až do skonánj. Kdo chtěl mohl ho wjdati, an se wraucně modlj, gednak w kostele, gednak doma; každá hodina powinnostj prázdná náležela modlitbě a swatému rozgjmánj. Wznessená důstogność nezměnila pranic geho býwalé žiwobytj; nosiltě i nynj sprostý ssat řeholnj a milowal we wssech wěcech gednoduchust a sprostotu; sprostá byla též geho strawa, sprostý geho byt. Důchody biskupské byly obětowány kostelům a chudým, gimž po tagmu i weřegně wsse wěnowáwal, čehož sám nezpotřebowal. Byl též u wykonáwánj swých powinnostj neunawený; kázáwal téměř každodenně, napomjnal a poučowal, gak a kdy toho potřeba žádala, a progjždět často swé biskupstwj, aby hned na mjstě mohl zařjditi, což k prospěchu cjrkwe, k spasenj bližnjho a ku oslawenj gména Božjho užitečno a prospěssno se ukazowalo. Geho horliwosti a namahánj žehnal Bůh, duchownj i swětsstj lidé dáwali se na pokánj, obnowowali swá dobrá předsewzetj, utwrzowali swau bohabognost a wydáwali krásné owoce ctnosti a zbožnosti, koruna to geho snah a pracj. Obzwlásstnj zřetel obracel na sskoly a na wychowánj mládeže, a činil tu, seč byl

přede wssjm ale mladssjm kanownjkům starost o sskoly a o mládež poručil; dále hleděl, aby kázeň klássternj, byla-li kde kleslá, znowa se pozwedla a aby klássterům důstogných předstawených se dostalo. Gmenowitě wěnowal wssecku starost swau klássteru swatého Emmerama, kterýž od některého času welmi byl sessel, ano i na swém zbožj welice ztenčen byl. Přičiněnjm swatého biskupa byly statky odcizené klássteru zas nawráceny a nowý opat ustanowen. Owoce blahonosné brzo se ukázalo, a než se kdo nadál, dossel klássster swatého Emmerama býwalé sláwy, stana se opět sjdlem bohabognosti, pokory a učenosti. A co se tuto stalo, stalo se i giným klássterům buď mužským, buď ženským.

Wážnost a úcta, gjž si swatý biskup swými ctnostmi dobyl, a sláwa, kteráž se o něm wssude hlásala, rmautila pokornau mysl geho, neboť se bál, že by snad samolibost geho se zmocniti a marnostj geg nakaziti mohla. J ukryl se na Sokolowé hoře, bljž Solnohradu, a tam w saukromnosti, nikomu znám negsa, modlitbami, posty a swatým rozgjmánjm Bohu slaužil. Pět let ztráwil na této paussti; tu ale ohlédl se Bůh na prosby ostřelých osadnjků, a řjdil kroky gednoho myslíwce w tuhau chyžku paustewnjkowu, w kterémž myslíwec pohřesseného biskupa a miláčka lidu poznaw, o wssem weselau zpráwu do Řezna wzkázal, a tak byl přjčinau nawrácenj geho. Smuten a s bolestným srdcem opaustěl swatý biskup zamilowanau paussk, ale osad-

njci přiwjtali geg s gásánjm, sám cjsař Otto, genž si ho nad mjru wážil, byl tomu powděčen, že se opět k osiřelému biskupstwj nawrátil. Nedlauho, co se opět w biskupstwj uwázal, přibyli též poslowé čeſſtj do Řezna, žádagjce, aby zemi Českau ze swé duchownj prawomocnosti propustil, a samotného biskupa ku prospěchu wjry ustanowiti powolil. Ačkoli mnozj tomu odpjrali, twrdjce, že tjm důchody Řezenského biskupstwj welice ztenčeny budau: swolil swatý Wolfgang předce k žádostem poslů, mage na očjch prospěch a spasenj duſſj, nikoli ale časný zisk, a tak se stal Dětmar prwnjm biskupem w Čechách.

Wolfgang gsa pro maudrost, učenost, zkuſſenost i pro wſſelikau dokonalost na slowo wzat, obrátil na sebe zwlásst pozornost wýwody baworského, Gindřicha II., tak že mu čtyry děti swé, dwa syny a dwě dcery k wychowánj dal. Bohabogný wychowawatel podpjrage se na pjsma swatá a na wlastnj zkuſſenost, že žádný wládař se neproslawj, aniž lid oblažj, nenj-li bázeň Božj neypřednčgssj záležitostj duſſe geho, kladl giž w srdečka chowanců swých základ wſſeho blaha, bázeň Božj; a Hospodin žehnal pracjm geho tak welice, že neystarssj princ Gindřich a starssj princezna Gisela ode cjrkwe w řadu swatých postaweni gsau, a též princ Bruno a princezna Brigitta w swaté powěsti zemřeli. Duchem swatým oswjceen předpowjdal swatý biskup swým chowancům budaucj staw gegich, nazýwage Gindřicha cjsařem a králem, Brunona biskupem, Gjselu krá-

lownau a Briğittu abbatyſſj, což ſe wſſe doſlowně wyplnilo, an ſe Gindřich ſtal německým králem a cjſařem Řjmſkým, Bruno ale biſkupem Auğsburğſkým. Giſela prowdala ſe, gak prwé giž řečeno, za Waika, wýwodu uherſkého, kterýž pak pode gménem „ſwatý Štěpán“ ſe proſlawil, a Briğitta učiněna abbatyſſj kláſſtera Swatopawelſkého w Řezně.

Nad giné ctnoſti ſwatého biſkupa wynikà zwláſſtě dobrotiwoſt a ſſtědrota k chudým. Když gedenkráte w zemi weliká byla neauroda, a tudy i drahota: přikázal ſwým ſſafářům, aby každému, kdož ze wzdálj pro obilj přigde, w lewné ceně ge prodáwali, s tjm přjſným dokladem, aby polowici kaupeného obilj domácjm chudým zdarma udělili; mimo to podporowal domácj chudé co neyſſtědřegi a dům geho byl po celý den každému otewřen. Gedenkráte utrhl při takowé přjležitoſti neſtaudný gakýs žebrák kus opony w pokogi biſkupowě, a když tagně ſe wykraſti chtěl, byl od ſlužebnjků poſtjžen a před biſkupa poſtawen, s tjm dokladem, že ſſibenice hoden geſt. Swatý biſkup otázal ſe, proč ſe té neſſlechetnoſti dopuſtil? a když tento odpowěděl, že nahota těla k tomu geg přinutila, darowal mu i hned celý ſſat a propuſtil ho, ſlužebnjkům domlauwage, že lépe pokoge nehleděli. Též mjwal ſwatý Wolfgang každodenně nuzné u ſwého ſtolu, a co od pokrmů zbylo, býwalo ſaukromně chudým rodinám dáno, tak že zřjdka kdy o dárci ſe dowěděly. — „Když ty almužnu dáwáš, ať newj lewice twá,

což činj prawice twá, aby almužna twá byla w skrytě, a otec twůg kterýž widj w skrytě, odplatj tobě" (Mat. 6, 3, 4.).

Geden a dwadcet roků byl weliký tento a mocj diwotwornau nadaný služebnjk Božj zastáwal úřad neywyšssjho pastýře, an za powinnostj gakaus do Pechlarna, w nižssjm Rakausku, wydati se musil. A wssak těžká horečka, kteráž ho na cestě opanowala, přinutila ho, že w Puppinku, městečku hornorakauském, zůstal. J netagil si, že zde s časnostj se rozžehná. J dal se do kostela, genž ke cti swatého Otmara zaswěcen byl, donésti, a přigaw tu swátosti umjragjcjch s neywraucněgssj skraussenostj, napomjnal swých, aby wždy před twářj bez auhony obcowali. Když kostelnjk a ostatnj služebnjci lidu se hrnaucjmu do kostela wegjti bránili, nechtěl tomu, řka: aby lidu nebránili, djwati se na umjragjcjho biskupa, gemuž wssickni duchownjm žiwotem powinni gsau; nebok nenj, proč bychom se za přirozený zákon styděli, gelikož sám průwodce žiwota přede twářj wesskerého swěta nah na křjži umjral. A položiw se před oltář swatého Otmara na twář, prawil: „Milostiwý Bože smilug se nade mnau, nade bjdným hřjssnjkem!" A když ta slowa powěděl, zawřel tisse oči, dussi swau w pokogi Pánu Bohu odewzdáwage, zcela tak, gakož mu byl swatý Otmar we widěnj swrchu zmjněném byl předpowěděl, dne 31. řjgna 994.

Geho tělo odpočjwá w kostele swatého Em-

merama w Řezně. Gsa za žiwota i po smrti mnohými zázraky oslawen, byl swatý Wolfgang r. 1052. od papeže Leona IX. do počtu swatých položen.

Rozgjmánj.

Swatého Wolfganga žiwot měl by býti přjkladem wssem těm mrzkým sobcům, kteřjž mimo sebe nikoho neznagj a nikoho nemilugj. Powažugjk sebe za neyswrchowaněgssj osobu na swětě, gjž k službám wesskerý twor učiněn, a za gediného člowěka, genž hoden, aby tu na swětě blaženě a spokogeně žiw byl. Gsauk to lidé, kteřjž gediné swého zisku hledj, o blaho cizj se nestaragjce, kteřjž wsse gen k swému prospěchu obracugj, gediné sobě howj, břemena na giné uwalugjce; zdali proto bratru srdce puká žalostj, zdali dussi pod břemenem pustj, což mu do toho, gen když on sám se dobře má. Od takowých lidj nelze očekáwati, že setrau slzu s oka plačjcjho, že wligj útěchu w srdce skljčeného, že pomohau potřebnému. Co gim do nich! Tacj lidé nemagj nikdy pro hladowého saustо chléba, gen když sami se pasau, a když bugněgj drahými nápogi, nedagj žjzniwému ani wody ze studně swé nawážiti, a když odjwagj se w kment a ssarlat, proč by odjwali těch otrhaných nahátů? Ale co řekne tomu Kristus Pán, a co dj k tomu swaté

ewanĝelium? Může-li pak člowěk tak přewrácený, který proti přednjmu zákonu: „Milowati budeš Boha nade wssecko, a bližnjho gako sebe samého.“ tak hrubě se prohřessuge, křesťanem nazwán býti? Muže-li se řjci, že gest učednjk Kristůw, že následuge swatého Wolfĝanĝa? A což, mnjte, že tacj lidé sstastnj gsau spokogeni? Ba negsau! Giž gsme o tom prawili kdesi, žek žádost gest nenasyta, že čjm wjc má, tjm wjce žádá, a tak lidé tacj nikdy žádosti prosti negsauce, gednak závistj, gednak strachem, gednak starostmi ustawičně trápeni gsau, a tudy wždy wjce a wjce od Boha se wzdalugjce, wssem dokonalým lidem w pohrdánj wegdau. A což medle, zamkne-li Hospodin ruku nad nimi, zničj-li nehody gegich zbožj, podwrátj-li nemoc zdrawj gegich; přigdau-li dni otrap a sauženj, co si počne takowý sobec, zapomenuw w čas přjhodný přátely sobě zjskati? A konečně gaký saud čeká na wěčnosti člowěka, kterýž ani bližnjho nemilowal, kteréhož widěl, a kterýž tjm méně Boha milowal, kterého newiděl? Ó byste se, mogi milj, chtěli přeswědčiti, že neywětssj rozkoš člowěku působj a neywětssj slastj geg naplňuge, když skutkem dokázal, že bližnjho miluge gako sebe samého. Protož gděte a učiňte a zkuste, což gsem powěděl wám:

„Neusilug, abys zbohatl: ale opatrnosti swé ulož mjru. Nepozdwihug očj swých k zbožj, kteréhož mjti nemůžeš: nebo udělá sobě křjdla gako orličj, a zaletj k nebi“ (kn. Přjsl. 23, 4, 5.)

„Muž wěrný chwálen bude, ale kdo chwátá zbohatnauti, nebude bez winy“ (tamtéž 28, 20.).

„Geden druhého břemena neste, a tak naplnjte zákon Kristůw“ (Gallat. 6, 2.).

„Gakož chcete, aby wám lidé činili, i wy gim podobně čiňte“ (Luk. 6, 31.).

„Nehleď záwistiwě na slávu a zbožj hřjssnjka, nebo newjš, gaké bude geho skončenj“ (Sir. 9, 16.).

„Zdaliž newjte, že nesprawedliwj nebudau králowstwjm Božjm wládnauti?“ (I. Kor. 6, 9.).

„Láska nehledá, což gegjho gest“ (tamtéž 13, 5.).

„Kdo by měl statek tohoto swěta, a widěl by bratra swého, an trpj nauzi, a zawřel by wnitřnosti swé před njm: kterak láska Božj zůstáwá w něm?“ (I. Jan. 3, 17.)

Modlitba.

Bože můg a milosrdenstwj mé! pro milého Syna twého prosjm, rač mi té milosti uděliti, ať s utisstěnými mám autrpnost, blaudjcjch naprawugi, nesstastných těssjm, potřebných podporugi a k ubližitelům swým přjwětiwě se chowám; těch, kteřjž mne nenáwidj milugi, a zlé dobrým odměňugi; ať nikým nepohrdám, nýbrž s každým

laskawě obcugi, dobrého následugi, zlé si hnusjm, w protiwenstwj gsem trpěliw, we sstěstj mjrný, w řečech prozřetelný; ať zemskými wěcmi pohrdám, a gediné po nebeských tauzjm. Amen.

Dnes připadá též swátek: W Řjmě swatého Nemezia, gáhna a sw. Lucilly, panny, geho dcery, kteřjž pro wjru skati byli. Téhož dne swatého Ampliata, Urbana a Narcissa, mučednjků; we Francauzsku swatého Kwinktina, měsstěnjna Řjmského, mučednjka; w Konstantinopoli sw. Stachis, bisk.; w Mediolánu swatého Antonjna, biskupa a wyznawače; a m. g. swatých.

Obsah
Žiwotů Swatých w měsjci řjgnu.

			Stránka
1.	Žiwot	sw. Remiğia	1
2.	„	sw. Leodeğara, biskupa a mučednjka	12
3.	„	sw. Dionysia, biskupa Alexandrinského	24
4.	„	sw. Frantiska s Assisjů, přjgměnjm Serafinského .	34
5.	„	sw. Placida a towaryssů geho, mučednjků	52
6.	„	sw. Bruna	62
7.	„	sw. Justiny, panny a mučednice	74
8.	„	sw. Briğitty, wdowy . . .	81
9.	„	blahoslaw. Wintýře . . .	93
10.	„	sw. Frantiska Borğia . .	107
11.	„	sw. Gummara	121
12.	„	sw. Maximiliana, biskupa a mučednjka	132
13.	„	sw. Eduarda, krále anğlického	140
14.	„	sw. Burkharda	152
15.	„	sw. Terezie	161
16.	„	sw. Hawla, opata . . .	180
17.	„	sw. wéwodkyně Hedwjky . .	191

Stránka

18. Žiwot sw. Lukáſſe, ewanğeliſty . . 203
19. „ sw. Petra z Alkantary . . 210
20. „ sw. Wendeljna 221
21. „ sw. Urſuly 231
22. „ sw. Filipa, biſkupa Herakleg-
ſkého a towaryſſů geho . 237
23. „ sw. Theodoreta, biſkupa a mu-
čednjka 252
24. „ sw. Aretaſa, geho choti Dumy,
geho deery a giných to-
waryſſů, mučednjků w
Arabii 262
25. „ sw. Kriſpina a Kriſpiniana,
mučednjků 276
26. „ sw. Luciana a Marciana, mu-
čednjků w Nikomedii . 284
27. „ sw. Frumencia 293
28. „ sw. apoſſtolů Simena a Judy
Thadeáſſe 301
29. „ sw. Narciſſa, biſkupa Geru-
ſalemſkého 309
30. „ sw. Marcella, mučednjka . . 317
31. „ sw. Wolfğanğa, biſkupa Re-
zenſkého 325